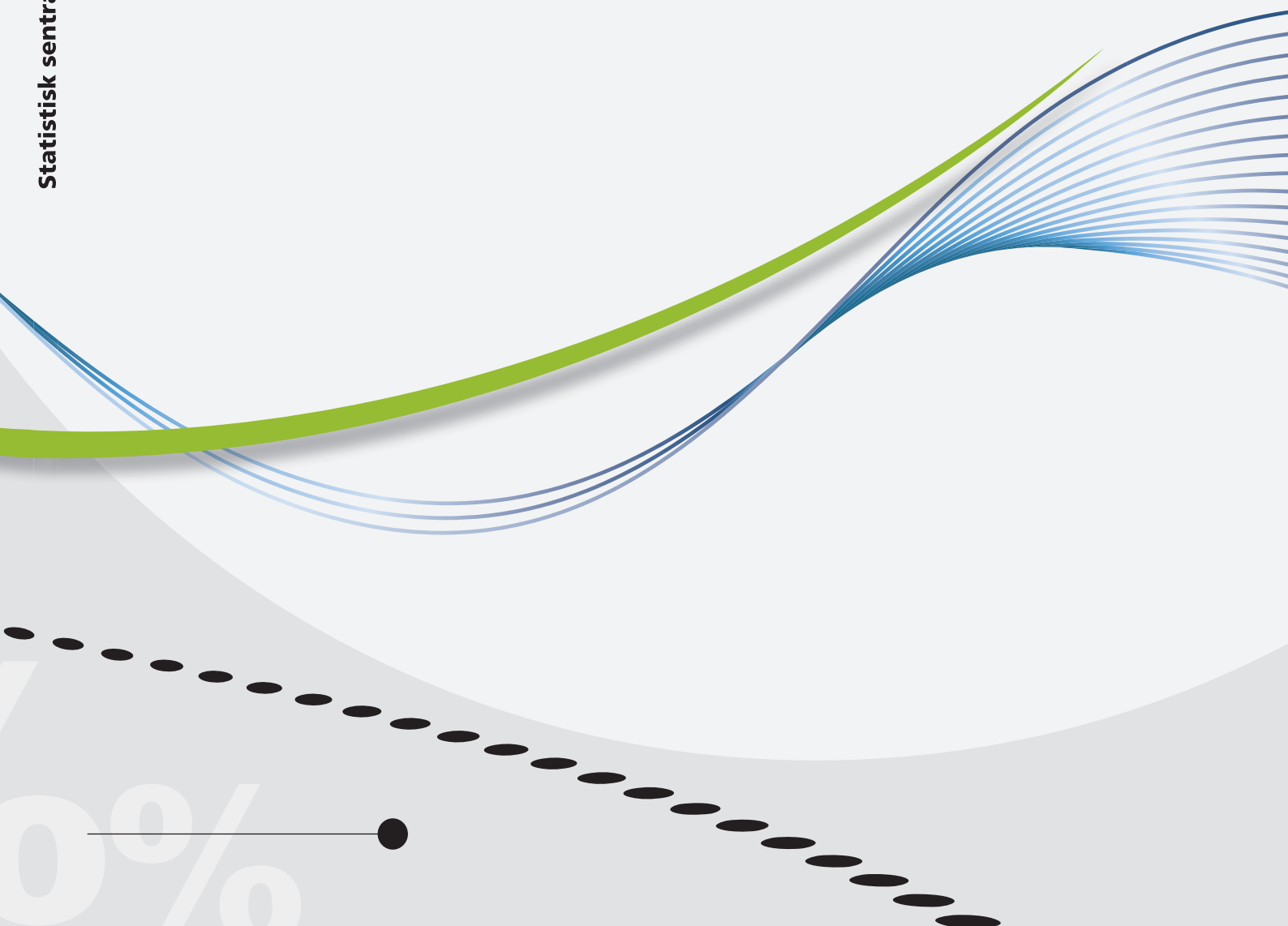

KOSTRA

Arbeidsgrupperapporter 2015

KOSTRA

Arbeidsgrupperapporter 2015

Notater I denne serien publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	..
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert juli 2015	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-9185-2 (elektronisk)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) hadde to hovedformål:

Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på å forenkle og samordne samt på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.

Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2002, og KOSTRA er for lengst over i driftsfasen. Oppdatering og vedlikehold skjer ved en årlig gjennomgang av rapporteringsinnholdet i regi av arbeidsgrupper med representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, KS og ev. andre brukere.

For nærmere opplysninger om KOSTRA henvises til nettstedene <http://www.ssb.no/kostra> og <http://kostra.dep.no/>

Statistisk sentralbyrå, 9. juni 2015

Marit Hoel
(fung. avd.dir.)

Sammendrag

Dette notatet omfatter rapporter for 2014 fra KOSTRAs arbeidsgrupper. Arbeidsgruppene har en årlig gjennomgang av eventuelle oppdateringer og vedlikehold av rapporteringsinnholdet. Representantene i arbeidsgruppene er fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere.

Rapportene vil bli gjenstand for behandling høsten 2015.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Innhold	5
Barnehage.....	6
Grunnskole	13
Kommunale helse- og omsorgstjenester	17
Psykisk helsearbeid og rusarbeid	36
Kommunalt disponerte boliger	45
Sosialtjenesten	49
Introduksjonsordningen - vedlegg til rapport for sosialtjenesten	61
Barnevern.....	65
Vann, avløp og renovasjon (VAR).....	70
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	83
Klima og energi	104
Samferdsel	110
Brann- og ulukkesvern	122
Eiendommer.....	132
Eiendomsskatt i kommunene for 2015	137
Landbruk	142
Kultur, barne- og ungdomstiltak	148
Kirke	152
Tannhelsetjenesten	157
Videregående opplæring	171

Barnehage

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for området for KOSTRA-barnehage.

Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

201 Førskole
211 Styrket tilbud til førskolebarn
221 Førskolelokaler og skyss

Arbeidsgruppen består per juni 2015 av:

Elin Såheim Bjørkli (leder)	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk
Hossein Moafi	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk
Corretta Aluoch Arodi	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Christian Weisæth Monsbakken	Utdanningsdirektoratet
Karen Nystad Byrhagen	Kommunal- og regionaldepartementet
Elen Cecilie Isdahl	KS, Trondheim kommune
Katrine Nikolaisen	KS, Region Akershus og Østfold
Jon Stranger	Oslo kommune, Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning
Thomas Wegner Thomassen	Fylkesmannen i Rogaland

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Det har ikke blitt avholdt noen møter i arbeidsgruppen i løpet av siste periode, men informasjon og spørsmål har blitt formidlet per e-post. Det største arbeidet har blitt gjennomført i SSB med utformingen av faktaark som følge av endringer i innrapportering av barnehageopplysninger, samt oppfølging av besluttede endringer fra forrige periode.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen vil vurdere bruk av opplysninger som er innhentet fra kommunen sentralt og som er omtalt i pkt 7.4. Vi vil også se på begrepsbruk og vurdere hvordan dette samsvarer med publisering av annen barnehagestatistikk, blant annet fra Utdanningsdirektoratet. Det er allerede opprettet en arbeidsgruppe med representanter fra SSB, Utdanningsdirektoratet og Vox og de skal også se på problemstillinger knyttet til begrepsbruk innenfor barnehager. Dette må også sees i forhold til KOSTRA-nøkkeltallene. Ingen nye indikatorer er foreslått, men vil bli vurdert fortløpende ved behov og når endelig skjema for 2015 er klart.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Tjenestedataene innhentes fra skjemaet "Årsmelding for barnehager per 15.12.2014" som rapporteres via Utdanningsdirektoratets innrapporteringsportal BASIL. Hver barnehage må være registrert i Enhetsregisteret og må rapportere eget skjema med summariske opplysninger for barn med barnehageplass og barnehagens ansatte. Endringer i rapporteringen for 2014 var:

- Feltet som viste barnehagens status per 15.12 utgår, da dette nå er overflødig da opplysninger hentes fortløpende fra Enhetsregisteret i Brønnøysund.
- Nytt spørsmål om barnehagen har en særlig profil. Alternativene for profil er:
  - Friluftsbarnhagene
  - Steinerbarnehage
  - Montessoribarnhage
  - Reggio Emilie inspirert barnehage
  - Gårdsbarnehage
  - Tros- eller livssynsbarnhage
  - Språkbarnehage
  - Kultur/musikk/kunst barnehage
  - Idrettsbarnehage
  - Barnehage tilrettelagt for barn med spesielle behov
  - Miljøbarnehage
  - Annet, oppgi hva
- I feltet «nærmere beskrivelse av eieren av barnehagen», er nå «studentsamskipnad» lagt inn som et alternativ. Fra før var alternativene menighet/trossamfunn, foreldreiet, kvinne- og familieforbund/sanitetsforening, bedrift, pedagogisk/ideologisk org., enkeltperson og annet.
- Spørsmål vedrørende godkjenning av familiebarnehager er vesentlig endret. Spørsmålene består nå av:
  - Dersom antall barn i familiebarnehage er begrenset (oppgi antall barn)
  - Er familiebarnehagen godkjent som et fellesskap mellom to eller flere hjem? (ja/nei)
  - Hvis ja; oppgi antall hjem
  - Er familiebarnehagen godkjent som et fellesskap med en ordinær barnehage?
  - Er familiebarnehagen godkjent som et enkeltstående hjem?
  - Er familiebarnehagen godkjent for drift i ubebodd hjem?
  - Er noen av hjemmene i familiebarnehagen godkjent for dobbelgruppe?
- Under åpningstider er det lagt til når barnehagen åpner og når den stenger (klokkeslett)
- Nytt spørsmål om avdelingsorganisering i barnehagen:
  - Er barnehagen primært organisert som avdelingsbarnehage eller basebarnehage/avdelingsfri?
- Nytt spørsmål om gruppestørrelse:
  - Hvor mange stabile barnehagegrupper er det i barnehagen?
  - Hva er vanligste gruppestørrelse for henholdsvis:
    - Småbarnsgrupper
    - Storbarnsgrupper
    - Aldersblandede grupper
- Prioritet ved opptak, barn med nedsatt funksjonsevne eller spesialpedagogisk hjelp har store endringer i forhold til tidligere år.

- o Antall barn som får spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7 oppgis i antall barn etter alder
- o Det oppgis sum av antall barn med nedsatt funksjonsevne som er tatt opp ved prioritering etter barnehagelovens § 13 første ledd
- o Herav antall barn med nedsatt funksjonsevne som både er tatt opp ved prioritering etter barnehageloven § 13 første ledd og som får spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7
- o Antall barn som er tatt opp ved prioritering etter barnehageloven § 13 andre ledd
- o Nytt spørsmål om barnehagen har blitt tildelt ekstra ressurser til arbeid med barn/barnegrupper med utvidet behov for tilpasning/tilrettelegging? Og videre om disse ressursene helt eller delvis blir gitt som personalressurser (ja/nei)
- Opplysninger om stillinger og personale er også vesentlig endret for å få stillingskategorier til å samsvare mer med kompetanse som kreves til de ulike kategorier. Antall ansatte styrere og pedagogiske ledere med dispensasjon fra kravet om godkjent barnehagelærerutdanning har utgått, men man har opplysninger om årsverk på dispensasjon.

3.2. Kontroller i skjema

Skjemaet i databaseløsningen inneholder flere logiske kontroller, f.eks at en familiebarnehage må ha rapportert barn i familiebarnehage og årsverk i familiebarnehage. Noen felter har også obligatorisk utfylling. Ved fullført skjema blir hele skjemaet kontrollert og oppgavegiver får feilmeldinger eller advarsler dersom noe i utfyllingen er feil eller antatt feil.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Dataene innsamles gjennom BASIL som åpnes for rapportering 15.12. Det er kommunene som sørger for at alle barnehager har fylt ut skjema innen sine frister og deretter er det fylkesmennene som ser til at kommunene overholder sine frister. Tilbakemelding fra SSB om manglende innrapportering, manglende godkjenning m.m. sendes via Fylkesmennene slik at de tar kontakt med "sine" kommuner.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjon av opplysningene som er gitt i skjema skjer i tre ledd; først kontrollerer og godkjenner kommunen skjemaet, deretter kontrollerer og godkjennes det av fylkesmannen. Når fylkesmannen har godkjent skjemaene, blir dataene overført til revisjonsverktøy i SSB og flere kontroller blir foretatt der i tiden etter 15.03. Etter hvert som flere kontroller er lagt inn i BASIL, er det få endringer i revisjonsperioden og små endringer fra foreløpige til endelige tall i KOSTRA. Til tross for at det stadig blir flere barn i barnehage, går tallet på antall barnehager ned. Dette kan skyldes at det har vært en jevn nedgang av familiebarnehager de siste årene, men det er også flere tilfeller av organisatoriske endringer. Jf. Barnehageloven skal alle godkjente barnehager være registrert med eget organisasjonsnummer i Brønnøysundregisteret. Barnehager som er fysisk adskilt (ulike adresser) skal registrerer hver for seg, men flere barnehageeiere har registrert flere av sine barnehager samlet selv om dette ikke er i henhold til retningslinjene.

3.5. Publisering

I tillegg til frigivning av nøkkeltall på barnehageområdet gjennom KOSTRA, har vi også frigivning av endelig barnehagestatistikk månedsskiftet april/mai gjennom den ordinære frigivningskanalen på <http://www.ssb.no/barnehager>. Ettersom kontroller i innrapporteringen stadig har blitt bedre og omfanget av revisjon har

blitt mindre, har vi kuttet ut frigivning av foreløpige tall utenom KOSTRA og framskyndet frigivning av endelige tall med 7 uker.

Utviklingen i barnehagesektoren har vist vekst i mange år når man ser på andel barn med barnehageplass (dekningsgraden). Med fokus på full barnehagedekning fra myndighetenes side, har dekningsgraden økt jevnt, mens det ser ut til at det nå har «flatet ut» de siste 3-4 årene.

Ved frigivning per 15. mars manglet vi grunnlagstallene for å kunne beregne «Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn, ekskl. utvalgte land», disse ble derfor ikke publisering før 15. juni.

Endringer i skjemaet som er grunnlag for barnehagetallene har også ført til at det måtte gjøres endringer i en del av nøkkeltallene. Der ansatte til basisvirksomhet tidligere inkluderte styrere, pedagogiske ledere og assistenter, utgjør denne gruppen nå styrere, pedagogiske ledere, barnehagelærere eller tilsvarende, barne- og ungdomsarbeidere og assistenter.

Nøkkeltall og grunnlagsdata som har utgått fra og med 2014 er:

- Ansatte i alt med dispensasjon fra kravet om barnehagelærerutdanning
- Ansatte med disp. fra kravet om barnehagelærerutd. kommunale barnehager
- Ansatte med disp. fra kravet om barnehagelærerutd. private barnehager
- Assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning
- Assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning, kommunale barnehager
- Assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning, private barnehager
- Andel assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning

Nye grunnlagsdata er:

- Årsverk ansatte med dispensasjon fra utdanningskravet

Antall barn som får ekstra ressurser, knyttet til funksjon 211, er ikke direkte sammenlignbare med tidligere år da innrapporteringen er endret. Dette er anmerket i fotnoter.

I faktaarket med kvalitetsindikatorer, er nøkkeltall som viser andel barnehager etter åpningstid redusert til en indikator og andel assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning fjernet som følge av endring i rapporteringen. To nye indikatorer er tatt inn:

- Andel barn 1-5 år med barnehageplass
- Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år
- Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år
- Andel barnehager med åpningstid 10 timer eller mer per dag
- Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning
- Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (NY)
- Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (NY)
- Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)

3.6. Brukerreaksjoner

Som følge av endringer i stillingskategoriene har vi fått noen spørsmål knyttet til endringer i tallene, men det har ikke vært stort omfang av dette. Det er også

forklart i fotnoter til KOSTRA-indikatorene. Ellers får vi vanlige spørsmål om innhold og veiledning i bruk av KOSTRA-nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har per dags dato ingen forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Opplysningene som benyttes til KOSTRA-barnehage er et filuttrekk fra "Årsmelding for barnehager per 15.12" som innrapporteres i Utdanningsdirektoratets database BASIL. Vi har foreløpig ikke oversikt over planlagte endringer i skjemaet for 2015, og kan derfor heller ikke vurdere om endringene skal tas inn i KOSTRA på nåværende tidspunkt.

6. Ønskede endringer i faktaark

Det foreligger ingen konkrete forslag om endringer av eksisterende nøkkeltall eller nye nøkkeltall for KOSTRA, men behovet kan fortløpende meldes inn til KOSTRA-arbeidsgruppa. Generelt når det gjelder begrepsbruk, er det ikke samsvar på alle punkter i det som ligger i KOSTRA-nøkkeltall og det Utdanningsdirektoratet benytter. Utdanningsdirektoratet har kommet med innspill med sikte på at vi skal få en mer enhetlig publisering av tall gjennom KOSTRA og i Utdanningsdirektoratets barnehagestatistikk. Dette gjelder spesielt bruk av basisvirksomhet og korrigerte oppholdstimer. Arbeidsgruppa må drøfte innspillet fra direktoratet.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Ettersom det per dags dato ikke foreligger konkrete forslag om endringer eller nye indikatorer, vil fokus ligge på å sikre samsvar mellom tjeneste- og økonomidata og ev. følge opp forslag fortløpende.

7.1. Kvalitetsindikatorer

Ingen forslag om endringer, men det vil vurderes fortløpende.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

På barnehageområdet publiseres både nøkkeltall som er utarbeidet på bakgrunn av konsernregnskap og kommuneregnskap. Dette gir et helhetlig bilde av barnehage-sektoren, også i de kommunene som har KF eller IKS. Ved forespørsler fra brukere av KOSTRA-nøkkeltall, anbefaler vi å bruke faktaarkene for konsern. Tjenestetallene skal være identiske i begge faktaark, men økonomiske indikatorer vil være forskjellige.

7.3. Nye data på individnivå

Jf. mandatet for 2015 ble arbeidsgruppen for barnehager bedt om å undersøke hva som finnes av opplysninger på individnivå om kontantstøtte og hvor enkelt tilgjengelig opplysningene er. Bakgrunnen er at 19 kommuner har innført kommunal kontantstøtte og Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk i SSB ønsker tilgang til så helhetlig grunnlag som mulig for husholdningenes totale økonomiske

ressurser, herunder kontantstøtte til privathusholdninger. Kontantstøtte er ikke en del av barnehagerapporteringen, men SSB har sett nærmere på hvilke data som finnes på området. Seksjon for Levekårsstatistikk innhenter individdata fra NAV og benytter dette som grunnlag i StatRes, som input til FD-Trygd og som grunnlag til forskning. Kommunal kontantstøtte er det imidlertid ingen oversikt over, og ettersom dette gjelder kun 19 kommuner vil det ikke være hensiktsmessig å rapportere dette gjennom KOSTRA.

Det pågår også et arbeid for å se på hvordan man kan innhente individdata fra barnehager, da dette har vært et ønske i mange år og man nå ser muligheten for å få dette til. Det vil da være aktuelt å innhente opplysninger for hvert enkelt barn vedrørende blant annet oppholdstid. Dette vil gi et godt datagrunnlag til offentlig planlegging og forskning.

7.4. Annet

Fra og med 2014 er kommunen sentralt lagt inn som rapporteringsenhet i BASIL. Det innhentes opplysninger om antall barn på venteliste til barnehageplass og antall barn som mottar spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7 og som ikke er registrert i en barnehage.

Spørsmålene er utformet slik:

Opplysninger om kommunen sentralt

Barn på venteliste

Antall barn i kommunen/bydelen uten barnehageplass som har søkt og ønsket plass i kommunen/bydelen per 15.12.2014 ?

	0 år født 2014	1 år født 31.12 2013	1 år født 31.08 2013	2 år født 2012	3 år født 2011	4 år født 2010	5 år født 2009	6 år født 2008	Sum barn
Antall barn	____	____	____	____	____	____	____	____	____

§ 5-7 spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven

Antall barn i kommunen/bydelen fordelt på alder som får spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7, og som ikke er registrert av en barnehage ?

	0 år født 2014	1 år født 31.12 2013	1 år født 31.08 2013	2 år født 2012	3 år født 2011	4 år født 2010	5 år født 2009	6 år født 2008	Sum barn
Antall barn	____	____	____	____	____	____	____	____	____

Antall årsverk som benyttes til å gi spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7 til barna over, og som ikke er registrert av en barnehagen ?

Antall
årsverk

Det var knyttet usikkerhet til både rapporteringen og svarprosenten, men en evaluering vil vise om det er godt nok datagrunnlag til å kunne benytte disse opplysningene i KOSTRA. Dette vil i så fall bli drøftet i arbeidsgruppen.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Vedlegg 1. Årsmelding for barnehager per 15. desember 2014

Vedlegg 2. Veiledning til Årsmelding for barnehager per 15. desember 2014

Grunnskole

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppa for grunnskole har ansvaret for følgende funksjoner:

Funksjon 202 Grunnskole
Funksjon 213 Voksenopplæring
Funksjon 214 Spesialskoler (utgått fra 2013)
Funksjon 215 Skolefritidstilbud
Funksjon 222 Skolelokaler
Funksjon 223 Skoleskyss

Kunnskapsdepartementet er fagdepartement for arbeidsgruppa for grunnskole, men ansvaret er delegert til Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, Fylkesmannen, Kommunenes sentralforbund og Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsgruppa består per juni 2015 av følgende medlemmer:

Rachel Ekren (leder)	SSB
Per Tuhus	SSB
Rita Aanerud	SSB
Corretta Aluoch Arodi	SSB
Hilde Hjorth-Johansen	Utdanningsdirektoratet
Marit Helen Bakken	Utdanningsdirektoratet
Mina Verlo Grindland	Utdanningsdirektoratet
Roald Fremstad	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Hanne Marie Moum Brun	KS
Marianne Lindheim	KS
Per-Erik Eimhjellen	KS
Baard Krag	KMD

2. Oppsummering og anbefaling

Rachel Ekren ble innsatt som ny leder av arbeidsgruppa høsten 2014. Tidligere leder, Per Tuhus, utgår som medlem. Marianne Lindheim kom inn som nytt medlem fra KS i januar og erstatter Arne Rekdal Olsen. Det har blitt avholdt ett arbeidsgruppemøte i januar 2015, og to ad-hoc møter i februar og april hvor det har blitt utarbeidet forslag til ny kvalitetsindikator.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

KOSTRA grunnskole har ikke eget skjema, men innhenter eksterne data fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Tellingstidspunkt er 1. oktober hvert år. Utarbeidelse og videreutvikling av GSI foregår i et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, SSB og Waade Information System (WIS). Utdanningsdirektoratet har opprettet en egen faggruppe for GSI som deltar i utviklingen av GSI.

3.2. Kontroller i skjema

GSI har et omfattende kontrollsystem i skjemaet. Faggruppe for GSI har ansvaret for å vedlikeholde og utvikle kontrollene. Kontrollsystemet på skjema bidrar til at mange feil oppdages på et tidlig tidspunkt og blir rettet på skolenivå.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Det publiseres ikke lenger foreløpige GSI tall, endelige tall publiseres i desember. Det vil si at GSI dataene er endelige når de blir publisert i KOSTRA i mars. Alle kommuner har denne gangen rapportert regnskapstall. Regnskapstallene bygger på rapporter fra fylkeskommuner, kommuner, kommunale og fylkeskommunale foretak, interkommunale samarbeider og interkommunale selskaper. Svarprosenten for kommunale foretak og interkommunale selskaper (IKS) er 85 prosent.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Grunnskoleområdet har ikke eget revisjonssystem i KOSTRA. Tjenestedataene blir korrigert i GSI før overføring til KOSTRA, og regnskapsdataene blir kontrollert ved mottak.

3.5. Publisering

Det har bare vært gjort noen mindre endringer i faktaarket, hvor alle infoknapper har blitt oversatt til engelsk og det er lagt til endringer i infoknappene som følge av at art 728 utgår fom.2014. Denne fotnota ble lagt til: «Fra og med regnskapsåret 2014 føres MVA-kompensasjon for investeringer i investeringsregnskapet og ikke i driftsregnskapet, slik det ble i perioden 2004-2013».

Siden mange kommuner ikke hadde levert regnskap til mars-publiseringen ble det problemer med estimatene for fylke og KOSTRA-gruppene. Alle grenseverdiene til estimatene ble derfor endret fra +/-2 til +/-10.

3.6. Brukerreaksjoner

Det har vært positive tilbakemeldinger på endringene som har blitt gjort i faktaarket de siste årene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Ingen

4.2. Forslag til endring

Ingen

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Faggruppen for GSI gir innstillinger om ønskede endringer i GSI.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

På nåværende tidspunkt er det ingen konkrete planer om å endre eller utvide arket.

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltaa

Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året.

6.1.2. Nye nøkkeltall

Ingen

6.1.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Følgende indikatorer ligger under kvalitetsarket per juni 2015:

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng

Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring

Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året

Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn

Forslag til endringer i kvalitetsindikatorer på kort sikt:

Arbeidsgruppa ønsker å fjerne indikatoren ” Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året”. Gruppa begrunner dette med at denne indikatoren var aktuell ved 6 års reformen, men at denne indikatoren ikke lenger er et mål for kvalitet.

Med bakgrunn i at endringer av de nasjonale prøvene gjør at man nå kan måle utviklingen over tid, har gruppa utarbeidet forslag til to nye kvalitetsindikatorer:

- Andel elever på høyeste mestringsnivå i lesing 8. trinn
- Andel elever på høyeste mestringsnivå i regning 8. trinn

Forslag til kvalitetsindikatorer på lang sikt:

Value added-indikator for kommuner har vært drøftet som en mulig kvalitetsindikator på sikt. Dette er opprinnelig en indikator som måler skolens bidrag til elevenes resultater fra ett tidspunkt til ett annet, men må i dette tilfellet være et mål på *kommunens* skoler bidrag til elevenes resultater.

På lengre sikt kan det også være aktuelt med flere indikatorer fra GSI, for eksempel ”andel av spesialundervisning på 1.-4. trinn, for å måle ”tidlig innsats”. Det har også kommet inn forslag om å utvikle en indikator om fravær i grunnskolen.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Publisering av konsernregnskap gir et mer helhetlig bilde av grunnskolesektoren, særlig i de kommunene som har KF, eller IKS. Samtidig gir det en del merarbeid i

form av å vedlikeholde to faktaark i stedet for ett. Ved forespørsler anbefaler vi å bruke konsern tall.

7.3. Nye data på individnivå

Ikke relevant

8. Annet

9. Referanser

10.Vedlegg

Kommunale helse- og omsorgstjenester

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning

Kommunal- og regionaldepartementet	Odd-Sigurd Vegsund
Helse- og omsorgsdepartementet	Zeiner Hilde Hatleskog (vara: Olav Gjestvang)
KS	Kari Hesselberg (vara: Tina Skarheim)
KS	Anne Gamme (vara: Linda Lyche)
KS, Tolga kommune	Kjetil Brodal
KS, Hamar kommune	Halvor Haug
KS / Oslo kommune	Martin Fjordholm (vara: Elisabeth Bøe)
Bergen kommune	Brynjar Skaar (vara: Kjell A. Wolff)
Helsedirektoratet	Rep. fra helsetjeneste
Helsedirektoratet	Linda Haugan (vara: Michael C. Kaurin)
Statistisk sentralbyrå	Anni Sutatip Thirpaks Fretheim
Statistisk sentralbyrå	Åsne Vigran (vara: Helge Næsheim)
Statistisk sentralbyrå	Trond Ekmrud (vara: Merete Thonstad)
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen (vara: Linda M. Allertsen)

1.2. Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat

Gruppa har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjon innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 120 Administrasjon (årsverk i kommunale helse- og omsorgstjenester)
- 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste
- 233 Annet forebyggende helsearbeid:
  - Miljørettet helsevern
  - Annet forebyggende arbeid
- 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering.
- 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon
- 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 255 Medfinansiering, somatiske tjenester
- 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstjenester
- 261 Institusjonslokaler

Hovudtala for brukarar av omsorgstenester blir frå og med 2007-årgangen henta frå IPLOS-registeret (<http://www.ssb.no/iplos/>).

Tre skjema dekker resten av tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

Skjema 1 Personell og virksomhet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten:

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2014/skjema_kommune/1.pdf

Skjema 4. Helse- og omsorgstjenester - samleskjema

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2014/skjema_kommune/4.pdf

Skjema 5. Helse- og omsorgsinstitusjoner

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2014/skjema_kommune/5.pdf

I tillegg blir følgende datakilder brukt:

SSB sin registerbaserte personellstatistikk, som bl.a. bygger på:

NAV sitt Arbeidsgiver- og arbeidstakerregister

Norsk utdanningsdatabase (NUDB)
Helsepersonellregisteret til Helsedirektoratet
NAV sitt fastlegeregister

Det blir også vist til:

- Samleveiledning for tjenesterapportering fra kommunene
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/samleveiledning_kommune_2013.pdf
- Retningslinjer for inndeling av kommunal virksomhet i Enhetsregisteret og innmelding av ansette i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret:
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/kommuner-inndelingsregler_2013.pdf

I 2013 ble det etablert en egen KOSTRA-arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene. Denne gruppa har et særskilt ansvar for å gi innspill til andre KOSTRA-arbeidsgrupper for å utvikle datagrunnlag og indikatorer som kan kaste lys over psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene, under dette utfordringer knytt til samhandlingsreformen (inkl. finansielle virkemidler), forebygging og folkehelse. Dei to arbeidsgruppene har samarbeida med dette som formål.

1.1.3. Møter i arbeidsgruppa

Det er holdt 2 arbeidsgruppemøter i perioden:

- 5.12.2014: Utvidet arbeidsgruppemøte, der en særlig tok for seg retningslinjer for arbeidsgruppearbeidet, samt kvalitetsindikatorer, inkl. gruppearbeid.

<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/kommunehelse-og-omsorgstjeneste>

- 24.3.2015: Først og fremst gjennomgang av forslag til skjemaendringer. En rakk ikke å bli helt ferdig, en del resterende saker ble tatt gjennom e-post-høring i forkant av utarbeidelse av dette dokument, mens diskusjon av større endringer på helsestasjons- og skolehelsetjeneste skjer på eget møte høsten 2015.

Referat:

<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/attachment/232452?ts=14e2066d900>

I tillegg er det holdt flere bilaterale møter mellom SSB og Helsedirektoratet eller KS/ASSS.

Det har dessuten vært flere møter med konsulentfirmaene BDO og Vista Analyse, som har sett på muligheter til å effektivisere datainnsamlingen, uten å ha funnet stort på helse- og omsorgsinnsamlingen. Prosessen var likevel nyttig for bevisstgjøring og bedre begrunnelse av dagens innsamlingspraksis.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen har lagt bak seg en arbeidsmessig innholdsrik periode. Særlig har en jobbet iherdig med kvalitetsindikatorer, men også totalgjennomgang av skjemaene og IPLOS initiert av to konsultentselskaper. Videre har en kommet fram til mer hensiktsmessige arbeidsrutiner omtalt under punkt 8.2. Kartlegging av hjemmetjenesten (punkt 8.2) i kommunene har vært nyttig på flere områder, bl.a. for å få større forståelse for muligheter og utfordringer når det gjelder KOSTRAS

funksjonskontoplan og målgrupper, punkt 10.2. En har også jobbet med forsøk på innleveringsfrist 15.1, samt rutiner som tar sikte på ferdigstilling av data på våren framfor høsten.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

3.3.1 innsendingsfrist for skjema 4 og 5 endres fra 15. 2 til 15.1

3.3.3 innsendingsfrist for korrigerte tall endres fra 1.10 til 20.5

4 Avvikle funksjon 255 «Medfinansiering somatiske tjenester» f.o.m. regnskapsåret 2016.

5.1 Skjema 1, punkt 4-1: Nytt spørsmål om omfang av kjøpte jordmortjenester utenfor egen kommunes regi

5.2 Skjema 1, punkt 6: Ordene «og samhandling» tas ut av overskriften

Skjema 1, punkt 6-1, mer detaljerte spørsmål rundt koordinerende enhet

5.3 Skjema 4, punkt 2, Brukerundersøkelser: Gjennomgang av skjemaveiledning

5.4 Skjema 4, punkt 6, Beboere i bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet: Utvidet skjematekst

5.5 Skjema 4, punkt 3 Tilgang til tjenestene: Vurdere endring i spørsmålstekst

5.6 Skjema 5, punkt 3 Plasser til «Øyeblikkelig hjelp – døgnopphold» : Ny hovedkategori

Skjema 5, punkt 4 Tidsbegrensede og medisinske plasser: Forenkling

6.1.1 Omsorg grunnlagstall: Droppe omsorgsboliger

6.2 Omsorg Nye nøkkeltall og kvalitetsindikatorer: *Andel beboere på langtidsopphold på institusjon vurdert av lege/tannhelsepersonell siste 12 mnd.*

6.3.1 Kommunehelse nøkkeltall/grunnlagstall: *Endring av indikator – fra antall personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid til årsverk med videreutdanning i psykisk helsearbeid*

6.3.2 Omsorg nøkkeltall: *Endre andel brukerbetaling fra korrigerte brutto driftsutgifter til brutto driftsutgifter*

8.3 Det nedsettes et utvalg/arbeidsgruppe fra sentralt hold med ansvar for å finne gode metoder for å håndtere de behov som kommunereformen vil skape når det gjelder statistikk.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det var bare små justeringer av de tre skjemaene for 2014-rapporteringen.

3.2. Kontroller i skjema

Også bare små justeringer i skjemakontroller.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

	Skjema 1	Skjema 4	Skjema 5	IPLOS	
2014-årgangen					
Forventet 2014	443	443	1413	428	
20.01.2015	24	81	364	352	
20.02.2015	386	405	1269	428	(siste kommune rapporterte 10.2.2015)
10.03.2015	415	430	1309	428	(mars-publisering)
	93,7	97,1	92,6	100	

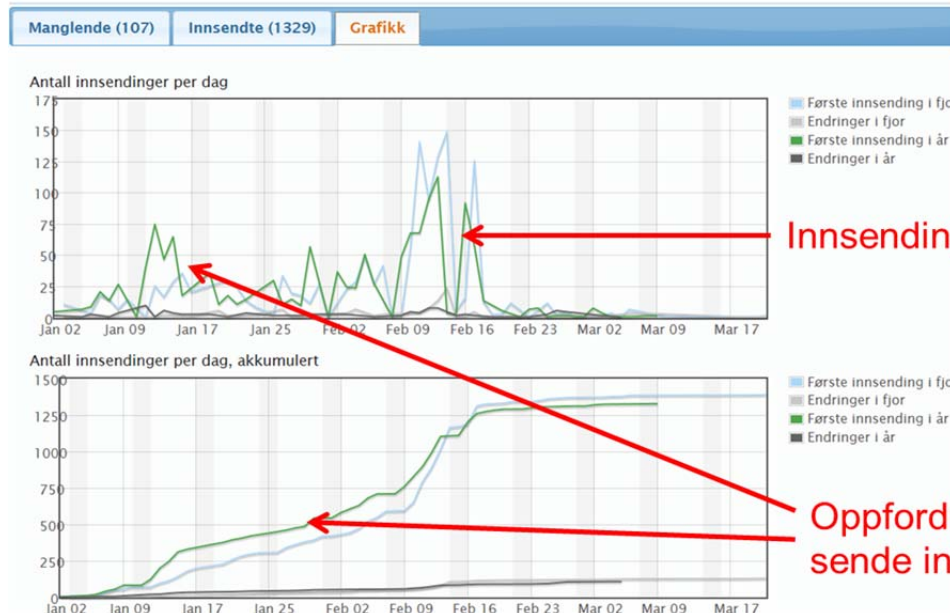
08.06.2015	443	443	1389	428
	100	100	98,3	100
2013-årgangen				
Forventet 2013	443	443	1411	428
20.01.2014	29	49	208	
20.02.2014	392	421	1256	424
10.03.2014	423	433	1312	428
	95,5	97,7	93	100
30.05.2014	443	443	1366	428
	100	100	96,8	100

3.3.1. Forsøk med innsendingsfrist 15. januar

Figur 1. Innsending KOSTRA skjema 5 Helse- og omsorgsinstitusjoner, per dag og akkumulert

KOSTRA 2014
5. Helse- og omsorgsinstitusjoner
Rapport er oppdatert per 10.03.2015 11:19:04

Rapport per skjema
Velg skjema 5. Helse- og omsorgsinstitusjoner
Filtrer på

F.o.m. 2013 ble frist for innsending for IPLOS-data fremskutt fra 15. februar til 15. januar. Dermed har alle kommuner levert data i god tid før mars-publiseringen. Alle kommuner hadde levert 2014-årgangen allerede 10. februar 2015. I 2013 undersøkte arbeidsgruppen hvorvidt det var mulig å sende inn også skjema 4 og 5 innen 15. januar. Det ble da foreløpig konkludert med at tiden ikke var inne, hovedsakelig med følgende motforestillinger:

- KOSTRA skjema 4 «Samleskjema for helse og omsorgstjenester», «Punkt 5: Egenbetaling for praktisk bistand»: Faktureringsgrunnlaget for antall betalende med egenandel praktisk bistand er ikke klart så tidlig som 15. januar
- Det kan bli noe knapp tid til kvalitetssikring av dataene – spesielt for skjema 1, som mange kommuner tradisjonelt rapporterer en del senere enn skjema 4 og 5.

SSB mener at disse innvendingene i stor grad dreier seg om rutiner i kommunen, og erfaringer viser at de fleste kommuner prioriterer etter fristene. Dersom det kun er et spørsmål om antall betalende brukere som er den eneste reelle utfordringen for tre skjemaer bør andre datakilder vurderes, f.eks. direkte gjennom filuttrekk fra fagsystem. Det bør også undersøkes om en kunne oppnådd høyere og tidligere svarprosent på skjema 1 ved å bruke filuttrekk for lege- og fysioterapitimer. Tidligere innlevering har så mange fordeler – bl.a. basert på de gode erfaringene med tidlig IPLOS-rapportering - at SSB ønsker å foreslå innleveringsfrist 15. januar.

Fordeler med tidligere rapporteringsfrist

- høyere svarprosent til mars-publiseringen
- gjennomgang av data kan starte langt tidligere enn før
- Mulig å sammenstille IPLOS-data og skjema-data ved tilbakemelding på IPLOS-rapportering til kommunene. Slik økes muligheten for kvalitets-sikring av begge datakilder
- SSB unngår i større grad at tilbakemeldinger og purringer inntreffer samtidig med regnskapsavslutning, noe flere kommuner har klaget på tidligere
- Det er rimelig å anta at kortere avstand kan heve datakvaliteten. 31.12 er telletidspunkt i skjemaene.
- Purring av de siste kommunene kan i større grad intensiveres før mars, slik at en kan konsentrere seg om kvalitetssikring av rapporterte data etter mars.

På grunn av de mange fordelene ved tidlig rapportering ble kommunene i KOSTRAs november-brev oppfordret til å rapportere skjema 4 og 5 innen 15. januar. Det resulterte i 70-80 prosent flere innsendinger på begge skjema som for 2013 innen 15. januar, men deretter dabbet innsendingsintensiteten av, slik at en ved mars-publiseringen faktisk lå på et litt lavere nivå enn året før.

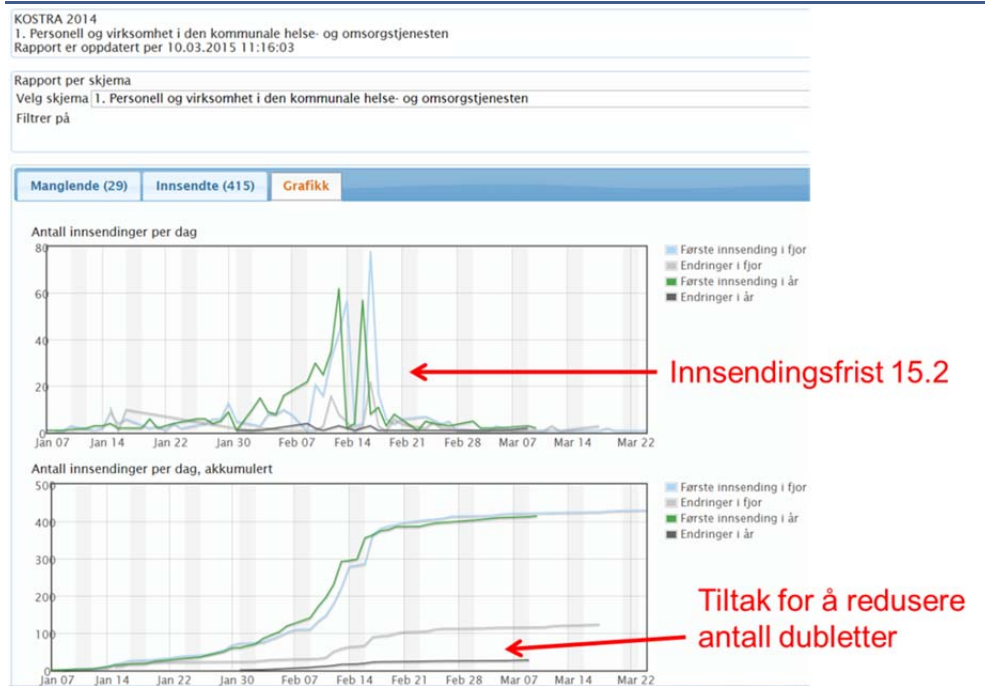
Siden noen kommuner har rapportert utfordringer med uttrekk fra fagsystem og regnskap ved innsendingsfrist 15. januar, skal KS i løpet av 2015 derfor teste i noen kommuner omfanget av disse utfordringer, og om de lar seg løse. Skjema 1 har tradisjonelt hatt senere innsending, og kommunene ser i liten grad skjema 1 i sammenheng med de andre skjemaene, slik at vi i denne omgang ikke er aktuelt å foreslå tidligere innsending her.

Forslag:

Forutsatt at utfordringene i noen kommuner enkelt lar seg løse, foreslår arbeidsgruppen at skjema 4 og 5 får frist 15. januar.

3.3.2. Bedre dublettkontroll skjema 1

Som følge av et eget prosjekt ble det gjort tiltak for å forhindre det store antall dubletter rapportert på kommunehelsetjenesten i skjema 1. Disse ser ut til å ha fungert bra, jf. fig 2. For skjema 1 var det for øvrig ingen oppfordring om å levere data tidligere, og en ser derfor ikke samme økning i innrapportering i forkant av 15. januar som en så for skjema 4 og 5.

Figur 2. Innsending KOSTRA skjema 1 kommunehelsetjeneste, per dag og akkumulert

3.3.3. Endelige tall i juni

Det viser seg at muligheten for kommunene til å sende inn data helt fram til 1. oktober har vært lite benyttet, slik at det bare har vært ubetydelige dataendringer etter juni-publiserings. Til nå har endelige tall for år 2014-1 blitt publisert samtidig med foreløpige tall for år 2015 15. mars.

Ved å sette siste frist for innsending til 20. mai oppnås flere fordeler:

- endelige tall klare nesten ett år tidligere enn i dag
- Unngå ekstraarbeidet ved å oppdatere en årgang $\frac{3}{4}$ år etterpå
- Rapportørene husker bedre hva de har rapportert om all kontakt rundt kvalitetssikring av data skjer innen mai
- Redusert risiko for ulike versjoner av datasett på ulike publiseringssteder

Forslag:

Frist for innsending av korrigerte tall fra kommunene for skjema 1, 4 og 5 endres fra 1. oktober til 20. mai.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Kontrollene virker tilfredsstillende, men for skjema 4, punkt 6, ble det under revisjonsarbeidet oppdaget ulik forståelse slik skjemaet var utformet, noe en prøver å rette på til neste års rapportering ved å modifisere spørsmålsteksten, se punkt 5.4.2.

3.5. Publisering

Mens juni-publiseringsen forløp greit uten problemer, var det store utfordringer i mars. Foruten de tekniske problemene som oppsto på KOSTRA-serveren da alle skulle inn, meldte en større kommune rett etter publisering om at tallene innrapportert i IPLOS så ut til å være altfor små. Det viste seg at denne kommunen også sendte inn data for en lagt mindre kommune, og hadde fått overskrevet sine egne tall med den mindre kommunens. SSB har nå lagt inn test-rutiner som skal oppdage feil av denne typen på et langt tidligere tidspunkt.

3.6. Brukerreaksjoner

Generelt vanskelig å finne fram, siden det er så mange tall.

Klager på at ny organisering av sidene i juni 2015 medfører flere tastetrykk enn før.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Avvikle funksjon 255 «Medfinansiering somatiske tjenester».

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

I forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter (FOR-2011-11-18-1115) går det frem at kapittel 2 om kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten er opphevet jf. endringsforskrift FOR-2014-12-11-1590.

Slik er innholdet i funksjon 255:

Utgifter til medfinansiering av spesialisthelsetjenesten. Medfinansieringen gjelder kun iht. helse- og omsorgstjenesteloven § 11-3. Utgifter til medfinansiering av spesialisthelsetjenesten skal føres under art 400.

Utgifter til utskrivningsklare pasienter (§ 11-4) skal ikke føres på denne funksjonen, men på funksjon 253.

Selv om ordningen ble avviklet på slutten av 2014, er det etterslep på tilskudd til kommunene, sannsynligvis til 3. kvartal i 2015.

4.2. Forslag til endring

Funksjon 255 «Medfinansiering somatiske tjenester» foreslås satt til opphør f.o.m. regnskapsåret 2016.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Skjema 1 Jordmortjenesten

Dagens skjema:

4-1. Organisering av jordmortjenesten	
Finnes det i kommunen/bydelen jordmor som arbeider i svangerskapsomsorgen per 31.12.?	☐ Ja ☐ Nei
Hvis nei, svar på følgende spørsmål: Har kommunen/bydelen lyst ledig stillinger/hjemler for jordmødre i løpet av fjoråret?	☐ Ja ☐ Nei
Har kommunen/bydelen organisert tilgang på svangerskapskontroller ved jordmor i kommunen/bydelen, for eksempel ved interkommunalt samarbeid eller samarbeid med 2. linjetjeneste?	☐ Ja ☐ Nei
Har kommunen/bydelen organisert tilgang på svangerskapskontroller ved jordmor utenfor kommunen/bydelen, for eksempel ved interkommunalt samarbeid eller samarbeid med 2. linjetjeneste?	☐ Ja ☐ Nei

5.1.1. Bakgrunn for endring

Det er lovpålagt å ha jordmortjeneste i svangerskapsomsorgen. Fra registre kan vi hente ut antallet jordmødre ansatt hver kommune, noe som kan gi et bilde av jordmortilbudet i tjenesten. Det er imidlertid to svakheter ved å bruke registerdata til dette. For det første vil det ikke fremgå om en ansatt jordmor jobber 100 prosent i svangerskapsomsorgen eller om stillingen for eksempel er del i 50 prosent i svangerskapsomsorgen og 50 prosent i andre oppgaver. Omfanget av tilbudet vil således bli overdimensjonert. Den andre svakheten ved å bruke registerdata er at mange kommuner ikke har ansatt egen jordmor, men kjøper jordmortjenester for eksempel av andre kommuner eller av helseforetak. I statistikken vil disse kommunene komme ut med null jordmødre. Det er uenighet i arbeidsgruppen angående hvilke grep som bør gjøres for å få frem best mulig tall for å belyse stillingsomfanget av jordmødre i svangerskapsomsorgen.

Det er to mulig løsninger. Det ene er å erstatte dagens fire spørsmål i dagens KOSTRA-skjema med ett nytt spørsmål:

- «Hvor mange stor stillingsprosent/prosenter jordmorstilling har kommunen som arbeider (egen/egen ansatte eller innkjøpt) i svangerskapsomsorgen i egen kommune per 31.12 (omregnet i 100 prosentstillinger)?

Avklaringer/eksempler:

Hvis stillingsprosenten er null så oppgis null, er den 20 % så oppgis 20 %. Har man to fulle stillinger oppgir man 200 prosent. Hvis man har en 100 % jordmorstilling i kommunen, men deler den 50/50 med en annen kommune skal man oppgi 50 %. Kjøper man en stillingsprosent av en annen kommune/helseforetak er det den stillingsprosenten som oppgis.

Denne løsningen vil imidlertid bryte prinsippet om at man i størst mulig grad skal hente ut data fra registre for å unngå rapporteringen via skjema. I dag må alle kommuner besvare minst ett av de fire spørsmålene om jordmortjenester i KOSTRA-skjema, så i omfang kan det ikke anses som et merarbeid for kommunene å gjøre denne foreslåtte endringen.

Den andre løsningen er at det innføres et tilleggsspørsmål i skjema, hvor de kommuner som oppgir at de kjøper jordmortjenester av andre får tilleggsspørsmål, hvor de bes om å oppgi hvem de kjøper tjenesten fra og stillingsprosenten på den kjøpte tjenesten. Dersom tjenesten kjøpes fra andre kommuner, er det mulig å redusere selgende kommuners årsverk tilsvarende. Dersom denne løsningen velges vil problemet med at kommuner som i dagens statistikk kommer ut med 0 årsverk løses. Det vil imidlertid ikke løse problemet med at jordmortjenesten i enkelte kommuner er overdimensjonert fordi det automatisk tas høyde for at en jordmor jobber 100 prosent knyttet til svangerskapsomsorgen.

Uansett hvilken løsning som blir valgt må den først forankres i arbeidsgruppen. SSB vil, som produsent av offisiell statistikk, benytte registerdata i publisering av indikatorer for jordmortjenesten. Dersom løsning med rapportering av kjøp fra andre (kommuner/helseforetak) velges, blir dette tilleggsinformasjon som stilles til rådighet for Hdir, men som trolig ikke vil benyttes for justeringer i registerdata i publisering av statistikk.

Arbeidsgruppen har ikke nådd frem til enighet om hvordan skjema skal utformes, men arbeider videre med dette frem mot møtet i Samordningsrådet.

5.1.2. Forslag til endring

KOSTRA skjema 1, punkt 4-1:

Alternativ 1:

Dersom ja på tilgang til jordmortjeneste utenfor egen kommunes regi, oppgi stillingsandel (prosent) kommunen har tilgang til, og spesifiser hvor kommunen har tilgang til tjenesten (navn på kommune/IKS eller sykehus):

eller

Alternativ 2:

Hvor mange stor stillingsprosent/prosenter jordmorstilling har kommunen som arbeider (egen/egen ansatte eller innkjøpt) i svangerskapsomsorgen i egen kommune per 31.12 (omregnet i 100 prosentstillinger)?

5.2. Skjema 1 Rehabilitering

Dagens skjemaspørsmål:

6 Re-/habilitering og samhandling		
Oppgavene hentes inn av Statistisk sentralbyrå på vegne av Helse- og omsorgsdepartementet i medhold av lov av 18. mai 2001 nr 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 10. Statistisk sentralbyrå vil i medhold av lov av 16. juni 1989 nr 54 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå § 2-2 samtidig benytte opplysningene til utarbeidelse av offisiell statistikk.		
Ansvarlig for innholdet i skjemaet	E-postadresse til skjemaansvarlig	Telefonnummer
____	____	____
6-1. Re-/habilitering		
Har kommunen/bydelen en politisk vedtatt plan for re-/habilitering?	☐ Ja ☐ Nei	
Har kommunen/bydelen etablert en koordinerende enhet?	☐ Ja ☐ Nei	
Hvis ja, hvordan er den koordinerende enheten organisert		
	☐ Fast team ☐ Organisert enhet ☐ Lagt til bestillerkontor/forvaltningskontor ☐ På annen måte	
Dersom organisert på annen måte, spesifiser:	____	
Merknader:		
____		

5.2.1. Bakgrunn for endring

Punkt 6-2 om samhandling ble tatt ut i 2014, og bør derfor tas ut av overskriften i punkt 6. Samtidig har Helsedirektoratet nylig gjennomført en større questback-undersøkelse blant kommunene om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator i kommunene. Deres forslag til endring i KOSTRA-skjemaet bygger på erfaringene fra svarene i denne questbacken, samt fra kommentarene de ba om fra KOSTRA-skjema på det spørsmålet som ligger der i dag.

5.2.2. Forslag til endring

Skjema 1, punkt 6: Ordene «og samhandling» tas ut av overskriften

Skjema 1, punkt 6-1, mer detaljerte spørsmål rundt koordinerende enhet:

A

Hvilken organisasjonsform er valgt for koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering (kun ett kryss)?

- **Koordinerende enhet er en egen organisatorisk enhet.**

Veiledende tekst: Koordinerende enhet er en egen enhet på kommunens organisasjonskart.

- **Koordinerende enhet er organisert som eget team med representanter fra flere enheter og sektorer.**

Veiledende tekst: Enheten er organisert som et team med en leder. Teamet kan bestå av representanter fra ulike tjenesteområder, både innen helse- og omsorgstjenesten og andre sektorer. Teamets medlemmer har en del av sin stilling dedikert koordinerende enhet. Teamet har fast og avtalt arbeidsstruktur og faste møteplasser hvor de arbeider med saker som ligger til koordinerende enhets ansvarsområde.

- **Koordinerende enhet er lagt til en enhet som også ivaretar andre oppgaver.**

Veiledende tekst: Ansvarsområdet til koordinerende enhet er lagt til en etablert enhet i kommunen. Eksempler på dette kan være bestillerkontor, forvaltningskontor, rehabiliteringsavdeling osv.

- **Koordinerende enhet er lagt til en stilling som ikke har andre funksjoner enn å være koordinerende enhet.**

Veiledende tekst: Enhetens ansvarsområde er lagt til en definert stilling som har dette som sin hovedoppgave.

- **Koordinerende enhet er integrert i en stilling som også ivaretar andre oppgaver.**

Veiledende tekst: Enhetens ansvarsområde er lagt som del av en annen stilling.

- **Har ikke en koordinerende enhet.**

-

B – (oppfølgingsspørsmål) Hvis kommunen har en koordinerende enhet

Hvor i organisasjonen er enheten/funksjonen plassert?

- Rådmannens stab
- Kommunaldirektør
- stabsfunksjon
- egen virksomhet
- Bestillerkontor/forvaltningskontor
- Enhet/avdeling for habilitering og rehabilitering
- Enhet/avdeling for pleie og omsorg
- Enhet/avdeling for helsetjenester
- Enhet/avdeling for barne- og familietjenester
- Annen enhet/avdeling
  - evt. hvilken
- Annen administrativ enhet/avdeling
  - evt. hvilken

5.3. Skjema 4 Brukerundersøkelser

Dagens skjema:

2 System for brukerundersøkelser	
Med system for brukerundersøkelser menes at informasjon fra brukerundersøkelser blir systematisk og kontinuerlig brukt som et verktøy til å opprettholde og om mulig forbedre tjenestetilbudet. Brukerundersøkelser foretas systematisk, og minst en gang i løpet av de tre siste åra. Undersøkingen må omfatte mer enn halvparten av alle som mottar institusjons- og/eller hjemmetjenester. (for detaljert definisjon av "system for brukerundersøkelser", se veiledning)	
A. Institusjon	
Har kommunen tatt i bruk system for brukerundersøkelser i institusjoner?	☐ Ja ☐ Nei
B. Hjemmetjenester	
Har kommunen tatt i bruk system for brukerundersøkelser i hjemmetjenestene?	☐ Ja ☐ Nei

I tillegg er omfattende tekst lagt inn i egen veiledersom bør gjøres tydeligere ved neste års rapportering. Mest mulig av teksten bør legges til selve skjemaet. SSB gis ansvar til å komme med forslag her.

5.4. Skjema 4 Beboere i bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet

Dagens tekst:

Registreringen her gjelder kun de personer som på grunn av sykdom, funksjonsnedsettelse, utviklingshemming eller alder (pleie og omsorgsbehov) har fått vedtak om/tildelt bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet. Heldøgns bemanning forutsetter at det er minst én ansatt til stede i bygningen/bygningskomplekset/bofellesskapet hele døgnet. Beboere i institusjoner (sykehjem mv, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c og forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon) skal IKKE registreres her. Beboer i bolig der personalet er direkte knyttet til bruker og ikke til boligen (det vil ikke lenger være stasjonert personale i boligen om beboer flytter) skal IKKE registreres her.

5.4.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen foreslår at det presiseres at alle beboere som bor i bolig med heldøgns bemanning skal telles, uavhengig av om en har vedtak om heldøgns tjenester eller ikke. Antall beboere totalt blir da en indikasjon på teoretisk kapasitet (forutsatt at alle leiligheter er i bruk).

5.4.2. Forslag til endring

I KOSTRA skjema 4, punkt 6, Beboere i samlokaliserte BOLIGER disponert til pleie- og omsorgsformål per 31.12, med FAST TILKNYTTET PERSONELL HELE DØGNET

føyes følgende veiledningstekst til slutt:

I et bofellesskap med mange leiligheter kan det være at ikke alle har bruk for og derfor ikke vedtak om tjenester i det hele tatt. Dersom selve bofellesskapet har fast tilknyttet personell hele døgnet, skal alle beboerne telles med, også de som ikke har behov for tjenester.

5.5. Skjema 4, punkt 3 Tilgang til tjenestene

Rundt 50 kommuner har ikke hjemmesykepleie hele døgnet.

Dersom ulike måter å organisere tjenesten på (interkommunalt samarbeid) kan medføre at kommunene svarer at de ikke har 24 timer vakt 365 dager i året bør dette presiseres i teksten, slik at registreringen blir mer i samsvar med faktisk virkelighet. Det kan være vanskelig å forstå hvordan en kommune kan levere tjenester som er forsvarlige uten at de er tilgjengelige 24/7. Det vil i så tilfelle være interessant å finne de kommunene som ikke har et slikt tilbud.

5.5.1. Forslag til endring

Skjema 4, punkt 3 Tilgang til tjenestene: Det gjøres en presisering i spørsmålsteksten som bedre fanger opp ulik kommunal organisering av tjenesten Helsedirektoratet og SSB følger opp ordlyden i teksten innen 15.9.2015.

5.6. Skjema 5 Plasser til «Øyeblikkelig hjelp – døgnopphold» og medisinske plasser

Dagens skjema:

Plasser				
Antall plasser i drift mot slutten av året:	____	.	For alle plasser – også avlastningsplasser - angis plasser tilsvarende maksimalt antall samtidige beboere.	
Antall plasser slik bygningen er utformet per 31.12, uavhengig om plassene er i bruk eller ikke på talletidspunktet.	I sykehjemsavd.	I aldershjemsavd.	I annen type avd.	Totalt
	____	____	____	____
Plasser spesielt avsatt for tidsbegrenset opphold:				
Plasser spesielt avsatt for rehab. opphold (innrettet mot mestring og gjenvinning/opprethold av funksjonsevnen):				____
Avlastning				____
Øyeblikkelig helsehjelp - døgnplasser i kommunen				____
Plasser for medisinsk innleggelse				
	Antall plasser	Finansiering (flere kryss mulig):		
		Kommunalt	Tilskudd fra helseforetak	Annen type tilskudd, spesifiser nedenfor
Lindrende (palliativt)	____	☐	☐	☐
Intermediært	____	☐	☐	☐
Sykestue	____	☐	☐	☐
Observasjon	____	☐	☐	☐
Etterbehandling	____	☐	☐	☐
Annen type tidsbegrensede plasser	____	☐	☐	☐
Tidsbegrensede plasser i alt	____			
For annen type tidsbegrensede plasser, vennligst beskriv type: ____				
Spesifisering av annen finansiering enn kommunal/HF ____				
Drives noen av de medisinske plassene i samarbeid med andre kommuner? ☐ Ja ☐ Nei				

5.6.1. Bakgrunn for endring

1.1.2016 er alle kommuner pliktig til å ha et tilbud om den nye plasstypen «Øyeblikkelig hjelp – døgnopphold», som en del av Samhandlingsreformen.

Ettersom ø-hjelp-plassene i stor grad befinner seg på sykehjem, er det uklart i hvilken grad kommunene teller disse med i sykehjemsavdeling eller ikke når de rapporterer på KOSTRA skjema 5. Enkelte sykehjem kombinert med statlig virksomhet oppgir ø-hjelp-plassene i «annet»-kategorien, og vil dermed automatisk ikke bli talt med i *sykehjems*plasser. De regnes uansett med blant plasser avsatt for tidsbegrenset opphold.

Framfor å gjette seg fram til hvorvidt ø-hjelp-plassene skal trekkes fra den enkelte institusjon eller ikke, foreslår SSB tre endringer i skjema 5, punkt 3 for å skille ut disse plassene klarere:

Legge til ny institusjonstype «Øyeblikkelig-hjelp-plasser»
 Flytte kategori for tidsbegrenset opphold «Øyeblikkelig-hjelp-plasser» til nye hovedkategori

Dermed må kommunen ta et mer bevisst valg når en rapporterer sykehjems plasser og ø-hjelp-plasser. Høyst sannsynlig vil en del av de sykehjems plassene som er rapportert i dag erstattes av ø-hjelp-plasser, slik at en for disse enhetene får en reduksjon i antall sykehjems plasser.

Rene avdelinger for ø-hjelp-plasser blir fjernet fra plassstallet for sykehjem og tidsbegrenset opphold i KOSTRA tall for 2013 og 2014 som publiseres 16.3.2015.

I 2014 dreide det seg om 10 enheter med totalt 98 plasser.

År	2011	2012	2013	2014
Antall enheter rapportert med kun ø-hjelp	1 ¹	4 ²	9 ³	10
Antall plasser	4	10	46 ⁴	98

Utvikling i ø-hjelp-plasser og -enheter totalt (de fleste av plassene i sykehjem):

År	2011	2012	2013	2014
Antall enheter med ø-hjelp-plasser	30	54	117	166
Antall plasser	50	115	309	456

¹Kommunalt eid sykestue. ²Sykestue på helseforetak, en kommunal sengepost på helseforetak, samt 2 legevakt-enheter. ³5 egne ØHD-enheter, 2 legevakt og 2 sykestuer. ⁴Hvorav én enhet har 12 plasser.

Flesteparten av ø-hjelp-enhetene deles av flere kommuner.

Når det gjelder medisinske plasser og tidsbegrensede plasser generelt, har arbeidsgruppen kommet fram til at detaljnivået er for stort, og en ønsker derfor en sterk forenkling.

5.6.2. Forslag til endring

- Punkt 3 Plasser og rom

Forslag til ny plasskategori, «Øyeblikkelig-hjelp døgnopphold».

- Punkt 4 Spesielle tilbud

Forslag til større endringer på tidsbegrensede plasser, spesielt for medisinsk innleggelse.

Forslag:

3 Plasser og rom

Institusjonstype

Plasser

Antall plasser i drift mot slutten av året:

Antall plasser slik bygningen er utformet per 31.12, uavhengig om plassene er i bruk eller ikke på talletidspunktet.

For alle plasser – også avlastningsplasser - angis plasser tilsvarende maksimalt antall **samtidige** beboere.

I sykehjemsavd.

I aldershjemsavd.

Ø-hjelp-plasser

I annen type avd.

Totalt

Punkt 4 spesielle tilbud

Plasser spesielt avsatt for tidsbegrenset opphold:	
	____
Plasser spesielt avsatt for rehab. opphold (innrettet mot mestring og gjenvinning/oppretthold av funksjonsevnen):	____
Avlastning	____
<i>Plasser for medisinsk innleggelse</i>	
	Antall plasser
Lindrende (palliativt)	____
Annan type medisinske plasser	____
.	
Annan type ikke-medisinske tidsbegrensede plasser	____
Tidsbegrensede plasser i alt	____
Merknader til plasser	____
Drives noen av de medisinske plassene i samarbeid med andre kommuner? ☐ Ja ☐ Nei	

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Fjerning av eksisterende grunnlagstall

6.1.1. Pleie og omsorg - Droppe variabler tilknyttet «omsorgsboliger»

I KOSTRA-tabellen har en holdt seg til den opprinnelige versjonen for definisjon av omsorgsboliger, dvs. boliger som er støttet med tilskudd fra Husbanken fra 1994 til ca. 2011. Deretter etablerte Husbanken en ny tilskuddsordning der en ikke talte med nye boliger til det opprinnelige tallet for omsorgsboliger. I tillegg skaper begrepet «bolig» i denne sammenheng unødvendig forvirring med begrepet «heldøgnsbemannet bolig» som i KOSTRA skjema 4, punkt 6 gjelder hele bygningskomplekset. Av den grunn kan det være mer hensiktsmessig å publisere «beboere» framfor «boliger».

Variablene

- Omsorgsboliger i alt
- Omsorgsboliger som er kommunalt eide

har for 2013 og 2014 vært prikket, og var uendret de siste årene før 2013. Tallene vil inntil videre fortsatt være tilgjengelig i boligtabellene.

Forslag til vedtak:

Variablene

- Omsorgsboliger i alt
- Omsorgsboliger som er kommunalt eide

fjernes fra KOSTRA pleie og omsorgstabeller.

6.2. Nye nøkkeltall

Flere kvalitetsindikatorer har i lengre tid blitt etterspurt. Arbeidsgruppen foreslår derfor to nye nøkkeltall, som også legges inn i kvalitetsindikatorarket:

6.2.1 Andel beboere på langtidsopphold på institusjon vurdert av lege siste 12 mnd.

6.2.2 Andel beboere på langtidsopphold på institusjon vurdert av tannhelsepersonell siste 12 mnd.

På grunnlagsnivå er tilhørende nye variabler:

- *beboere på langtidsopphold på institusjon vurdert av lege siste 12 mnd.*
- *beboere på langtidsopphold på institusjon vurdert av tannhelsepersonell siste 12 mnd.*

Disse tallene kan hentes ut fra IPLOS, og krever ikke endringer i fagsystemene.

6.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

6.3.1 Kommunehelse nøkkeltall/grunnlagstall: Endring av indikator – frå talet på personar med VU i psykisk helsearbeid til årsverk med VU

Per i dag blir indikatoren «Antall personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (khelse + plo)» publisert i faktaark og nøkkeltal i statistikkbanken i KOSTRA-kommunehelse. Indikatoren viser kor mange personar med universitets-/høgskoleutdanning som har tverrfagleg vidareutdanning i psykisk helsearbeid, sett i forhold til innbyggjartalet. Tala blir henta med utgangspunkt i NAVs Aa-register og utdanningsstatistikk.

Arbeidsgruppa meiner det er hensiktsmessig å endra denne indikatoren til «Årsverk av personar med vidareutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggjarar (helse og sosial)». Bakgrunnen er at årsverk er ein meir presis storleik enn talet på personar, og at denne indikatoren allereie blir publisert i faktaarket for psykisk helsearbeid og rusarbeid. Elles så er det viktig å gjera merksam på at me føreslår å endra næringa på indikatoren frå pleie og omsorg og kommunehelse til helse og sosial. Arbeidsgruppa meiner at vidareutdanning i sosialtenesta også vil vera relevant med tanke på psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane. Vidare er det etter Arbeidsgruppa si meining uheldig å ha to nesten identiske indikatorar i to ulike faktaark, og me fryktar at det kan bidra til å skapa forvirring blant brukarane.

Forslag til vedtak:

Indikatoren «Antall personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (khelse + plo)» endrast til «Årsverk av personer med vidareutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial)» i KOSTRA kommunehelse på nøkkeltlasnivå. Følgjeleg vil variabelen på grunnlagsdatasnivå «Antall personer med vidareutdanning i psykisk helsearbeid (khelse + plo)» bli endra til «Antall årsverk med vidareutdanning i psykisk helsearbeid (helse og sosial).

6.3.2. Omsorg nøkkeltall: Endre andel brukerbetaling fra korrigerte brutto driftsutgifter til brutto driftsutgifter

Brukerbetaling er en egen regnskapskontoart i KOSTRA. For helse og omsorg opptreer denne i to indikatorer:

	2012	2013	2014
Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av korrigerte brutto driftsutg, konsern	1,4	1,4	1,3
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter, konsern	14,6	14,8	14,6

Spesielt på institusjonssiden, der flere kommuner, bl.a. Oslo og Bergen, har et stort innslag av privat virksomhet, gir det et feilaktig bilde om brukerbetaling kun

sammenholdes med kun kommunalt drevet virksomhet, som korrigerte brutto driftsutgifter gjelder.

Slik slår beregning med brutto driftsutgifter ut:

	2014
Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av brutto driftsutg, konsern	1,2
Brukerbetaling i institusjon i forhold til brutto driftsutgifter, konsern	12,8

Foreløpig er ikke forskjellene store for hjemmetjenester – praktisk bistand, men for å være konsistent bør det foreslås brutto driftsutgifter også her.

Forslag til vedtak:

Indikatorene

Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av korrigerte brutto driftsutg, konsern

Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter, konsern

Endres til

Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av brutto driftsutg, konsern

Brukerbetaling i institusjon i forhold til brutto driftsutgifter, konsern

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen hadde i mandat vedtatt høsten 2014 et eget punkt for oppfølging på kvalitetsindikatorer:

«Arbeidsgruppene skal også i 2015 vurdere nye kvalitetsindikatorer, men også om hvilke endringer som da må gjøres i fagsystemene. Arbeidsgruppene skal utover å foreslå nye indikatorer rapportere særskilt om hva som må til av endringer i fagsystemene for å få dette gjennomført til Samordningsrådet i KOSTRA.»

Dette var hovedtema på arbeidsgruppemøte 5.12.2014. Dette inkluderte også gruppearbeid, og møtet var derfor for anledningen utvidet med noen ekstra representanter fra kommuner og helsemyndigheter.

Som nevnt i punkt 6.2 er det foreslått to nye indikatorer. I tillegg jobbes det med ulike varianter av iverksettingstid, men før indikatorer her kan lages, må det ferdigstilles et stabilt grunnlag for telling gjennom året, noe det nå jobbes iherdig med. KS har hatt et eget prosjekt her, og inntrykket er at det er svært ulik praksis i kommunene når det gjelder datoregistering.

Arbeidsgruppen har også jobbet med indikatorer vedrørende ernæring og natthaste på sykehjem, bl.a. ved uttesting i medlemskommunene i arbeidsgruppen. Det kom her fram at rapportering på sykehjemsnivå ikke tok høyde for individuell tilpasning. Det er derfor besluttet å innføre nye indikatorer på individnivå, med sikte på implementering i kommunens fagprogram i 2016:

Ernæring og legemiddelgjennomgang

Dette er to satsingsområder innenfor Nasjonal kvalitetsindikatorarbeid i omsorgstjenesten. Det planlegges å legge inn nye variabler, alle med svaralternativene ja/nei/ikke relevant:

1. Hatt legemiddelgjennomgang
2. Gjennomført ernæringskartlegging
3. Er i risiko for underernæring
4. Ernæringsplan

Videre er også sykefravær og saksbehandlingstid diskutert siste år, her vil diskusjonen fortsette, bl.a. med å vurdere om egenmeldt fravær fra KS sitt PAI-system kan brukes.

I tillegg til hva som her er nevnt, har det vært et omfattende arbeid med kvalitetsindikatorer i KS og Helsedirektoratet.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

7.3. Annet

7.3.1. Kontoplan – egne funksjoner for målgrupper?

Gjennom hjemmetjenestekartleggingen høsten 2014 og samarbeide md ASSS jobbes det med å komme fram til en kontoplanløsning som kan testes ut i ASSS i første omgang. Det ser så langt ut til at det ikke er behov for å endre hoved-kontoer i dagens kontoplan. Det vises til egen omtale under punkt 10.2

8. Annet

8.1. Rutiner for arbeidsgruppemøter

I perioden fra foreløpig publisering i mars til publisering i juni er mye som foregår i SSB, og det er ønskelig å legge hovedmøtet i KOSTRA-arbeidsgruppen utenom denne perioden. Det kom innspill fra flere i gruppen om andre tidspunkter der det er stort arbeidspress, blant annet tilknyttet statsbudsjett. Gruppen kom fram til at **siste halvdel av november** er et godt tidspunkt. Dette blir hovedmøtet, men ved behov kan en holde ett møte til, - helst i slutten av mars/før påske. Diskusjoner og avklaringer kan også skje per e-post.

Vedtak på arbeidsgruppemøte 5.12.2014:

1. Bedre koordinering mellom KOSTRA arbeidsgruppe for helse – og omsorgstjenester og KOSTRA arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid.
Om mulig bør det gå minst 3 uker mellom møter i de to gruppene slik at referatet/relevante saker fra én gruppe kan være sakspapir til den andre gruppa.
2. Dagsorden
Invitasjon til innspill på dagsorden sendes ut 2 måneder før møtet.
Ev. dialog rundt innspill
Endelig dagsorden sendes ut 2 uker før møtet
3. Sakspapirer
  - Sakspapirer sendes ut 2 uker før møtet
  - I sakspapirene må det enda klarere framgå om noe skal vedtas, gjerne med forslag.
4. Referat
  - Utkast til referat bør i alminnelighet sendes møtedeltakere innen 1 uke etter møtet
  - Deretter 1 uke med innspill til endelig referat legges ut på nett, 2 uker etter møtet

5. Faste tidspunkt for arbeidsgruppemøter
Det årlige hovedmøtet i KOSTRA-arbeidsgruppen for helse- og omsorgstjenester avholdes i siste halvdel av november.
6. Ansvar for faste vikarer
KS skal ved frafall av gruppemedlemmer fra kommuner prøve å finne en ordning som sikrer at andre kommuner som kan delta på møtet.

8.2. Hjemmetjenestekartlegging

Bakgrunn

Statistisk sentralbyrå gjennomførte høsten 2014 en egen kartlegging for å samle inn informasjon om målgrupper for alle enheter i kommunenes hjemmetjeneste, med utgangspunkt i organisasjonsnummer i Enhetsregisteret.

En slik kartlegging muliggjør fordeling av årsverk og utdanning på målgrupper, som igjen kan gi grunnlag for å anslå utgiftstall etter målgruppe.

Kartleggingen vil samtidig innebære nye muligheter i statistikkutvikling og SSBs løpende kvalitetssikring av data i Enhetsregisteret, NAVs Arbeidsgiverarbeidstakerregister, IPLOS og KOSTRA. Erfaring tilsier også at undersøkelsen kan bidra til økt og felles forståelse mellom kommunens avdelinger (fag – personal – regnskap).

Kartleggingen har også som mål å gi kunnskap om hvordan hjemmetjenesten er organisert, herunder i hvilken grad enhetene og den enkelte ansatte er tilknyttet én eller flere målgrupper. Ved å undersøke i hvilken grad kommunene organiserer og utgiftsfører (eller har mulighet til å utgiftsføre) tjenestene på et mer detaljert nivå innen hovedområdet «hjemmetjenester», vil en ha bedre grunnlag for å vurdere eventuell oppsplitting av KOSTRAs regnskapsfunksjoner på målgrupper.

Kommunens utgifter til hjemmetjenester beløp seg til 50 milliarder i 2014⁵. Mens institusjonstilbudet i kommunene er temmelig ensartet og først og fremst rettet mot eldre eller personer med særlig stort bistandsbehov, er hjemmetjenesten langt mer mangfoldig og går til mange ulike målgrupper, med både yngre og eldre brukere.

En ser seg svært fornøyd med en svarprosent på drøyt 90 prosent. Til tross for at dette var den første totale gjennomgangen av enheter med hjemmetjenestenæring, viste registreringene gjennomgående høy kvalitet. Med unntak av barne- og avlastningsboliger var det liten sammenblanding med institusjoner. Derimot var det ikke uvanlig med integrasjon av dagsenter.

Det mest oppsiktsvekkende funnet var nok at mange enheter med målgruppe personer med psykiske lidelser eller utviklingshemming ikke ble registrert som hjemmetjeneste, i tillegg til administrasjonsenheter. Omfanget av disse feiloppføringene var så vidt stort, at SSB ønsker en total kvalitetsgjennomgang av disse tallene før en kommer med en endelig rapport, høsten 2015.

8.3. Kommunereformen

Kommunereformen vil høyst sannsynlig innebære mange sammenslåinger av kommuner. For å kunne måle effekten av dette, vil det høyst sannsynlig komme mange ønsker om å sammenligne KOSTRA-tall før og etter reformen. Arbeidsgruppen foreslår at det nedsettes et utvalg/arbeidsgruppe fra sentralt hold med ansvar for å finne gode metoder for å håndtere de behov som kommunereformen vil skape når det gjelder statistikk.

---

⁵ Foreløpige tall 16.3.2015

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Skjemaene

Skjema 1 - Personell og virksomhet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

Skjema 4 - Helse- og omsorgstjenester - samleskjema

Skjema 5 - Helse- og omsorgsinstitusjoner

10.2. KOSTRA funksjonskontoplan og målgrupper i helse- og sosialtjenester

Psykisk helsearbeid og rusarbeid

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for helhetlig vurdering av datainnsamling og publisering i KOSTRA på området psykisk helsearbeid og rusarbeid. Gruppens ansvarsområde er ikke knyttet til særskilte regnskapsfunksjoner og går på tvers av etablerte KOSTRA-områder. I Samordningsrådet møte i september 2012 ble gruppen likevel gitt mandat til å utrede innhold i KOSTRA-funksjon 243 «Tjenester til personer med rusmiddelproblemer»: Det er naturlig å se en slik utredning i sammenheng med tilsvarende utredning for helse- og omsorgsgruppen når det gjelder muligheter for eventuell oppsplitting på målgrupper av KOSTRA-funksjon 254 «Tjenester til hjemmeboende». Innen hjemmetjenestefunksjonen vil både psykisk helsearbeid og rusarbeid være sentrale.

Arbeidsgruppen har videre en koordinerende funksjon i forhold til andre KOSTRA-arbeidsgrupper når det gjelder problemstillinger knyttet til psykisk helsearbeid og rusarbeid. Arbeidsgruppen samarbeider tett med KOSTRA-arbeidsgruppene for helse- og omsorgstjenester, sosialtjenester, barnevernstjenester og kommunale boliger/boligvirkemidler med sikte på å bedre datagrunnlaget på området.

Arbeidsgruppens sammensetning:

Helse- og omsorgsdepartementet	Sandro Moe Melgalvis
Kommunal- og regionaldepartementet	Odd Sigurd Vegsund
Helsedirektoratet, Statistikkavdelingen	Kirsti Strand
Helsedirektoratet, Avd. psykisk helse og rus	Jan Tvedt
Helsedirektoratet, Avd. psykisk helse og rus	Thor Hallgeir Johansen
Helsedirektoratet (KI-arbeidsgruppe psykisk helse og rus)	Mario Gaarder
Arbeids- og velferdsdirektoratet	Hilde Kristin Weng / Irene E. Anibrika ¹
Husbanken	Hermund Urstad (vara: Anne Merete Hallan)
Statens institutt for folkehelse	Jocelyne Clench-Aas (vara: Anne Reneflot)
KS	Kari Hesselberg
KS, Stavanger kommune	Eli Karin Fosse
KS, Nøtterøy kommune	Lena Sjølie
KS, Holmestrand kommune	Janne Visnes Melgaard
Fylkesmannen i Buskerud	Marit Engen
Fylkesmannen i Vestfold	Inge Bendik Sandvold
Statistisk sentralbyrå, Seksjon for helsestatistikk	Dag Abrahamsen (vara: Trond Ekornrud)
Statistisk sentralbyrå, Seksjon for helsestatistikk	Linda M. Allertsen
Statistisk sentralbyrå, Seksjon for helsestatistikk	Merete Thonstad
Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (observatør)	Petter Dahle

¹Arbeids- og velferdsdirektoratet har ikke deltatt på siste møter i arbeidsgruppen. Via telefonsamtaler og e-post-utveksling har SSB blitt gjort oppmerksom på at tidligere deltakere ikke er aktuelle lenger. Det er to som kan tre inn, ikke avgjort enda hvem som er deltaker og vararepresentant. Arbeids- og velferdsdirektoratet har imidlertid reist spørsmål om deres deltakelse i gruppen, og om det kan være aktuelt og kun delta ved behov.

1.2. Rammer for gruppens arbeid

Arbeidsgruppen ble startet opp i januar 2013.

Arbeidsgruppen har med utgangspunkt i det generelle mandatet for arbeidsgrupper i KOSTRA for 2013 utarbeidet mandat for eget arbeid (se 10.1). Gruppens mandat definerte fem hovedtemaer for arbeidet i 2013:

Arbeidsgruppen skal vurdere tiltak for å tydeliggjøre områdene psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRA. Til dette arbeidet hører å avgrense og begrepsavklare ”psykisk helsearbeid” og ”rusarbeid” med utgangspunkt i statistiske standarder og arbeid med definisjoner og grupperinger (kategoriseringer).

Arbeidsgruppen skal særlig vurdere om datagrunnlaget er egnet for å dekke utfordringer knyttet til samhandlingsreformen, herunder finansielle virkemidler, forebygging og folkehelse, og ev. foreslå tiltak for å gjøre datagrunnlaget mer velegnet.

Arbeidsgruppen skal fremme forslag til helhetlig publisering, samt gjennomgå og vurdere muligheten for å ta i bruk nye datakilder i KOSTRA. Herunder skal gruppen vurdere publiseringsløsning og videreutvikling av datagrunnlaget, jf. vedtak i Samordningsrådet for KOSTRA 11.9.2012.

Arbeidsgruppen skal vurdere publisering på høyere aggregeringsnivå for KOSTRA-data som ut fra små tall, sensitivitet, kvalitetsproblemer mv ikke blir publisert på kommunenivå. Slik publisering vil da komme i tillegg til publisering på kommunenivå.

Arbeidsgruppen skal bidra med vurdering av om dagens funksjonskontoplan for KOSTRA gir regnskapstall som er godt nok tilpasset muligheten for å etablere statistikk på feltet. Vurderingene må gjøres i tett samarbeid med KOSTRA-arbeidsgruppene for sosialtjenester og helse- og omsorgstjenester.

En har ikke ansett det som aktuelt å endre mandatet for arbeidet i gruppen, men en bør vurdere behovet for justeringer høsten 2015.

Autoritative definisjoner på psykisk helsearbeid og rusarbeid, som legger føringer på gruppens arbeid fremover, er hentet fra statsbudsjettet 2013 (Helse- og omsorgsdepartementet 2012), forarbeidene til ny helse- og omsorgslov (Helse- og omsorgsdepartementet 2011) og ”Sammen om mestring. Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid. Et verktøy for kommuner og spesialisthelsetjenesten.” (2014)⁶. Definisjonene oppsummeres slik:

Psykisk helsearbeid i kommunene og psykisk helsevern⁷ forutsettes å legge til rette for prosesser som styrker mestring og egenomsorg, funksjonsevne, samhandling og tilpasning i lokalsamfunnet. Å forebygge at vanlige livskriser utvikler seg til psykiske lidelser er i første rekke en utfordring for arbeidsliv, barnehage, skole, fritidsarenaer, idrettsmiljø mv. Tjenesteapparatet skal på sin side delta i og understøtte det forebyggende arbeidet, ved siden av behandlings- og støttefunksjoner.

Psykisk helsearbeid i kommunene omfatter forebygging, diagnostikk og funksjonsvurdering, tidlig hjelp og behandling, rehabilitering, oppfølging i bolig, psykososial støtte og veiledning samt henvisning til spesialisthelsetjenesten. Psykisk helsearbeid utføres i helse- og omsorgstjenesten og andre sektorer i kommunen. Kommunen skal i samsvar med den nye folkehelseloven ha oversikt over den

⁶ <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/410/Sammen-om-mestring-Veileder-i-lokalt-psykisk-helsearbeid-og-rusarbeid-for-voksne-IS-2076.pdf.pdf>

⁷ Spesialisthelsetjenesten

psykiske helsetilstanden til befolkningen, faktorer som påvirker den og over behovet for tiltak og tjenester.

Kommunalt rusarbeid er tiltak og tjenester rettet inn mot mennesker med rusrelaterte problemer og konsekvenser av rusmiddelproblemene hos den enkelte, samt forebyggende tiltak rettet mot den kommunale befolkningen som helhet, for eksempel begrensede skjenketider for alkoholholdig drikk. Kommunalt rusarbeid legger vekt på helhetlig tenkning med forebygging, tidlig oppdagelse og intervensjon, rehabilitering, behandling og skadereduksjon. Arbeidet omfatter alle typer rusmiddelproblemer: alkohol, medikamenter og narkotiske stoffer.

Kommunen har hovedansvar for å gi råd, veiledning og hjelpetiltak overfor rusmiddelavhengige. Kommunen skal sørge for behandlingsopplegg når det er behov for det lokalt eller i egnet behandlings- eller omsorgsinstitusjon, og har også et oppfølgingsansvar under og etter institusjonsopphold.

1.3. Møter i arbeidsgruppen

I perioden august 2014 – juni 2015 har arbeidsgruppen hatt følgende møter: 17.04. 2015 (hovedtema: Funksjonskontoplan og bruk av intern regnskapsføring)

Referat fra møtene er for tiden tilgjengelig på <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/psykisk-helsearbeid-og-rusarbeid>

I tillegg har flere medlemmer deltatt i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer på området, se avsnitt 7.1.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i de retningslinjer og mandat som ble utarbeidet våren 2013.

Da gruppen ikke har ansvar for rapportering av KOSTRA-skjema, er det ikke relevant å evaluere forrige års rapportering. Av denne grunn inneholder kapittel 3 kun henvisning til Helsedirektoratets rapporteringsskjema utenfor KOSTRA.

Sintef har fra og med 2015 i tillegg til rapportering av psykisk helsearbeid i kommunene, også ansvar for rapportering av rusarbeid i kommunene. Våren 2015 har Helsedirektoratet og Sintef arbeidet med ny rapporteringsløsning, begreper og skjema. KOSTRA-arbeidsgruppe har fått innspill om at kommunene nå kan velge om de vil rapportere psykisk helse og rus separert eller samlet, og at tall for 2014 kan få ny betegnelse (uavklart om dataene samlet inn i 2015 skal benevnes som 2014, 2014/2015 eller 2015).

Faktaarket for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene, med sammenstilte indikatorer på området, ble for første gang publisert i mars 2014. Tall fra 2014 ble publisert i mars 2015, og i juni 2015.

Endringer i helse- og omsorgslovgivingen sidestiller målgruppen «Personer med rusmiddelproblemer» med andre målgrupper på helseområdet. Dette innebærer at KOSTRA-funksjon 243 – *Tilbud til personer med rusmiddelproblemer* ikke harmonerer med lovgivningen, i det rusomsorgsinstitusjon nå regnes som helse- og omsorgsinstitusjoner. I tillegg til f243, må dermed også f253 *Helse- og omsorgstjenester i institusjon* endres. Før berørte arbeidsgrupper tar stilling, anbefales en utredning for å kartlegge omfanget av rusomsorgsinstitusjoner.

Kvalitetsindikatorer omtales kort i kapittel 7.1. Gruppen finner at det så tidlig i utviklingsarbeidet ikke er relevant å skille ut egne kvalitetsindikatorer. Helse- og omsorgsdepartementet nedsatte i 2013 en arbeidsgruppe for nettopp å utvikle slike indikatorer, og det er etablert samarbeid mellom de to gruppene. Arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid vil først fremme forslag til å publisere kvalitetsindikatorer etter at arbeidet ledet av Helsedirektoratet har kommet lenger.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan man skal få med hele bildet i kommunal tjenesteproduksjon, omtales dette i kapittel 7.2. Gruppen mener det er viktig å få bedre oversikt over private rusomsorgsinstitusjoner som har avtaler av større omfang med kommunene. Dette vises også her til arbeidet med å harmonisere f243 og f253 i henhold til lovverket. I tillegg er det også viktig å få tilsvarende oversikt over private institusjoner innen *psykisk helsearbeid*.

Statistisk sentralbyrå gjennomførte høsten 2014 en egen kartlegging for å samle informasjon om målgrupper for alle enheter i kommunenes hjemmetjeneste, med utgangspunkt i organisasjonsnummer i Enhetsregisteret. Dette dreide seg om 3 300 enheter, med svarprosent på drøyt 90 prosent. En slik kartlegging muliggjør fordeling av årsverk og utdanning på målgrupper, som igjen kan gi grunnlag for å anslå utgiftstall etter målgruppe. Dersom en holder målgruppen dobbeltdiagnose utenfor, var det vel 400 enheter som hadde personer med psykiske lidelser som målgruppe, vel 20 enheter hadde personer med rusproblemer som eneste målgruppe, og i underkant av 100 enheter hadde krysset av for begge målgrupper. I tillegg har rundt 20 prosent av enhetene i målgruppen «doppeltdiagnose» spesifisert at dette omhandler rus og psykiske lidelser/problemer. Se mer informasjon i vedlagt notat (10.2).

Arbeidsgruppen har hatt ønsker om å publisere data på videreutdanning innen rusarbeid. SSB har sett på tallene her, og grunnet lite omfang ble det vurdert at det ikke var hensiktsmessig å publisere dette på kommunenivå i 2015. Det kan imidlertid se ut til at antallet øker, så det kan være relevant å publisere data i 2016.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at mulighetene for en indikator tilknyttet videreutdanning innen rusarbeid utredes videre høsten 2015. Om det viser seg at tallene på kommunenivå er representative, anbefales det å publisere en indikator for dette i 2016.

Arbeidsgruppen har fått bekreftelse på at regnskapsføringen på funksjon 243 – *Tilbud til personer med rusproblemer* ikke harmoniserer med ny helselovgivning. Grensedragningen mellom sosialtjeneste på den ene side og helse- og omsorgstjeneste på den andre side er forskjøvet og endret med nye lovverk. Rusomsorgsinstitusjoner skal i henhold til nytt lovverk flyttes fra sosialtjenester til helse- og omsorgstjenester. Det anbefales en utredning av virksomheten knyttet til både kommunale og private rusomsorgsinstitusjoner, og av hvordan grensedragningen mot spesialisthelsetjenesten skal håndteres.

Parallelt med en utredning av rusomsorgsinstitusjoner anbefales det at berørte KOSTRA-arbeidsgrupper (sosialtjeneste, helse- og omsorgstjeneste og psykisk helsearbeid og rusarbeid) i fellesskap ser på justeringer i de to berørte regnskapsfunksjoner f243 *Tilbud til personer med rusproblemer* og f253 *Tjenester i helse- og omsorgsinstitusjoner*.

Arbeidsgruppen følger arbeid i ASSS-nettverk, der muligheter for mer detaljert kontoplan etter målgruppe i kommuner utredes. Se vedlagt notat; 10.2.

Det er ønskelig å få presentert ny rapportering som går til Helsedirektoratet for psykisk helse- og rusarbeid, via Sintef. Endringer i innsamling og presentasjon av

data kan påvirke videre arbeid i KOSTRA-arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommuner.

Det anbefales at arbeidsgruppen avventer en totalgjennomgang av kontoplanen med for psykisk helsearbeid og rusarbeid, og følger videre arbeid med resultater fra hjemmetjenestekartleggingen, samt arbeid i ASSS med muligheter for mer detaljert regnskapsføring og kontoplan etter målgrupper. (jf. rapport fra helse- og omsorgsgruppen, og vedlagt notat).

3. Evaluering av siste rapportering

Arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid har ikke ansvar for egen datainnsamling. Et av formålene med å opprette gruppen er å redusere kommunenes samlede rapporteringsarbeid. Helsedirektoratet har siden Opptrappingsplanens begynnelse i 1998 gjennomført egen rapportering utenom KOSTRA på psykisk helsearbeid (IS-24), og fra og med 2010 tilsvarende på det kommunale rusfeltet (IS-8). Det er fortsatt et mål å erstatte/integrere IS-skjemaene med løpende årlig datainnsamling i KOSTRA, forutsatt tilfredsstillende løsninger.

Sintef har fra og med 2015 (statistikkår 2014) overtatt rapporteringen for rusarbeid i kommuner, og skal nå samle inn for både psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommuner, på oppdrag fra Helsedirektoratet. Det har blitt arbeidet med ny rapporteringsløsning, nye begreper og rutiner for felles innrapportering for disse to områdene. Ny løsning har foreløpig ikke blitt presentert i KOSTRA-arbeidsgruppen. Det skal nå være en felles rapportering fra kommunene, og rapporteringen skal fortsatt bestå av én del årsverk, og en del kvalitative (forskningsbaserte) spørsmål.

3.1. Kontroller i skjema

Ikke relevant.

3.2. Innsamling av data (rapporteringen)

Ikke relevant.

3.3. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ikke relevant.

3.4. Publisering

Hovedoppgave fra og med 2013 har vært publisering av nytt faktaark for psykisk helsearbeid og rusarbeid i 2014. Utgangspunktet var å finne frem til indikatorer som kunne realiseres på kort sikt. Gruppen konsentrerte seg da om å vurdere indikatorer som allerede publiseres i annet faktaark i KOSTRA, eller som kan utvikles fra KOSTRAs datagrunnlag uten stor ressursinnsats.

Faktaarket for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene, med sammenstilte indikatorer på området, ble for første gang publisert i mars 2014. Tilsvarende faktaark ble publisert også i 2015, senest med endelige tall 15. juni. Ved publiseringen i juni ble faktaarkene endret.

Link til faktaarket:

<http://www.ssb.no/a/kostra/stt/velg.cgi?f=K1351583720P2003>

(Det må velges en kommune ved første gangs bruk)

For å finne faktaarket fra ssb.no: *ssb.no* > *KOSTRA* > *KOSTRA-databasen (faktaarkene)* > *Detaljerte nøkkeltall* > *Psykisk helsearbeid og rusarbeid (Må velge en kommune ved første gangs bruk)*

Tilsvarende indikatorer finnes i Statistikkbanken, foreløpig under Pleie og omsorg:
www.ssb.no/tabell/10441

I tillegg vises det til Rambølls og Sintefs rapporter for 2013-årgangen:
"Rapportering på kommunalt rusarbeid 2013", utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra direktoratet (Rambøll 2015). I rapporten analyseres data innhentet gjennom IS-8. Data analyseres på nasjonalt nivå.
<http://www.ramboll.no/news/publikasjoner>

"Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2013. Årsverksstatistikk og analyser av kommunal variasjon" (Ose/Kaspersen 2015). I rapporten analyseres data innhentet gjennom IS-24. Data analyseres på nasjonalt nivå, samt for helseforetaksområder.
http://www.sintef.no/globalassets/sintef-teknologi-og-samfunn/rapporter-sintef-ts/endeligrapport_is_24_23feb2015.pdf

3.5. Brukerreaksjoner

Ikke relevant.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønskede endringer i kontoplanen.
I henhold til gruppens mandat (jf. vedlegg 10.1) skal gruppen "... vurdere om datagrunnlaget er egnet for å dekke utfordringer knyttet til samhandlingsreformen, herunder finansielle virkemidler, forebygging og folkehelse, og ev. foreslå tiltak for å gjøre datagrunnlaget mer velegnet".

Gruppen har ikke ansvar for egne regnskapsfunksjoner, men foreslo at det høsten 2013 skulle settes ned en underarbeidsgruppe for å vurdere mulighetene for å få regnskapsdata for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene. I tillegg skulle gruppen vurdere data som kan fange opp finansielle tiltak for å fremme samhandling på området.

Det var meningen at gruppen høsten 2013 skulle gjennomføre en helhetlig vurdering av muligheter og begrensninger i KOSTRAs funksjonskontoplan, særlig funksjon 243 – *Tilbud til personer med rusmiddelproblemer*. Dette ble også forsterket ved at KOSTRA arbeidsgruppe for helse- og omsorgstjenester i Samordningsrådet fikk ansvar for å utrede muligheten for å skille ut utgifter i hjemmetjenesten rettet mot ulike målgrupper. Dette var en videreutvikling av SSBs forslag om å gjennomføre en kartlegging av enheter i hjemmetjenesten slik de er registrert i Enhetsregisteret, for å avdekke omfang av kommunal organisering av tjenester rettet mot målgrupper. Etter innføringen av ny helse- og omsorgslov er det tydeliggjort at en vesentlig del av tjenestene som har vært regnskapsført på funksjon 243, nemlig omsorgsinstitusjoner for rusmiddelmisbrukere, skal oppfattes som en del av kommunenes helse- og omsorgstjeneste, ikke sosialtjeneste. På denne måten blir personer med rusmiddelproblemer sidestilt med andre som trenger helse- og omsorgstjenester.

På arbeidsgruppemøtet 12.5.2014 ble det vedtatt å utarbeide en oversikt over de private enhetene som er registret som «Omsorgsinstitusjoner for personer med rusmiddelproblemer» i Enhetsregisteret. Særlig kan det være fruktbart å kontakte de større organisasjonene som driver slik virksomhet for å kartlegge i hvilken grad det er inngått (eller forventes å bli inngått) kommunale avtaler. Videre kan det være hensiktsmessig å inkludere spørsmål i IS-8 og IS-24 om hvilke private enheter kommunen har avtale med, forutsatt at disse skjemaene videreføres.

Grunnet flere forhold er arbeidet med vurdering av kontoplan forsinket. I perioden har KS, ASSS og flere andre kommuner kontaktet SSB i sakens anledning. SSB foreslo å legge inn noen spørsmål om regnskapsføring i skjema for kartlegging av hjemmetjenesten, som ble gjennomført høsten 2014. Enhetene ble spurt om det benyttes mer detaljert regnskapsføring per nåværende tidspunkt, om det er ønskelig med mer detaljert regnskapsføring, og på hvilke områder enhetene ønsket mer detaljert regnskapsføring. Se vedlagt notat, og rapport til KOSTRA-arbeidsgruppe for helse- sosialtjenester for videre og mer detaljert info.

Det er en stor utfordring at en på den ene siden ikke ønsker å skille mellom målgrupper, men la disse som helhet inngå under helse- og omsorgstjenester, samtidig som det i det nye lovverket forsterkes at behovet til konkrete målgrupper skal ivaretas. Mange kommuner etterlyser derfor mer detaljert statistikk for ressursinnsats og effekt som kan brukes for å sikre og sammenligne tilbudet som gis til de ulike målgruppene. Et alternativ til særskilte regnskapstall per målgruppe vil være å lage et ressursanslag basert på data om årsverk, tjenestetyper og brukertall

Inntil en har konkludert i arbeidet, er det ikke aktuelt å foreslå endringer i noen av aktuelle KOSTRA-funksjoner. En totalgjennomgang av funksjonskontoplanen vil dog ha en lengre tidshorisont enn bare å flytte utgifter til rusomsorgsinstitusjoner fra f 243 til f253.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen endringer i skjema/filuttrekk

Gruppen har ikke ansvar for et eget skjema i KOSTRA, og har heller ikke foreslått endringer i skjema der andre KOSTRA-arbeidsgrupper er ansvarlig.

6. Ønskede endringer i faktaark

Etter planen ble et nytt KOSTRA faktaark for området psykisk helsearbeid og kommunalt rusarbeid publisert 17. mars 2014. Foreløpig er bare indikatorer (detaljerte nøkkeltall, nivå 2) publisert.

I 2016 legges tilhørende grunnlagsdata (nivå 3) ut. For publisering i 2016 er det ellers bare foreslått en mindre utvidelse, og ev. justering av innhold i en indikator. Høsten 2015 vil en også vurdere videre årsverkstall for psykologer, både fra register og fra IS-8/IS-24.

6.1. Ønskede endringer

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen.

6.1.2. Nye nøkkeltall

Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere.

Indikatoren er basert på SSB sine personell- og utdanningsregistre, og den beregnes på samme måte som tilsvarende indikator for videreutdanning i psykisk helsearbeid, som ble publisert i mars 2014:

«Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere.» SSB startet i 2014 en gjennomgang av grunndata for utdanning. Arbeidet her vil fortsette høsten 2015.

Publisering forutsetter at prøvekjøringer høsten 2015 viser tilfredsstillende tall.

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall
Ikke relevant

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Flere av medlemmene i KOSTRA arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid deltar også i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer innen psykisk helse og rus – primær. Det ble vedtatt å gå for minst én kvalitetsindikator for *kompetanse*, altså noe tilsvarende indikatoren for videreutdanning i psykisk helsearbeid omtalt over. Det ble jobbet med kvalitetsindikatorer høsten 2014, både i møter og via e-postutveksling. Helsedirektoratet hentet inn opplysninger om videreutdanning innen psykisk helse, med definisjoner og beregninger, både fra SSB og egne rapporteringer (IS-24), der planen lenge var å publisere to indikatorer. Det ble senere bestemt at de ønsket kun én kvalitetsindikator på dette området, og valgte da å benytte data fra IS-24.

Her finnes Helsedirektoratets kvalitetsindikatorer for psykisk helsearbeid i kommuner: <https://helsenorge.no/Kvalitetsindikatorer/psykisk-helse-for-voksne/kompetanse-i-psykisk-helsearbeid>

Våren 2015 fikk Helsedirektoratets arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer innen psykisk helse og rus ny leder, og det har ikke vært kalt inn til møter.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Som omtalt over, er det foreslått å se nærmere på de private rusomsorgsinstitusjonene, ikke minst ettersom det nå ser ut til at disse er tiltenkt en større rolle som tilbydere til kommunene. Også private institusjoner innen psykisk helsearbeid er det grunn til å få bedre oversikt over.

En utfordring for begge områder er at mange av de private institusjonene har avtaler med både kommuner og helseforetak. Hvordan en best kan fordele plasser, utgifter og årsverk både mellom statlig og kommunalt nivå - og innen kommunalt nivå på involverte kommuner – bør derfor utredes. Dette forutsetter dialog med arbeidsgruppen for spesialisthelsetjenesten (utenfor KOSTRA).

7.3. Annet

Ikke relevant.

8. Annet

Ikke relevant.

9. Referanser

Rambøll (2015): "Rapportering på kommunalt rusarbeid 2013".
<http://www.ramboll.no/news/publikasjoner>

"Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2013. Årsverksstatistikk og analyser av kommunal variasjon" Ose/Kaspersen 2015). I rapporten analyseres data innhentet gjennom IS-24. Data analyseres på nasjonalt nivå samt for helseforetaksområder.
http://www.sintef.no/globalassets/sintef-teknologi-og-samfunn/rapporter-sintef-ts/endeligrapport_is_24_23feb2015.pdf

Helse- og omsorgsdepartementet (2011): Forslag til lovvedtak "Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester med mer", Prop 91 L (2010-2011).
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/prop/2010-2011/prop-91-l-20102011.html?id=638731>

10. Vedlegg

- 10.1. Mandat for KOSTRA-arbeidsgruppe psykisk helsearbeid og rusarbeid for 2013**
- 10.2. Notat: KOSTRA funksjonskontoplan og målgrupper i helse- og sosialtjenester**

Kommunalt disponerte boliger

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for å utarbeide skjema og veileder for kommune-KOSTRA-skjema nr. 13 "Kommunalt disponerte boliger". Skjemaet dekker funksjonene 265 "Kommunalt disponerte boliger", 283 "Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig" og 315 "Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak" i KOSTRA sin funksjonskontoplan.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Agnes Aall Ritland, KMD, Charlotte Herje, KMD, Christian Hellevang, Kommunenes sentralforbund (KS), Atle Kristiansen, KS, Skien kommune, John S. Schistad, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL), Trondheim kommune, Margrethe Stornes Iversen, Asker kommune, Torbjørn Kjennerud, Helse- og velferdsetaten, Oslo kommune, Hermund Urstad, Husbanken, Herman Christensen, Husbanken, Pål Eivind Aamodt, NAV, Olav Solli, SSB, Unni Beate Grebstad, SSB.

Det har vært gjennomført arbeidsgruppemøte 25.06.2015.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Reviderte tall 2014 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2015. Her manglet data fra 12 kommuner. Det er videre publisert en Dagens Statistikk (DS) den 25. juni 2015 på bakgrunn av de reviderte tallene publisert i KOSTRA 15. juni 2015.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen har ingen spesielle anbefalinger.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det var ikke planlagt endringer i skjema for 2015-rapporteringen. Se for øvrig under pkt. 7.

3.2. Kontroller i skjema

I skjemaet er det lagt inn noen logiske kontroller. Ellers er det lagt vekt på at selve skjemaautformingen skal hjelpe til med å synliggjøre den sammenhengen som måtte være mellom spørsmålene. Skjemakontrollene forenkler til en viss grad revisjonsarbeidet ved å sikre konsistens mellom svar som har en logisk sammenheng. Det har tidligere vært mulig å sende inn skjemaet uten å aktivere kontrollene. Dette på bakgrunn av at KOSTRA-administrasjonen ikke ønsket å gjøre det for vanskelig å få sendt inn det elektroniske skjemaet.

Arbeidsgruppen var imidlertid positive til SSBs forslag på arbeidsgruppemøtet 24. mai 2013 om å legge om denne strategien slik at det for 2013 rapporteringen for

første gang kunne legge inn flere kontroller ved innrapporteringen, slik at skjema ikke kan sendes inn med for mange feil. SSB la derfor inn fjorårets tall (PRESYS) og kontroller mot disse på de fleste variabler i innrapporteringen. Skjemagiver ble allerede ved innrapportering gjort oppmerksom på store endringer i forhold til fjorårets tall, og fikk også muligheten til å kommentere årsakene til disse. Selv om innrapportering ikke ble hindret som følge av stor vekst/ reduksjon, så har mange benyttet seg av muligheten til å kommentere endringene. Dette har forenklet revisjonsarbeidet betydelig, og kommunene har også satt pris på å få kommentere årsakene i innrapporteringsfasen, da det er mer tidkrevende å komme tilbake til dette i ettertid.

På bakgrunn av disse tilbakemeldingene har SSB videreført ordningen med PRESYS , og utvidet den til å gjelde flere variabler i innrapporteringen i 2015.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Publiseringen 16. mars i år av ureviderte tall, var basert på om lag 90 prosent innkommet materiale. Ved publiseringen av reviderte tall 15. juni, hadde i overkant av 97 prosent av kommunene levert inn skjema 13.

Kommunene ble påminnet og purret før publisering 16. mars og de som ikke hadde levert innen 16.3.2014 ble purret per e-post. Samtlige kommuner som ikke svarte på e-post ble oppringt i 2014, men dette førte likevel ikke til at de resterende 3 prosent av kommunene klarte å levere innen fristen. Basert på denne erfaringen ble det derfor ikke foretatt ytterligere purringer per telefon i 2015.

Eksterne data fra Husbanken ble publisert som foreløpige tall 16. mars 2015 og endelige tall ved publiseringen 15. juni 2015. Dette utfra at Husbanken meddelte at det ikke var forskjell på foreløpige og endelige tall. SSB valgte i 2014 å ikke lenger publisere tall for omsorgsboliger siden dette er gamle tall, og det er planlagt at tallene for investeringstilskudd erstatter disse fra neste års publisering. Dette ble videreført i 2015.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Kommunale boliger var "pilot" ifht. å bruke seksjon 330 sitt revisjonsverktøy i 2013, noe som innebærer at revisjonen i større grad får et makroperspektiv før mikrorevisjon gjennomføres.

Revisjonsarbeidet i 2015 har videreført makroediteringen og er derfor i hovedsak basert på oppfølging av kommuner som dette revisjonsverktøyet identifiserte. Oppfølgingen bestod av e-post-korrespondanse med kommunene. Feilene ble deretter rettet opp i samsvar med kommunenes tilbakemeldinger. Kontroller mot fjorårets tall i innrapporteringsskjema (PRESYS), og kommunenes kommentarer her til vekst /reduksjon, ble også benyttet som kvalitetskontroll.

3.5. Publisering

Reviderte tall 2014 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2015. Her mangler data fra 12 kommuner. Det er videre publisert en Dagens Statistikk (DS) den 25. juni 2015 på bakgrunn av de reviderte tallene publisert i KOSTRA.

Inntil videre er publiseringsstrategien endret slik at vi ved de ulike KOSTRA-publiseringene i mars og juni hvert år, prioriterer å publisere mest mulig komplette og kvalitetssikrede tall heller enn endelige tall.

3.6. Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt noen eksterne kommentarer knyttet til nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Ingen konkrete forslag.

4.2. Forslag til endring

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen har fått et forslag om å flytte spørsmål knyttet til midlertidig bolig fra skjema 13 til skjema 7. Se mer under pkt. 7 nedenfor.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endring i faktaarkene for kommunalt disponerte boliger for neste år.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det er kommet en ny strategi: Bolig for velferd - Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020). Her skal det lages indikatorer som mest sannsynlig vil berøre arbeidet med kvalitetsindikatorer i KOSTRA. Husbanken leder koordineringen av dette arbeidet.

På møtet i arbeidsgruppen for sosialtjenesten 26.6.15 kom det forslag fra Husbanken om å flytte spørsmål knyttet til midlertidig bolig fra skjema 13 – Boliger som kommunen disponerer til skjema 7 – Personell og virksomhet i sosialtjenesten per 31.12.2014. Husbanken hadde sendt ut et notat om saken, som anbefalte at nåværende spørsmål på skjema 13 flyttes til skjema 7 f.o.m 2015. SSB mener at hensynet til datakvaliteten bør være avgjørende for plassering. I utgangspunktet medfører all endring i rapportering (også flytting) en fare for datakvaliteten, i hvert fall på kort sikt. Når det gjelder argumentet om at NAV er hovedleverandør av data, er det mange KOSTRA-skjema som må hente data fra flere etater, slik at dette ikke kan være noe avgjørende argument for flytting. ASD mente at konsekvensene for kontinuitet og kvalitet burde bli klarere først. KS mente at kommunene har varierende praksis mht. å treffe boligvedtak etter NAV-loven eller helse- og omsorgsloven for denne målgruppen, og at det talte imot flytting. KS sitt bolignettverk nå tar sikte på å rydde i tallgrunnlaget om bl.a. denne tjenesten, og at det kan tale for å utsette spørsmålet om flytting. SSB mener det er vanskelig å konkludere før også KOSTRAs boliggruppe har fått sett nærmere på argumentene for og imot flytting. Konklusjonen ble at saken, herunder de argumenter som er fremkommet før og underveis i møtet, oversendes KOSTRAs boliggruppe til nærmere vurdering på møtet 25. juni.

På møte i arbeidsgruppen for bolig 25.6.15. ble forslaget om flytting fra skjema 13 til skjema 7 diskutert og vurdert. Konklusjonen ble at sett i lys med arbeidet som skjer i tilknytning til den nye strategien og rapporten som Husbanken kommer med 01.04. 2016, samt pilotnettverket knyttet til boliger som nå settes i gang i regi av KS og NKF (Norsk Kommunalteknisk Forening) så kan det være lurt å avvente endringer i skjema 13 til 2016 når det sannsynligvis vil foreligge konkrete forslag. SSB informerte også om at dersom det er snakk om vesentlige endringer som vil innebære en statistikkomlegging så må dette finansieres eksternt.

8. Annet**9. Referanser****10. Vedlegg****10.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.**

Sosialtjenesten

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Fra 2009 har arbeidsområdet for gruppen også inkludert introduksjonsstønad, især ut fra hensyn til at introduksjonsstønad og kvalifiseringsordningen burde behandles av en og samme gruppe. I tråd med dette har gruppen vært utvidet med medlemmer fra BLD og IMDI. Høsten 2009 ble også Helsedirektoratet med i gruppen, spesielt pga arbeidet med kommunale rusmiddeltiltak (funksjon 243), og fra høsten 2010 er også Husbanken medlem. Fra nyttår 2010 har fylkesmannsembetet ikke vært representert, ved at Fylkesmannen i Oslo og Akershus har trukket seg ut, og ingen andre av embetene har ønsket å tre inn. Vedr. krisesenter er BLD representert ved Bufdir. ASD møter i gruppen ved behov, men er ellers representert ved Avdir. Gruppen består nå av følgende representanter:

Jan Oddum	Oslo kommune
Linn Ising	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Pål Eivind Aamodt	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Ivar Lima	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Oddrun Goksøyr	Kommunesektorens organisasjon (KS)
Veslemøy Hellem	Kommunesektorens organisasjon (KS)
Kirsti Strand	Helsedirektoratet
Hermund Urstad	Husbanken
Arild Haffner Naustdal (BLD)	Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Line Lindsetmo	Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
Anne Edman	IMDi
Peter Oftebro Baum	IMDi
Olav Solli	Statistisk sentralbyrå
Kari Kraakenes	Statistisk sentralbyrå
Unni Grebstad	Statistisk sentralbyrå
Torild-Irene Brakalsvålet	Statistisk sentralbyrå
Harald Tønseth	Statistisk sentralbyrå (leder)

Statistisk sentralbyrå har også sist år ivaretatt leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt to møter siden KOSTRA-rapporteringen 15/6-2014 (24. april og 26. mai 2015).

Arbeidsgruppen har ansvar for utvikling innenfor følgende funksjoner:

- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi
- 281 Økonomisk sosialhjelp
- 275 Introduksjonsordningen
- 276 Kvalifiseringsordningen

Fem skjemaer dekker tjenesterapporteringen for sosialtjenesten og de tilhørende funksjonene:

- Skjema 7 Personell og virksomhet i sosiale tjenester i NAV, rusmiddeltiltak, introduksjonsordning og krisesenter
- Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp
- Skjema 11B Registreringsskjema for introduksjonsstønad
- Skjema 11C Registreringsskjema for kvalifiseringsstønad
- Skjema 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp

Det er utarbeidet en særskilt arbeidsgrupperapport for introduksjonsordningen. For alle problemstillinger tilknyttet introduksjonsordningen viser vi til denne.

Arbeidsgruppenes mandat for 2015 ble fastsatt på Samordningsrådets møte 29/8-2014, og lyder slik:

«Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD). Liste over arbeidsgruppene og hvilke funksjoner de har ansvar for vedlegges.

Arbeidsgruppene skal:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og å kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, med hensyn til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig med tanke på kvalitetsindikatorer.
- Vurdere indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppene skal følge opp nødvendige oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.
- Arbeidsgruppene skal kritisk gjennomgå data som samles inn og publiseres i KOSTRA med sikte på å redusere rapporteringsbyrden og antallet indikatorer.
- Arbeidsgruppene skal også i 2015 vurdere gamle/nye kvalitetsindikatorer, bl.a. i lys av SØF-rapporten. Gruppene skal rapportere særskilt om arbeidet med kvalitetsindikatorer til Samordningsrådet i KOSTRA til møtet i 2015.
- Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
- Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.»

I tillegg til det generelle mandatet ble det gitt følgende tilleggsmandat for sosialtjenestegruppen:

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2015:

«Arbeidsgruppen for sosialtjeneste bes undersøke hva som finnes av opplysninger på individnivå om bostøtte og hvor enkelt tilgjengelig opplysningene er.»

Når det gjelder tilleggsmandatet, er å si:

Skjema «*Søknad om statlig bostøtte*» er et individskjema med full personidentifikasjon. Ut over de (potensielle) koblingsmuligheter som ligger i

personnummeret, inneholder dette skjema data om husstanden, om boligen, utgifter knyttet til boligen samt om personens/ husstandens inntektsforhold.

Husbanken har tilgang til disse individdataene og sjekker disse mot andre register. Det har hittil vært et krav om samtykke for bruk av data til andre formål enn selve saksbehandlingen av bostøtten, men dette ventes å falle bort gjennom en lov endring. I bostøtteloven § 8 heter det også: «Når allmenne interesser tilseier det, kan departementet med forskrift eller i enkelttilfelle samtykkje i at opplysningane i bustøtteregisteret kan bli brukte av andre offentlege styresmakter.»

Når det gjelder kommunal bostøtte, har ca. 45 kommuner rapportert til SSB om ordninger av et visst omfang. Til sammen 17 049 husstander mottok ifølge disse data kommunal bostøtte i 2013.

For kommunal bostøtte virker skjema å variere en del. Noen kommuner har samme skjema for statlig og kommunal bostøtte, mens andre har (varierende) kommunale skjema som stort sett er mer kortfattet enn det statlige. I noen tilfeller må man først ha søkt statlig før kommunal bostøtte; det vil i så fall si at alle «statlige» opplysninger (om husstand, økonomi etc.) også finnes om de kommunale mottakerne. I andre tilfeller virker ikke dette å være noe krav; da vil man ut fra skjema vite mindre om de «kommunale» enn om de «statlige» brukerne.

Når det gjelder tilgjengelighet av individdata om kommunal bostøtte, ligger data kun i lokale registre.

Problemet med å utnytte disse data er ikke bare knyttet til tilgjengeligheten, men også til selve ordningen(e): Kommunal bostøtte kan være alt fra fast støtte til trygdede på kr 200,- per måned til omfattende ordninger. En del ordninger gjelder kun til beboere i kommunale boliger som i Oslo, eller til bestemte målgrupper.

En etablert (men begrenset) tilgang til individdata om både statlig og kommunal bostøtte har vi i KOSTRA-skjema 11 C KVP (der for øvrig aggregerte tall publiseres i statistikkbanktabell 08526.)

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapportering av data for 2014 har blitt gjort online for alle skjemaene (7, 11, 11C og 12). Ved publisering 15. juni hadde samtlige kommuner sendt inn de aktuelle skjemaene 7, 11, 11 C og 12.

I en egen arbeidsgruppe ledet av Arbeids- og sosialdepartementet, og med deltakelse fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, KS og SSB (her kalt «ASD-gruppen»), har det (likvis i 2014) våren 2015 vært arbeidet mer detaljert med sosialstatistikken. Hovedfokus har i år vært publisering, og forslag til endringer er lagt frem for KOSTRA-arbeidsgruppen. ASD-gruppens forslag er beskrevet på de aktuelle steder i denne rapporten, og mer generelt i punkt 5.1.

Også for 2015 har ASD-gruppen utarbeidet en egen rapport, som vil bli ettersendt Samordningsrådet i juli.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Når det gjelder innholdet i skjema, er det allerede for 2015 foreslått i hovedsak å droppe den skjemabaserte rapporteringen av årsverk på skjema 7. Det vil i stedet bli benyttet data fra register samt lønnsdata fra artskontoplanen. Ellers er det bare foreslått mindre skjemaendringer, i hovedsak på området krisesenter.

Vedr. publisering foreslås det større endringer. Vedr. årsverk utgår f.o.m. publiseringen 15/3-16 i alt 10 grunnlagstall og 3 nøkkeltall både på kommune- og bydelsarket. Til erstatning kommer 11 nye tall på begge grunnlagsark.

Ut over dette kommer 11 nye grunnlagsdata basert på data fra skjema 11 og 11 C.

Nye data om sosialhjelpsmottakernes bosituasjon ble publisert allerede 15/6-15.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema har for 2014 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Torild-Irene Brakalsvålet. Som tidligere år har dette fungert veldig bra.

Som tidligere år gjennomførte SSB høsten 2014 møter med de tre viktigste systemleverandørene (pluss et eget møte med Oslo) med sikte på mer smidig innsending av skjema 11 og 11 C. Det er viktig å opprettholde denne dialogen også høsten 2015.

3.2. Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* og 12 *Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* er ikke endret fra fjorårets innrapportering. Kontrollene som benyttes, er i hovedsak sumkontroller, logiske kontroller og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Noen av kontrollene fungerer kun som advarsler, og gjør det mulig for kommunene å gå videre i skjemaet uten å svare. I revisjonen kontrollerer man mot fjorårets tall i både skjema 7 og skjema 12.

For skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* har over 95 % av kommunene egne fagsystemer. Det er utarbeidet et kontrollprogram som kommunene skal benytte i forbindelse med online-innrapportering. Etter at kontrollene i 2009 ble lagt inn i fagsystemene, slik at kommunene fikk umiddelbar beskjed om feil/ mistenkelige verdier før innsending, økte kvaliteten på de innsendte data merkbart.

Skjema 11 C (kvalifiseringsordningen) følger i hovedsak samme opplegg for kontroller som skjema 11, men her opplever vi at en del kommuner velger å overse et stort antall feilmeldinger og likevel sender inn mangelfulle/ feilaktige data.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 16. mars var datainngangen omtrent som i fjor, og data ble publisert som planlagt. I tråd med resten av KOSTRA ble det 15. mars publisert landstall/ estimerte nasjonale tall for en del sentrale nøkkeltall.

Ved publisering 15. juni hadde samtlige kommuner sendt inn skjema 11 og 11 C. Også skjema 7 og 12 var da komplette. Dette var i tråd med 2013.

Det blir publisert mer detaljerte tall på nasjonalt nivå 6. juli sammen med en artikkel i Dagens statistikk.

Datarevisjonen ble i år avsluttet 9. juni, slik at KOSTRA-tallene skulle ha status av endelige tall. Det kom likevel inn noen sene rettinger som SSB valgte å ta hensyn til, og disse rettelsene ble lagt ut 26. juni. Det vil derfor ikke forekomme avvik mellom publiseringene 26. juni og 6. juli.

For skjema 11 er det fortsatt en del vansker med uttrekk fra fagsystemene. En del kommuner venter for lenge med å oppgradere fagsystemet sitt til nyeste versjon, og

enkelte oppgir vansker med å få bistand fra edb-leverandøren. En hel del opplever også brist på IT-ressurser internt i kommunen ved innrapportering.

For skjema 11 C byr filuttrekk fortsatt på store utfordringer i mange kommuner som ikke har samtlige data samlet i ett fagsystem.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Også i år har det i noen kommuner forekommet misvisende feilmeldinger ved innsending av data, dette vil bli søkt rettet til neste versjon av skjema 7, skjema 11 og 11 C.

Vedrørende kvalifiseringsstønad mottok SSB også for 2014 data fra Arbeids- og velferdsdirektoratets interne rapporteringer som bidrag til å vurdere kvaliteten på de innsamlede data. En hel del kommuner har dårlig samsvar mellom disse data (Survey Xact-rapportering) og det de rapporterer til SSB på skjema 11 C.

SSBs kontakter med kommunene avdekker ulike årsaker til dette, og noen ganger er NAVs tall rett, andre ganger SSBs. Feil i NAVs tall hevdes ofte å være at også planlagte, men ikke oppstartede tiltak (ved en feil) kan ha blitt inkludert. Feil i SSBs tall tilskrives ofte tekniske årsaker (at ikke alle aktive tiltak følger med på filuttrekket). De tekniske årsakene vil SSB igjen ta opp på møter med edb-leverandørene.

3.5. Publisering

Ved publiseringen 15/6-15 ble opplysninger om sosialhjelpsmottakernes bosituasjon publisert for første gang (tre grunnlagsdata).

Ved publiseringen for 2012 og 2013 ble det gjort en «rensing» av tallene for Oslo kommune vedr. personer som mottar stønad i flere bydeler. Dette gjør Oslos tall sammenlignbare med øvrige kommuner. De «rensede» 2013-tallene for Oslo ble tilgjengelige ved publiseringen 16/3-15. Tilsvarende 2014-tall vil, som tidligere år, bli oversendt Oslo i etterkant av juni-publiseringen, men først bli tilgjengelige i KOSTRA 15/3-16.

3.6. Brukerreaksjoner

Som tidligere har en del kommuner meldt tilbake at rapporteringen av KVP er svært tidkrevende, gitt organiseringen av data i kommunene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Det er ikke kommet ønske om nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet for 2016.

KOSTRA-gruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid arbeider med ulike måter å synliggjøre kommunens utgifter til disse gruppene. Dette vil over tid kunne få betydning for KOSTRAs rusmiddelfunksjon (funksjon 243).

SSB tok i april 2014 opp med KOSTRAs regnskapsgruppe spørsmålet om hvordan man håndterer kommuner som fører etableringstilskudd til flyktninger som sosialhjelp. Etter en del runder ble det gjort en presisering i regnskapsveilederen for 2015. På ASSS-samlingene i desember og juni fremkom enkelte ønsker om å se på saken på nytt. (Jf punkt 5.1 nedenfor).

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Skjema 7: «Personell og virksomhet i sosiale tjenester i NAV, rusmiddeltiltak, introduksjonsordning og krisesenter»

Personellkategorier

SSB sendte 9/3 arbeidsgruppen et notat som sammenlignet samsvar mellom register- og skjemabaserte årsverk for 2012. SSBs foreløpige konklusjon var at skjemaopplysningene burde erstattes av en kombinasjon av register- og regnskapsdata allerede for 2015.

Saken ble diskutert både i ASD- og KOSTRA-gruppen. Helsedirektoratet ønsket årsverk til funksjon 243 rapportert på skjema som hittil, i påvente av konklusjonene i rus/ psykisk helse-arbeidsgruppen mht fremtidig databehov (jf punkt 7.3 nedenfor). Ut over dette var det tilslutning til SSBs opplegg.

Etter dette blir rapporteringen for 2015 slik:

Av dagens personelltabell på skjema 7 (skjemaets punkt 2) beholdes bare funksjon 243.

Spørsmålene om kommunale og statlige årsverk på hverandres innsatsområder beholdes som i dag, og publiseres.

Data til funksjon 242 hentes f.o.m. 2015 fra register (næring 88.998). Dette publiseres som årsverk (ekskl. lange fravær) i alt og for utdanningsgruppene sosionom og barnevernspedagog. «Yrke» trekkes i denne omgang ikke inn for å supplere dette bildet.

Lønnsutgifter i alt publiseres på sosialtjeneste-faktaarket for funksjon 273, 275 og 276 som erstatning for bortfalte skjemadata.

For 2016 gjøres en ny vurdering av om ovennevnte datasett kan suppleres med funksjonsfordelte personelldata fra PAI.

Vedr. punkt 5 i listen over har SSB vært i kontakt med PAI om ev. utnyttelse av deres data om årsverk per KOSTRA-funksjon. Datakvaliteten i PAI skal på dette punktet ha blitt klart forbedret de senere år. SSB fikk oversendt funksjonsfordelte PAI- tall for 4 kommuner den 1. juni. Tallene viste at sammenfallet med KOSTRA-skjema 7 er varierende. For funksjon 242 er det betydelig sammenfall for alle fire kommuner. For øvrige funksjoner er tendensen mindre klar. Bare en av kommunene har godt sammenfall på samtlige funksjoner.

En ev. integrering av slike tall i KOSTRA-publiseringsen vil først kunne være aktuell neste år (altså for publisering i 2017).

Etter omleggingen av personellrapporteringen bør ordet «introduksjonsordning» tas ut av skjemaets tittel.

Krisesentre

Når det gjelder spørsmålene om krisesentre, blir 2015 siste årgang med et datasett plassert på KOSTRA-skjema 7. For 2016 vil BLD lede en gruppe som skal utvikle et eget KOSTRA-skjema på feltet, og det vil for 2017 bli etablert en egen KOSTRA-arbeidsgruppe her. For 2015 foreslo Bufdir noen mindre endringer i skjema, og etter tilbakemeldinger fra arbeidsgruppemøtet 26/5 ser forslaget til endringer slik ut:

Spørsmål 6 b) *totalt antall plasser til disposisjon i krisesentertilbudet, herav fordelt på kvinner og menn pr 31.12.2014 utgår.* Begrunnelsen er at spørsmålet besvares best av det enkelte senter, og ikke vertskommunen.

Spørsmål 6 f) *Hvis ja, hvor mange kommuner deltar i samarbeidet utgår.* Begrunnelsen er at også dette spørsmålet besvares best av det enkelte senter.

Spørsmål 6 g) omformuleres til: *I hvilken kommune er kommunens krisesentertilbud lokalisert?* Begrunnelse: Dette gjør spørsmålsstillingen klarere.

Nytt spørsmål (med henvisning til krisesenterlovens § 1, og der det i veiledningen vil bli gitt en definisjon av «formalisert samarbeid»):

Hvilke av kommunens tjenester har et formalisert samarbeid med kommunens krisesentertilbud om helhetlig oppfølging av brukerne (jf. §§ 1 og 4 i krisesenterloven)? Sett kryss:

- NAV-kommune
- barnevern
- helsestasjon
- primærhelsetjeneste
- kommunalt boligkontor
- andre

Nytt spørsmål (der det i skjemaveiledningen gis en definisjon av internkontroll, jf. veilederen «Internkontroll i kommunalt krisesentertilbud» (BLD 2010):

Har kommunen etablert et system for internkontroll for å sikre at kommunens krisesentertilbud oppfyller lovens krav (jf. § 8 i krisesenterloven)? Ja/Nei

Når det gjelder opplegget for 2016, vil BLD gi en orientering for Samordningsrådet på rådsmøtet i september.

Forslag fra Husbanken om flytting av spørsmål om midlertidig bolig fra skjema 13 til skjema 7

Husbanken hadde foreslått at nåværende spørsmål om midlertidig botilbud på skjema 13 flyttes til skjema 7 f.o.m 2015. Begrunnelsen var at dette gis etter lov om sosiale tjenester i NAV § 27 og fordi aktuelle data allerede nå i hovedsak må innhentes fra NAV, kan datakvaliteten bli bedre gjennom flytting til skjema 7, som jo har NAV som adressat.

Flere i arbeidsgruppen pekte på faren for at helheten i boligrapporteringen kunne bli skadelidende ved en flytting. Videre at det er vanskelig å konkludere før også KOSTRAs boliggruppe har fått sett nærmere på argumentene for og imot flytting. Siden Husbanken også har antydnet at dagens spørsmål muligens bør endres (og ikke bare flyttes), kan dette kan etter SSBs mening også tale for at man ikke gjennomfører noen endring for 2015.

Konklusjonen ble at saken, herunder de argumenter som er fremkommet i arbeidsgruppen, ble oversendt KOSTRAs boliggruppe til nærmere vurdering på dens møte 25. juni. På møtet 25. juni var boliggruppen enig om at disse spørsmålene ikke bør flyttes for 2015.

Vedr. ev. nye rusmiddelspørsmål på skjema 7:

Helsedirektoratet har også i 2015 gjennomført en særskilt datainnsamling fra kommunene om kommunalt rusarbeid. Data er dels relatert til kommunens bruk av øremerkede tilskudd, og dels til kommunens samlede innsats uansett finansiering. Det er fortsatt en målsetting å innlemme de nye opplysningene i KOSTRA etter

hvert, men direktoratet vurderer også for 2016 en rapportering utenfor KOSTRA som mest hensiktsmessig.

Skjema 11 økonomisk sosialhjelp:

SSB foreslo at «DUF-nummer» tas inn til erstatning for klientens navn, dette for å gjøre det lettere å følge data om personer uten norsk personnummer. SSB sendte gruppen en kort redegjørelse for forholdet mellom fødselsnummer, D-nummer og DUF-nummer, og det var ingen innvendinger mot endringen.

Når det gjelder ev. ytterlige endringer i skjema 11, har ASD og Arbeids- og velferdsdirektoratet ikke villet foreslå nye spørsmål fra ASDs statistikkgjennomgangs-rapport tatt inn i år. Et ev. spørsmål knyttet til aktivitetsplikt vil først være aktuelt for 2017.

Vedr. det nye (fra 2014) boligspørsmålet på skjema 11 har SSB fått noen henvendelser om plasseringen av «tvilstilfeller». Det var i gruppen enighet om å beholde spørsmålet uendret, men å kommentere tvilstilfellene i veiledningen.

Mulig samordning av data om individuell plan (IP)

IP er forankret i ulike lover og samles inn på ulike KOSTRA-skjema (samt av NPR). Helsedirektoratet vil starte en ev. samordning/ videreutvikling med å se nærmere på IP-spørsmålsstillingen i IPLOS. Man frykter at IP er underrapportert her, og vil se nærmere på tallene som publiseres 15. juni.

En ny spørsmålsstilling for IP i IPLOS kan deretter gi grunnlag for en dialog om samordning med øvrig datainnhenting om IP (NAV og barnevern og til NPR). Dette for om mulig å få et bedre helhetsbilde av bruken av IP.

Helsedirektoratet vil holde arbeidsgruppen orientert om hvordan arbeidet med IP i IPLOS utvikler seg.

Kommuner som fører etableringstilskudd til flyktninger som sosialhjelp

På ASSS-samlingene i desember 2014 og juni 2015 ble kommunenes føring av etableringstilskuddet diskutert (både vedr. skjema 11 og den tilsvarende regnskapsfunksjon 281 sosialhjelp). Tilbakemeldingene fra kommunene kunne tyde på at feilføringene er mer omfattende enn tidligere antatt. I epost til KS 12/6-15 har SSB minnet om at ev. forslag om endret praksis for 2016 må meldes KMDs regnskapsgruppe i god tid før dens møte 1. september.

Så langt har ASDs konklusjon vært at sosialhjelp nå som før bare skal forstås som vedtak etter sosiallovens §§ 18 og 19. Når det så gjelder hvor utgiftene da skal føres, har KMD sagt at de må fordeles etter ordinære KOSTRA-prinsipper (skole til skole, helse til helse osv). Ev. slike ytelser til «livsopphold» må etter dette forstås å høre hjemme på funksjon 242, i mangel av adgang til å bruke 281). For 2015 er dette ytterligere presisert i regnskapsveilederen.

Dette prinsippet medfører at tall per kommune påvirkes av tjenestenes organisering (flyktningekontor innenfor/ utenfor NAV), noe som i utgangspunktet er uheldig. På den annen side må det også tas hensyn til at statistikk og lovforankring har nødvendig samsvar. Ifølge Arbeids- og velferdsdirektoratet har NAV-kontoret heller ikke anledning til å delegere bruk av §§ 18 og 19 til «eksterne» flyktningekontor, noe som ellers kunne vært en løsning som ga ensartet utgiftsføring mellom kommunene.

På et møte 22/6 mellom KS, KMD og SSB var de tilstedeværende enige om at en løsning i prinsippet bør være organisasjonsnøytral. Dette kunne enklest gjøres ved at utgifter til livsopphold etter kommunalt reglement i statistikkssammenheng sidestilles med vedtak etter sosialloven. I praksis kunne man da for statistikkformål innførte et begrep «utgifter til livsopphold etter lov om sosiale tjenester §§ 18 og

19 eller utgifter som kunne vært vedtatt etter disse paragrafene». De tilstedeværende var enige om at KOSTRA-sosialgruppen burde be ASD om en ny vurdering av saken, og dette ble gjort i epost til ASD 22/6.

Alternativt, mente de tilstedeværende, måtte man søke å pålegge aktuelle flyktningekontor å henvise sine klienter til NAV for stønad til livsopphold, i stedet for å utbetale dette etter kommunalt reglement.

Saken skal opp i KMDs regnskapsgruppe 1. september og deretter i Samordningsrådet, med sikte på ev. gjennomføring fra regnskapsåret 2016.

Forsterkede botilbud vedtatt etter lovens §§ 18 og 19

En Oslo-bydel opererte for 2013 med klienter med til dels svært høye stønadsbeløp. Dette viste seg å skyldes botiltak med forsterket oppfølging. Bydelen oppfattet dette som livsopphold og ikke som tjenester etter helse- og omsorgsloven, og alle vedtak var fattet etter §§ 18 og 19. Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderte saken, og slo fast at utgifter knyttet til å bosette personer i boligtiltak med forsterket oppfølging, *ikke* er livsopphold etter sosialtjenesteloven §§ 18 og 19. Oppfølging knyttet til boevne/ booppfølgingstjenester er regulert i helse – og omsorgstjenesteloven, og skal innrapporteres i tilknytning til den loven. Etter dette har den aktuelle bydelen for 2014 endret sin praksis.

Skjema 12 stønadssatser

Ingen endringer for 2015.

Skjema 11 C KVP

SSB foreslo at *saksbehandlernummer* tas inn på skjema for 2016, slik det allerede er gjort på skjema 11, dette letter SSBs kontakt med kommunen under opprettingen. Det var ingen merknader til dette.

«Fase II» i statistikkgjennomgangen.

Av rapporten fra fase I i ASDs statistikkgjennomgang (datert 27/6-14) fremgikk at så mange forslag om nye data/ nye problemstillinger kom opp, at det var behov for en «del II» av gjennomgangen høsten 2014/ våren 2015. ASD sa seg villig til å finansiere en slik «del II», og det ble holdt 4 møter i ASD-gruppen våren 2015. Sentralt i fase II stod publisering. Omlegging av personelldata på skjema 7 ble også tatt opp (se punkt 5.2).

Når det gjelder *publisering*, var ASD- gruppen enig om å se KOSTRA-tabellene i sammenheng med SSBs årsstatistikk, slik at man fikk et samlet sett best mulig datasett. Man ønsket å skille mellom:

- Data som egner seg for publisering på kommunenivå (KOSTRA-faktaark grunnlagsdata)
- Data som egner seg for mer detaljert publisering på landsnivå (dvs dagens statistikkbanktabeller knyttet til artikkelen i Dagens statistikk)
- Data som behøves hyppigere enn årlig
- Data som krever koblinger mot eksterne registre (trygd, utdanning, inntekt etc., herunder data som viser forløp), og der ferdigstilling før sommeren derfor kan være usikker

ASD-gruppen samlet seg om et forslag som tok hensyn til dette. Ut over endringer i KOSTRA-tabellene (se punkt 6 nedenfor) ble det for publiseringen av SSBs årsstatistikk 6. juli foreslått to endringer: Å legge inn flere årganger bakover i tid (m.a.o. før 2010) samt en ny tabell for gjennomsnittlig antall mottakere per måneder, fordelt på mottakers alder. SSB tar sikte på å gjennomføre dette, de nye årgangene blir da 2008 og 2009.

Samtidig ser man at databehovene er i endring, ikke minst med økt interesse for forløpsdata. ASD-gruppen ble enig om å utarbeide et «test-datasett», der nye indikatorer kunne prøves ut på ASSS-kommunene før ev. implementering i KOSTRA eller det nasjonale tallsettet. Et utkast til test-datasett ble distribuert og diskutert i gruppen, før SSB 10/6 sendte ASD et justert forslag med ønske om finansiering av et slikt prosjekt.

Når rapporten fra ASD-gruppen er ferdigstilt i juli, anses statistikkgjennomgangen som fullført. Videre oppfølging av arbeidet med et test-datasett (se ovenfor) samt oppfølging av resultatene fra et slikt datasett, må derfor avtales særskilt.

5.2. Forslag til endring

Skjema 7:

Ordet «introduksjonsordning» fjernes fra skjemaets tittel.

Årsverk etter utdanning og stillingsomfang:

Av dagens personelltabell på skjema 7 (skjemaets punkt 2) beholdes bare funksjon 243.

Skjema 11:

DUF-nummer tas inn til erstatning for klientens navn.

Skjema 11 C:

Saksbehandlernummer tas inn.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Samtlige av dagens grunnlagsdata for årsverk fjernes, unntatt de som bare gjelder funksjon 243. Dette betyr at 10 grunnlagsdata og 3 nøkkeltall fjernes både fra kommunearket og bydelsarket.

6.1.2. Nye nøkkeltall

Fra skjema 7 tas inn på faktaark for grunnlagsdata:

Årsverk (ekskl. lange fravær) til sosialkontortjenester (næring 88.998), totalt og for sosionomer og barnevernspedagoger.

Lønnsutgifter for hver av funksjonene 273, 275 og 276, i alt og per 1000 innbyggere

(For å etablere en ny tidsserie bør det for punkt 1 og 2 over den 15/3-16 legges ut tall for to siste år).

hvor mange kommunale årsverk i NAV-kontoret benyttes per 31/12 til å utføre oppgaver på statlige ansvarsområder?

hvor mange statlige årsverk i NAV-kontoret benyttes per 31/12 til å utføre oppgaver på kommunale ansvarsområder?

Fra skjema 11 tas inn på faktaark fra grunnlagsdata:

Antall sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer og sosialhjelp som hovedinntektskilde

Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer og sosialhjelp som hovedinntektskilde

Antall sosialhjelpsmottakere med stønad i 10 måneder eller mer
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 10 måneder eller mer

Antall barn i familier som mottok sosialhjelp i løpet av året
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp i løpet av året

Antall barn i familier som mottok sosialhjelp i 6 måneder eller mer
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp i 6 måneder eller mer

Antall barn i familier som mottok sosialhjelp i 10 måneder eller mer
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp i 10 måneder eller mer

Gjennomsnittlig utbetaling til mottaker med sosialhjelp som hovedinntektskilde

Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 mnd +, fordelt på mottakere med og uten trygd som viktigste kilde til livsopphold

Fra skjema 11 C tas inn på faktaark for grunnlagsdata:

Antall kvinner som er KVP-deltakere

KOSTRA-faktaarket for grunnlagsdata er allerede før årets utvidelser stort og litt uoversiktlig. Med de nye indikatorene forsterkes behovet for at SSB sorterer indikatorene bedre og legger inn en del underoverskrifter.

6.1.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer i eksisterende nøkkeltall.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen diskuterte kvalitetsindikatorer på sitt møte 27. mai 2013, med utgangspunkt i SØF-rapport nr. 2/12, jf arbeidsgruppens mandat. Arbeidsgruppen ga i 2013-rapporten en redegjørelse for sitt arbeid med nye indikatorer, og har i 2013 og 2014 tatt inn de nye indikatorene.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Det arbeides med å få KOSTRA-publiseringen mer dekkende for kommunal tjenesteproduksjon, ved at virksomhet ved kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS) inkluderes, slik det gjøres ved den nye publiseringen av konserntall for bl.a. sosialtjenesten. For sosialtjenesten er slik organisering foreløpig nokså sporadisk.

Gruppen har flere ganger understreket målsettingen om å vise hvilke tjenester som står til befolkningens rådighet, og ikke bare kommunekassens bidrag til disse tjenestene. Som bidrag til dette inkluderte skjema 7 i noen år opplysninger om hvorvidt kommunen deltok i ulike interkommunale ordninger på fagområdet.

Tiltaket f.o.m. 2010 om å korrigere årsverksdata for innsats utført ved NAV-kontor, er i tråd med dette. Gruppen ønsker om mulig å styrke tjeneste-/velferdsperspektivet i skjema 7 ytterligere, så lenge det ikke kommer i konflikt med kommuneregnskapets behov.

7.3. Annet

Helsedirektoratet og SSB etablerte høsten 2012 en arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid/rusarbeid, til å se helhetlig på problemstillinger som løper på tvers av KOSTRA-områder. KOSTRA-sosialtjenestegruppen står i løpende dialog med denne gruppen for å sikre en mer planmessig utbygging av data på dette sektorovergripende feltet. Av hensyn til dette arbeidet er det heller ikke for 2015 foreslått endringer i de rus-relaterte spørsmålene på skjema 7.

8. Annet

9. Referanser

10.Vedlegg

10.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende

Skjema 7

Skjema 11

Skjema 11 C

Skjema 12

Introduksjonsordningen - vedlegg til rapport for sosialtjenesten

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Introduksjonsstønaden har fra våren 2009 inngått i arbeidsgruppen for sosialtjenesten. Det vises til Rapport til Samordningsrådet 2014 – sosialtjenesten. I dette vedlegget omtales tillegg for introduksjonsstønaden. Arbeidet utføres av SSB på oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). I arbeidsgruppen har Arild Haffner Naustdal deltatt fra BLD og Anne Edman og Peter Oftebro Baum fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

I tillegg deltar Kari Kraakenes fra SSB som fagansvarlig for SSB sin statistikk om introduksjonsstønaden.

Det er også fra vinteren 2015 etablert en egen referansegruppe for statistikk og analyse av ordningene i introduksjonsloven (introduksjonsprogram og norskopplæring) med deltakelse fra BLD, IMDi, Vox og SSB. Referansegruppen har hittil hatt 2 møter.

Data hentes inn på KOSTRA-skjema 11B *Registreringsskjema for introduksjonsstønaden*. Årsverk i skjema 7 *Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester per 31.12* og utgifter og inntekter i kommuneregnskapet registreres på funksjon 275 *Introduksjonsordningen*.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapportering av data for 2014 har blitt gjort online også for alle skjema 11B. Ved publisering 16. juni hadde samtlige kommuner med introduksjonsprogram sendt inn skjema eller filuttrekk for skjema 11B.

Det foreslås ingen endringer i skjema 11B for 2016. Skjemaet er også uendret fra 2014 til 2015.

Det foreslås ingen endring i faktaark.

Skjema 11B skal som opprinnelig planlagt erstattes av filuttrekk fra Nasjonalt introduksjonsregister (NIR). Ny versjon av NIR ble etter utsettelse lansert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) i mars 2015. Per juni 2015 er det foreløpig for tidlig å anbefale at NIR kan erstatte skjema 11B fra statistikkåret 2016 og derfor beholdes skjema 11B foreløpig for 2016.

SSB vil sammen med IMDi og BLD foreta en ny vurdering av dette i august 2015 og oversende en ny anbefaling før Samordningsrådets møte i september dersom skjema 11B kan utfases fom statistikkåret 2016.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Det foreslås ingen endringer i skjema 11B for 2016.

Ingen forslag til endring av funksjoner eller faktaark.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 11 B for 2015-2016 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Kari Kraakenes. Skjema for 2015 og 2016 finnes foreløpig kun i word-versjon.

Elektronisk skjema for 2015 lages i september og november er som tidligere år testperiode for innsending av data for 2015.

SSB gjennomførte som tidligere år høsten 2014 felles møter med de tre viktigste systemleverandørene for skjema 11 og 11C samt skjema 11B med sikte på mer smidig innsending også av skjema 11B. Det er viktig å opprettholde denne dialogen også høsten 2015.

Kontroller i skjema

Veiledning til skjema 11B og kontroller i skjemaet og av innsendte data ble revidert på høsten 2009 for innrapporteringen for 2009 og det ble her lagt inn flere nye kontroller i skjemaet. Dette har medført at det senere har vært stadig færre kommuner som med feil i dataene etter innsending til SSB. Samme kontrollprogram ble benyttet for 2014.

Innsamling av data (rapporteringen)

Datainngangen for 2014 ved publiseringen 16. mars 2015 var om lag som året før; 9 kommuner manglet også i 2015. Ved publisering 15. juni 2015 manglet ingen kommuner.

Ved publisering 15. juni 2014 hadde 336 kommuner sendt inn skjema 11B mot 314 året før. Som tidligere år er noen av flyktningene bosatt sist år bosatt så sent på året at de ikke er kommet i gang med introduksjonsprogram før året etter. Disse kommer med først i neste års rapportering.

Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det ble høsten 2009 lagt inn flere kontroller i skjema 11B. Disse er senere videreført. En ny kontroll ble innført for 2011, ingen nye i 2012 - 2014. De fleste kontrollene fungerer kun som advarsler, men flere kontroller har medført stadig færre feil etter innrapportering til SSB.

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det likevel behov for en del intern revisjon der feil ikke blir rettet før innsending.

Oppfølging/purring av kommunene forvanskes noe av at ikke alle kommuner har introduksjonsprogram, men oversikt over kommuner som er anmodet av IMDi om å bosette flyktninger er en god kilde til å finne nye kommuner som skal rapportere.

Publisering

Publisering 16. mars og 15. juni gikk som planlagt.

Det kan foreløpig ikke estimeres nasjonale tall da beregningene ikke skiller mellom de kommuner som er forsinket med rapporteringen og de kommunene som ikke har deltakere i introduksjonsprogram og dermed ikke skal inngå i estimeringen av nasjonale tall.

En egen DS med artikkel og flere tabeller over deltakere i introduksjonsordningen i 2014 ble publisert 6. juli 2015.

Ingen endringer i nøkkeltall.

Brukerreaksjoner

Ingen kommentarer til nøkkeltallene.

Det er tidligere kommet ønske fra noen av kommunene om mer samsvar mellom koder i skjema 11B og NIR. Dette vil bli fulgt opp i arbeidet med å legge til rette for at data fra NIR skal erstatte skjema 11B.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønsker om endringer.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen ønsker om endringer.

6. Ønskede endringer i faktaark

Ingen endringer

7. Videreutvikling av KOSTRA**Kvalitetsindikatorer**

Ingen kvalitetsindikatorer på området

Kommunal tjenesteproduksjon – hvordan få med hele bildet?

Det vises til rapport fra sosialtjenesten

Annet

Det var før 2009 ikke en formell arbeidsgruppe for skjema 11B, siden man ved oppstart vurderte skjemaet kun skulle bestå midlertidig i noen få år. Planen var at Integrerings- og mangfoldsdirektoratets (IMDi) Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) relativt fort skulle overta som datakilde for deltakelse i introduksjonsordningen. Dette er fortsatt den overordnede målsettingen, men dekningsgrad og kvalitet i registeret har foreløpig ikke vært tilfredsstillende. IMDi arbeider med heving av kvaliteten i registeret og ny versjon av NIR ble lansert i mars 2015.. SSB vil fortsette samarbeidet med BLD og IMDi og vurdere omfanget av det videre arbeidet mot at filuttrekk fra NIR kan erstatte skjema 11B. Resultatene av videre arbeid vil når det foreligger bli lagt fram for arbeidsgruppen for sosialtjenesten. Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) er et register over enkeltpersoners deltakelse i [norskopplæring](#) og [introduksjonsprogram](#). Kommunene gjennomfører norskopplæringen og introduksjonsprogrammet, og registrerer opplysninger om deltakelsen i dette registeret

Erfaringer fra det pågående arbeidet ved Seksjon for utdanningsstatistikk i SSB med etablering av ny statistikk for deltakere i opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere basert på filuttrekk fra NIR vil være nyttig i det videre arbeidet. Statistikk for norskopplæring for voksne innvandrere i 2010 og 2011 ble publisert første gang 25. juni 2013.

Introduksjonsstønad registreres i dag ikke i NIR, men skal fra 2015 innrapporteres månedlig på individnivå gjennom A-ordningen til Skatteetaten, NAV og SSB.

Et nytt møte i referansegruppen for ordningene under introduksjonsloven er planlagt høsten 2015.

8. Annet

9. Referanser

10.Vedlegg

- 10.1. Forslag til skjema 11B for 2016 (utgår dersom det senere blir vedtatt at data fra NIR kan erstatte skjema 11B fom statistikkåret 2016)**

Barnevern

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for området barnevern innenfor KOSTRA.

Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

244 Barnevernstjenester

251 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet

252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet

Arbeidsgruppen består nå av representanter fra:

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
v/Sandra Lien
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
v/Tonje Steen
- Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
v/Hilde Marie Skarvang
- KS (Kommunesektorens organisasjon)
v/Siv Irèn Storbekk
- Oslo kommune
v/Jan Motzfeldt Dahle
- Barnevernstenesta i Hareid-Ulstein-Volda-Ørsta
v/Brynhild Solvang
- Statistisk sentralbyrå (SSB)
v/Tone Dyrhaug (leder), Unni Grebstad, Vibeke Sky og Corretta Aluoch Arodi

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen for barnevern har hatt et møte, den 29. mai 2015. Her ble funksjonsinndelingen på barnevernsfeltet, hvordan fremme endringsforslag, mandatet, kvalitetsindikatorer og personellrapportering tatt opp.

Bufdir har overtatt ansvaret for arbeidsgruppen fra BLD fra 01.01.2015.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Endring i aldersfordelte nøkkeltall for meldinger fra 2016 og endring i nøkkeltall for årsverk foreslås i punkt 6.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 15 eksisterer ikke f.o.m. rapporteringsår 2013. SSB kan kun motta filuttrekk.

Skjema 8 ble utarbeidet uten problemer.

3.2. Kontroller i skjema

Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten, det er følgende kontroller i skjemaportalen:

Punkt 2A og 2B Sum besatte stillinger skal ha lik verdi.

Feilmelding: Feil antall. Sum besatte stillinger i 2A og 2B skal være lik.

Punkt 2C Sum ubesatte stillinger bør ikke ha lik eller høyere verdi enn punkt 2A Sum besatte stillinger.

Feilmelding: Ubesatte stillinger bør være færre enn besatte stillinger.

Punkt 3 Organisering av barnevernstjenesten og punkt 4 Kvalitetsindikatorer er alle obligatoriske og må fylles ut for å få sendt inn skjema.

Filuttrekk 15 Barnevern, det er utarbeidet et omfattende kontrollprogram som kommunene kan laste ned selv og som fagprogramleverandørene har tilpasset og integrert i sine fagprogram, men viktigst er at dette kontrollprogrammet kjøres automatisk ved innsending av fil i KOSTRAs innrapporteringsportal. De fleste av disse kontrollene hindrer innsending dersom de slår ut. Dette medfører at kommunene må rette opp før de kan sende inn fil til SSB. Dette antar SSB gir bedre kvalitet på data.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Frist for innrapportering var 15. januar og innen 20. januar hadde omtrent 360 kommuner og bydeler levert. Til publisering 16. mars manglet 16 kommuner. Og ved publisering 15. juni hadde alle rapportert. Det ble gjennomført flere purrerunder av KOSTRA-administrasjonen, og fagseksjon har fulgt opp med gjentatte e-poster og telefoner etter disse rundene.

For skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2014 har innrapporteringen fungert bra. Ved publisering 16. mars manglet 32 kommuner, mens alle kommuner var inne til 15. juni. Det ble gjennomført flere purrerunder av KOSTRA-administrasjonen, mens de kommunene som leverte helt til sist ble purret av fagseksjon.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Filuttrekk Barnevern 2014. Det er kontrollprogrammet i innrapporteringsportalen som er den viktigste delen av revisjon som filene for 2014 har gått gjennom før publisering i KOSTRA. I kontrollprogrammet hindrer de fleste av kontrollene innsending. I tillegg ble det i begynnelsen av mai sendt ut tabell og feilliste til de aller fleste kommuner. Tabellen inneholdt kommunens hovedtall for barnevernsområdet. På feillisten var det ufullstendige fødselsnummer, flere enn ett plasseringstiltak ved utgangen av året og tiltak med kode 1.99 Andre institusjons-tiltak og 2.99 Andre fosterhjemstiltak det ble bedt om tilbakemelding på. Selv om det ble gitt en kort svarfrist mottok SSB svar fra de fleste kommunene. Opprettingene ble så i stor grad utført før publiseringen av endelige KOSTRA-tall 15. juni.

Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2014. Revisjon av skjema 8 blir utført i ISEE Dynarev. Det er benyttet en kontroll i skjema 8, og den har slått til ved stor endring av sum årsverk i forhold til fjoråret. Når kontrollen slår ut blir kommunene kontaktet ved bruk av e-post.

3.5. Publisering

Publiseringen 16. mars inneholdt de 40 nye grunnlagsdataene og 17 nye nøkkeltallene for både 2013 og 2014 som ble vedtatt i arbeidsgruppa i 2014. Oslo kommune oppdaget en feil i et av de nye nøkkeltallene, «Netto driftsutgifter per

barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)», nevner skulle være Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 252) i løpet av året, men var Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 252) per 31.12. Dette ble rettet i løpet av publiseringsdagen.

Publiseringen 15. juni forløp uten problemer.

Leveransen av nasjonale tall har forløpt uten problemer.

3.6. Brukerreaksjoner

Det har kommet inn ønske fra en kommune om at nøkkeltallet «Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk» bør endres i og med at innholdet i nevneren er blitt endret med skjemaendringer i 2012 og 2013. Dette har arbeidsgruppen sett på og kommer med forslag til ett nytt nøkkeltall i tillegg til det eksisterende i punkt 6.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Det foreslås ingen endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene for 2016.

4.2. Forslag til endring

Ingen endringer.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Ingen endringer av filuttrekk Barnevern 2015, men forhåpentligvis kan vi sende ut en mer detaljert veiledning for tiltakene i forkant av innrapporteringen for 2015 gjennom et samarbeid med Bufdir.

Ingen endringer i skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2015.

5.2. Forslag til endring

Ingen endringer.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Ingen endringer i skjema 8 eller filuttrekk 15F for 2015.

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Tre nøkkeltall skal fjernes se under punkt 6.1.3.

6.1.2. Nye nøkkeltall

For årsverk har vi dette nøkkeltallet nå: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk. Nevneren er «Sum stillinger i alt» og inneholder årsverk på alle barnevernsfunksjonene (244, 251 og 252). Som supplement til dette foreslår arbeidsgruppen dette nøkkeltallet:

Nøkkeltall: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)

Teller: Barn med undersøkelse eller tiltak

Nevner: Stillinger knyttet til saksbehandling og administrasjon (funksjon 244)

6.1.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall.

De nye nøkkeltallene skal stå under overskriften Dekningsgrader. De slettede står under overskriften Utdypende tjenesteindikator. De nye nøkkeltallene publiseres i 2016 for årene 2013-2015. Følgende nye nøkkeltall erstatter følgende eksisterende nøkkeltall:

Dette slettes:

Nøkkeltall: Antall meldinger per barn med melding 0-5 år

Teller: Antall meldinger barn 0-5 år

Nevner: Barn med melding 0-5 år

Erstattes med:

Nøkkeltall: Barn med melding 0-5 år ift. antall innbyggere 0-5 år

Teller: Barn med melding 0-5 år

Nevner: Antall barn 0-5 år

Dette slettes:

Nøkkeltall: Antall meldinger per barn med melding 6-12 år

Teller: Antall meldinger barn 6-12 år

Nevner: Barn med melding 6-12 år

Erstattes med:

Nøkkeltall: Barn med melding 6-12 år ift. antall innbyggere 6-12 år

Teller: Barn med melding 6-12 år

Nevner: Antall barn 6-12 år

Dette slettes:

Nøkkeltall: Antall meldinger per barn med melding 13-17 år

Teller: Antall meldinger barn 13-17 år

Nevner: Barn med melding 13-17 år

Erstattes med:

Nøkkeltall: Barn med melding 13-17 år ift. antall innbyggere 13-17 år

Teller: Barn med melding 13-17 år

Nevner: Antall barn 13-17 år

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

På området er følgende nøkkeltall definert som kvalitetsindikatorer:

System for brukerundersøkelser i barnevernstjenesten

Benyttet brukerundersøkelse siste år

Innført internkontroll i barnevernstjenesten

Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder

Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år

Stillinger med fagutdanning av alle fag- og tiltaksstillinger (Ny i 2014, også publisert for 2013.)

Et ønske om å jobbe mer med kvalitetsindikatorer i arbeidsgruppen, men ikke noe konkret er igangsatt.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

7.3. Nye data på individnivå

Barnevernsdata innhentes allerede på individnivå. Og vi vil vurdere en overgang til å bruke individdata også for ansatte i barnevernstjenesten, som vil skje ved en overgang til å bruke registerdata for personell i stedet for skjema 8.

7.4. Annet

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Veiledning for barnevernsstatistikken 2015

10.2. Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2015

Vann, avløp og renovasjon (VAR)

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

VAR-området omfatter statistikkområdene vann, avløp og avfall (renovasjon).

Datainnhenting skjer via KOSTRA-skjemaene:

21 - Husholdningsavfall

21C – Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon

22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig

23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

26A – Offentlig ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg

26B1 – Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i forurensningsforskriften

26B2 – Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i forurensningsforskriften

26C – Behandling og disponering av avløpsslam

26D – Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14

I tillegg kommer kommuneregnskapene som også rapporteres SSB og eksterne data fra Vannverksregisteret (VREG) som er administrert av Folkehelseinstituttet. Til grunn for VREG ligger imidlertid rapporteringen av vannverk til Mattilsynet («MATS-rapporteringen»).

VAR-gruppa har ansvar for funksjonene:

340 Produksjon av vann

345 Distribusjon av vann

350 Avløpsrensing

353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann

354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.

355 Innsamling av husholdningsavfall (fra 2014 slås funksjon 357 sammen med funksjon 355)

357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall

338 Forebygging av brann og andre ulykker. Feiervesen (*NB! VAR-gruppas ansvar omfatter kun feiegebyr*)

KOSTRAs gruppe for VAR har våren 2015 bestått av følgende medlemmer:

Navn	Organisasjon/etat
Gisle Berge (leder)	Statistisk sentralbyrå (SSB)
Arild Kormeseth	Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
Kai Ole Hagetrø	KS - Bærum kommune
Øivind Ryenbakken	KS - Oslo kommune
Terje Farestveit	Miljødirektoratet
Bernt S. Ringvold	Miljødirektoratet
Hege Rooth Olbergsveen	Miljødirektoratet
Jon Fonnli Larsen	Miljødirektoratet
Liliane Myrstad	Nasjonalt Folkehelseinstitutt (FHI)
Carl Fredrik Nordheim	Nasjonalt Folkehelseinstitutt (FHI)
Morten Nicholls	Mattilsynet
Line Ruden	Mattilsynet
Ingrid Holøyen Skjærbakken	Norsk Vann (repr. fra KS)
Roy Ulvang	Avfall Norge
Kristine von Hanno	KS Bedrift
Eva Vinju	Statistisk sentralbyrå (SSB)
Simen Sæterdal	Statistisk sentralbyrå (SSB)
Else Bredeli	Statistisk sentralbyrå (SSB)
Manju Chaudhary	Statistisk sentralbyrå (SSB)

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Det har blitt avholdt et møte i VAR-gruppas regi i år (5. mai 2015 i SSBs lokaler i Oslo).

For to år siden (2013) ble det gjennomført en grundig gjennomgang av samtlige indikatorer og nøkkeltall for alle områdene til arbeidsgruppa. Det ble i kjølvannet av gjennomgangen gjennomført flere forbedringer og endringer. I år er det kun foreslått små justeringer i et skjema (skjema 23 på selvkost) – øvrige skjema forblir uendret – samtidig som det ikke er noen foreslåtte endringer i kontoplanen eller publiserte nøkkel-/grunnlagstall.

De største endringene til neste år vil imidlertid være i forhold til rapporteringen og dataflyt per se slik det framgår av de to neste avsnittene.

Det vil bli en endring i skjemarapporteringen på avløp da Miljødirektoratet nå ønsker å overta/ta tilbake innrapportering av slambehandlings- og avløpsanlegg, som siden 2002 har vært gjennomført via KOSTRA skjema 26B1, 26B2, 26C og 26D. Skjema 26A vil imidlertid fremdeles bestå innenfor KOSTRA paraplyen, mens de øvrig nevnte vil overføres til Miljødirektoratets rapporteringssystem Kliffin. SSB vil dermed basere seg på datauttrekk fra Miljødirektoratet når det gjelder datagrunnlag til grunnlagstall og nøkkeltall på KOSTRA avløp i årene framover, med oppstart allerede til neste års innrapportering.

Folkehelseinstituttet har signalisert at de ikke lenger ønsker å stå for generering og kvalitetssikring av datagrunnlag for tjenestedataene på KOSTRA vann. FHI har tradisjonelt stått for aggregering av kommunedata som input til KOSTRA vannområdet og SSB har mottatt disse på fil som «eksterne data» (eksisterer ikke som egne skjema i KOSTRA). Det er imidlertid Mattilsynet og deres vannverkrapportering gjennom MATS som utgjør datagrunnlaget til FHI, og dermed også KOSTRA grunnlags-/nøkkeltall. Når FHI nå ikke lenger ønsker å stå for kommunetall til bruk i KOSTRA så vil dialogen om datagrunnlag nå i stedet bli mellom Mattilsynet og SSB, og ikke indirekte via FHI slik den har vært gjennomført de siste årene.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

VAR-gruppa har i år har kun mindre justeringsforslag til skjema 23. Øvrige skjema er ikke gjenstand for endringer til neste års skjemagenerering.

Det har ikke vært behov for endring i eksisterende grunnlag- og nøkkeltall sett i lys av den omfattende gjennomgangen gruppa hadde i 2013 på nettopp dette temaet.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Husholdningsavfall - skjema 21 og 21C

I henhold til fjorårets gjennomgang av indikatorer og nøkkeltall er det gjort følgende endringer i skjemaet:

- Spørsmålet om mengde restavfall fra gjenvinningsstasjoner er erstattet med spørsmål om mengde restavfall samlet inn gjennom den vanlige renovasjonen

Avløp og slam - skjema 26A, 26B1, 26B2, 26C og 26D

Ingen særskilte kommentarer – skjemaene er identiske med tidligere år.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – skjema 22
Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - skjema 23
Nytt for rapportering av 2014-data var at i tillegg til vann, avløp og husholdningsavfall, så ble også «Plan, byggsak, kart og oppmåling» lagt inn i skjema 23 som et fjerde undertema. Temaet faller inn under en annen arbeidsgruppe, nemlig Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, men i rapporteringssammenheng så var det mest naturlig å legge spørsmålene inn i skjema 23 slik at all selvkost samles. Skjemaet var derfor noe utvidet sammenlignet med før.

Vannverksregisteret (VREG)
Ingen særskilte kommentarer.

3.2. Kontroller i skjema

Husholdningsavfall - skjema 21 og 21C
Ingen endringer i antall kontroller i skjema sammenlignet med tidligere år.

Avløp og slam - skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D
Ingen særskilte kommentarer – ingen nye kontroller er lagt inn i skjemaene.

Deler av datainnsamlingen kan også gjennomføres gjennom filuttrekk (gjelder skjema 26B1 og 26B2), og siden disse ikke hittil har vært underlagt noe kvalitetssjekker før dataene har kommet inn, så har normalt datakontroller vært gjennomført etter innrapportering.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – skjema 22
Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - skjema 23
Ingen særskilte kommentarer.

Vannverksregisteret (VREG)
Ingen særskilte kommentarer.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Longyearbyen lokalstyre har sendt inn skjemaene 21, 26A, 26B1, 22 og 23. Disse er inkludert i tabellene nedenfor.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C

Tabell 1. Nøkkeltall for mottak av avfallsskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
21	313	412	96	0
21C	50	66	100	0

Avløp og slam - skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D

Tabell 2. Nøkkeltall for mottak av avløpsskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni		Andel skjema mottatt, juni,	
		Antall skjema	Prosent endring fra året før	Prosent svarandel	Prosentpoeng endring fra året før
26A	365	404	+0,5	94	0
26B1	1 985	2 220	+1,3	95 ¹	+2
26B2	324	337	+1,2		
26C	97	107	-3,6	83 ¹	-3
26D	368	385	+1,3	96 ¹	00

¹ Vurdert i forhold til forhåndsutfylling av skjema

Tall for antall skjema mottatt i februar er basert på antall skjema som ble med i mars-publiseringen 15. mars (omfatter også noen skjema rapportert etter 15. februar – dvs. fristen for innlevering).

Generelt sett har innrapporteringen for de aktuelle skjemaene vist en liten økning i innrapportering sammenlignet med tidligere år (med unntak av skjema 26C på slam).

Gebyrer knyttet til bolig – skjema 22

Tabell 3. Nøkkeltall for mottak av skjema 22

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
22	346	419	98	+1

Kostnadsdekning – skjema 23

Tabell 4. Nøkkeltall for mottak av skjema 23

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
23	322	398	93	-1

Inngangen av skjemaer ved publiseringen i juni er noe lavere enn for fjoråret. Det ble sendt sentrale purringer til alle kommuner som ikke hadde levert skjema 23. Det ble også sendt e-post til de kommunene som hadde mangelfull utfylling av skjema. Etter dette har det vært kontakt i form av både e-post og telefon.

Det er en del av kommunene som ikke rapporterer selvkostdata for avfallssektoren. Dette har sammenheng med at avfallssektoren i stor utstrekning består av ulike former for interkommunale samarbeid. Selv om det er klart bestemt i lovverket at det er kommunestyrets plikt å vedta gebyrene med bakgrunn i selvkostregnskapet, er det flere kommuner som viser til det interkommunale selskapet når det gjelder selve innrapporteringen.

Der er noen tilfeller at IKS som rapporterer på vegne av sine medlemskommuner. Dette gjøres normalt på Excel fil til SSB. Dette skaper imidlertid noe ekstraarbeid, da SSB må føre inn tallene manuelt på den enkelte kommune.

«Plan, byggsak, kart og oppmåling» lagt inn i skjema 23 som et fjerde undertema fra og med rapporteringsåret 2014. Temaet faller inn under en annen arbeidsgruppe, nemlig Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø og er omtalt i «Arbeidsgruppe for fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (KNNM) - Arbeidsgrupperapport 30.06.2015».

Vannverksregisteret (Vreg)

Mattilsynet overtok ansvaret for innsamlingen av vannverksdata i 2009 i forbindelse med etablering av Mattilsynets forvaltningsstøttesystem MATS. Folkehelseinstituttet hadde tidligere ansvaret for datainnsamlingen. Mattilsynets hovedkontor har en koordinerende rolle, mens Mattilsynets distriktskontorer sender ut brev om innrapportering, purrebrev, evt. varsel om pålegg og kvalitetssikrer innkomne data.

Folkehelseinstituttet (FHI) assisterer Mattilsynet, bl.a. i kvalitetssikringen og utarbeider rapporter/oversikter både som forvaltningsstøtte til Mattilsynet og for eget behov. FHI får oversendt filuttrekk fra MATS til innlasting i Vannverksregisteret (VREG) ca. 1 gang per måned i perioden februar-juni, og uttrekkene i februar og mai er grunnlaget for filene med KOSTRA-data. Datasettet fra Mattilsynets skjematjenester MATS til kjøring av KOSTRA-tall blir levert av Folkehelseinstituttet. Datasett ble levert til både prøvekjøringer og endelig kjøring av nøkkeltall til KOSTRA-faktaarkene.

VREG inneholder vannverk som forsyner minst 50 personer eller 20 husstander/hytter/ fritidsboliger. Av totalt ca. 2 300 vannverk i VREG, er det per 15. juni, litt i overkant av 1 100 kommunale/ interkommunale vannverk. Disse utgjør cirka halvparten av vannverkene her til lands og ca. 84 % av befolkningen. 413 av 428 kommuner har kommunale vannverk, mens 15 kommuner bare har private vannverk. De private vannverkene er for det meste andelslag hvor abonnentene eier vannverket og velger et styre til å drifte virksomheten.

Tabell 5. Rapportering fra kommunale vannverk

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosentpoeng
VREG	807	1 045	96	+4

Merk her at små kommunale vannverk som forsyner færre enn 50 fastboende personer OG færre enn 20 husstander/hytter/fritidsboliger ikke inngår i KOSTRA-tallene. Tilsvarende gjelder for vannverk som kun server skole og/eller barnehager – disse er ikke med i tallene som presenteres.

Generelt om de innrapporterte dataene så er der fremdeles et behov for kvalitetssikring av de statiske dataene som inngår i MATS rapporteringen. Med statiske data menes data som inngår i rapporteringen men som kun endres dersom rapportøren ser et behov for oppdatering av tidligere innrapporterte tall. Dette omfatter beskrivelse av vannforsyningssystemet, personer tilknyttet, vannforbruk fordelt på næring etc.). Det har imidlertid vært gjennomført kvalitetskontrolltiltak både for de statiske og de årlige rapporterte dataene i år.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Husholdningsavfall - skjema 21 og 21C

I skjemaene er det lagt til rette for egenkontroll av avfallsmengdene mot tidligere år og landsgjennomsnitt. I tillegg inneholder skjemaet enkelte kontroller for logiske feil. Innkomne data sjekkes av SSB.. Opplagte feil rettes kun med informasjon til oppgavegiver. Ved tvilstilfeller tas kontakt pr telefon.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – skjema 22

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - skjema 23

Revisjonen utføres i ISEE med prioritering av spesielt store og grove feil.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D

Revisjonen er lagt på et overordnet nivå, med prioritering av spesielt store og grove feil.

Purring ble sendt ut i slutten av mars samtidig for de fem avløpsskjemaene, og responsen var generelt god, selv om det fremdeles finnes tilfeller av frafall for deler av rapporteringen og enkelte kommuner. Purringen av "26-skjemaene" inngår i den ordinære purrerutinen til KOSTRA, med unntak av IKS og eventuelle private som ikke er tilpasset KOSTRAs purrerutine og som må purres per brev.

I noen tilfeller fungerer purringen som en bevisstgjøring på kommuner som regelrett har misforstått hvilke skjema man skal fylle ut, selv om det framgår relativt klart av preutfyllingen i skjemaene hvilke anlegg og skjema som forventes rapportert.

Vann – Vannverksregisteret (Vreg)

Folkehelseinstituttet bearbeider og reviderer vannverksdataene før levering til Statistisk sentralbyrå.

SSB reviderer også de mottatte data ved hjelp av ferdiglagete feilsjekker og melder tilbake feil/avvik/store endringer. Folkehelseinstituttet følger disse opp overfor Mattilsynet. Noen data retter Mattilsynet direkte i MATS, mens andre data må rettes opp av vannverkseierne.

3.5. Publisering

Husholdningsavfall - skjema 21 og 21C

På nivå 3 ble det opprettet en ny variabel for restavfall innsamlet av renovasjonen

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) er planlagt publisert den 7. juli 2015:
<http://www.ssb.no/emner/01/05/10/avfkomm/>

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – skjema 22

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 26. juni 2015:
<http://www.ssb.no/emner/05/03/kommgeb/>

Kostnadsdekning - skjema 23

Ingen spesielle kommentarer vedrørende publiseringen i faktaark og statistikkbank. Kostnadsdekning er omtalt med egne avsnitt i Dagens Statistikk (DS) for vann, avløp og husholdningsavfall, og slik sett eksisterer ikke som egen publisering hos Statistisk sentralbyrå.

Avløp og slam - skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 23. juni 2015
http://www.ssb.no/var_kostr/

Vann – Vannverksregisteret (VREG)

Datagrunnlaget for publisering er i stor grad basert på eksterne data fra vannverksregisteret, mens publiseringen i seg selv er omtalt og foretatt av SSB selv.

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 16. juni 2015:
http://www.ssb.no/vann_kostr/

3.6. Brukerreaksjoner

Det virker som at kommunene er relativt fornøyd med den tekniske plattformen som benyttes i rapporteringen, og at man i økende grad har overkommet de fleste tekniske problemene som var til stede da den nye online løsningen ble igangsatt for noen år siden.

Delegeringsfunksjonen i skjemaet er en flittig benyttet funksjon som øker fleksibiliteten i forhold til å gi andre ansvar og tilgang til utfylling av bestemte deler av skjemaet. Det er nemlig ikke bestandig at den som sitter med overordnet utfyllingsansvar sitter på alle svarene i rapporteringen, og slik sett kan man delegere ut ulike deler av skjemaene via e-post til rett person i kommunen (krever riktignok fremdeles at den som har fått delegeringsansvaret må logge seg inn med passord).

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønskede endringer

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for ønsket endring

5.1.1. Rapportering av avløpsanlegg

Datainnsamlingen på avløp vil bli endret da Miljødirektoratet nå ønsker å hente inn mesteparten av dagens innrapportering av «26-skjemaene» selv. Bakgrunnen er at de ønsker sterkere involvering av fylkesmannen på avløpsområdet og at Miljødirektoratet selv ønsker en mer direkte mulighet for å følge opp eventuelle avvik i rapporteringen (oppfølging av oppfyllelse av rensekrav e.l.).

5.1.2. Rapportering av vannverk

Data på vann vil også omfattes av noen «administrative endringer». Det er ingen endringer i selve rapporteringen, men Folkehelseinstituttet har gitt beskjed om at de ikke lenger ønsker å stå for den kvalitetssikringen de normalt har gjennomført i forkant av KOSTRA publiseringene. Det har tradisjonelt innebåret aggregering av data fra vannverksnivå til kommunenivå, og kvalitetssikring av disse.

Det har siden MATS rapporteringen av vannverk i regi av Mattilsynet ble opprettet for noen år siden vært et klart behov for kvalitetssikring og vask av data før disse kan brukes til statistikkformål. Det vil det trolig også være i framtiden.

5.1.3. Skjema 23 – Forslag fra Norsk Vann om endring i skjema

KMD har revidert selvkost retningslinjene, og Norsk Vann har i den forbindelse ytret ønske om noen justeringer av skjema 23. Forslag til nytt oppsett ble presentert for KOSTRA VAR gruppa på sist møte (04.05.2015):

Selvkostregnskap	340	345	Sum Vann
A Direkte driftskostnader			30 000
A1 Direkte driftskostnader, ekstern produksjon (IKS/kommunalt KF/AS)			15 000
B Henførbare, indirekte driftskostnader			1 200
C Kalkulatoriske rentekostnader			10 000
C1 Kalkulatoriske rentekostnader, ekstern produksjon			5 000
D Avskrivninger			10 000
D1 Avskrivninger, ekstern produksjon			5 000
E Andre inntekter (korreksjon av brutto årskostnad)			150
F Selvkost (A+A1+B+C+C1+D+D1-E)			76 050
G Gebyrinntekter			72 000
H1 Årets selvkostresultat (G-F)			-4 050
H2 Avregning selvkost fra ekstern tjenesteproduksjon tidligere regnskapsår ¹⁾			1 500
H Årets resultat som skal disponeres (H1+H2)			-2 550
I Dekningsgrad gebyrinntekter (G/F*100)			95 %
J Avsetning til selvkostfond til dekning av fremførbart underskudd			0
K Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd			2 550
L Kontrollsum (H-J+K). Skal være 0			0
M Saldo selvkostfond per 1.1.			5 000
N Selvkostfond etter årets bevegelser (M+H)			3 450
O Kalkulatoriske renter på selvkostfond (M+N)/2*Q			115
P Saldo selvkostfond per 31.12. (N+O)			2 576
Q Kalkylerente (5-årig swaprente + 0,5 %)			2,83 %
R1 Restverdi egne anlegg			380 000
R2 Restverdi andel eksterne anlegg			190 000
R Restverdi anlegg sum (R1+R2)			570 000

Avregning av selvkost ekstern tjenesteproduksjon

I de reviderte selvkostretningslinjene ble det bl.a. klargjort at det kun er kommuner og selskap som mottar gebyrinntekter fra abonnentene som skal ha selvkostfond.

Selskap og foretak/AS som bare produserer deler av den kommunale tjenesten (ekstern produksjon), skal fakturere kommunene basert på selvkost, men må avregne sine over- og underskudd mot kommunenes selvkostfond. Reglene sier ikke at slik avregning må skje hvert år, men at det må avtales mellom kommunene og selskapet.

Spørsmålet til gruppa ble da om slike avregninger mellom kommunen og selskapet bør framgå i skjema 23 (legge til felt H og H2 som illustrert ovenfor).

Restverdi på egne anlegg

Norsk Vann hadde i tillegg et forslag om at det i skjema 23 bør synliggjøres hva som er restverdien på anleggene. Dette tilsvarer sektorens lånegjeld og utgjør normalt en stor del av den kommunale gjelden.

5.2.4. Skjema 23 og negative tall

Der er samtidig av SSB registrert noe forvirring på visse poster i skjema 23 om man skal føre inn negative tall eller ei. Det bør derfor utføres tiltak eller veiledning slik at det tydeliggjøres at negative tall ikke skal forekomme i skjemaet.

5.2. Forslag til endring

5.2.1. Rapportering av avløpsanlegg

På avløpsområdet og 26-skjemaene så vil omfanget av rapporteringen bli som før, men praktisk så vil det medføre at Miljødirektoratet selv tar det administrative ansvaret med å hente inn data som nå hentes inn i skjema 26B1, 26B2, 26C og 26D i KOSTRA. Skjemarapporteringen overføres til Miljødirektoratets egen innsamlingsportal kalt Kliffin. Dette ble bestemt i eksternt møte i regi av Miljødirektoratet den 4. juni 2015 sammen med SSB og diverse andre involverte aktører. Når det gjelder skjema 26A, så vil det skjemaet imidlertid fremdeles høre inn under KOSTRA rapporteringen (ingen endringer).

Det er samtidig mulig at Miljødirektoratet vil se på muligheten for å slå sammen skjema 26B1, 26B2 og eventuelt hvis mulig 26D, til et skjema, og ikke tre ulike skjema slik som i dag.

Datainnsamlingen av 26 skjemaene har siden 2002 og fram til nå vært organisert gjennom en såkalt to-trinnshjemmel der Statistisk sentralbyrå på vegne av Miljødirektoratet har hentet inn data gjennom KOSTRA, men at den opprinnelige hjemmelen for datainnsamling hele tiden har ligget hos Miljødirektoratet. Når Miljødirektoratet nå ønsker å samle inn dataene selv, så betyr det at SSB fremdeles vil få tilgang til dataene til statistikkformål, men at Miljødirektoratet overfører datagrunnlag fra sin innrapportering Kliffin til SSB i form «eksterne data» og innen gitte frister slik at statistikker kan gå som normalt. Det forutsettes samtidig at innholdet i skjemaene vil bli i hovedsak likt som før, og at KOSTRA VAR gruppa i framtiden konfereres av Miljødirektoratet dersom det vil bli snakk om større justeringer i skjemaene.

Filuttrekksarbeidet som ble initiert av Statistisk sentralbyrå for noen år siden vil i lys av dette trolig også få en litt annen form enn nå. Miljødirektoratet vil imidlertid informere de involverte omkring det nye rapporteringssystemet, både rent generelt og om hvordan de ser for seg et «nytt filuttrekk» på avløpsområdet.

5.2.2. Rapportering av vannverk

SSB vil også i tiden framover måtte støtte seg til vannverksrapporteringen til Mattilsynet, og i fravær av at Folkehelseinstituttet reviderer og genererer tall til KOSTRA, så vil man måtte søke løsninger hvordan datakvaliteten skal kunne opprettholdes på et tilstrekkelig nivå og bruk i statistikk. Akkurat hvordan dette skal gjøres må avklares nærmere mellom Mattilsynet og SSB. En mulighet som

Mattilsynet så for seg og som ble diskutert i KOSTRA VAR gruppa er at dataene legges åpent ut, og at det vil bli opptil SSB å generere kommunetall fra disse.

Det vil både for vannverk og avløpsanlegg som nevnt ovenfor være aktuelt for SSB å skrive under en såkalt «Avtale om utlevering av data til SSB og samarbeid om kvalitet i administrative data». SSB har allerede en slik avtale med Miljødirektoratet på avløpsområdet, så denne trenger trolig kun litt justeringer i teksten, men i forhold til Mattilsynet må det antakelig opprettes en ny avtale. Disse avtalene beskriver samarbeidet i detalj mellom SSB og den part SSB henter data fra, og hvordan man sikrer tilstrekkelig kvalitet på data som danner grunnlag for offisiell statistikk.

5.2.3. Forslag fra Norsk Vann om endring i skjema

Det vil på bakgrunn til Norsk Vanns forslag om endring i skjema 23 legges til følgende felt i skjema:

H2	Avregning selvkost fra ekstern tjenesteproduksjon tidligere regnskapsår ¹⁾
H	Årets resultat som skal disponeres (H1+H2)

Se endelig skjema utkast i vedlegget til denne rapporten.

Bakgrunnen for endringen er som nevnt tidligere at avregninger mellom kommunen og selskapet vil gi en bedre forståelse av selskostregnskapet i kommunen og hvordan tingenes tilstand henger sammen. Veiledningen til skjema 23 må også oppdateres i henhold til dette.

Forslaget om å synliggjøre restverdien av anleggene i kommunen tas imidlertid foreløpig ikke inn i skjema. Det bør også tenkes mer igjennom hva man eventuelt skal bruke disse tallene til i KOSTRA sammenheng.

5.2.4 Skjema 23 og negative tall

Veiledningen gjennomgås samtidig slik at det ikke er uklarhet omkring føring av selvkostfond og bruk av eventuelt negative tall. Det legges også inn i skjemaet en/flere kontroller for å forhindre at negative tall føres inn i skjemaet.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Det ble gjennomført en «e-post diskusjon» blant gruppemedlemmene omkring et par mulige nye nøkkeltall/grunnlagstall som ikke ferdigdiskutert den gang. Disse eventuelle nye nøkkel-/grunnlagstallene er kun nevnt i fjorårets referat (møte i KOSTRA VAR gruppa 24.03.2014), og ikke i arbeidsgrupperapporten.

Det gikk bl.a. på et mulig nytt grunnlagstall på «totalt antall kjelleroversvømmelser i rapporteringsåret». Det eksisterer allerede et liknende grunnlagstall som heter «Antall avsluttede saker over kjelleroversvømmelser, der kommunen har erkjent erstatningsansvar», og spørsmålet ble om man skulle publisere ennå et liknende tall.

I tillegg ble det også fra i fjor foreslått å se nærmere på et par grunnlagstall og nøkkeltall som i utgangspunktet var avledning av eksisterende nøkkeltall på oppfyllelse av rensekrav men nå unntatt (1) kravene om nitrogenrensing og (2) unntatt rensing av organisk materiale og nitrogen.

Det ble som del av e-post diskusjonen ikke ytret noen klare signaler eller argumenter om at dette bør innføres allerede fra neste år. Så ingen av forslagene fra

i fjor vurderes derfor som aktuelle å legges inn som nye nøkkel-/grunnlagstall i KOSTRA akkurat nå.

Det eksisterer allerede hele ni nøkkeltall og ni grunnlagstall på oppfyllelse av renskrav, og det å utvide med ennå flere kan fort også bli forvirrende for brukeren. Aktualiteten ble heller ikke vurdert så mye bedre, så det var foreløpig få grunner til innføring av nye nøkkeltall på oppfyllelse av renskrav nå. Forslaget tas derfor ikke til følge.

Når det gjelder antall kjelleroversvømmelser kom det også fram at man i diskusjonen at man burde klarere definere hva som menes med kjelleroversvømmelse i skjemaet. En oversvømmelse som forårsaker flere kjelleroversvømmelser, teller man det som en kjelleroversvømmelse i skjemaet? Eller kan en slik oversvømmelse gi opphav til mange oversvømmelser? Dette bør forklares tydeligere i veiledningen til kommunene. Dagens tekst kan gi opphav til misforståelser og dermed feil innrapportering til KOSTRA.

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Det ble ikke foreslått fjerning av noen av de eksisterende nøkkel- eller grunnlagstallene.

6.1.2. Nye nøkkeltall

Det ble ikke foreslått nye nøkkel- eller grunnlagstall.

6.1.3. Endring i innhold i eksisterende nøkkeltall

Det ble ikke foreslått endring i innhold av noen av de eksisterende nøkkel- eller grunnlagstallene.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa hadde i 2013 en grundig og detaljert gjennomgang av alle nøkkeltall, indikatorer og kvalitetsindikatorer, med hele tre møter. I tillegg til en intern gjennomgang i gruppa ble det også den gang på vann og avløp skjelet mot BedreVA (nå kalt BedreVANN), som er et benchmarkingsprosjekt på vann og avløpsområdet i regi av Norsk Vann. På avfallsområdet ble det også holdt en egen workshop i regi av Avfall Norge og KS Bedrift hvor temaet ble diskutert blant deres medlemmer. En del endringer ble vedtatt og nye nøkkeltall og kvalitetsindikatorer kom til på bakgrunn av alt dette, og en like grundig gjennomgang ble ikke ansett som nødvendig i 2015. Det er for i år heller ikke foreslått noen ytterligere endringer av kvalitetsindikatorene.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

For kostnadsdekning i vann- avløps- og avfallssektoren viser de aller fleste nøkkeltallene hele bildet. Faktaarkene inneholder nøkkeltall hvor data fra kommunens selvkostregnskap for den enkelte sektor inngår. Disse dataene er ikke hentet fra kommuneregnskapet og omfatter hele tjenesteproduksjonen. De kan derfor anses som konserntall.

7.3. Nye data på individnivå

Ikke relevant

7.4. Annet

7.4.1. Spesifikt vannforbruk

Det har vært rettet spørsmål omkring nivået på vannforbruk per person og døgn i husholdningene (nøkkeltall i faktaark I. Vann). Statistikken viser omtrent 200 liter per person og døgn, men noen hevder at dette er for høyt). Norsk Vann har startet et prosjekt på vannforbruk og vannmengder med antatt ferdigstilling ute i desember 2015. Det kan da være av interesse å sammenligne det resultat man får fra det prosjektet med KOSTRA. Hvis KOSTRA tallene viser seg å være for høyt, bør man vurdere tiltak for å korrigere, fortrinnsvis neste gang KOSTRA VAR gruppa kommer sammen (våren 2016). SSB tar derfor kontakt med Norsk Vann på senere tidspunkt når prosjektet er ferdig for å se nærmere på problemstillingen og om eventuelle tiltak bør settes inn.

7.4.2. Grovavfall

På KOSTRA-arbeidsgruppemøte 04.05.2015 ble det vedtatt at SSB skal vurderer om det er mulig/hensiktsmessig å lage estimer på grovavfall eller om usikkerheten blir for stor (landet, fylker og KOSTRA grupper). Mepex sender samtidig SSB er forslag på en forbedret spørsmålstekst rundt grovavfall til bruk i skjema 21 (forslag er mottatt, og vil bli vurdert).

Det er i følge Mepex også ønske om detaljering av grovavfallet fordelt på material-type, og hvor det ble hevdet at slik detaljering er nødvendig for internasjonal rapportering og spørsmålet rundt sirkulær økonomi.

Mepex skal overlevere detaljer rundt behovet for internasjonal rapportering til SSB. På grunnlag av det bør SSB, Miljødirektoratet og Avfall Norge, eventuelt også Mepex, ta en vurdering sammen om det er grunnlag for flere spørsmål i skjemaet og eventuelt behov for nye nøkkeltall i KOSTRA publiseringen. SSB tar initiativ til en eventuell diskusjon på temaet når dokumentasjonen på databehovet er mottatt.

Diskusjonen vil fortsette også inn neste års arbeid i arbeidsgruppa når dokumentasjon for databehov foreligger, og diskusjonen er slik sett ikke ferdig i skrivende stund.

7.4.3. Bruk av filuttrekk som del av skjemarapporteringen i KOSTRA

Mandatet til arbeidsgruppene for 2015 sier at gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sine områder, eller bruk av filuttrekk med et annet ord (direkte uttrekk av data fra kommunens datasystem og rapportering på fil som alternativ til tradisjonell inntasting i skjema).

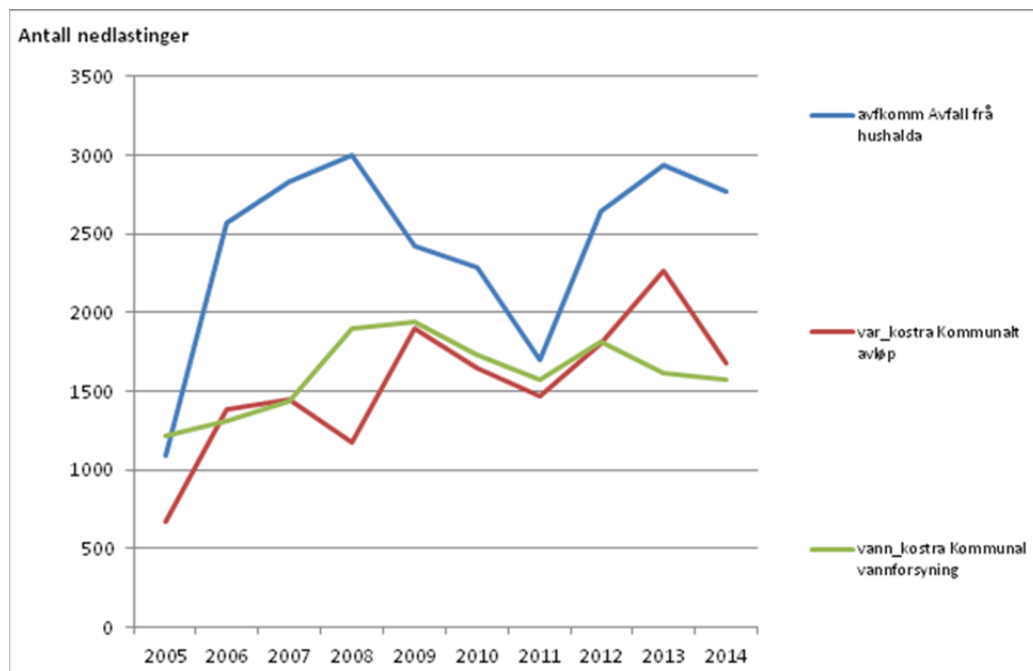
På avløp så har dette vært benyttet på tjenestedataene siden KOSTRA startet opp i 2002. Det omfatter i hovedsak deler av skjema 26B1 og 26B2 (ikke hele skjema). Dette er data på anleggsnivå og for noen anlegg så er der mye data som skal rapporteres. Kommunene har vært positive til tiltaket, og SSB har også stort sett positive erfaringer med bruk av filuttrekk. Miljødirektoratet som etter stor sannsynlighet kommer til å overta rapporteringen av de aktuelle skjemaene fra og med neste år (se kapittel 5.1.1), ønsker å fortsette med bruk av filuttrekk, men rent teknisk så vil det foregå på en annen måte.

På vann har man ingen erfaringer med bruk av filuttrekk som del av rapporteringen. Det vil trolig være mest aktuelt på tjenesterapporteringen – vannverksrapporteringen inn til MATS. Her er det store datamengder som rapporteres årlig inn til Mattilsynet og dataene foreligger på vannverksnivå. Mattilsynet kan imidlertid foreløpig ikke love noe rundt dette annet enn at de vil gjøre en intern vurdering av muligheten for filuttrekk.

På avfall har man tidligere gjort en vurdering av filuttrekk som mulig datakilde, men nytten ble den gang vurdert som liten. Skjema 21 husholdningsavfall er på kommunenivå og er ikke like omfattende som tilfeller er på vann og avløp.

7.4.4. Kartlegging av bruken av nøkkel- og grunnlagstall

Det ble på møtet i arbeidsgruppa stilt spørsmål om SSB har mulighet for å evaluere hvilke nøkkel- og grunnlagstall som er mest «etterspurt» f.eks. basert på antall treff på nettsidene. Ut i fra det kunne man så vurdere hvilke nøkkeltall som faktisk brukes og oppfattes som nyttig av brukerne av statistikken. Det er imidlertid ingen slik mulighet for oversikt per i dag annet. Det man imidlertid har oversikt over er antall nedlastinger av statistikkbanktabeller for de ulike statistikkene (se figur nedenfor), men altså ikke så detaljert som hvilke nøkkeltall som lastes ned i størst grad.

8. Annet

Gisle Berge ble valgt inn som leder av KOSTRA VAR gruppa på møtet i gruppa den 4. mai 2015, som etterfølger av Kari Mellem.

9. Referanser

Ingen

10. Vedlegg

10.1. Lenke til skjemaene

De fleste KOSTRA skjemaene er beholdt uendret sammenlignet med tidligere, og med mindre skjemaet er gjenstand for endringer, så er kun lenke til aktuelle skjema i pdf-format gitt her.

- 10.1.1. Skjema 21 – Husholdningsavfall**
- 10.1.2. Skjema 21C – Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon**
- 10.1.3. Skjema 22 – Kommunale gebyrer knyttet til bolig**
- 10.1.4. Skjema 23 – Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren**
- 10.1.5. Skjema 26A – Offentlig ledningsnett, tilknytning, og små avløpsanlegg.**
- 10.1.6. Skjema 26B1 – Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i Forurensningsforskriften**
- 10.1.7. Skjema 26B2 – Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i Forurensningsforskriften**
- 10.1.8. Skjema 26C – Behandling og disponering av avløpsslam**
- 10.1.9. Skjema 26D – Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av Forurensningsforskriften kapittel 14**
- 10.1.10. Årlig innrapportering av vannforsyningssystem (rapporteres til Mattilsynet via Altinn) se:**

Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar

Arbeidsgruppa for KOSTRA – fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (forkortet KNNM-gruppa) skal etablere og justere rapporteringen og nøkkeltallene kontinuerlig i tråd med de samfunnsmessige behovene, legge til rette for benchmarking mellom kommuner og kommunale aktører, peke på viktige utviklingsområder og skissere tiltak, på kort og lang sikt.

Arbeidsgruppen har ansvar for 3 rapporteringsskjema og deler av et 4. skjema. Disse er:

Skjema 20: Byggesaksbehandling, deling, seksjonering, oppmåling, miljøforvaltning

Skjema 20Plan: Fysisk planlegging

Skjema 51: Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø 2014 (fylkeskommunen)

Deler av skjema 23: Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren, detaljplanlegging, bygge- og delesaksbehandling, kart og oppmåling

Videre har arbeidsgruppen ansvar for følgende funksjonskonti i KOSTRA:

- 301 Plansaksbehandling
- 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering
- 303 Kart og oppmåling
- 304 Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser (utskilt fra 302)
- 305 Eierseksjonering (utskilt fra 302)
- 335 Rekreasjon i tettsted
- 360 Naturforvaltning og friluftsliv
- 365 Kulturminneforvaltning
- 715 Lokal og regional utvikling (fylkeskommunen)
- 716 Friluftsliv, vannregionmyndighet og forvaltning av vilt og innlandsfisk (fylkeskommunen)
- 750 Kulturminneforvaltning (fylkeskommunen)

Mandat for arbeidet

Mandatet er i hovedsak det samme som for tidligere år (<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/mandat-for-arbeidsgruppene>). Ved årets arbeid har vi lagt vekt på kvalitetssikring av rapporteringen, evaluering av funksjonskontooppsettet, indikatortilfanget og endringer i rapporteringsinnholdet. Innholdet i KOSTRA har vært drøftet med effektivitetsnettverket for byggesak i storkommunene (ASSS-samarbeidet).

Sammensetning 2015

Arbeidsgruppa har bestått av følgende medlemmer:

- Svein Homstvedt, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk (leder)
- Jørn Kr. Undelstvedt, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk
- Else Bredeli, SSB Seksjon for offentlige finanser
- Sølve Bjørkevold, KS – Askim kommune
- Grete Sjøholt, KS – Kristiansand kommune
- Hogne Hove, KS – Oslo kommune

- Petter Wiberg, KS – Bergen kommune
- Margareth Belling, KS sentralt. Særlig ansvar for de mindre kommunene
- Per A. Kierulf, KS – Akershus fylkeskommune
- Even Vaboen, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
- Mari-Olea Lie, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
- Susanne Colding, Klima- og miljødepartementet (KLD)
- Øystein Nesje, Klima- og miljødepartementet (KLD)
- Anne Elisabeth Scheen, Klima- og miljødepartementet (KLD)
- Ida Rørbye, Kartverket
- Ole Chr. Tollersrud, Riksantikvaren (RA)
- Jill Ina Olsen, Miljødirektoratet
- Marit Langen, Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
- Sissel Karin Andersen, Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
- Monica Fleisje, Helsedirektoratet (H-dir)

Mari-Olea Lie trådte inn i gruppa igjen etter svangerskapspermisjon. I 2014 vikarierte Ivar Aanerød for henne.

Per A. Kierulf, Margareth Belling og Anne Elisabeth Scheen er nye representanter i 2015. Kierulf erstatter Elisabeth Seip (Hedmark fylkeskommune), Belling erstatter Lars Otto Hammer (Våler kommune).

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1. Rammevilkår for arbeidet

Stortinget vedtok 16. juni 2014 endringer i plan- og bygningsloven av 2008 (pbl-08) der siktemålet er forenklinger av søknadsprosessen gjennom bl.a.:

Endring av frister, også for dispensasjonssøknader	trer i kraft fra 1.7.2015
Unntak fra søknadsplikt for flere typer tiltak	trer i kraft fra 1.7.2015
Endringer i bestemmelsene om nabovarsling	trer i kraft fra 1.7.2015
Opphør av lokal godkjenning	trer i kraft fra 1.1.2016
Endring av bestemmelsene om ansvarsrett	trer i kraft fra 1.1.2016
Endring i bestemmelsene om tilsyn, oppfølging og sanksjoner	trer i kraft fra 1.7.2015

Videre fremmet regjeringen 13. juni 2014 St.prp. nr. Prop. 121 L (2013–2014) om Endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger mv. i plandelen), der siktemålet er å «...legge til rette for enklere, mer effektiv og fleksibel behandling av forslag til reguleringsplaner.» Dette trådte i kraft 1.1.2015.

Hovedinnholdet er:

- Endring av virkning av private detaljreguleringer – vurdering etter 10 år
- Endringer i bestemmelsene om planprogram
- Innstramming av frister for behandling av planer

Alle endringene trådte i kraft etter 2014 og påvirker som sådan ikke tallene for rapporteringen i 2014. Men endringene var varslet helt fra regjeringens tiltreden, og det er tenkelig at dette i noen grad har hatt påvirkning på plan- og byggesaksbehandling også for 2014. Samtidig vet vi at implementering av endringer i saksbehandlingen går over noe tid, og derfor kan det ta tid å få full effekt av tiltakene på KOSTRA-tallene. KNNM-gruppa konstaterer imidlertid at endringene antakelig vil føre til endringer i statistikkbildet og kanskje delvis til brudd i tidsseriene i KOSTRA-statistikken.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har engasjert BDO for å kartlegge og vurdere informasjonsinnhenting og styringsinformasjonen (BDO-rapport 2015). BDO har i rapporten også sett særskilt på hva kommunene har

oppgitt som tidsforbruk ved utfylling av skjema 20, 20Plan og 51, og konstatert at både gjennomsnittlig tidsforbruk og høyeste oppgitte tid tilsier at rapporteringen er en byrde. KNNM og SSB tar dette inn over seg. Samtidig arbeider SSB for å minimere rapporteringsbyrden, særlig gjennom prosjekter for å digitalisere byggesaksbehandling og –rapportering, samt ved å søke nye kanaler for datainnhenting (se også kap. 2.3.5). SSB kan konstatere at noen av de største tidene for oppgitt oppgavebyrde trekker gjennomsnittet kraftig opp. Mediantallet for rapporteringstiden til alle våre skjema ligger på under halvparten av det aritmetiske gjennomsnittet. I motsatt lei kan det være at kommuner kan ha underrapportert behandlingstida.

Kommune sektorens organisasjon (KS) jobber også for å minimere rapporteringsbelastningen, og har i 2015 engasjert firmaene Rambøll og Vista analyse for å komme med konkrete forslag til forenkling av rapportering, dokumentasjon og rutiner. Sluttrapporten vil også omhandle KNNMs arbeidsområder. Rapporten er foreløpig ikke publisert.

Derimot vil de vedtatte og foreslåtte endringene ikke føre til vesentlig bortfall av rapporteringen til KOSTRA. Snarere er det slik at økt fokus på frister for saksbehandling og for unntak fra bestemmelsene vil føre til økt kunnskaps- og dokumentasjonsbehov både om dispensasjonsbehandlinger og om sakshåndtering inkl. klagesaksbehandling.

Arbeidet

Arbeidsgruppa har hatt 2 ordinære møter i 2015: 10. mars og 19. mai. Et berammet møte 16. april måtte avlyses. Det har vært mye kontakter på e-post og telefon for avklaring av spørsmål utenom møtene.

Høsten 2014 ble det holdt et møte 14. november for å behandle veiledningen til skjema. Et tilsvarende møte for 2015 er berammet til 14. september.

Det såkalte filuttrekksprosjektet er satt i gang. SSB har utviklet et pilotopplegg for automatisert innrapportering av skjema 20 (med vekt på skjemabolkene C – saksomfang og D – saksbehandlingstid) over en Altinn-portal. To systemleverandører (Norkart og ACOS) utvikler avgiverløsninger til Altinn-portalen. I juni 2015 er dette i testfasen. Dette arbeidet drives parallelt med et kravspesifikasjonsarbeid drevet av KS-KommIT. Dette kravspesifikasjonsarbeidet har som mål å digitalisere alle sider ved byggesaksbehandlingen, fra søknad til saksbehandling og brukerdialoger til sluttrapporteringer med vekt på KOSTRA. De såkalte avgiverløsningene skal på et senere stadium endres til å hente data til KOSTRA fra den digitaliserte løsningen for byggesaksbehandling.

Arbeidsgruppas anbefalinger

2.1.1. Innrapportering og revisjon

Ca. 95 prosent av kommunene og alle fylkeskommunene har rapportert på skjema. Henholdsvis 22 og 23 kommuner har ikke rapportert skjema 20 og 20Plan, av disse er det 11 kommuner som ikke har rapportert noen av dem. 31 kommuner har ikke rapportert skjema 23, men for KNNMs saksområder er det frivillig å rapportere for mindre kommuner.

Det har vært gjort intensiv revisjon av deler av skjema 20 og 20Plan, og det har vært utstrakt kontakt med kommunene i arbeidet. Erfaringene med revisjonsarbeidet kan kort oppsummeres slik:

- Revisjon er nødvendig, og fører til signifikante endringer i tallene.
- Store deler av revisjonsarbeidet har vært automatisert, og automatiserte revisjonsrutiner må utvikles videre.
- Årets skjema hadde flere innebygde kontroller som forhindret feil ved rapportering, og dette forenklet deler av revisjonen. Arbeidet med slike inngangskontroller må fortsette.

- Kommunene har i svært stor grad tatt revisjonsanmerkningene fra SSB på alvor. Det har vært en god og seriøs dialog på mail og telefon med svært mange kommuner.
- Systematisk revisjonen krever ressurser. Det må foretas kost-/nyttevurderinger ift hva som skal revideres, og fordelingen av ressursbruken må avtales mellom interessentene.

Å hanke inn ett og ett skjema for hvert fagområde er en tung jobb. SSB gjør i dag en felles purring overfor kommuner som ikke har levert skjema, men erfaring viser at dette ikke er nok. SSB, KMD og ev. i samarbeid med fylkesmennene og fagdepartementene bør vurdere samordnede tiltak for å få inn data fra alle kommuner og for alle fagområdene. Fagseksjonene i SSB må kunne forutsette at skjema kommer inn, og konsentrere sin innsats om revisjon og kvalitetsarbeid av rapporteringen.

2.1.2. Funksjonskonti

Arbeidsgruppa har evaluert delingen av funksjon 302 i 304 og 305. Som for 2013-rapporteringen gjelder at datakvaliteten fra kommunene er variabel. Hovedutfordringen synes å være at fordelingen av tidskostnader mellom 304 og 305 i flere kommuner foretas sjablonmessig, ev. nesten ikke. KNNM-gruppa er imidlertid av den oppfatning at to års rapportering er for kort tid til at regnskapsrutiner har gått seg til. Delingen av funksjon 302 bør derfor fortsette til man har et bredere erfaringsgrunnlag, slik at man får vurdert om kvaliteten på tallene bedres over tid.

Arbeidsgruppa står prinsipielt ved sine tidligere forslag om at funksjonene 301 og 303 (etter om tjenestene er brukerfinansiert eller under kommunalt ansvar, forslaget fremmet i 2013 og 2014) og 304 (i henholdsvis byggesaker og delesaker, fremmet i 2014) bør deles. Dette vil også kunne gi nye, aggregerte indikatorer på tvers av dagens funksjonskontoopplegg. Gruppa vil imidlertid ikke nå gjenta forslaget for 2016-rapporteringen, men heller vente med å ta nye initiativ om dette til flere erfaringer er vunnet med nåværende deling.

2.1.3. Differensiert rapportering

Opplegget med differensiert rapportering må opprettholdes. Det gir mening for de største kommunene (over 20 000 innbyggere) å operere med disaggregerte regnskapstall, men i mindre grad for de små kommunene. Differensieringen gir likevel sammenlignbare tall på aggregert nivå.

Med bedre verktøy for sakshåndtering og regnskapsføring i flere kommuner, må det kontinuerlig overveies om mer detaljert rapportering kan innføres også for mindre kommuner. Det vil imidlertid kunne påregnes å være behov for differensiering ved at nye problemstillinger innføres i en gruppe kommuner før ev. resten følger etter.

2.1.4. Selvkost

For første gang ble det for 2014 rapportert selvkosttall for plan (funksjon 301), bygge- og delesak (funksjon 304) og kart og oppmåling (funksjon 303), på skjema 23 Kostnadsdekning. Denne rapporteringen var obligatorisk for kommuner over 20 000 innbyggere, frivillig for de mindre.

Erfaringene med selvkostrapporteringen er gode, og opplegget bør fortsette. Selvkosttenkning er innarbeidet i en rekke kommuner ifm gebyrregulativer, og det kan vurderes å gjøre selvkost for saksområdene obligatorisk for flere kommuner, eventuelt for alle. Selvkostrapportering i KOSTRA har også vært obligatorisk for vann, avløp og renovasjon (VAR) i en årrekke.

2.1.5. Prinsipielle merknader til rapporteringen

Både skjema 20 og skjema 20Plan er store, med mange felt for utfylling. Samtidig er det spilt inn behov for flere tillegg. KNNM-gruppa har måttet avvise nye

foreslåtte spørsmålsstillinger, først og fremst av hensyn til oppgavebyrde og datakvalitet. Kapasitetshensyn i SSB er også et tungtveiende hensyn. KNNM vil i den sammenhengen påpeke følgende:

Det er viktig at arbeidet med å automatisere innrapporteringen, gjennom pilot-testing og i samarbeid med KS-KommIT kan fortsette. Moderniserte saksbehandlingssystemer med gode rutiner for saksregistrering vil kunne forenkle selve rapporteringen til en neglisjerbar oppgavebelastning.

Både skjema 20 men særlig skjema 20Plan inneholder matriser hvor kommunene må rapportere omfanget og utfallet av dialog med staten, særlig ved fylkesmannsembetet.. Prinsipielt bør dette forenkles slik at staten selv kan redegjøre for sin kontakt med kommunene, i stedet for at flere hundre kommuner må rapportere omfanget og ev. utfallet av kontakten med statlige organer. Det må arbeides videre med tilrettelegging, både juridisk og teknisk, for at staten selv kan stå for denne «informasjonsstrømmen». Til bruk i KOSTRA kan SSB hente inn aktuelle data fra denne strømmen.

2.1.6. Forslag til skjemaendringer 2015 og 2016

For 2015-rapporteringen ble det i 2014 vedtatt større endringer, med sikte på konsistens i rapporteringen og mer utsagnskraftige indikatorer særlig for saksbehandlingstid. Disse endringene vil implementeres i 2015-skjema (rapporteres i 2016).

Som resultat av årets gruppearbeid foreslår KNNM-gruppa noen endringer for skjema 20 og 20Plan. Disse er mindre gjennomgripende enn endringene vedtatt i fjor, og har mer preg av justeringer. De fleste endringene er foreslått implementert på 2016-skjemaet (for rapportering i 2017). Imidlertid kan vi konstatere at et par av endringene krever ikke særskilt forberedelsesarbeid i kommunene, og derfor bør kunne gjennomføres fra rapporteringsåret 2015.

De foreslåtte endringene består i:

Skjema 20: Byggesaksbehandling, deling, seksjonering, oppmåling, miljøforvaltning

Tillegg

- Klagesaksbehandling: Det skal telles antall klager med behandlingstid over lovpålagt tid.
- Tilsyn: For alle tilsynsspørsmål skal det telles antall tilsyn som omhandler byggeplasser.
- Tilsyn: Splitte tilsyn for ikke omsøkt byggevirkksomhet i alt i ikke omsøkt innenfor loven, og ulovlighetsoppfølging.
- Tema for tilsyn: Skal omfatte eksisterende bygg, nye bygg og byggeplasser, som resten av tilsynsspørsmålene
- Det legges inn spørsmål om kommunen har fastsatt snøscooterløyper iht. motorferdselslovens § 4a, og om hvor mange km løyper kommunen i så fall har fastsatt. Dette kan implementeres i 2015-skjema.
- Det legges inn en ny kolonne om motorferdsel innvilget etter § 5a i motorferdselsforskriften

Endringer i eksisterende spørsmål

- Antall og totalareal av leke- og rekreasjonsområder innenfor tettsted: Begge deler bør beregnes av SSB, for rekreasjonsområder over en definert minstestørrelse, fra nasjonale kartsystemer. Beregningsresultatet preutfylles i skjema. Slike beregninger inneholder alltid en viss usikkerhet. Kommunen skal derfor gis anledning til å korrigere dette tallet ut fra egne registreringer dersom de har behov for det, men behøver ikke å gjøre dette.

- Spørsmål om dispensasjoner for motorferdsel endres, fra å spørre etter «i alt» og «herav til barmark», til å spørre etter motorferdsel på henholdsvis snø/is, barmark, vann og luft (landingstillatelser). Totaltallet, som tidligere har vært rapportert, vil framkomme som en sum. Det legges inn en kolonne om dispensasjoner etter motorferdselsforskriftens §5a.
- Spørsmål om det er blitt utarbeidet oversikt over bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, endres til å spørre om hvor mange kulturminner det er registrert i kommunen.
- Tilsvarende endres spørsmålet om kommunen har innvilget rivetillatelse eller vesentlig endring av bevaringsverdige byggverk, til hvor mange rivetillatelser eller tillatelser til vesentlige endringer av byggverk kommunen har innvilget.

Strykninger av eksisterende spørsmål

- Antall eierseksjoneringssaker med saksbehandlingstid over lovpålagt tid.
- Samlet areal av leke- og rekreasjonsområder i kommunen.
- Areal av friluftsområder som kommunen hadde rådighet over.

Forslag om nye spørsmålsstillinger som gruppa har frarådd

- Spørsmål om å rapportere omfang og saksbehandlingstider av utslippssaker (innkomne, behandlede, i samsvar med plan og byggesak, som dispensasjon i forbindelse med plan og byggesak)
- Spørsmål om å fordele antall klager på byggesøknader på søknader innvilget i samsvar med plan, søknader innvilget ved dispensasjon, søknader avslått.
- Spørsmålsbolk om godkjenning av skoler og barnehager iht. folkehelseloven § 4

Skjema 20Plan: Fysisk planlegging

Tillegg

Det legges inn 3 administrative etapper og 1 politisk etappe for saksbehandlingstid for private forslag til detaljregulering.
Mattilsynet legges inn som innsigelsesmyndighet
Hensyn til drikkevann legges inn som egen innsigelsesårsak

Endringer i eksisterende spørsmål

Ingen

Strykninger av eksisterende spørsmål

Spørsmål om saksbehandlingstid for detaljregulering fremmet av kommunen
Spørsmål om saksbehandlingstid til områderegulering

Forslag om nye spørsmålsstillinger som gruppa har frarådd

4 nye spørsmål med alternativer om ROS-analyser i planleggingen er vurdert og frarådd.
Spørsmål om hvor mange kommuneplanens arealdel og samfunnsdel om er vedtatt siste år.

Skjema 23: Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren, detaljplanlegging, bygge- og delesaksbehandling, kart og oppmåling.

Ingen endringer foreslått

Skjema 51– Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

Ingen endringer foreslått

Excel-versjoner av skjema er vedlagt. Der er markert alle endringer som KNNM-gruppa har behandlet, både de tillegg gruppa foreslår, strykninger av eksisterende rapportering, og endringsforslag som gruppa har behandlet, men ikke anbefalt.

2.1.7. Nøkkeltall / styringsindikatorer

KNNM-gruppa har foreslått inntil 20 kvalitetsindikatorer; 16 på kommunenivå og 4 på fylkesnivå.

På kommunenivået fordeler disse seg på 8 saksområder, og på fylkesnivået på 3 saksområder.

KNNM-gruppa har arbeidet videre med indikatorer og statistikkbank-tabeller for sine ansvarsområder. Det er etablert nye sider med faktaark og statistikkbank-tabeller; alle sider på en nær ble etablert våren 2015. Etableringen av indikatorsettet og bank-tabellene er imidlertid ikke ferdig og vil fortsette ut over året.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 20 er videreført etter malen som ble etablert i 2014. Det er lagt inn nye datafelt der dette var vedtatt.

Skjema 23 har fått et tillegg som går på finansielle nøkkeltall for kommunal planlegging (funksjon 301), byggesaksbehandling (funksjon 304) samt kart og oppmåling (funksjon 303). Oppsettet for variablene i dette skjema er en ren kopi av tilsvarende variable for VAR-sektoren.

3.2. Kontroller i skjema

For 2014-skjema er det lagt inn flere obligatoriske felt for utfylling, og flere skjemakontroller. Erfaringene fra revisjonsarbeidet tyder på at dette har fungert greit, og det er identifisert flere skjemabolker der det vil bli lagt inn kontroller på 2015-skjema.

For alle skjema er det lagt inn sumfelt for total- og mellomsummer, samt et moderat sett validitetskontroller. Kontrollene er i hovedsak ikke strengere enn at kommunen kan fullføre rapporteringen selv om det er gitt varsel om inkonsistenser.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

3.3.1. Online rapportering

Tall oppgitt for innrapportering gjelder for revisjonsperiodens utløp, i praksis var denne ca. 1. juni.

Rapporteringsløsningen har fungert, som for åra før, både for regnskaps- og skjemarapporteringen. Det har ikke vært tilbakemeldinger om at kommuner eller fylkeskommuner møtte tekniske problemer ved første gangs innsending.

Ifm revisjon og spørsmål om ny innsending har vi imidlertid konstatert at noen kommuner har hatt problemer med å sende inn skjema på nytt, uten at vi alltid vet hva dette skyldtes.

3.3.2. Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene

Til indikatorproduksjonen og til bakgrunnstall i statistikkbanken henter SSB inn tall fra flere kilder. Disse er:

Tabell 1. Variable fra eksterne kilder som brukes i indikatorer og som grunnlagstall.

Variabel	Kilde
Befolkning	Befolkningstallene hentes fra SSBs befolkningsstatistikk, med tall per 31.12 i rapporteringsåret.
Årsinnbygger	Årsinnbygger er et konstruert begrep, og er en variabel som tar hensyn til at også feriebefolkningen beslaglegger planleggingskapasitet i kommunen. Inngår som nevner i en rekke nøkkeltall. Beregnes slik: Folkemengde i alt + antall fritidsboliger * 3.
Fritidsboliger	Fra Matrikkelen hentes data for antall fritidsboliger i kommunene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i en rekke nøkkeltall som har årsinnbygger (definert ovenfor) i nevner.
Godkjent bruksareal	Fra Matrikkelen hentes godkjent bruksareal siste år. Tallet brukes som nevner i nøkkeltall som indikatorer på produktivitet innen funksjon 302 Byggesaksbehandling og seksjonering.
Målebrev	Fra Matrikkelen hentes tall på etablering av nye grunneiendommer. Anvendes i nøkkeltall på antall utstedte målebrev.
Eiendommer	Fra Matrikkelen hentes tall over antall eiendommer i kommunene per januar i rapporteringsåret.
Kystlinje utenom tettsteder	Lengden av kystlinjen utenom tettsteder i hver kommune beregnes av SSB basert på grunnlagsdata fra Kartverket og SSBs tettstedsgrenser. Disse tallene inngår i nøkkeltallet «Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje».
Vedtaksfredede kulturminner	Fra Riksantikvaren hentes tall over antall vedtaksfredete kulturminner i fylkene i rapporteringsåret. Disse inngår i et nøkkeltall på fylkesnivå (antall innvilgede dispensasjoner per fredet kulturminne).
Statlig sikra friluftsområder	Datasettet hentes fra Miljødirektoratet

3.4. Bearbeiding (revisjon og kontroll)

3.4.1. Regnskapsrapporteringen

Innrapporteringen

Regnskapsrapporteringen har vært gjennomført på vanlig måte. De fleste kommuner har levert regnskaper på funksjonene under KNNMs ansvarsområder. Det er ikke å forvente at alle kommuner har transaksjoner på alle funksjoner under KNNM. Derimot er forventningen at nær alle har bygge- eller delesaksbehandling (funksjon 302). Det er imidlertid 66 kommuner som ikke har levert kommuneregnskaper verken på funksjon 302 eller oppdelingen på 304 og 305. Videre er det to små kommuner som har rapportert 0 utgifter på 302. Dette må følges opp før og under neste års innrapportering.

Rapportering på funksjon 304 og 305

For andre år på rad ble kommuner over 20 000 innbyggere pålagt å rapportere økonomi separat på eierseksjoneringsaker atskilt fra byggesaker. Nytt for 2014 var at også mindre kommuner fikk anledning til å rapportere på funksjonene 304 og 305.

Analysen av dataene avdekker noen utfordringer:

Det er bare 11 av kommunene under 20 000 innbyggere som har nyttet seg av muligheten til å rapportere på delt funksjon 304/305. Kvaliteten på tallene fra disse er jamt over dårlig.

For de 56 kommunene over 20 000 innbyggere gjelder:

For 2 av kommunene fantes det ikke tall verken for funksjon 304 eller 305 ved første gangs innsending. Dette kan skyldes feil i overføringen av data; den ene kommunen mente selv at data var sendt inn på begge konti.

Funksjon 305 er klart mindre enn 304 for alle kommunene. Den kan derfor lett bli en salderingspost – eller uteglemt i regnskapet. For 305 gjelder:

9 av kommunene har ikke rapportert utgifter til eierseksjonering verken i 2013 eller 2014.

4 kommuner har rapportert eierseksjonering for 2013, men ikke for 2014

2 kommuner rapporterte ikke eierseksjonering for 2013, men for 2014.

For de kommunene som har rapportert for begge årene, er det til dels stort, ikke forventet sprik mellom brutto driftsutgifter for 2013 og 2014.

3 kommuner har mer enn dobbelt så store utgifter i 2014 som i 2013, og

2 kommuner har under halvparten så store utgifter i 2014 som i 2013.

Vi har også brakt i erfaring at noen kommuner foretar en nokså sjablonmessig fordeling av utgiftene til formålene. SSBs IT-støttede revisjonsrutiner kan ikke uten videre korrigere for slikt.

Innenfor ASSS-samarbeidet foregår det en prosess med utvikling av styringsindikatorer for byggesaksfeltet. En spin-off i denne prosessen er å utvikle prinsipper og retningslinjer for regnskapsføring. SSB følger opp denne diskusjonen og har utfordret ASSS til å gi klare føringer for hvordan utgifter og inntekter skal konteres.

KNNM-gruppas vurdering er at regnskapsføringen på delt funksjon trenger lenger tid på å «gå seg til». Vi anbefaler at ordningen med delt funksjon 304 og 305 fortsetter til man har et bredere erfarings- og evalueringsgrunnlag..

Generelt om sammenhengen regnskap - skjema

Hittil har det vært begrensede muligheter til å bruke skjemarapporteringen som kontroll av regnskapsrapporteringen, fordi det har vært «huller» i skjemaoppsettet. Til 2015-rapporteringen vil dette være bedret, og det vil derfor være bedre muligheter for å avdekke inkonsistenser mellom skjema og regnskaper.

3.4.2. Skjemarapporteringen

Skjemainnsendingen

Tidligere har innsatsen har fokusert på å få inn flest mulig skjema, mens innholdet i skjema ikke har vært analysert like nøye, pga at det har ikke vært tilstrekkelig tilgjengelige ressurser til å foreta en gjennomgripende revisjon.

I år har det ikke vært foretatt særlige purringer på skjemainnlevering, ut over de ordinære felles purrerutinene til SSB. Innsatsen har i stedet ligget på særskilte skjemabolker (se avsnitt om dette nedenfor).

Tabellen nedenfor viser hvor stor andel av skjemaene (20, 20Plan og 51) som var sendt inn siste registreringsdato:

Tabell 2. Andel av kommunene som har sendt inn skjema 20, skjema 20Plan og skjema 51. Prosent

År	Skjema 20	Skjema 20Plan	Skjema 51
2001	93		
2002	95		
2003	91		
2004	95		
2005	96		
2006	93		
2007	91		100
2008	91		95
2009	93		100
2010	96	95	95
2011	93	93	100
2012	94	91	100
2013	94	93	100
2014	95	95	100

Innsending av skjema har i år vært på samme eller *litt* høyere nivå enn årene før. De kommunene som *ikke* har levert inn skjema 20 eller 20Plan er vist nedenfor.

Tabell 3. Kommuner som ikke har levert inn skjema 20, skjema 20Plan og / eller skjema 23 våren 2015.

Kommune	Skjema 20	Skjema 20Plan	Skjema 23
0119 Marker			
02 39 Hurdal			
0434 Engerdal			
0631 Flesberg			
0719 Andebu			
0935 Iveland			
1111 Sokndal			
1129 Forsand			
1241 Fusa			
1245 Sund			
1264 Austrheim			
1266 Masfjorden			
1413 Hyllestad			
1416 Høyanger			
1430 Gaular			
1431 Jølster			
1433 Naustdal			
1517 Hareid			
1566 Surnadal			
1613 Snillfjord			
1632 Roan			
1748 Fosnes			
1749 Flatanger			
1751 Nærøy			
1818 Herøy			
1827 Dønna			
1834 Lurøy			
1835 Træna			
1840 Saltdal			
1848 Steigen			
1845 Sørfold			
1849 Hamarøy			
1850 Tysfjord			
1851 Lødingen			
1857 Værøy			
1859 Flakstad			
1867 Bø			
1871 Andøy			
1874 Moskenes			
1911 Kvæfjord			
1919 Gratangen			
1924 Målselv			
1929 Berg			
1939 Storfjord			
1940 Kåfjord			
1941 Skjervøy			
2003 Vadsø			
2011 Kautokeino			
2020 Porsanger			
2024 Berlevåg			
2027 Nesseby			
2028 Båtsfjord			

Lista viser at:

- I alt 52 kommuner har ikke levert minst ett av skjemaene innenfor KNNMs ansvarsområde.
- 28 av disse kommunene ligger i Nord-Norge.
- 5 kommuner hadde ikke levert noen av skjemaene 20, 20Plan og 23
- 11 kommuner (inkl. de 5 over) hadde ikke levert verken skjema 20 eller 20Plan
- 22 kommuner (inkl. de 11 over) hadde ikke levert skjema 20
- 23 kommuner (inkl. de 11 i ballpunkt 3) hadde ikke levert skjema 20Plan
- 31 kommuner hadde ikke levert skjema 23

Skjema 23 er felles for VAR-området og KNNM-området, og for KNNM er det bare obligatorisk for kommuner over 20 000 innbyggere.

Det er alt overveiende små kommuner som ikke har rapportert ett eller flere av skjemaene. Manglende rapportering er alltid problematisk når det skal utarbeides

nasjonale estimater. Etter som kommunene er små, er den største feilkilden for de nasjonale estimatene neppe manglende skjemainnsending. Feilrapporterte tall betyr fort mye mer.

Flere av små kommunene mhp. folketall forvalter store utmarksarealer, og er dermed viktige aktører i naturforvaltningssammenheng, f.eks. har Kautokeino (og flere av de andre kommunene som ikke har rapportert) et betydelig antall saker angående motorferdsel i utmark. Da er det problematisk ift nasjonale tall at de ikke har rapportert.

Å hank inn ett og ett skjema for hvert fagområde er en tung jobb. SSB gjør i dag en felles purring overfor kommuner som ikke har levert skjema, men erfaring viser at dette ikke er nok.

SSB, KMD og ev. i samarbeid med fylkesmennene og fagdepartementene bør vurdere samordnede tiltak for å få inn data fra alle kommuner og for alle fagområdene.

Revisjonen av skjemaene 20 og 20Plan

Dataene for 2013 ble revidert vha. excel. Korrigeringene ble lagt inn i ISEE.

Ved revisjonen har det generelt vært luket «uteliggere» (dvs. tall som er påfallende store eller små), enten dette har vært saksbehandlingstider eller leke- og rekreasjonsområder. Når det har vært funnet uteliggere med i utgangspunktet umulige verdier, har kommunene blitt kontaktet per e-post eller telefon. I de aller fleste slike tilfeller har kommunen oppgitt feil verdier, og disse har blitt rettet. Noen kommuner har bekreftet at verdiene er riktige, og de har blitt stående.

Etter konsultasjon med KNNM-gruppa, har årets revisjon fokusert særskilt på skjemabolk K «Kulturminner og kulturmiljøer» i skjema 20, og skjemabolk E «Tema som er juridisk fastsatt i kommune(del)planer og skjemabolk H «Omfang av reguleringer med særlige hensyn». Det har vært identifisert inntil 6 mulige revisjonsanmerkninger på skjema 20, og 25 mulige revisjonsanmerkninger på skjema 20Plan. Kontrollene har vært på manglende utfylling av celler i bolken, konsistenskontroller i årets skjema og konsistens i forhold til fjorårets rapportering. Kontrollene har vært automatisert i excel, og resultatet av kontrollene har vært «oversatt» til klartekst til kommunen og flettet inn i e-post som har vært sendt ut maskinelt. Det har gått ut ca. 80 mailer til kommunene fra skjema 20, og ca. 300 e-poster til skjema 20Plan. (En del av e-postene inneholdt dessverre feil og skulle ikke vært sendt ut.

Revisjonsanmerkningene har i stor grad vært tatt på alvor av kommunene. SSB har hatt kontakt per e-post med i alt ca. 100 kommuner. Denne kontakten har stort sett ført til oppretting av feil. Flere kommuner har beklaget lemfeldig rapportering, vært takknemlige for inngripen og bedyret bot og bedring neste år. I tillegg er det mange kommuner som har sendt inn skjema på nytt etter at de mottok revisjonsanmerkningene. Vi har ikke nå oversikt over hvor mange kommuner som har rettet opp hvilke datafelt.

Vi kan imidlertid slå fast at erfaringene med revisjonsopplegget er at det i stor grad fungerer etter hensikten. Det har imidlertid krevd ressurser å sette det opp og gjennomføre det. Oppsettet kan i noen grad rekapituleres og kopieres over til andre saksområder. Men selv om det å sende ut revisjonsanmerkninger kan utvikles videre, automatiseres og rekapituleres over år, så vil det medføre ressursbruk både i oppsett og utsending. Videre må det påregnes å bruke ressurser på dialog med en andel av kommunene for oppklaring av spørsmål ifm opprettingen. Det er derfor nødvendig med en kost-/nyttevurdering før revisjonsopplegget videreutvikles.

Alternativet til at SSB reviderer, er at departementer / direktorater ev. også KS gjør en innsats for å kvalitetssikre tallene i perioden mellom frigivning av foreløpige tall og frigivning av endelige tall. Uansett må ressursbruken ifm revisjonen avtales

klart mellom SSB og interessentene på forhånd.

Revisjon av skjema 51 og skjema 23

Disse skjemaene har ikke vært revidert på tilsvarende måte som skjemaene 20 og 20Plan. Det har vært utført «uteligger-sjekk» og stikkprøvekontroll for å luke vekk de mest problematiske tallene.

Rapporteringen fra fylkeskommunene har gått seg til over tid. Det er små problemer forbundet med kvaliteten på rapporteringen.

Skjema 23 inneholdt selvkost-rapportering for første gang i 2014 (selvkostrapportering har foregått i årevis for vann, avløp og renovasjon). Selvkost for plan, byggesak, kart og oppmåling var bare obligatorisk for kommuner over 20 000 innbyggere, dvs. 54 kommuner, men i alt 256 kommuner har rapportert for de nye områdene. Rapporteringen er i hovedsak konsistent for den enkelte kommune, men noen, hovedsakelig mindre kommuner har oversett at tall skulle rapporteres i 1000 kr. og ikke i kr. For indikatorene finansiell dekningsgrad og selvkostgrad er dette uten betydning, men SSB må revidere for 1000-talls-/desimalfeil og rette opp dette.

De største kommunene har ikke feilet i benevningen. Tallene virker rimelige, og det har ikke vært behov for å gå inn og korrigere rapporteringen.

Aksjoner i forkant av neste års revisjon

En god del av revisjonsinnsatsen kan spares inn ved å legge inn enda flere skjemakontroller. Tall kan sjekkes både mot regelverk (f.eks. er det en teoretisk minstetid for behandling av reguleringsplaner, som kan legges inn som kontroll), logisk sammenheng mellom celler kan forhåndskontrolleres, og det kan settes opp kontroller mot fjorårets rapportering. Samtidig må ikke programkontrollene bli så kompliserte at kommunene ikke får sendt inn skjemaene. Vi vil gjennomgå behov og rutiner for skjemakontroller med KNNM-gruppa høsten 2015.

3.5. Publisering

Publiseringen av nøkkeltall per 15.6.2014 bygger på rapportering av

Skjema 20: 402 skjema/kommuner

Skjema 20Plan: 398 skjema/kommuner

Skjema 23 Kostnadsdekning

Skjema 51: 19 fylkeskommuner (100 prosent).

Publiseringsdato er satt til 30. juni, altså samme dato som for avlevering av denne rapporten. Artiklene (når publisert) vil finnes på:

Byggesak, kart og plan

<http://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/fysplan>

- *Miljøvernarbeid i kommunene*

http://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/miljo_kostr

4. Ønskede endringer i funksjonskontoplanen

4.1. Deling av funksjon 301 og 303

Både ved fjorårets rapportering og rapporteringen for 2013 foreslo KNNM-gruppa å dele funksjonene 301 og 303 etter brukerbetaling / kommunalt ansvar. Delingen skulle gjøres obligatorisk for kommuner over 20 000 innbyggere, frivillig for de øvrige.

Arbeidsgruppa står prinsipielt fortsatt ved dette forslaget. Økt fokus på brukerbetaling ifm kommunale tjenester gjør det viktig at det er transparens i forhold til hvordan inntekter fra publikum forvaltes. Nettopp dette fokuset burde gjøre det mulig for kommunene å foreta en kvalifisert inntekts- og utgiftsfordeling. En slik fordeling gjør det også mulig å etablere aggregerte indikatorer for hele teknisk sektor i forhold til brukerbetaling / kommunalt ansvar, noe som er relevant også for mindre kommuner med mindre omsetninger og hvor samme mannskap er inne i flere brukerbetalte tjenester.

Datakvaliteten vil imidlertid kunne være en akilleshæl. KNNM-gruppa vil derfor vente med å kreve delingen gjennomført, til man har et bredere erfaringsgrunnlag både mht delingen 304 / 305 og selvkostrapporteringen.

4.2. Deling av funksjon 304

Ved fjorårets rapportering foreslo KNNM-gruppa å dele funksjon 304 i to: En funksjon for byggesaksbehandling, og en for delesaksbehandling. Delingen skulle gjøres obligatorisk for kommuner over 20 000 innbyggere, frivillig for de øvrige.

Arbeidsgruppa står prinsipielt fortsatt ved dette forslaget. I flere større kommuner er det stor aktivitet på begge områdene, og det er behov for å få fram indikatorer som ser økonomien i sammenheng med omfanget av tjenestene, særlig ifm fastsetting av gebyrregulativer. Delingen er antatt å være mulig å gjennomføre, fordi den også gjenspeiler organisatoriske skillelinjer.

Både byggesaksbehandling og delesaksbehandling er omfattet av bestemmelser om selvkost. Det er selvkostrapportering for nåværende funksjon 304. Ved et skille i funksjoner vil det være aktuelt også å splitte selvkostrapporteringen for 304 – en slik splitting kan også foretas som et alternativ til funksjonsdeling.

Som for spørsmålet om deling av funksjonene 301 og 303, vil KNNM-gruppa vente med å kreve funksjonskontodelingen realisert, og det samme for ev. deling av selvkostrapporteringen, til man har et bredere erfaringsgrunnlag både for delingen 304 / 305 og selvkostrapporteringen.

4.3. Beskrivelse av folkehelse i funksjonskontoplanen

Ved fjorårets rapportering foreslo KNNM-gruppa en justering av teksten som beskriver funksjon 233: «Annet forebyggende helsearbeid».

Forslaget gikk ut på å omdøpe funksjonen til «Folkehelse og annet forebyggende helsearbeid».

Samordningsrådet ba om et omforent forslag fra Helsedirektoratet, helsestatistikerne og KNNM.

I løpet av høsten og våren foregikk en utveksling av synspunkter på forslaget fra KNNM. Partene er nå enige om at beskrivelse av folkehelsearbeid, enten gjennom funksjon 233 eller på annen måte i funksjonskontoplanen, er avhengig av at arbeidet med folkehelse kan gis en omforent, presis, operativ beskrivelse som kommunene kan forholde seg konkret til. Det har ikke framkommet noe slikt konkret forslag i løpet av 2014-2015.

4.4. Differensiert rapportering

Opplegget med differensiert rapportering må opprettholdes. Det gir mening for de største kommunene (over 20 000 innbyggere) å operere med disaggregerte regnskapstall, men i mindre grad for de små kommunene. De små kommunene vil også ha større problemer med kvaliteten i rapporteringen, fordi samme person

brukes på flere oppgaver om hverandre. Differensieringen gir likevel sammenlignbare tall på aggregert nivå.

Likevel: Med bedre verktøy for sakshåndtering og regnskapsføring i flere kommuner, og med sterkere dokumentasjonskrav både overfor offentligheten og sentrale myndigheter, må det kontinuerlig overveies om mer detaljert rapportering kan innføres også for mindre kommuner. Det vil imidlertid kunne påregnes behov for differensiering ved at nye problemstillinger innføres i en gruppe kommuner før ev. resten følger etter.

5. Foreslåtte endringer i skjema

5.1. Generelt

Skjemabaser rapportering er et kompromiss mellom kryssende hensyn: behov for indikatorer og rådata, og krav til begrenset oppgavebyrde for de som må rapportere. De justeringer/tillegg som er foreslått, er i hovedsak gjort for å få bedre konsistens mellom rapporteringen og indikatorene, samt for å møte økt bruker- etterspørsel etter indikatorer for mer entydige sakstyper.

Langt de fleste kommuner har nå et elektronisk sakssystem fra leverandører i markedet. Både leverandører og kommuner følger nøye med på endringer i innholdet, og forsøker – i varierende grad – å tilpasse sine systemer slik at maskinelle opptellinger er mulig. Dette er en pågående prosess som ikke er avsluttet.

SSB samarbeider med Kommunenes sentralforbund – KS – om å få utarbeidet og knesatt krav til elektronisk saksbehandling og rapportering til KOSTRA. Gitt at dette blir implementert, vil oppgavebyrden synke dramatisk, fordi alt blir tilrettelagt for massiv automatisert rapportering av informasjonen som kan anvendes i indikatorene. Denne prosessen er i gang, og KNNM har forventninger til at de endringer som er foreslått i rapporteringen, i stor grad vil kunne realiseres maskinelt i løpet av kort tid.

I dette kapitlet omtales endringene kortfattet. De nye skjemaforslagene finnes i vedlegget til rapporten. Markeringer av endringer er gjort ved hjelp av fargepaletter. Se undertitler i tabellene nedenfor samt vedlegg 1 og 2 (vedlegg 3 og 4 er uten endringsforslag).

5.2. Skjema 20 Byggesaksbehandling, deling, seksjonering, oppmåling, miljøforvaltning 2014

Skjema har vært grundig behandlet i KNNM-gruppa. Følgende endringer er foreslått. Kort begrunnelse er angitt.

Tabell 4. Forslag og begrunnelser til endringer i skjema 20.

Forslag	Begrunnelse / Informasjon	Indikator(er)
Tillegg til dagens skjemaspørsmål		
Spørsmål F. j Antall klagesaker med behandlingstid over lovpålagt tid.	Gir viktig informasjon om klagesaksbehandlingen, supplerer informasjon om gjennomsnittlig saksbehandlingstid, analogt til spørsmål D2 om antall «Saker som fikk lengre saksbehandlingstid enn lovpålagt tid».	Andel av klagesakene som fikk behandlingstid over lovpålagt tid.
Bolk G og H. Tilsyn: For alle spørsmål skal det legges til en ny kolonne d: «Herav på byggeplasser»	Gir informasjon om tilsyn spesifikt på byggeplasser. Tilsyn på byggeplass er enten et tilsyn med eksisterende bygg (kolonne b) eller nybygg (kolonne c). Den nye kolonnen (d) forteller imidlertid om man i forbindelse med tilsynet fysisk besøker byggeplassen i tillegg til å foreta dokumenttilsyn. Kolonnen er en delmengde av kolonnene b + c. Tidsserien i kolonnene b og c blir ikke brutt ved innføringen av den nye kolonnen.	Andel av tilsyn (alle spørsmål) som omhandler byggeplasser
Spørsmål G2a2: Tilsyn for ikke omsøkt byggevirksomhet deles i to delspørsmål; innenfor / utenfor loven	Det er nødvendig å skille disse to. Nye lovbestemmelser som unntar flere byggetiltak fra søknad gjør at omfanget av slike bygg vil øke vesentlig. Samtidig er ulovlighetsoppfølging er en viktig del av tilsynsvirksomheten, som det er viktig å skille ut.	Andel av tilsynssaker med samlerapport som gjelder ulovlighetsoppfølging
Spørsmål G3: Tema for tilsyn fordeles på nye og eksisterende bygg samt byggeplasser	Gir informasjon om fordelingen av tema på bygg. Skaper konsistens med alle andre spørsmålsstillinger ang. tilsyn, og gir bedre muligheter til å kople ulike tilsynsspørsmål	Andel av tilsyn i eksisterende bygg/nye bygg / byggeplasser som angår produkter til byggverk (osv.)
Spørsmål J4a og J4b: Nytt spørsmål om kommunen har fastsatt snøscooterløyper for fornøyleskjøring, og hvor mang km.	Viktig å følge opp hvordan nye regler for motorferdsel i utmark, innført i 2014, slår ut i kommunene. Denne rapporteringen krever ikke varsling 1 år i forvegen og kan innføres f.o.m. rapporteringsåret 2015.	Antall km. snøscooterløyper per km2 utmarksareal / utmarksareal over tregrensa
Ny kolonne Jd: Innvilget etter § 5a i forskriften.	Ulike paragrafer i lov og forskrift gjelder ulike ferdselsformer. Det er lagt til en forskrift §5a som gjelder særskilt for motorferdsel på barmark.	Andel av innvilgede dispensasjoner begrunnet iht. §5a i forskriften
Endringer i eksisterende spørsmål		
Spørsmål I1 og I1a: Areal av leke- og rekreasjonsareal i tettsted	Skjemaspørsmål om leke- og rekreasjonsareal i tettsted vil bli beregnet av SSB og forhåndsutfylt i skjema. Kommunen kan korrigere tallet i eksisterende felt ut fra egen kunnskap hvis nødvendig. Beregningen vil bli foretatt ut fra et nasjonalt kartgrunnlag og enhetlige prinsipper, og vil gi sammenlignbare tall. Kommunen må fortsatt oppgi hvor store areal som de har driftsansvar for. Tallet vil bli kontrollert mot beregningene fra SSB	Ingen nye indikatorer, men kvalitetsheving på dem som finnes

Bolk J: Motorferdsel: Spørsmål endres fra å spørre om totalt, herav til..., til å summere totalen ut fra aktuelle ferdselsformer (snø/is, vann, barmark, lufttransport)	Bedrer kvaliteten og gir mer presise indikatorer. Nåværende spørsmålsstilling «total minus barmark» gir en upresis differanse som omhandler både kjøring på snø/is, kjøring på vann og lufttransport (landings-tillatelser). Dette er ikke i overenstemmelse med intensjonen i spørsmålet. Den praktiske endringen i rapporteringsregimet blir svært liten.	Andel av dispensasjonene for motorferdsel i utmark som gjaldt kjøring på snø/is kjøring på vann lufttransport/ (landings-tillatelser)
Spørsmål K4: Spørsmål endres fra ja/nei til hvor mange kulturminner det er registrert i kommunen	Ja/nei-spørsmål kan være skjønnsmessig vanskelig å svare på, og vanskelig å tolke. Tall gir klarere informasjon og mer utsagnskraftige indikatorer. Spørsmålet gjenspeiler et nasjonalt mål om at bortfall av kulturminner skal minimeres. Informasjonen er ikke fullstendig gjengitt i Askeladden; der ligger bare de fredede.	Nevner i indikatoren «Andel av bevaringsverdige kulturminner der kommunen har innvilget tillatelse til riving eller vesentlig endring»
Spørsmål K5: Spørsmålet endres fra ja/nei til hvor mange verneverdige byggverk som er blitt revet i løpet av siste år	Ja/nei-spørsmål kan være skjønnsmessig vanskelig å svare på, og vanskelig å tolke. Tall gir klarere informasjon og mer utsagnskraftige indikatorer. Spørsmålet gjenspeiler et nasjonalt mål om at bortfall av kulturminner skal minimeres. Informasjonen er ikke fullstendig gjengitt i Askeladden.	Teller i indikatoren «Andel av bevaringsverdige kulturminner der kommunen har innvilget tillatelse til riving eller vesentlig endring»
Strykning av eksisterende spørsmål		
Spørsmål D2.e: Antall eierseksjoneringssaker med behandlingstid over lovpålagt tid	Irrelevant. Det er ikke fastsatt noen lovpålagt tid.	
Samlet areal av leke- og rekreasjonsområder i kommunen	Definisjonsmessig vanskelig med varig, uklar datakvalitet og liten relevans sammenliknet med samme spørsmål for tettsteder	
Areal av friluftsområder som kommunen hadde rådighet over	Dårlig datakvalitet. Kan erstattes med data om Statlig sikra friluftsområder fra Miljødirektoratet	
Forslag om nye spørsmålsstillinger som KNNM-gruppa har frarådd		
Bolk C og D: Omfang og saksbehandlingstider for utslippssaker (etter mønster av andre sakstyper i bolkene)	For liten etterspørsel til å forsvare rapportering. Kan bli aktuelt den dagen sakssystemene er blitt såpass modne at data kan hentes ut gjennom automatiserte rutiner.	
Spørsmål F3a: Spørsmål om å fordele antallet klager på byggesøknader i alt etter om de er innvilget iht. plan, som dispensasjon eller avslått	Problematisk i forhold til nytteverdi og oppgavebyrde, inntil sakssystemene er blitt såpass modne at data kan hentes ut gjennom automatiserte rutiner.	
Ny spørsmålsbolk L om godkjenning av skoler og barnehager iht folkehelseloven §6	Spørsmålsstillingen er mer aktuell i forhold til oppfølgende tiltak for den enkelte skole / barnehage, enn for statistikk. Administrative datakilder bør brukes, og disse er helt eller delvis på plass	

5.3. Skjema 20Plan: Fysisk planlegging

Følgende endringer er foreslått. Kort begrunnelse er angitt.

Tabell 4. Forslag og begrunnelser til endringer i skjema 20.

Forslag	Begrunnelse / Informasjon	Indikator(er)
Tillegg til dagens skjemaspørsmål		
<u>Spørsmål D1:</u> Dele totaltida for saksbehandling av reguleringsplaner på tre administrative etapper og én politisk etappe	Stort politisk fokus på saksbehandlingstid, særlig på private forslag til regulering. Totaltida er mye brukt til sammenlikning kommuner i mellom, men vanskelig å tolke dataene uten å kjenne til hvilke etapper og ev. flaskehalser som inngår.	<i>Andel av saksbehandlingstida som brukes på:</i> 1. Administrativ behandling av planforslaget 2. Planforslag til vedtak om offentlig ettersyn 3. Planforslag fra vedtak om offentlig ettersyn til avsluttet ettersyn 4. Fra avsluttet ettersyn til innstilling fra administrasjonen 5. Til politisk behandling
<u>Bolk G og H:</u> Legge inn Mattilsynet som egen innsigelsesmyndighet	Mattilsynet er antatt å være en viktig innsigelsesmyndighet som bør framheves	Andel av innsigelser fremmet av Mattilsynet
<u>Hensynet til drikkevann legges inn som egen innsigelsesårsak</u>	Drikkevann er antatt å være en viktig innsigelsesårsak som bør skilles ut fra sekkeposten «annet».	Andel av innsigelser som skyldes drikkevannsforsyning.

Endringer i eksisterende spørsmål

Ingen foreslått

Strykninger av eksisterende spørsmål

<u>Spørsmål D2:</u> Detaljregulering fremmet av kommunen	Ikke tilstrekkelig stor nytteverdi i forhold til oppgavebyrde nå. Kan bli aktuelt igjen ved maskinelt uttrekk.
<u>Spørsmål D3:</u> Områderegulering vedtatt av kommunen	Ikke tilstrekkelig stor nytteverdi i forhold til oppgavebyrden nå. Kan bli aktuelt igjen ved maskinelt uttrekk.

Forslag om nye spørsmålsstillinger som KNNM-gruppa har frarådd

<u>Spørsmål C2.b og C2.c</u> Antall av kommune-planens arealdel og samfunnsdel som ble vedtatt siste året	Har vært med i skjema tidligere og blitt strøket ved en glipp. Viktig styringsindikator særlig for KMD. Enkel å besvare for kommunene, men bør heller genereres av SSB ut fra informasjon om år for siste plan i spørsmål C1.b og C1.c
<u>Bolk I: ROS-analyser</u> 4 nye spørsmålsstillinger med alternativer om ROS-analyser i planleggingen	Spørsmålsstillingene er uferdige. En prosess med Direktoratet for samfunns-sikkerhet og beredskap er startet, men ikke avsluttet. Prosesen kan føre til nye spørsmål på et seinere tidspunkt.

5.4. Skjema 23

Ingen endringsforslag identifisert.

5.5. Skjema 51

Ingen endringsforslag identifisert.

6. Ønskede endringer i faktaark og statistikkbank-tabeller

6.1. Struktur og innhold i faktaarkene

Den tematiske strukturen for faktaark på nivå 2 og statistikkbank-tabeller på nivå 3, som foreslått i fjorårets rapport, vil bestå, med noen justeringer. Prinsippet er:

Det er etablert et sett med ulike faktaark, for å lette oversikten for et stort saksområde. I stor grad gjenspeiler faktaark-inndelingen funksjonene som ligger under KNNMs arbeidsområde, men noen store saksområder som ikke har funksjoner er gjenspeilet i egne faktaark (eks. innsigelser). Oversikt over faktaark er vist i oversikten over kvalitetsindikatorer i kap. 6.2.

Arbeidet med å fylle faktaarkene med indikatorer er kommet godt i gang, men er ikke avsluttet. Noen indikatorer er felles for de ulike funksjonene, mens andre indikatorer er spesifikke for den aktuelle funksjonen – eller arbeidsområdet.

Tilsvarende er det etablert et sett med statistikkbank-tabeller med grunnlagsdata etter samme inndeling. Her gjenstår mer arbeid med å fordelt grunnlagstallene på tema.

Vekten er og vil bli lagt på konsern-arkene. Behovet for kommunekasse-ark er lite.

6.2. Kvalitetsindikatorer

KNNM har nylig utarbeidet et revidert sett med kvalitetsindikatorer. Disse er ikke implementert ennå, det vil skje så fort som mulig. Oversikten over kvalitetsindikatorene (og faktaark-inndelingen) er vist nedenfor:

5.1.1. Kommunen

Funksjon 301, 302, 303: Plan., bygge- og kartsaker

- *Ingen forslag*

Kostnadsdekning

- *Ingen forslag*

Universell utforming

Andel dispensasjoner fra kravet til universell utforming som ble innvilget

Enhet: Prosent

Funksjon 301: Plansaksbehandling

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner
- Saksbehandlingsgebyr for privat reguleringsplan til boligformål

Enhet: Dager

Enhet: Kroner

Innsigelser til planer

- *Ingen forslag*

Funksjon 302: Bygge- og delesaksbehandling, eierseksjonering

- *Ingen forslag*

Funksjon 304: Bygge- og delesaksbehandling

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist
- Andel av byggesaker der kommunen har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid
- Saksbehandlingsgebyr for oppføring av enebolig
- Utfall av byggesøknader i områder med restriksjoner

Enhet: Dager

Enhet: Prosent

Enhet: Kroner

Enhet: Prosent

Tilsyn med byggesaker

- *Ingen forslag*

Funksjon 305: Eierseksjonering

- *Ingen forslag*

Funksjon 303: Kart og oppmåling

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for en oppmålingsforretning Enhet: Dager
- Standardgebyr for oppmålingsforretning for areal tilsvarende en boligtomt på 750 m² Enhet: Kroner

Funksjon 335, 360 og 365: Miljøforvaltning i alt.

- Andel reguleringsplaner som omfatter spesialområde naturvern, landskap eller bevaring av kulturminner (pbl §11-8 og §12-6) i forhold til alle regulerings- og bebyggelsesplaner vedtatt i rapporteringsåret. Enhet: Prosent

Funksjon 335: Rekreasjon i tettsteder

- Andel av befolkningen som har mindre enn 200 meter avstand hjemmefra til grønt område Enhet: Prosent
- Areal av beregnede leke- og rekreasjonsområder over 5 dekar i tettsteder Enhet: Dekar
- Andel av tettstedsarealet som er tatt i bruk til leke- og rekreasjonsområder Enhet: Prosent

Funksjon 360: Naturforvaltning og friluftsliv

- Gangveier og turstier per 10 000 innbyggere Enhet: Kilometer
- Andel dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen som ble innvilget Enhet: Prosent
- Andel dispensasjoner knyttet til nybygg i LNFR-områder som ble innvilget Enhet: Prosent

Funksjon 365: Kulturminnevern

- Andel dispensasjoner knyttet til kulturminner som ble innvilget Enhet: Prosent
- Andel av bevaringsverdige kulturminner der kommunen har innvilget tillatelse til riving eller vesentlig endring Enhet: Prosent

5.1.2. Fylkeskommunen

Funksjon 715, 716 og 750: Miljøforvaltning i alt

- *Ingen forslag*

Funksjon 715: Lokal og regional utvikling

- Andel av kommunale planer som fylkeskommunen har behandlet Enhet: Prosent

Funksjon 716: Friluftsliv og miljø

- Andel saker om naturvern/friluftsliv (landskap, strandsonen, vassdrag, friluftsliv eller større sammenhengende naturområder) der fylkeskommunen enten har frarådet dispensasjon eller påklaget vedtak Enhet: Prosent

Funksjon 750: Kulturminnevern

- Andel arkeologiske registreringer gjennomført i forhold til tiltak mottatt Enhet: Prosent
- Andel dispensasjonssøknader etter kulturminnelovens §§ 15a, 19 og 20 som er innvilget. Enhet: Prosent

5.1.3. Statistikkbank-tabeller over grunnlagsdata

Statistikkbank-tabellene vil følge samme struktur som for faktaark og kvalitetsindikatorer. Det er planlagt et mindre sett relevante grunnlagsdata for hver tabell, for å lette oversikt og utplukk av grunnlagsdata. Dette arbeidet er i prosess, men er ikke avsluttet.

6. Videreutvikling av KOSTRA

KNNM har tidligere beskrevet behov for videreutvikling av KOSTRA. Det mest presserende behovet er å få en strømlinjeformet integrasjon med Altinn, slik at data kan rapporteres maskinelt via denne kanalen.

Ellers har ikke arbeidsgruppa arbeidet med dette spørsmålet i år.

7. Annet

Intet å melde.

8. Referanser

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). LOV-2008-06-27-71. Sist endret: LOV-2014-06-20-52.
<http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

KOSTRA. Arbeidsgrupperapporter 2014. Notater / Documents 2014/30
<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/kostra-arbeidsgrupperapporter-2014>

BDO-rapport 2015: Rapport «Effektivitet i KOSTRA-rapportering og dekkende behov for styringsinformasjon». BDO. Oslo, 30. april 2015.
https://www.regjeringen.no/contentassets/0a87fec0a8d7457b87db383d05151eb9/efektivitet_kostra-rapportering.pdf

9. Vedlegg

Utkast til nye versjoner av skjema for 2014- og 2015-rapporteringen, med endringsmarkeringer

Skjema 20 Byggesaksbehandling, kulturminner, natur og nærmiljø

Skjema 20Plan. Fysisk planlegging

NB! Ingen endringer planlagt for:

- Skjema 23 Kostnadsdekning i vann-, avløp og avfallssektoren, detaljplanlegging, bygge- og delesaksbehandling, kart og oppmåling.
- Skjema 51 Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (fylkeskommune)

Klima og energi

1. Oppsummering og anbefaling

1.1. Oppsummering

Arbeidsgruppa for KOSTRA klima og energi leverer med dette sin tredje rapport. Arbeidsgruppa har i 2015 bestått av følgende personer:

Henning Høie (leder)	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Aksel Håkonsen	KS, Midtre Namdal samkommune
Per Hjalmar Svae	KS, Hordaland fylkeskommune
Simon James Loveland	KS, Trondheim kommune
Kjetil Bjørklund	KS
Borghild Rime Bay	Miljødirektoratet
Linn Ising	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Lisbet Høgset	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Trond Sandmo	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Marte Helliksen Hvamb	SSB, Seksjon for offentlige finanser

I 2015 ble det for tredje gang gjennomført rapportering av energibruk i kommunenes og fylkeskommunenes egen egne bygninger foregående år. Alle de 18 fylkeskommunene rapporterte (Oslo rapporterer som kommune), mens 375 av landets 428 kommuner rapporterte innen fristen. Det er om lag det samme som året før, og om lag 20 flere kommuner enn i 2013.

Det er publisert oppdaterte nøkkeltall som beskriver energibruk, energieffektivitet målt i forhold til ulike størrelser som bygningsarealer og brukere, klimagassutslipp (CO₂) i forhold til energibruken og fornybarandel i energibruken. Det er også publisert nøkkeltall som beskriver energikostnadene og hvordan disse er fordelt på ulike tjenesteområder og energityper. Det er ikke laget nye nøkkeltall i 2015

1.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at nåværende rapportering videreføres.

Forslaget fra 2014 om ny rapportering innen energibruk i vann- og avløpssektoren opprettholdes. Anbefalingen fra 2014 ble ikke gjennomført pga. manglende finansiering. En oppsummering av forslaget er gitt i SSB (2014), s. 92-93.

Forslaget til prioritering av videreutvikling av dette området opprettholdes, se SSB (2014), s. 101-102.

2. Innledning

Arbeidsgruppa i KOSTRA for klima og energi leverer med dette sin tredje rapport. Alle medlemmene i arbeidsgruppa stiller seg enstemmig bak forslagene i rapporten.

2.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa har i 2015 bestått av følgende personer:

Henning Høie (leder)	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Aksel Håkonsen	KS, Midtre Namdal samkommune
Per Hjalmar Svae	KS, Hordaland fylkeskommune
Simon James Loveland	KS, Trondheim kommune
Kjetil Bjørklund	KS

Borghild Rime Bay	Miljødirektoratet
Linn Ising	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Lisbet Høgset	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Trond Sandmo	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Marte Helliksen Hvamb	SSB, Seksjon for offentlige finanser

5, og det planlegges et møte høsten 2015 eller tidlig 2016.

De generelle føringene for arbeidet er i stor grad gitt i arbeidsgruppens mandat (se <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/mandat-for-arbeidsgruppene>). Dette mandatet gjelder generelt for arbeidsgruppene i KOSTRA, og den enkelte gruppe må derfor selv avklare hvor den faglige grensen for gruppas ansvarsområde går. Denne KOSTRA-gruppa skal støtte opp under kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for oppfølging av Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, som pålegger kommunene å utarbeide energi- og klimaplaner, (se <http://www.regjeringen.no/planretningslinje-klima-energi.html?id=575764>).

Grunnlaget for etableringen av denne arbeidsgruppa er gjort nærmere rede for i de to første arbeidsgrupperapportene (SSB 2013 og 2012a).

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 35 A, B, C og D er utarbeidet med de samme funksjonsinndelinger og utforming som skjema 34 A, B, C og D som gjelder arealrapportering. Dette er gjort både fordi en slik utforming allerede er kjent i kommunene/ fylkeskommunene, og fordi data i de to skjemaene skal koples i nøkkeltall (energibruk/ kvadratmeter).

3.2. Kontroller i skjema

Det ble ikke lagt inn kontroller i skjema. Et problem er at oppgavegiverne opptrer ulikt mht. rapportering av 0. Noen skriver 0, mens andre ikke fyller ut feltet. Dermed kan tomt felt enten bety at kommunene mangler data, men har et energivareforbruk, eller at energivareforbruket er 0. I beregningene i KOSTRA regnes tomme felt som 0. Til tross for at det er tredje år med disse skjemaene, vil det fortsatt være en del kommuner som mangler data. I den grad disse har sendt inn skjema, vil det være en del tomme felt som egentlig skulle hatt verdi, men som blir tolket som 0. Det betyr at totaltall og gjennomsnittstall kan være noe underestimert. Vi har fortsatt ikke funnet noen god måte å legge inn kontroll for dette, utenom at det i veiledningen og på skjema står tydelig at man skal fylle ut med 0 dersom de ikke har forbruk.

3.3. Innsamling av data

3.3.1. Skjemarapporteringen

Skjemarapporteringen fulgte vanlige rutiner for levering av skjema i KOSTRA. Dette var tredje året med denne rapporteringen, og det var om lag samme skjemainngang sammenlignet med i fjor. Som en del av skjemarevisjonen ble det sendt ut purring til alle kommunene og fylkeskommunene som ikke hadde sendt inn hhv. skjema 35A og 35C. Det ble også sendt ut purring på foretaksskjema (B og D). Tabell 3.1 viser antall innkomne skjema.

Tabell 3.1. Antall innkomne skjema 35 i 2015 og 2014 (i parentes)

Skjema nr.	Antall innkomne skjema til 16. mars-publiseringen	Antall innkomne skjema ved revisjonsstart 1. mai	Antall innkomne skjema til 15. juni-publiseringen	Antall skjemaer som er endret i revisjonen ²
35A Kommune	3 19(327)	3 62(357)	3 75(367)	83 (37)
35B Kommuneforetak	74(104)	85(106)	85(112)	1 6(6)
35C Fylkeskommune ¹	17 (18)	18 (18)	18 (18)	4(2)
35D Fylkeskommune-foretak ¹	5(3)	6(5)	6(5)	0(0)

¹Oslo rapporterer som kommune. ²Inkluderer fjerning av dubletter.

3.3.2. Eksterne data

Følgende data fra kilder utenfor KOSTRA inngår i nøkkeltallene:

Antall personbiler

Antall personbiler hentes fra SSBs statistikk basert på kjøretøyregisteret.

Antall elbiler

Antall el-biler hentes fra SSBs statistikk basert på kjøretøyregisteret, og omfatter personbiler med drivstofftype elektrisitet.

Antall ladestasjoner

Data for antall ladepunkt hentes fra Norsk Elbilforening, www.elbil.no, og omfatter alle typer tilgjengelige ladepunkt for el-bil.

Energivareforbruk i fjernvarmeverk

En rekke ulike energivarer med forskjellige CO₂-utslipp og fornybarandel inngår i produksjonen av fjernvarme. Energivareforbruket i fjernvarmeverk er hentet fra grunnlagsdata i SSB fjernvarmestatistikk. Tallene brukes til å beregne CO₂-utslipp og fornybarandel i fjernvarmeproduksjonen. Se nærmere beskrivelser i kapittel 6.1.1

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Dette var tredje års rapportering av energibruk i egne bygninger. Forbruket av de enkelte energivarene er langt på vei gjensidig substituerbare og kan ha store nivåforskjeller uten at det er feil, og det er derfor også begrenset hvilke kontroller man kan lage mot selve nivået i oppgitt forbruk. For likevel å kunne gi en fornuftig tilbakemelding til kommunene og fylkeskommunene, beregnet vi en del nøkkeltall basert på rapporteringen per 15. mars. Til hver enkelt kommune og fylkeskommune som hadde rapportert, sendte vi e-post med en tabell med hva de faktisk hadde rapportert siste år og foregående år (kommune og foretak i alt), og en tabell med beregnede nøkkeltall for den aktuelle kommune og gjennomsnitt for alle kommuner basert på rapporteringen per 15. mars. Stor forskjell i nøkkeltallsverdi mellom kommune og gjennomsnittet vil da indikere mulig feil.

Omtrent all kommunikasjon foregikk via e-post. Rundt 90 kommuner sendte inn rettelser, enten via e-post eller ved å sende inn skjema på nytt. Det er mer enn dobbelt så mange som i 2014, og dette indikerer at revisjonen har hatt betydelig større effekt i 2015 enn i 2014. Tilbakerapporteringen gjorde også at det ble oppdaget feil i arealtall rapportert på skjema 34 for enkelte kommuner. Rettelsene førte dermed til bedre samsvar mellom rapporteringen på disse skjemaene. I tillegg til rettelser av data, hadde en del kommuner rapportert de samme dataene på skjema 35A og 35B, slik at det ble dobbelttelling. Dette måtte rettes ved å sette ett av skjemaene til «ikke aktivt».

Til de kommunene som ikke hadde rapportert, ble det sendt en henvendelse via e-post til kommunens/fylkeskommunens oppgitte kontaktperson for KOSTRA. Det resulterte i at antall kommuner som rapporterte økte fra 362 til 375. Ved revisjons-slutt var det fremdeles 53 kommuner som ikke hadde rapportert verken på A- eller B-skjemaet. Alle fylkeskommunene hadde rapportert ved revisjonsstart.

3.5. Publisering

De rapporterte dataene er publisert som nøkkeltall og grunnlagsdata i KOSTRA databasen (faktaarkene) og i Statistikkbanken, første gang 15. mars, og endelige tall 15. juni. Det har ikke vært problemer med denne publiseringen. Hovedresultatene fra kommunerapporteringen vil bli nevnt i SSBs DS-publisering av nærmiljøinsats i kommunene (www.ssb.no/miljo_kostr) 30. juni 2015.

3.6. Brukerreaksjoner

Nøkkeltallene som er basert på energirapporteringen har vært tilgjengelige siden 15. juni. Siden da, og som kommentarer under revisjonen, har det vært relativt få brukerreaksjoner.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen forslag til endringer i kontoplanen. Forslag til endringer ble lagt fram og begrunnet i rapport for 2013 (SSB 2013), og omfatter nye regnskapsarter fordelt på energitype tilsvarende det som rapporteres på skjema: strøm, fjernvarme, fyringsolje/parafin, naturgass og bioenergi. De nye regnskapsartene er rapportert første gang i 2014 for året 2013. Vi har ikke mottatt tilbakemeldinger fra denne rapportering.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Forslag til endringer i eksisterende rapportering

Arbeidsgruppa anbefaler at den etablerte rapporteringen av energibruk i egne bygninger videreføres uten endringer. Veiledningen til skjemaene bør gjennomgås på grunnlag av innkomne kommentarer på rapporteringsskjemaene.

5.2. Forslag til ny rapportering

Det I 2014 ble det lagt frem et forslag til ny rapportering. Det gjaldt *energibruk i vann- og avløpssektoren*.

Forslaget, som gjelder energibruk i VA-sektoren, ble foreslått i 2013, og ble nærmere utredet i 2014 i forhold til bl.a. annen rapportering på området, først og fremst BedreVA. Rapporteringen ble imidlertid ikke etablert pga. manglende finansiering. Arbeidsgruppa opprettholder forslaget i 2015 med høyeste prioritet. Forslaget er gjort rede for i forårets rapport ([SSB 2014](#), s. 96-99).

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Nøkkeltall som allerede er publisert

Nøkkeltall basert på eksisterende og lett tilgjengelige data ble publisert 2012 (KOSTRA-faktaark [U1. Konsern - Klima og energi - nivå 2](#)). Disse nøkkeltallene omfatter energikostnader for egne bygg, transport, avfall og planlegging.

Det er gjort nærmere rede for disse nøkkeltallene i fjorårets rapport ([SSB 2014](#), s. 99-101)

Alle nøkkeltallene er vist i vedlegg 2 og 3. I tillegg til nøkkeltallene, er også omtrent alle grunnlagsdataene som inngår i nøkkeltallene publisert på nivå 3 i KOSTRA-faktaarkene.

6.1.1. Forutsetninger om CO₂-utslipp og fornybarandel i nøkkeltallene

I tråd med prinsippene i det nasjonale klimagassregnskapet, er det for bioenergi og elektrisitet forutsatt 0 CO₂-utslipp ved bruk av energien. Utslipp forbundet med produksjonen rapporteres fra produsenten. For olje og naturgass er CO₂-utslippet er forutsatt å være beregnet til hhv. 268 og 201 g/kWh (se vedlegg 4). Selv om utslippet fra fjernvarme er knyttet til produksjonen, og ikke til sluttbruken, har vi i nøkkeltallene likevel forutsatt CO₂-utslipp ved bruk av fjernvarme. Vi har begrunnet det med at dette er et utslipp som kommunene kan påvirke, for eksempel gjennom å sortere ut plast fra restavfallet som går til forbrenning. De er også ofte eiere av fjernvarmeanleggene, og kan på den måten sette føringer for valg av energibærere til topplast. CO₂-utslippet fra fjernvarme i en kommune er beregnet på grunnlag av fossile energivarer som inngår i fjernvarmeproduksjonen basert på opplysninger i SSBs fjernvarmestatistikk for den aktuelle kommune. For kommuner som ikke har rapportert til SSBs fjernvarmestatistikk, er det beregnede landsgjennomsnitt på 135 g/kWh anvendt. Samme tall er også benyttet i beregningen av utslipp fra fylkeskommunal forbruk av fjernvarme.

Fornybarandelen er beregnet tilsvarende som CO₂-utslippet. Bioenergi forutsettes å være 100 prosent fornybart, mens for olje og naturgass er det forutsatt 0 prosent fornybarhet. Elektrisitet er en energibærer som kan være basert på ikke-fornybare og fornybare kilder. Norsk elektrisitet er i hovedsak basert på vannkraft, og er i denne sammenhengen regnet som 100 prosent fornybar. For fjernvarme har fornybarhet blitt beregnet på grunnlag av energivarene som inngår i fjernvarmeproduksjonen basert på opplysninger i SSBs fjernvarmestatistikk. For kommuner som ikke har rapportert til SSBs fjernvarmestatistikk, er det beregnede landsgjennomsnitt på xxx prosent anvendt. Denne fornybarandelen er også benyttet i beregningen av fornybarandel i fylkeskommunalt forbruk av fjernvarme.

6.2. Ønskede endringer i faktaarkene

Forslagene om rapportering knyttet til energibruk i VA-sektoren vil også gi grunnlag for nye nøkkeltall, se 6.2.2.

6.2.1. Dette er gjort rede for i fjorårets rapport (SSB 2014)

6.2.2. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall er endret

6.3. Annen publisering i SSB

SSB mener som i fjor at det nye datatilfanget som har kommet i den nye KOSTRA-rapporteringen på skjema 35 i 2014 fortsatt ikke har tilstrekkelig kvalitet eller omfang til å etablere klima og energi i KOSTRA som offisiell statistikk. Dette bør imidlertid vurderes i 2016 når datatilfanget omfatter tre årganger med energidata, to årganger med differensierte økonomitall og eventuelle nye energidata fra VA-sektoren. En kan også anta at kvaliteten i energirapporteringen vil bedres etter hvert.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer og kommunal tjenesteproduksjon

Anses ikke å være aktuelt for arbeidsområdet klima og energi siden dette ikke regnes som offentlig tjenesteyting.

7.2. Annet

Arbeidsgruppa opprettholder tidligere prioritering av videre utviklingsarbeid, se fjorårets rapport s. 101-102 (SSB 2014). I tillegg er det kommet et nytt forslag som gjelder muligheten for å inkludere en del generelle spørsmål om kommunale klima- og energiplaner i KOSTRA rapporteringen. Dette vil følges opp i 2016.

8. Annet

9. Referanser

SSB (2014): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2014. Notater 2014/30, Statistisk sentralbyrå (<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/attachment/189254?ts=1477c706ee8>)

SSB (2013): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2013. Notater 33/2013, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/attachment/131123?ts=1403f2ff410>)

SSB (2012a): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2012. Notater 48/2012, Statistisk sentralbyrå. (http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_201248/notat_201248.pdf)

SSB (2012b): The Norwegian Emission Inventory. Documents 2012/43, Statistisk sentralbyrå (<http://www.ssb.no/en/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/the-norwegian-emission-inventory-2012>)

10. Vedlegg

10.1. Forslag til endringer i skjema.

10.2. Publiserte nøkkeltall U1. Konsern - Klima og energi, kommune

10.3. Publiserte nøkkeltall U1. Konsern - Klima og energi, fylkeskommune

10.4. Faktor for beregning av CO2-utslipp per kWh

Samferdsel

1. Innledning

Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel ble opprettet våren 1999. Det har vært utarbeidet rapport hvert år siden. Gjennomføring av forvaltningsreformen i 2010 hvor blant annet om lag 17 000 kilometer riksvei ble omklassifisert til fylkesvei, økte bruken av KOSTRA-Samferdsel ytterligere. Statistikk av god kvalitet, er viktig både for kommunesektoren og staten og ikke minst i dialogen mellom forvaltningsnivåene. Samferdselsområdets betydning understrekes gjennom etableringen av nytt ASSS-nettverk for samferdsel i 2014. Det er gjennomført tre samlinger i nettverkets regi, med deltagelse og innlegg fra arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel.

Årets KOSTRA-arbeid ble startet høsten 2014, med møte i arbeidsgruppa 16. september. Våren 2015 er det gjennomført to møter i arbeidsgruppa, og det tas sikte på et oppfølgende møte i september/oktober i år.

1.1. Arbeidsgruppas sammensetning

Representant	Etat
Arnold Langaas og Dag Namtvedt	SD (Samferdselsdepartementet)
Arne Gjerstad	NHO Transport
Sigurd Steinsund Pedersen	KMD (Kommunal- og moderniseringsdepartementet)
Bendix Gunvaldsen og Inger Andrea Thrane	SVV (Statens vegvesen Vegdirektoratet)
Grethe Hjelle	Akershus fylkeskommune
Turid Åsen Olsgård	VBV (Vegforum for byer og tettsteder)
Ingunn Monsen og Anne Johanne Enger	KS (Kommunesektorens organisasjon)
Jørn Kristian Undelstvedt	SSB, Seksjon for miljøstatistikk
Anni Fretheim	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Jan Monsrud	SSB, Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT-statistikk/leder
Asbjørn Wethal	SSB, Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT-statistikk/sekretær

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1. Oppsummering

Skille mellom drift og vedlikehold – fylkes- og kommuneveier

Det er etablert et felles rapportoppsett fra Vegdirektoratet til alle landets fylkeskommuner med et felles grunnlag for å skille utgifter til vedlikehold og utgifter til drift av fylkesveger. Arbeidet med dette er muliggjort fordi Vegdirektoratet oversender månedlig regnskapsrapporter fra SVV til alle landets fylkeskommuner som en del av Sams vegadministrasjon. Arbeidet med å skille mellom driftsutgifter og vedlikeholdsutgifter ble startet opp i 2013, og både KMD, VD, fylkeskommuner og arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel har deltatt i dette arbeidet.

Målet er få bedre tall på hva fylkeskommunene faktisk bruker på vedlikehold og drift, men om tallene gir et godt nok grunnlag for å diskutere vedlikeholdsetterslep og om det brukes for lite på vedlikehold, gjenstår å se.

Det er tidligere gjort et forsøk på et slikt skille basert på daværende regnskapsføring for artene 070, 230 og 250. Beregningen førte ikke frem grunnet blant annet uensartet og manglende regnskapsføring på nevnte arter.

Arbeidsgruppa konkluderte for et par år siden med at det finnes tilstrekkelig informasjon i de fylkeskommunale regnskapene (basert på bevilgningskoder i SVV) til å gjøre et skille mellom drift og vedlikehold for fylkesveier, men at denne informasjonen går tapt ved konverteringen til artskontoplanen i KOSTRA. I lys av hvor viktig disse dataene er som styringsinformasjon, ikke bare for samferdselsområdet, ble problemstillingen løftet til KMD for utredning av hvordan dette kan løses innen KOSTRA-systemet.

SVV har i samråd med KMD ferdigstilt en konverteringstabell mellom SVVs kontoplan og KOSTRAs artskontoplan. I arbeidsgruppas junimøte 2014 kom det frem at konverteringen kan gjennomføres for samtlige fylker, og at det var mulig å foreta konverteringen for regnskapsåret 2014. Ikke minst på grunn av det ekstraarbeidet (omposterings) det ville medføre for fylkeskommunene, og med retningslinjer som ikke var klare ved inngangen til rapporteringsåret, ble arbeidsgruppa enige om å anbefale at iverksettelsen ble utsatt til 1. januar 2015 med første publisering av tall i 2016. Det er viktig at fylkeskommunene legger til øvrige utgifter til fylkesveg som ikke regnskapsføres av Statens vegvesen slik at de samlede utgiftene til fylkesveg blir rapportert til KOSTRA.

Det er ønskelig at det også for kommuneveier legges til rette for mer ensartet føring av drifts- og vedlikeholdskostnader i KOSTRA. SVV er ikke involvert i regnskapsføringen for kommuneveiene slik som for fylkesveiene, og det er vanskelig å se for seg erfaringsoverføring fra prosjektet knyttet til fylkesveier. Men ettersom veifunksjonen er mer rendyrket fra og med regnskapsåret 2014 (parkering er flyttet til funksjon 330), ble en ny gjennomgang av vedlikeholdsartene gjennomført og diskutert i arbeidsgruppa våren 2015. Det kan synes som om datagrunnlaget for et skille mellom utgifter til drift og vedlikehold av kommuneveier er bedre enn tidligere. Som for fylkesveier (funksjon 722) tas det sikte på å publisere en indikator som viser hva andelen driftsutgifter utgjør av totale brutto driftsutgifter. Arbeidsgruppa tar sikte på publisering av skillet i 2016 også for kommuneveier.

Antall kilometer kommunevei – delvis uensartet oppfatning (kvalitetssikring av Vbase)

Arbeidsgruppa har også arbeidet med å kvalitetssikre antall km kommunevei. Det er viktig at denne registreringen er riktig fordi tallet inngår som grunnlag for flere KOSTRA-indikatorer (i nevneren). Kilometer vei hentes fra Nasjonal veidatabank (NVDB) i Statens vegvesen, men Statens kartverk er rettighetshaver og sentrale i oppdateringen gjennom Vbase (et produkt som blir tatt ut fra NVDB, og som inneholder alle kjørbare veier og deres egenskaper).

Etter tilbakemelding fra flere kommuner om at blant annet indikatoren brutto driftsutgifter per kilometer kommunevei viser en for høy utgift, ble kommunene i skjemaet for 2014 bedt om å oppgi kilometer kommunevei i den grad man mente dette avvek fra det oppgitte registertallet basert på informasjon fra NVDB (Vbase). Kartleggingen viste at om lag 13 prosent av kommunene oppga et tall som avvek 10 prosent eller mer fra hva som var registrert i Vbase. Det store flertallet av disse kommunene opererte med et tall som var høyere enn hva registeret viste. Arbeidsgruppa finner dette uheldig, og tar sikte på et møte med rettighetshaverne i Statens kartverk i løpet av høsten 2015 med sikte på å kvalitetssikre datagrunnlaget i Vbase.

Parkering

Utgifter og inntekter knyttet til parkering regnskapsføres på funksjon 330 fra og med regnskapsåret 2014. På kommuneskjema 24 Samferdsel stilles det en del spørsmål knyttet til de offentlig regulerte biloppstillingsplassene. Kvaliteten har

nok tidligere vært diskutabel, men er gradvis blitt bedre. Arbeidsgruppa går derfor inn for å beholde spørsmålene. Det er for tiden stor etterspørsel etter denne type data som grunnlag/indikator for utviklingen av biltrafikken i byene.

Det er dessuten som en følge av bymiljøavtalene oppstått et særskilt behov for å klarlegge databehovet om arealbruk og parkering. I høringsbrev fra Statens vegvesen av 24. februar 2015, er det blant annet foreslått tre indikatorer for parkering (se avsnitt 7.2. for detaljer). Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel gjennomgikk disse på møtet 21. april. Det ble konkludert med at ingen av forslagene til indikatorer er egnet for rapportering gjennom KOSTRA skjema 24.

Netto investeringsutgifter til fylkesvei

Det er ønskelig å beregne hvor stor andel av fylkeskommunenes investeringsutgifter til fylkesvei som finansieres av bompenger. Selv om det fortsatt kan forekomme ulik føring av bompenger i fylkesregnskapene, er det viktig å synliggjøre data som i neste omgang kan bidra til at kvaliteten på rapporteringen øker. Arbeidsgruppa har følgelig for 2014 publisert en indikator som viser fylkenes bruk av bompengainntekter i prosent av brutto investeringsutgifter for fylkesvei. Det er også laget 4 grunnlagsberegninger:

- Bompengainntekter i investering, fra egne bomanlegg, fylkesveier **Feil! Objekter kan ikke lages ved å redigere feltkoder.**
- Bompengainntekter i investering, fra bompengeselskap, fylkesveier
- Bompengainntekter i drift, fra egne bomber, fylkesveier
- Bompengainntekter i drift, bompengeselskap, fylkesveier

Arbeidsgruppen vil følge særskilt med på denne indikatoren for å se om kvaliteten kan økes på det som innrapporteres.

Publisering 16. mars

Publiseringen av foreløpige tall for 2014-tall gikk i hovedsak etter planen. Registerdataene fra SVV ble levert til avtalt tid. Bestilte data som ikke ble levert i 2015 (og heller ikke tidligere år) grunnet kvalitetsproblemer var:

FV med vegbredde mindre enn 6 meter
Gang- og sykkelvei i byer og tettsteder >5000 innbyggere
Forsterket midtoppmerking (rumlefelt) på FV
Antall holdeplasser langs FV og antall holdeplasser langs FV som er universelt utformet

I lys av et nytt punkt i mandatet for arbeidsgruppene i 2015 om registerkvalitet og konkretisering av behovet for tiltak overfor registreier, er Statens vegvesen i ferd med å gjøre en vurdering av når manglende data kan leveres.

Endringer i skjema og filuttrekk

Fjorårets fylkesskjema (skjema 50) ble utvidet med ni spørsmål knyttet til fylkesveier etter særlig ønske fra Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen. Arbeidsgruppa vil foreslå en lignende utvidelse av kommuneskjemaet for 2015 (skjema 24), men begrenset til fire spørsmål:

- Antall km kommunevei åpnet for trafikk siste år
- Antall km dekkelagt kommunevei siste år
- Antall km vei tilrettelagt for gående og syklende siste år som kommunen har ansvaret for ved ferdigstillelse
- Antall holdeplasser langs kommunevei som er universelt utformet åpnet for trafikk siste år.

Begrunnelsen er at kommuneveinettet er en stadig viktigere del av det offentlige transportnettverket, og hvor trafikantene stiller mange av de samme kravene til

framkommelighet og standard som på fylkesveiene. Det gjenstår for øvrig noe arbeid med definisjoner og avgrensinger av de nye spørsmålene.

Selv om skjema 24 ikke er særlig omfattende, vil arbeidsgruppa samtidig foreslå at tre spørsmål fjernes fra skjemaet for 2015 (knyttet til fartsgrenser og om kontroll av registeropplysninger). Spørsmålet om fartsgrenser vil i stedet bli hentet fra NVDB.

Skjema 50 er noe utvidet de siste par årene og senest for 2014 med produksjonsdata (ny veg, dekkelegging, ny fire-feltsvei m.m.), for å få et bilde av hvordan fylkeskommunen har prioritert samferdsel det siste året. Arbeidsgruppa vil ikke foreslå ytterligere utvidelse av fylkesskjemaet for 2015. Imidlertid vil Statens vegvesen gjennomgå rettledningen til spørsmålene innen 1. september slik at de kan tas inn i skjemaet for 2015-rapporteringen. De samme beskrivelsene kan høyst sannsynlig nyttes også for de nye spørsmålene knyttet til kommuneveier.

Justering av nøkkeltall og faktaark

Som en følge av forslaget om ny datainnhenting av produksjonsdata fra skjema 24 (jf. forrige punkt), vil det bli utvidet publisering av grunnlagsdata og indikatorer for 2015-rapporteringen i faktaarket for kommunene etter mønster fra publiseringen av tilsvarende data for fylkeskommunene.

Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har i tråd med mandatet de siste to årene hatt en grundig gjennomgang av mulige kvalitetsindikatorer på området Samferdsel. Det er ikke foreslått noen nye indikatorer, men når datagrunnlaget om holdeplasser er av tilstrekkelig kvalitet i NVDB, vil en indikator om universell utforming av holdeplasser bli tatt inn. Det er fortsatt usikkert om dette vil skje i 2016.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

- Skille mellom drift og vedlikehold – fylkes- og kommuneveier
  - For fylkesveiene er et opplegg fastlagt og første publisering er planlagt i 2016. Dette forutsetter at fylkene har fulgt retningslinjene og inkludert egne utgifter i tillegg til oversikten de har mottatt fra SVV
  - For kommuneveiene foreslår arbeidsgruppa å publisere en indikator som viser hva andelen driftsutgiftene utgjør av totale brutto driftsutgifter i 2016.
- Om lag 13 prosent av kommunene oppgav for 2014 at kilometer kommunevei i registeret avvek fra kommunens egen oversikt med mer enn 10 prosent eller mer. Arbeidsgruppa finner dette uheldig, og tar sikte på et møte med rettighetshaverne i Statens kartverk i løpet av høsten 2015
- Spørsmålene i skjema 24 om parkering har vært oppe til kvalitetsvurdering. Det er enighet om at kvaliteten gradvis er blitt bedre, og arbeidsgruppa anbefaler at de beholdes. Forslagene til parkeringsindikatorer i bymiljøavtalene, er av en slik detaljeringsgrad at de ikke passer inn i KOSTRA
- I lys av et nytt punkt i mandatet for arbeidsgruppene i 2015 om registerkvalitet og konkretisering av behovet for tiltak overfor registreier, vil Statens vegvesen levere data på følgende variable når de er tilstrekkelig kvalitetssikret:
  - FV med vegbredde mindre enn 6 meter
  - Gang- og sykkelvei i byer og tettsteder >5000 innbyggere
  - Forsterket midtoppmerking (rumlefelt) på FV
  - Antall holdeplasser langs FV og antall holdeplasser langs FV som er universelt utformet

Statens vegvesen kan ikke gi et endelig svar på når data vil foreligge. Det avhenger av hvilke objekttyper i NVDB som blir prioritert når det gjelder kvalitetssikring av data.

- Skjema 24 foreslås utvidet med 4 spørsmål:
  - Antall km kommunevei åpnet for trafikk siste år
  - Antall km dekkelagt kommunevei siste år
  - Antall km vei tilrettelagt for gående og syklende siste år som kommunen har ansvaret for ved ferdigstilling
  - Antall holdeplasser langs kommunevei som er universelt utformet åpnet for trafikk siste år.

Begrunnelsen er at kommuneveinettet er en stadig viktigere del av det offentlige transportnettverket, og hvor trafikantene stiller mange av de samme kravene til framkommelighet og standard som på fylkesveiene. Det gjenstår for øvrig noe arbeid med definisjoner og avgrensinger av de nye spørsmålene.

Samtidig foreslås det å fjerne 3 spørsmål, 2 knyttet til lengde kommuneveier og et spørsmål om fartsgrenser, som i stedet foreslås hentet fra register

- Spørsmålsstilling og rettledning til de 9 nye spørsmålene som ble tatt inn i fjorårets skjema 50, vil bli gjennomgått og forbedret innen 1. september av Statens vegvesen
- Det vil bli laget nye indikatorer og nye grunnlagsdata for faktaarket for kommunene basert på de nye spørsmålene om produksjonen knyttet til kommuneveier
- En ny kvalitetsindikator om universell utforming av holdeplasser vil bli tatt inn når kvalitetssikrede data foreligger.

3. Evaluering av siste rapportering (for 2014)

3.1. Utarbeiding av skjema

Det var tre endringer i kommuneskjemaet for 2014:

En justering av spørsmålet om belysning

- Det ble tatt med spørsmål om antall kilometer kommunal vei i følge kommunens egen oversikt.
- Kommuneveilengden fra registeret ble forhåndsutfyllt slik at kommunene kunne identifisere avvik.

I fylkesskjemaet (skjema 50) ble det tatt inn nye spørsmål om fylkesveifergedriften:

- Ant. fylkesveifergesamband som bare kan trafikkeres av kjøretøy <4m
- Ant. fylkesveifergesamband som bare kan trafikkeres av kjøretøy med aksellast <10 tonn
- Ant. fraktete kjøretøy med fylkesveiferge målt i PBE (personbilenheter)

Begge skjemaene fungerte bra og arbeidet med å oppdatere spørreskjemaene i Designer gikk fint.

3.2. Kontroller i skjema

Det ble laget noen nye kontroller i fylkesskjemaet for 2014, knyttet til spørsmålene om fylkesveiferge.

3.3. Innsamlingen av data (rapporteringen)

Tabellen nedenfor viser antall innkomne skjema og regnskap for 2014-publiseringen per 15. mars og 16. juni 2015:

	15.03.15				16.06.15			
	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap
Fylke	18	94,7 %	19	100 %	19	100 %	19	100 %
Kommune*	380	88,8 %	362	84,6 %	406	94,9 %	428	100 %

* Bydelsregnskap er ikke inkludert.

15.03.15

I 2015 ble 380 skjema mottatt innen publisering av foreløpige tall. Nivået har vært stabilisert de senere årene. Antall regnskap utgjorde 362. Svarinnngangen må sies å være tilfredsstillende.

16.06.15

Tabellen viser full dekning i både tjeneste- og regnskapstall for fylkeskommunene etter revisjonen. For kommunene er dekningsgraden på nesten 95 prosent for skjema, mens dekningsgraden for regnskap er 100 prosent. Det er som vanlig sendt og mottatt et stort antall e-post. Det er i tillegg et betydelig antall henvendelser over telefon.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ved mistanke om feil, ble det sendt e-post til skjemaansvarlig kontaktperson. Manglende svar på henvendelsen ble purret, men det er fortsatt noen kommuner som ikke følger opp revisjonshenvendelser fra SSB. For fylkene har våre henvendelser blitt fulgt opp.

3.5. Publisering

Publiseringen av 2014-tall gikk i hovedsak etter planen. Det ble laget noen nye indikatorer knyttet til fylkes-KOSTRA samt at indikatornavn ble justert, blant annet:

Ny indikator: Bompenginnt. i invest. i % av brutto investeringsutg. for fylkesvei

Tekstendring: Andel fylkesvei med tillatt aksellast over 10 tonn

Tekstendring: Andel fylkesvei med tillatt totalvekt over 50 tonn

Tekstendring: Andel fylkesvei med tillatt kjøretøylengde over 19,5 meter

Tekstendring: Andel fylkesveifergesamband med tillatt gjennomkjøringshøyde 4,2 meter og over. Prosent

Tekstendring: Andel fylkesveifergesamband som kan trafikkeres av kjøretøy med tillatt aksellast 13 tonn og over. Prosent

Ny indikator: Personbilenheter (PBE) av antall fraktete kjøretøy i alt (faktor)

Tekstendring: Andel fylkesveifergesamband hvor antall kjøretøy som kom med ønsket avgang var 98 prosent eller høyere

Ny indikator: Andel fylkesveifergesamband hvor antall kjøretøy som kom med ønsket avgang var mellom 96 og 98 prosent

Ny indikator: Andel fylkesveifergesamband hvor antall kjøretøy som kom med ønsket avgang var under 96 prosent

I tillegg ble det gjort noen mindre korreksjoner i kommunearkene.

3.6. Brukerreaksjoner

Det har kommet noen få brukerreaksjoner for 2014-rapporteringen og spørsmålene er blitt besvart fortløpende.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer verken i funksjons- eller artskontoplanen for regnskapsåret 2016. Imidlertid settes et system for å skille mellom drift og vedlikehold for fylkesveiene i drift for regnskapsåret 2015, med første antatte publisering i 2016. Det lages også et beregningsopplegg for å skille drift og vedlikehold for kommuneveiene, som det også er ønskelig å publisere i 2016.

4.2. Forslag til endring

Skille mellom drift og vedlikehold. Fylkesveier (konvertering mellom SVVs kontoplan og KOSTRAs artskontoplan) og kommuneveier

Arbeidsgruppa støtter innspillene/behovene for å skille mellom utgifter til drift og vedlikehold i KOSTRA, bl.a. for at det skal kunne føres gode dialoger om vedlikehold og etterslep mellom staten og fylkeskommunene. Det er tidligere gjort et forsøk på et slikt skille basert på daværende regnskapsføring for vedlikeholdsartene 070, 230 og 250. Beregningen førte ikke frem grunnet blant annet uensartet og manglende regnskapsføring på nevnte arter.

Arbeidsgruppa konkluderte for et par år siden med at det finnes tilstrekkelig informasjon i de fylkeskommunale regnskapene (basert på bevilgningskoder i SVV) til å gjøre et skille mellom drift og vedlikehold for fylkesveier, men at denne informasjonen går tapt ved konverteringen til artskontoplanen i KOSTRA. I lys av hvor viktig disse dataene er som styringsinformasjon, ikke bare for samferdselsområdet, ble problemstillingen løftet til KMD for utredning av hvordan dette kan løses innen KOSTRA-systemet.

SVV har i samråd med KMD ferdigstilt en konverteringstabell mellom SVVs kontoplan og KOSTRAs artskontoplan. I arbeidsgruppas junimøte 2014 kom det frem at konverteringen kan gjennomføres for samtlige fylker, og at det var mulig å foreta konverteringen for regnskapsåret 2014. Ikke minst på grunn av det ekstraarbeidet (omposterings) det ville medføre for fylkeskommunene med retningslinjer som ikke var klare ved inngangen til rapporteringsåret, ble arbeidsgruppa enige om å anbefale at iverksettelsen ble utsatt til 1. januar 2015 med første publisering av tall i 2016. Arbeidsgruppa har foreløpig ikke oversikt over om alle fylkeskommunene følger opp og supplerer oversikten fra SVV med egne utgifter for regnskapsåret 2015.

Det er ønskelig at det også for kommuneveier legges til rette for mer ensartet føring av drifts- og vedlikeholdskostnader i KOSTRA. SVV er ikke involvert i regnskapsføringen for kommuneveiene slik som for fylkesveiene, og det er vanskelig å se for seg erfaringsoverføring fra prosjektet knyttet til fylkesveier. Men ettersom veifunksjonen er mer rendyrket fra og med regnskapsåret 2014 (parkering er flyttet til funksjon 330), ble en ny gjennomgang av vedlikeholdsartene gjennomført og diskutert i arbeidsgruppa våren 2015. Det kan synes som om datagrunnlaget for et skille mellom utgifter til drift og vedlikehold av kommuneveier er bedre enn tidligere. Som for fylkesveier (funksjon 722) tas det sikte på å publisere en indikator som viser hva andelen av driftsutgiftene utgjør av totale brutto driftsutgifter. Arbeidsgruppa tar sikte på publisering av skillet i 2016 også for kommuneveier.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppa har hatt en grundig behandling av spørreskjemaene samt registerdataene som foreslås hentet inn i 2016 for rapporteringsåret 2015.

5.2. Forslag til endring

Skjema kommune (skjema 24)

Fjorårets fylkesskjema (skjema 50) ble utvidet med åtte spørsmål knyttet til fylkesveier. Arbeidsgruppa vil foreslå en lignende utvidelse av kommuneskjemaet for 2015 (skjema 24), men begrenset til fire spørsmål:

- Antall km kommunevei åpnet for trafikk siste år
- Antall km dekkelagt kommunevei siste år
- Antall km vei tilrettelagt for gående og syklende siste år som kommunen har ansvaret for ved ferdigstillelse
- Antall holdeplasser langs kommunevei som er universelt utformet åpnet for trafikk siste år.

Begrunnelsen er at kommuneveinettet er en stadig viktigere del av det offentlige transportnettverket, og hvor trafikantene stiller mange av de samme kravene til framkommelighet og standard som på fylkesveiene.

Selv om skjema 24 ikke er særlig omfattende, vil arbeidsgruppa samtidig foreslå at tre spørsmål fjernes fra skjemaet for 2015 (knyttet til fartsgrenser og om kontroll av registeropplysninger). Spørsmålet om fartsgrenser vil i stedet bli hentet fra register i SVV

Skjema fylke (skjema 50)

Skjema 50 ble for to år siden utvidet med spørsmål knyttet til fylkesveifergedriften. I fjor ble denne bolken utvidet med ytterligere tre spørsmål. Skjema 50 ble dessuten utvidet med ni nye spørsmål knyttet til fylkesveier, som ikke kan hentes fra NVDB. Dette bør gi et bedre bilde av hvordan fylkeskommunen har prioritert samferdsel det siste året.

Arbeidsgruppa vil ikke foreslå ytterligere utvidelse av fylkesskjemaet for 2015. Imidlertid vil Statens vegvesen gjennomgå spørsmålsstillingen og rettledningen til fjorårets nye spørsmål innen 1. september, slik at de kan tas inn i skjemaet for 2015-rapporteringen. Sannsynligvis kan de samme beskrivelsene nyttes også for de nye spørsmålene knyttet til kommuneveiene

Filuttrekk/registerdata

Følgende data bestilles fra SVV for rapporteringsåret 2015, med rapporteringsfrist 15.2.2016.

Databehov med grå bakgrunn er nye.

Bestilling av filuttrekk fra den nasjonale vegdatabanken i Statens vegvesen i 2016 for statistikkåret 2015. Frist for rapportering 15.2.2016

	Måleenhet	Fordeling på regionalt nivå			Merknader
		Hele landet	Fylke	Kommune	
Riks-, fylkes-, kommune-, privat- og skogsbilveg	Km	x	x	x	
Fylkesveg uten fast dekke	Km	x	x		
Fylkesveg med 4 felt	Km	x	x		
Fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Km	x	x		
Fylkesvei med begrensning på totalvekt <50 tonn	Km	x	x		
Fylkesveg med fartsgrense 50 eller lavere	Km	x	x		
Kommunal vei og gate med fartsgrense 40 km/t eller lavere	Km	x	x	x	
Fylkesveg med vegbredde mindre enn 6 meter	Km	x	x		
Fylkesvei med begrensning på kj.t.lengde <19,5m	Km	x	x		
Underganger på fylkesveg med høydebegrensning lavere enn 4 m ...	Antall	x	x		
Fylkesveg med dårlig eller svært dårlig dekketilstand	Km	x	x		
Fylkesveg uten fast dekke >5000 ÅDT	Km	x	x		
Fylkesveg i alt >5000 ÅDT	Km	x	x		
Tunneler på fylkesveg	Km	x	x		
Tunneler på fylkesveg	Antall	x	x		
Tunneler på fylkesveg med lengde 500 m og over	Antall	x	x		
Tunneler på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Antall	x	x		
Vegbruer på fylkesveg	Antall	x	x		
Bruer på fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Antall	x	x		
Bruer på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Antall	x	x		
Midtrekkverk på to og trefelts fylkesveger	Meter	x	x		
Gang- og sykkelveger (statlig eller fylkeskommunalt ansvar) langs fylkesvei	Km	x	x		
Gang- og sykkelvei i byer/tettsteder >5000 innbyggere	Km	x	x		
Forsterket midtoppmerking (rumlefelt), på fylkesveg	Meter	x	x		
Støyskjermer og voller langs fylkesvei	Meter	x	x		
Kollektivfelt langs fylkesvei	Antall	x	x		
Holdeplasser langs fylkesvei	Antall	x	x		
Holdeplasser langs fylkesvei som er universelt utformet	Antall	x	x		

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Faktaarkene for både kommune og fylkeskommune ble nøye gjennomgått for tre år siden, og en del endringer for bedre lesbarhet ble gjort. For 2016-publiseringen av 2015 data, foreslås noen nye indikatorer og nye grunnlagsdata i kommunefaktaarket, som følge av forslaget om nye spørsmål i skjema 24.

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall foreslås fjernet for 2016.

6.1.2. Nye nøkkeltall

For fullstendig oversikt over faktaarket for kommunene, og med forslag til endringer, se vedlegg 8.7. For fullstendig oversikt over forslaget til faktaark for fylkene, se vedlegg 8.8.

6.1.3. Endring av innhold i eksisterende nøkkeltall

Det foreslås ingen endringer i innholdet i eksisterende nøkkeltall.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Vi skrev i fjorårets rapport at videreutviklingen av KOSTRA samferdsel blant annet ville bli sett i sammenheng med oppfølgingen av helhetlige bymiljøavtaler. Som omtalt tidligere i rapporten er det enighet i arbeidsgruppa at SVVs forslag i høringsbrev av 24.02.15 til indikatorer for (arealbruk og) parkering for oppfølging av nevnte avtaler, vanskelig kan bli en del av datainnhenting til KOSTRA samferdsel. Det nyoppnevnte ASSS-nettverket for samferdsel har ennå ikke kommet med noe konkret forslag til endring/utvidelse/nye indikatorer i KOSTRA Samferdsel, men vi ser ikke bort fra at det etter hvert vil komme. Så langt kan det nok virke som om ASSS-kommunene ønsker detaljer det kan bli vanskelig å ta høyde for i KOSTRA - **så sant det ikke åpnes for differensiert rapportering**. Konklusjonen i Samordningsrådet med hensyn på KNNM-området blir viktig i så måte.

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har over flere år hatt en omfattende prosess med å utvikle kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel. Status for kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel er:

Dagens kvalitetsindikatorer

- **Andel kilometer fylkesvei med dårlig eller svært dårlig dekketilstand (fylke)**
Indikatoren sier noe om standarden på fylkesveinettet. Dataene fås fra Nasjonal vegdatabank.
- **Antall setekilometer for buss per innbygger (fylke)**
Indikatoren sier noe omfanget på busstilbudet. Dataene hentes fra SSBs kollektivtransportundersøkelse.
- **Andel kommunale veier og gater uten fast dekke (kommune)**
Indikatoren sier noe om kvaliteten på kommuneveinettet. Dataene fås fra skjema 24 og Nasjonal vegdatabank.
- **Antall parkeringsplasser skiltet for bevegelseshemmede per 10 000 innbyggere**
Indikatoren sier noe om tilgjengeligheten til parkeringsplasser for forflytningshemmede. Dataene hentes fra KOSTRA-skjema 24.

Vurdering av nye kvalitetsindikatorer og status fagregistre

I henhold til mandatet har arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel vurdert nye kvalitetsindikatorer, og også hvilke endringer som da må gjøres i eventuelle fagsystemer for at datagrunnlaget skal være registerbasert.

Arbeidsgruppa har vurdert mulige fagsystem som datakilde for nye kvalitetsindikatorer. Det er egentlig bare ett system som peker seg ut som mulig kilde; Nasjonal vegdatabank (NVDB). NVDB har gjennom mange år vært brukt som sentral datakilde i KOSTRA. Det har vært problemer med dårlig kvalitet på enkelte av variablene i enkelte fylker. Vegdirektoratet har tatt tak i problemene og hatt og har kvalitetsprosjekter gående. Fortsatt er det noen grunnlagsdata som ikke kan leveres (jf. punkt 5.2).

Arbeidsgruppa har fått tilsendt alle de 360 objekttypene som er tilgjengelig i NVDB. Gjennomgangen viser at det kun er informasjon om holdeplasser som er av interesse i forhold til nye kvalitetsindikatorer på området Samferdsel.

Nytt indikatorforslag:

- o Andel holdeplasser som er universelt utformet

Behov for endringer i fagsystem

Nytt holdeplassregister vil kunne gi nødvendige grunnlagsdata.

Ellers arbeider det nye ASSS-nettverket for Samferdsel med datagrunnlaget i KOSTRA Samferdsel og kan senere komme med forslag til nye indikatorer, herunder kvalitetsindikatorer. Arbeidet i Statens vegvesen med nye bymiljøavtaler følges også, men foreløpige vurderinger tyder ikke på at indikatorene som velges der er relevante å presentere i KOSTRA-sammenheng.

På oppfordring fra gruppa har KMD gjort en særskilt vurdering av de eksisterende kvalitetsindikatorene på samferdselsområdet. Konklusjonen fra KMD var at de vi har og som vi foreslår «er greie».

7.2. Annet

Antall kilometer kommunevei – delvis uensartet oppfatning (kvalitetssikring av Vbase)

Tallet på kilometer kommunevei i den enkelte kommune er som sådan av interesse (grunnlagsdata) samtidig som tallet inngår (i nevner) i flere indikatorer. Kilometer vei hentes fra Nasjonal veidatabank (NVDB) i Statens vegvesen, men Statens kartverk er rettighetshaver og sentrale i oppdateringen gjennom Vbase.

Etter tilbakemelding fra flere kommuner om at blant annet indikatoren brutto driftsutgifter per kilometer kommunevei viser en for høy utgift, ble kommunene i skjemaet for 2014 bedt om å oppgi kilometer kommunevei i den grad man mente dette avvek fra det oppgitte registertallet basert på informasjon fra NVDB (Vbase). Kartleggingen viste at om lag 13 prosent av kommunene oppga et tall som avvek 10 prosent eller mer fra hva som var registrert i Vbase. Det store flertallet av disse kommunene opererte med et tall som var høyere enn hva registeret viste. Arbeidsgruppa finner dette uheldig, og tar sikte på et møte med rettighetshaverne i Statens kartverk i løpet av høsten 2015.

Parkering

Utgifter og inntekter knyttet til parkering regnskapsføres på funksjon 330 fra og med regnskapsåret 2014. På kommuneskjema 24 Samferdsel stilles det en del spørsmål knyttet til de offentlig regulerte biloppstillingsplassene. Kvaliteten har nok tidligere vært diskutabel, men er gradvis blitt bedre. Arbeidsgruppa går derfor inn for å beholde spørsmålene. Det er for tiden dessuten trykk på denne type data som grunnlag/indikator for utviklingen av biltrafikken i byene.

Det er dessuten som en følge av bymiljøavtalene oppstått et særskilt behov for å klarlegge databehovet om arealbruk og parkering. I høringsbrev fra Statens vegvesen av 24. februar 2015 (anbefalinger oversendt til Samferdselsdepartementet 25. juni 2015), er det blant annet foreslått tre indikatorer for parkering. Disse er som følger:

1. Andel arbeidstakere med fast oppmøtested som har gratis parkeringsplass (disponert av arbeidsgiver)
2. Antall parkeringsplasser som tillates ved nye besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter i ulike områder i gjeldende parkeringsnorm
3. Antall offentlig tilgjengelige parkeringsplasser i avtaleområdets sentra/kollektivknutepunkt
  - a. Andel av de offentlig tilgjengelige parkeringsplassene som har makstid på opptil 2 timer
  - b. Andel av de offentlige tilgjengelige parkeringsplassene som har progressiv prising

Arbeidsgruppa for Samferdsel gjennomgikk disse på møtet 21. april. Det ble konkludert med at ingen av forslagene til indikatorer er egnet for rapportering gjennom KOSTRA skjema 24.

Netto investeringsutgifter til fylkesvei

Det er ønskelig å beregne hvor stor andel av fylkeskommunenes investeringsutgifter til fylkesvei som finansieres av bompenger. Selv om det fortsatt kan forekomme ulik føring av bompenger i fylkesregnskapene, er det viktig å synliggjøre data som i neste omgang kan bidra til at kvaliteten på rapporteringen øker. Arbeidsgruppa har følgelig for 2014 publisert en indikator som viser fylkenes bruk av bompengelinntekter i prosent av brutto investeringsutgifter for fylkesvei. Det er også laget 4 grunnlagsberegninger:

- Bompengelinntekter i investering, fra egne bomanlegg , fylkesveier **Feil! Objekter kan ikke lages ved å redigere feltkoder.**
- Bompengelinntekter i investering, fra bompengeselskap, fylkesveier
- Bompengelinntekter i drift, fra egne bommer, fylkesveier
- Bompengelinntekter i drift, bompengeselskap, fylkesveier

Arbeidsgruppen vil følge særskilt med på denne indikatoren for å se om kvaliteten kan økes på det som innrapporteres.

8. Vedlegg

8.1. Utkast til skjema 24 Samferdsel for 2015

8.2. Utkast til rettledning for skjema 24 Samferdsel for 2015

8.3. Utkast til rettledning for skjema 50 Samferdsel for 2015

8.4. Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2015

8.5. Funksjonsinndelingen for regnskapsåret 2016

Funksjonsinndelingen som gjaldt for regnskapsåret 2015 for KOSTRA-funksjonene innen Samferdsel finnes

her: https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/kostra_hovedveileder_2015.pdf Veiledningen for regnskapsåret 2016 vil normalt bli gjort tilgjengelig på KMDs WEB-sider i november 2015.

8.6. Forslag til nøkkeltall for kommunene for 2015

8.7. Forslag til nøkkeltall for fylkene for 2015

Brann- og ulukkesvern

1. Innleiing

1.1. Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetting

Arbeidsgruppa består av følgjande:

Magne Bjerkseth, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

Frode Sandvin Folkedal, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

Trygve Lennavik, KS (Molde kommune/ Norsk brannbefals landsforbund)

Bjørn Sigmund Andersen, KS (Tønsberg kommune)

Olav Solli, Statistisk sentralbyrå (SSB)

Linda Allertsen Statistisk sentralbyrå (SSB)

Trond Ekornrud, Statistisk sentralbyrå (SSB)

Det blei halde eitt møte i arbeidsgruppa våren 2015.

Gruppa sitt arbeidsfelt dekkjer følgjande funksjonar i KOSTRA:

338 Førebygging av brannar og andre ulykker

339 Beredskap mot brannar og andre ulykker

Gruppa arbeider etter det generelle mandatet for KOSTRA sine arbeidsgrupper.

Arbeidsgruppa skal bl.a. følgje utviklinga på sitt område, vurdere og eventuelt føreslå endringar i rapporteringa sitt omfang og innretting, føreslå kva nøkkeltal og grunnlagsdata som skal publiserast, og sikre ein hensiktsmessig og effektiv dataflyt. Arbeidsgruppa skal òg til dømes ta omsyn til oppgåvebyrden og grunngi eventuelle endringar i rapportering frå eitt år til eit anna, og spesielt utvikla og vurdere kvalitetsindikatorar.

2. Oppsummering og tilråding

2.1. Oppsummering

Etter fleire årgangar med manglande tenestedata blei det i 2015 for andre året på rad publisertoppdaterte årgangar med rekneskaps- og tenestedata ved den førebelse publiseringa 16.mars og ved den endelege publiseringa 15.juni.

Arbeidet med omlegging til nytt rapporteringssystem i Direktoratet for samfunns-tryggleik og beredskap (DSB) for nokre år tilbake har ført til ressursmangel, noko som igjen har ført til at dei ikkje har vore i stand til å levera oppdaterte årgangar med tenestedata til dei oppgitte fristane, som KOSTRA har sett for dei to publiseringane 15.mars og 15.juni. Etter SSBs vedtak om opplysningsplikt og god dialog mellom SSB og DSB, er ikkje dette lenger tilfelle.

19.juni blei det publisert DS-artikkel for brann- og ulukkesvern. Dette er tredje året på rad det blir publisert DS-artikkel for dette området. Artikkelen kommenterte hovudtal og funn frå brann- og ulukkesvernstatistikken.

SSB og DSB hadde eit bilateralt møte i januar 2015. Målsetjinga var mellom anna å drøfta eit revidert utkast av «Melding om brannvernet» som alle landets brannvesen rapporterer inn til DSB. I tillegg blei det drøfta nye framtidige indikatorar og kvalitetsindikatorar på området. I tillegg blei det orientert om SSB sitt nye produksjons- og editeringssystem. Meininga er at SSB ved hjelp av dette systemet skal kunna bidra med informasjon om kommunar som ikkje er med i rapporteringa, og kva kommunar som har store avvik samanlikna med tidlegare års rapportering. Det er oppretta ein bilateral dialog mellom DSB og SSB i den samanhengen og etatane vil følgja opp dette hausten 2015.

Arbeidsgruppa vil gjennomføra eit møte i hausten 2015 der innhaldet i høvesvis "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal bli diskutert. Meir spesifikt skal innspel til revidert skjema for "Melding om brannvernet" som skal bli drøfta. DSB kjem til å førebu dette møtet.

Etableringa av den nye rapporteringane til DSB når det gjeld "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" vil etter kvart gi nye moglegheiter for nye relevante styringsindikatorar i KOSTRA.

2.2. Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa vil hausten 2015 utarbeida eit notat til rekneskapsgruppa i KOSTRA som problematiserer fordeling mellom funksjonane 338 og 339, samt funksjon 120 *administrasjon*. Det er særleg ønskjeleg å få klarlagt kva som skal førast på f120 *administrasjon* av utgifter knytt til leiande brannpersonell. Det er grunn til å tru at praksisen er ulik frå kommune til kommune. Arbeidsgruppa vil venta på svar frå KOSTRA rekneskapsgruppa før ein fattar avgjersle om kva ein skal foreta seg vidare. Det er òg ting som tydar på at utgifter knytt til personell som i utgangspunktet skal arbeida med beredskap (funksjon 339) i staden arbeider med førebygging (funksjon 338) utan at det kjem fram i rekneskapet.

Dersom KOSTRA rekneskapsgruppa meiner det vil vera nytte i det, kjem arbeidsgruppa hausten 2015 utarbeida eit brev som skal sendast ut til alle brannvesen i Noreg med kopi til økonomiavdelingane i dei involverte kommunane. I brevet vil ein presisera viktigheita og behovet for mest mogleg samanliknbare tal på tvers av kommunane. Brevet vil særleg fokusera på rett fordeling av utgifter mellom funksjonane 338 og 339. Dette er eit ledd i å gjera tala mest mogleg samanliknbare på tvers av kommunane, og forhåpentlegvis vil dette gi ein positiv effekt etter kvart.

Arbeidsgruppa ønskjer framleis at 1.novemberbrevet skal ha med ei presisering av viktigheita av å fordela rett mellom funksjon 338 og 339 i KOSTRA rekneskapen.

Arbeidsgruppa ønskjer frå og med publiseringa i 2016 å fjerna indikatorane knytt til MVA-kompensasjon. Grunngevinga er at ein lenger ikkje ser relevansen av desse som nyttig styringsinformasjon for området. Tala vil framleis vera tilgjengelege på nivå 3 (grunnlagsdata), og dermed vil indikatorane vera moglege å laga ved samanstilling av grunnlagstala.

Kvalitetsindikatoren «Delen personar med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekt» vil ikkje lenger bli vidareført i statistikken. Årsaka er ei endring i rapporteringa «Melding om brannvernet» (MOB) som ikkje lenger vil gjera det mogleg å laga indikatoren. Endringa i rapporteringa vil samstundes gi ein gjera det mogleg å publisera indikatoren «Delen brannpersonell med relevant kompetanse». Arbeidsgruppa anbefalar at denne blir publisert f.o.m. statistikkåret 2015. Det er viktig å understreka at DSB enno ikkje har vedteke om dei skal utvikla MOB vidare. Det same gjeld spørsmål som eventuelt skal inn.

I 2013 blei det sendt ut invitasjon tilt Justis- og beredskapsdepartementet om deltaking i samordningsrådet i framkant av møtet i september. Departementet deltok ikkje på møtet og DSB kjem til å følgja opp departementet om dette. Alternativet kan vera at DSB sjølv deltek på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet.

Den nye rapporteringssløysinga som DSB har under konstruksjon dreier seg i første omgang om "Rapport om hendingar" (ROH), medan arbeidet med å inkludere "Melding om brannvernet" (MOB) blei starta opp hausten 2014. Ein viktig føresetnad for det nye rapporteringssystemet er at alle naudsentralar tek i bruk eit oppdragshandteringssystem og database kalla Vision frå og med 1. januar 2016. Det er eit mål å få på plass ein automatisk rapportering til DSB frå Vision-

databasen, og at heile systemet blir implementert frå og med 1. januar 2016. Det er planlagt pilotar frå hausten 2015, og ei av oppgåvene blir å jobba vidare med variabellista og korleis informasjonen kan bli nytta i KOSTRA.

Arbeidsgruppa har bestemt at det skal gjennomførast eit arbeidsgruppemøte tidleg på hausten 2015 der innhaldet "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal bli drøfta. Meir spesifikt skal ein drøfta kva informasjon frå "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" kan eigna seg til å bli publisert i KOSTRA i framtida. DSB kjem til å førebu saksdokument i begge samanhengar. DSB har i samband med dette kome med fleire forslag til nye indikatorar. Arbeidsgruppa anbefalar at desse blir arbeida vidare med i løpet av hausten 2015 og våren 2016. Kva indikatorar som eventuelt skal inkluderast er avhengig av kva som blir inkludert av spørsmål i Melding om brannvernet, og avhengig av kvalitet på data første året.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

All personell- og tenesterapportering skjer til DSB som overfører eit ekstrakt til SSB som blir nytta i faktaarka på KOSTRA sine nettsider. DSB samlar inn datagrunnlaget sitt frå «Melding om brannvernet» (MOB) og «Rapport om hendingar» (ROH). Gruppa gir kvart år merknader/innspeil til DSB sine skjema "Melding om brannvernet" (MOB), som dannar grunnlag for hovuddelen av KOSTRA-data. I år blei det levert inn oppdatert 2014-årgang med tenestedata i tide til både den førebelse og endelege publiseringa (16.mars og 15.juni).

Ei varsla endring i rapporteringsløysingane til DSB vil etter kvart gi betre kvalitet på data, og nye moglegheiter til kva som kan publiserast i KOSTRA.

Arbeidsgruppa er involvert i arbeidet med å revidera innhaldet i MOB. I tillegg ønskjer SSB å be om utvida leveransar, frå det innsamla datagrunnlaget, frå DSB. Dette for å få eit meir heildekkande bilete av tenesteområdet. forslag til nye rapporteringar og nye potensielle indikatorar.

3.2. Kontrollar i skjema

Det er niande året "Melding om brannvernet" blei rapportert elektronisk frå kommunane til DSB. Skjemaet har valideringar og krav til felt som må fyllast ut før innsending. Rettleiing og informasjon ligg tilgjengeleg for dei enkelte felt som skal fyllast ut. I tillegg har alle kommunane fått tilsendt eit grunnlag (med fjorårets tal) og informasjon om overgangen til elektronisk rapportering.

3.3. Innsamling av data (rapporteringa)

16. mars blei det publisert førebelse data for 2014-årgangen. I samband med dette blei førebelse tenestedata levert av DSB, medan førebelse rekneskapsdata for 2014 blei henta frå kommunerekneskapsen. Når det gjeld rekneskapsdata var svarprosenten omtrent den same som den var ved marspubliseringa 2014.

Når det gjeld tenestedata fekk SSB sendt over førebelse tal frå DSB i god tid før publiseringa 16.mars. Tenestedata som blei publiserte var alle kommunar som hadde levert inn tal til DSB per 15.februar 2015. Det var berre seks kommunar som ikkje hadde levert inn, noko som berre utgjør om lag 1,4 prosent av kommunane. Elles kan det nemnast at talet på bustad og bygningsbrannar og talet på utrykkingar var førebelse, det vil seia det som på det dåverande tidspunktet låg inne i fag-systemet til DSB. Tal på erstatningar er innhenta frå Finansnærings fellesorganisasjon (FNO) og er fortløpande, det vil seia at dei heile tida baserer seg på estimerte erstatningar.

For den reviderte publiseringa 15.juni fekk SSB tilsendt tenestedata av DSB i god tid før publisering. Det var berre to kommunar som ikkje hadde rapportert innan tidsfristen. Dette var etter gjentekne påminningar via brev, e-post og telefon. Samstundes leverte alle dei største kommunane inn. For kommunane som ikkje hadde rapportert inn til DSB blei det nytta tal for sist innrapporterte årgang. I tillegg blei det opplyst om kva kommunar det gjaldt i ei fotnote ved publisering. I etterkant av publiseringa 15.juni blei på, på same måte som i fjor, publisert ein Dagens statistikkartikkel (DS-artikkel) som omtala hovudtal og endringar på området (http://ssb.no/offentlig-sektor/statistikker/brann_kostraaar). Datoen for publisering av artikkelen var 19.juni.

Både «Melding om brannvernet» (MOB) og «Rapport om hendingar» (ROH) blir no rapportert elektronisk frå alle kommunar (brannvesen) via ein innrapporteringsportal (Formstream). Rapport om hendingar (ROH) blei innført for elektronisk rapportering frå 01.01.2010 og inneheld informasjon om brannvesenets handtering av hendingar (dei tidlegare skjemaa). DSB kan på bakgrunn av dei innrapporterte data stilla i saman rapportar med tenestedata som tidlegare. Det nye fagsystemet for etaten føretekk rapportering frå det enkelte brannvesen og ikkje per kommune, men foreløpig ser det likevel ut til at ein får ut data per kommune.

Sjølv om dette er tredje året der dei er a jour med tenesterapporteringa til SSB, er det framleis utfordringar med å få inn tal dei gitte tidsfristane frå samlege brannvesen. Innrapportering av tenestedata frå over 300 brannvesen rundt om i landet er ein omfattande og tidkrevjande jobb. Det kjem særleg av at rapporteringsløyisinga som eksisterer p.t. ikkje er optimal. DSB vil likevel jobbe for å ivareta forpliktingane som ligg i SSB sitt vedtak om opplysningsplikt. Det inneber at data blir rapportert frå DSB til SSB to gongar i året, høvesvis 15. februar (til KOSTRA-publisering 15. mars) og 15. mai (til KOSTRA-publisering 15. juni).

I år var rapporteringa til DSB for "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" tilgjengeleg for rapportørane i kommunane (brannvesena) frå og med 2. januar. Frist for innlevering blei sett til 31. januar. Når det gjeld endringar i skjemaet for "Melding om brannvernet" blir det lagt opp til eit arbeidsgruppemøtet hausten 2015. Endringane ein kjem fram til vil bli inkludert i skjema for rapporteringsåret 2015. Arbeidsgruppa bør freista å behalda spørsmål som gir relevant styringsinformasjon per i dag. I tillegg må ein freista å ta inn nye spørsmål som etter kvart kan gi nye relevante indikatorar og kvalitetsindikatorar i KOSTRA for tenestområdet.

DSB vil på same måte som i år halde SSB informert i framtida om data kan leverast innanfor fristane som er nedfelt i vedtak om opplysningsplikt. DSB og SSB er einige om at vedtak om opplysningsplikt (brevet datert 26.mars 2012, frå SSB til DSB, om vedtak om opplysningsplikt) skal danna det formelle avtalegrunnlaget for dataleveransar mellom DSB og SSB i framtida

Den nye rapporteringsløyisinga for «Rapport om hendingar» direkte frå 110-sentralane vil forhåpentlegvis gjera det lettare for brannvesena å rapportera. I tillegg ventar ein at kvaliteten på tala vil bli betre. Samstundes gir den nye ordninga ny tilgang til informasjon som ikkje tidlegare har vore tilgjengeleg. Arbeidsgruppa må i tida framover vurdere korleis den nye informasjonen kan brukast i for å gi ny og relevant styringsinformasjon for området som kan publisert i KOSTRA.

3.4. Arbeiding/revisjon og kontroll

For "Melding om brannvernet" har det gjennom åra vore varierende kvalitet på utfyllinga. Rett nok ser det ut til at dette har betra seg dei seinare åra og for 2014-data har DSB følgd tett opp kommunar der det er mistanke feilrapportering. Det har tidlegare vore knytt usikkerheit til årsverk til funksjon 339 (beredskap), der fleire

kommunar har urimelige avvik mellom tal på personar og tal på årsverk. Problemet er ikkje berre avgrensa til kommunar med interkommunalt brannvern.

Samstundes er det ofte heilt normalt at det er stor forskjell på talet på personar og årsverk. I brannvesenet er det svært utbreidd at ein enkelt person har tre til fire forskjellige funksjonar, med kvar sine små stillingsprosentar. Til dømes kan ein person vera ti prosent brannsjef, tjue prosent leiar førebyggjande, ti prosent leiar beredskap og ti prosent utrykkingsleiar, til saman i dette døme femti prosent stilling. Ikkje minst i små kommunar kan det vera personar med forsvinnande liten stillingsprosent, til dømes brannsjef i 0,05 prosent stilling.

SSB har orientert DSB om eit nytt produksjons- og editeringssystem for publisering av statistikk. Målsetnaden er at DSB òg skal kunna dra nytte av den i revideringsperioden mellom februar og mai kvart år. Meininga er at SSB etter kvart skal produsera rapportar med oversikt over dei kommunane/brannvesena med størst endring mellom årets og fjoråret på sentrale variablar. Rapportane vil òg ta omsyn til dei kommunane som har størst påverknad på talet for heile landet. På denne måten er det lettare å prioritera i kva rekkefølge DSB bør kontakta kommunane. SSB sende ikkje desse rapportane til DSB i samband med revideringa for 2014-årgangen, men tek sikte på å gjera dette til neste år, for 2015-rapporteringa. SSB tek sikte på å senda døme på rapportar som er mulege å senda til DSB i løpet av hausten 2015. I samband med dette er

3.5. Publisering

Ved den førebelse publiseringa 16.mars blei førebelse tenestedata for 2014, og førebelse utgiftstal frå kommunerekneskapen for 2014 publisert.

Ved den endelege publiseringa 15.juni blei det publisert endelege tenestedata for 2014, og reviderte utgiftstal for same årgang. Dette var tredje året på rad at området publiserte oppdaterte årgingar for både teneste- og rekneskapsdata ved den førebelse og reviderte publiseringa.

Når det gjeld tal for samarbeidande kommunar, sjå rapporten sitt punkt 7.2. For kommunar som ikkje har rapportert inn tidsnok er det blitt brukt tal frå siste innrapporterte årgang. Dette er det blitt informert om i fotnote i publiseringa.

Det blei elles oppdaga nokre små feil i publiseringa 15.juni, som blei retta opp att 26.juni.

3.6. Brukarreaksjonar

Utover spørsmål frå enkeltkommunar som etterlyser oppdaterte tenestedata ved den førebelse publiseringa har ikkje SSB teke imot spesielle etterspurnader.

3.6.1. Fordeling mellom funksjonane 338 og 339

I 2007 kontakta arbeidsgruppa Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) angående feilføring av kostnader og inntekter i samband med funksjonane 338 og 339, og mulege løysingar på dette problemet. KRD ønska ei meir detaljert oversikt, og arbeidsgruppa har sidan dette følgt opp føringa mellom dei to funksjonane.

Ein gjennomgang av konserntala frå 15.junipubliseringa 2014 for indikatoren netto driftsutgifter til funksjon 338 i 2012 viser at 112 kommunar rapporterer netto inntekt, 4 kommunar 0, 316 kommunar netto utgifter. Samanlikna med tala frå 2013 er det færre kommunar som rapporterer netto inntekt og 0, og følgeleg fleire som rapporterer netto utgifter.

Funksjon 338 inneheld feietenesta som er ei teneste kor kommunane krev inn feiegebyret og på den måten vil inntekter "nulla ut" utgifter til funksjon 338. Dei kommunane som har rapportert funksjon 338 i null eller med netto inntekt vil

truleg berre inkludera feietenesta til funksjon 338, medan resten av det førebyggjande arbeidet som føregår i det enkelte brannvesen ikkje blir fordelt mellom funksjon 338 og 339, men blir bokført i sin heilskap på funksjon 339. Arbeidsgruppa er einige om å utarbeida eit notat til KOSTRA rekneskapsgruppa som synleggjer problemet. Dersom rekneskapsgruppa meiner det er nytte i det kan det bli aktuelt å skriva eit brev som skal gå ut til alle brannvesen med økonomi-avdelingane i dei involverte kommunane på kopi i løpet av hausten 2015. Brevet skal presisera viktigheita av at det enkelte brannvesen og kommune må følgja KOSTRA-rettleiaren i samband med å fordela utgiftene på dei to funksjonane. Samstundes er det viktig at alle IKS og andre samarbeidsordningar spesielt, legg til rette for fakturering til dei samarbeidande kommunar kor fakturaene blir splitta på funksjon 338 og 339 frå og med rekneskapsåret 2015.

Arbeidsgruppa ønskjer vidare at presiseringa av kor viktig det er å skilja mellom dei to funksjonane skal halda fram med å stå i "1.novemberbrevet" som blir sendt ut til alle kommunane. Gjennomgangen av dei publiserte tala for 2014, viser at problemet enno ikkje er løyst, samstundes ser ein noko betring samanlikna med tidlegare årgangar med tidlegare årgangar.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa har ingen konkrete ønskjer til endringar.

Samstundes vurderer arbeidsgruppa måtar å gjera det klarare for rapportørane kor viktig skilje med funksjon 338 og 339 er. Det er mistanke om at fleire kommunar ikkje splittar slik hensikta er tenkt (sjå punkt 3.6.1).

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Sjå punkt 7.3 om vurdering av årsverksopplysningar frå register.

Arbeidsgruppa vil gjennomføra eit arbeidsgruppemøte i hausten 2015 der innhaldet i "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal drøftast. Meir spesifikt skal spørsmåla i "Melding om brannvernet" bli drøfta. Truleg vil dette føra til endringar datagrunnlaget, både når det gjeld eksisterande indikatorar som blir publisert i brann- og ulukkesvernstatistikken, men òg når det gjeld nye data som det kan vera aktuelle å føreslå som nye indikatorar ein gong i framtida.

DSB har føreslått ei rekke endringar i både MOB. Arbeidsgruppa har ikkje vedteke endelege endringar, men vil arbeida med dette i løpet av hausten 2015. I dette arbeidet må ein ta utgangspunktet i kva nye rapporteringar som gi eit betre, meir dekkande og relevant bilete av tenesteområdet.

5.1. Bakgrunn for endring

Omlegginga til nytt innrapporteringssystem i DSB vil både gi tilgang til nye data som kan vera aktuelle som grunnlag for indikatorar i KOSTRA. Samstundes vil omlegginga òg kunna endra allereie eksisterande datagrunnlag. Arbeidsgruppa vil i samband med dette gjennomføra eit arbeidsgruppemøte hausten 2015 der innhaldet i "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal drøftast. Det er først når ein veit resultatet av dette at ein kan seia noko framtidige forslag til endringar SSBs innsamling og publisering.

5.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppa må først sjå konsekvensane av endringane i omlegginga av rapporteringssystemet til DSB, der mellom anna i "Rapport om hendingar" og

”Melding om brannvernet” er inkludert, før ein kan ta stilling til konkrete forslag til endringar (sjå punkt 5.1).

6. Ønska endringar i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket ser ut til å fungera rimeleg godt i forhold til dei data DSB og SSB samla sett har tilgjengelege. Innføringa av felles dekningsgrader for dei interkommunale samarbeidsområda har klart betra relevansen til faktaarka. Gruppa si vurdering er framleis at det ikkje er vesentlege haker ved informasjonsverdien ved slike felles tal. Jf. punkt 7.3.

Når det gjeld absolutte tal for årsverk vert ikkje desse publisert i faktaarka. Det kan henda at dette bør vurderast å publisera i framtida.

Når det gjeld kvalitetsindikatoren «Delen A-objekt som har fått tilsyn» blei denne fjerna som kvalitetsindikator ved publiseringa i 2015. Årsaka er at nye føreskrifter frå DSB inneber at tilsyn med A-objekt skal gjerast meir ved behov og ikkje nødvendigvis årleg at tilsyn med A-objekt skal gjerast meir ved. Det kan innebera at kommunar har svært varierende tal mellom to årgangar, utan at det nødvendigvis treng å seia noko om kvaliteten på tenesta. Arbeidsgruppa meiner likevel at det er ein relevant indikator som gir relevant styringsinformasjon.

6.1.1. Fjerning av eksisterande nøkkeltal

Grunna endringar i rapporteringa til DSB vil følgjande kvalitetsindikator bli fjern f.o.m. publiseringa i 2016:

- Delen personar med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekt

6.1.2. Nye nøkkeltal

Arbeidsgruppa har ingen forslag til nye nøkkeltal f.o.m. publiseringa i 2016.

I samband med endringar i rapporteringa til DSB ventar ein å få tilgang til meir data enn tidlegare. Det er naturleg at mykje av dette kan danna grunnlag for nye nøkkeltal. Det er samstundes for tidleg å koma med konkrete forslag til samordningsrådet i år. Det er òg ønskeleg å vurdere kvaliteten på tala før dei blir publisert. DSB har enno ikkje vedteke endeleg innhald i MOB. Ein må difor venta til dette er på plass før ein fremjar nye nøkkeltal.

6.1.3. Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal

Det er ingen konkrete forslag til endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal.

Samstundes kan det nemnast at Endringar i dimensjoneringsføreskrifta vil innebera at tilsyn med A-objekt skal gjerast meir etter behov framover, og at kompetansekrava knytt til tilsyna vil bli endra.. Dei nye lov- og føreskriftendringane skaper eit behov for nye og meir relevante indikatorar. I den samanhengen blir det naudsynt for arbeidsgruppa å sjå nærmare på innhaldet i ”Melding om brannvernet” hausten 2015.

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorar

Dei seinare åra er det definert fire kvalitetsindikatorar på faktaarket:

- Delen A-objekt som har fått tilsyn

- Delen piper feia
- Talet på bustadbrannar pr. 1000 innbyggjar
- Delen personar med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekt

Den siste indikatoren vart gjeninnført i 2007 og er eit mål på kor stor del av personellet i ein kommune som fører tilsyn med særskilte brannobjekt i ein kommune har kompetanse. Ifølgje forskriftene er det eit påbod om at alle som gjennomfører tilsyn skal ha gjennomført kurs i førebyggjande brannvern. Kurset skal gi dei kunnskap til å gjennomføra tilfredstillande tilsyn med brannobjekta. Indikatoren seier noko om kvaliteten på personellet som fører tilsyn i dei ulike kommunane.

Grunna endring i rapporteringa til DSB f.o.m. 2015 vil ikkje denne indikatoren bli vidareført. Ein ny indikator som vil bli etablert er «Delen brannpersonell med relevant kompetanse». Arbeidsgruppa anbefaler at denne òg blir definert som ein kvalitetsindikator. Det inneber at denne også vil seia noko om kvaliteten på det samla personellet som utfører brann- og ulukkesverntenestene.

Etter tilråding frå ad hoc-gruppa for kvalitetsindikatorar fatta arbeidsgruppa ei avgjersle om at indikatoren "Andel A-objekter som har fått tilsyn" skal oppfattast som ein indikator som skal gå over til å seia noko om resultat kvalitet, framfor struktur kvalitet som tidlegare var tilfelle. Denne endringa tredd i kraft frå og med junipubliseringa 2008.

Dei andre forslaga frå ad hoc-gruppa i samband med kvalitetsindikatorane blei arbeidsgruppa einige om ikkje å gjennomføra.

Alle kvalitetsindikatorane baserer seg på tenestedata og vart publisert med oppdaterte 2014-tal 15.juni. Når det gjeld gjennomgang av eksisterande og utvikling av nye kvalitetsindikatorar er arbeidsgruppa einige om at gruppa på kort sikt må ha fullt fokus på eksisterande rapportering og styrking av kvaliteten og aktualiteten. På lengre sikt kan det bli diskutert kva for indikatorar som bør inn som kvalitetsindikatorar, blant anna på bakgrunn av dei nye systema DSB skal gå i gang med å etablere.

Når det gjeld indikatoren «Delen piper feia kan det vera meir hensiktsmessig å starta kartlegging av tilsyn med fyringsanlegg heller enn å kartlegge piper som er feia. Bakgrunnen er at det blir stadig fleire varmpumper, og difor stadig færre piper som kan og/eller må bli feia. Dette må utreiast vidare, og det vil ikkje bli føreslått som endring i år.

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - Korleis få med heile bilete?

Arbeidsgruppa har blitt orientert om prosjektet SSB har pågåande om å gjera KOSTRA meir dekkande når det gjeld kommunal tenesteproduksjon, ved at verksemd og kommunale føretak (KF) og interkommunale føretak (IKS) inkluderast i publisering av nøkkeltal på konsernnivå.

Det er eit mangfald av organiseringsmodellar, og kommunane kan anten produsere tenester sjølv (finansiert gjennom kommunekassa eller organisert i KF og IKS), kjøpe tenester av andre kommunar, eller kjøpe tenester frå private aktørar. Det er ut frå dette relevant å sjå kommunal produksjon ut frå fleire perspektiv: frå eit produsentperspektiv, frå eit "sørge-for"-perspektiv og frå eit konsumentperspektiv.

Når det gjeld rekneskapstal er "konsern" ein KOSTRA-konstruksjon, kor ein trekk inn særrekneskap frå IKS og KF i tillegg til kommunekassa. Interkommunalt samarbeid heimla i Kommunelovens § 27 er berre rapporteringspliktige når dei fører særrekneskap, og det gjer populasjonsforvaltninga vanskeleg. Ei utfordring er

korleis ein skal sikra samsvar mellom teljar og nemnar i indikatorar som sett saman rekneskapstal med personelltal, tenestedata og befolkning.

Arbeidsgruppa for Brann- og ulukkesvern vil framover sjå på korleis ein enno betre enn i dag kan oppfylle målsetjinga i KOSTRA om å vise aktuell, relevant og samanliknbar styringsinformasjon uavhengig av kommunal organisering. Målet er at KOSTRA i løpet av 3-5 år skal gi eit breiare og meir heilskapleg bilete av tenestene som vert produsert. Dette bør også vera eit mål for brann- og ulukkesvern-området.

Til 16.mars-publiseringa i år var 51 særbedrifter (KF/IKS) inkluderte i konsernfaktaarket, og dersom ein inkluderer desse auka brutto driftsutgifter med om lag 40 millionar. Dette viser at mange kommunar vel å organisera brannvesena utanfor kommunen si verksemd i ulike organisasjonsformer, ofte IKS. Dette gir utfordringar i forhold til å presentera eit reelt bilete av situasjonen i ein kommune.

Fordelingsnøkkelen i Konsernfaktaarket når det gjeld splitting på kommunar som inngår i eit IKS er eigardelen som er oppgitt i Bedrifts- og føretaksregisteret (BOF) for rekneskapsdata. Dette ser i stor grad ut til å gi eit rett bilete av forholda ute i kommunane. Arbeidsgruppa veit at nokon vertskommunar tek på seg større eigardelar enn kva som faktisk er tilfelle, likevel er ikkje dette problemet særleg omfattande.

Personelldata for kommunar som inngår i eit IKS blir fordelt likt på alle eigarkommunane som inngår i same IKS/KF. Talet på årsverk som er rapportert for alle kommunane i same IKS blir summert opp, det same gjeld for befolkningstalet i kommunane. Dette gjer at indikatorar som inkluderer årsverk og befolkningstal vil ha lik verdi for alle kommunar som inngår i same IKS på konsernfaktaarket. Arbeidsgruppa meiner at denne ordninga vil vera den beste måten å presentera desse tala på i Konsernfaktaarket også i tida som kjem.

7.3. Nye data på individnivå

I utgangspunktet ikkje relevant.

Samstundes ønskjer DSB å kartleggja personell innanfor brann- og ulukkesvern sin landbakgrunn. Det har vore vurdert om dette skal samlast inn i skjema. Så lenge det ikkje er eit behov om splitting mellom førebygging og beredskap kan det tenkjast at dette er noko SSB kan henta ut som eit bestilt oppdrag.

8. Anna

Ny rapporteringsløysing i DSB

DSB har presentert for arbeidsgruppa arbeidet med å utvikla og implementera ei ny rapporteringsløysing for innhenting av informasjon frå brannvesen og andre viktige aktørar ute i kommunane. Den nye løysinga har som mål å skape eit meir kunnskapsdriven brannvern i Noreg, og bidra til ein meir heilskapleg uhells- og ulukkesstatistikk. Kjeldene til data er primært 110-sentralar (Vision), brannvesenet og politiet. Skissa for den nye løysinga har blitt lagt fram for arbeidsgruppa. I tillegg har ein førebels versjon av løysinga blitt demonstrert.

Ambisjonane med den nye løysinga er høge og det blir forventa fleire effektar av ei slik implementering. Den nye løysinga skal gi betre kvalitet på statistikken på området, mindre ressurskrevjande rapportering frå brannvesenet, mindre ressurskrevjande manuelle kontrollar i DSB, og betre formidling av kunnskap om brannvern. Informasjon om hendingar vil bli samla inn frå brannvesenet og 110-sentralar, informasjon om ressursar frå brannvesenet gjennom "Melding om brannvernet", og informasjon om brannårsaker blir henta frå politiet.

Utviklinga av løysinga vil vera tufta på ei balansering av ulike informasjonsbehov og omsyn. Det er mange interessentar og det er naudsynt å halde desse orientert om den vidare utviklinga. SSB understreka at det er viktig å melde inn registeretablering til SSB i høve til statistikkloven. Den nye rapporteringsløysinga er elles planlagt å vere etablert når naudnettet er fullt implementert i Noreg ved utgangen av 2015/starten av 2016. Det er

I samband med den nye rapporteringsløysinga til DSB vil det bli halde eit arbeidsgruppemøte i hausten 2015 der innhaldet i "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal bli diskutert. Meir spesifikt skal ein drøfta kva informasjon frå "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" kan eignast seg til å bli publisert i KOSTRA i framtida. DSB førebur saksdokument i denne samanheng. Det er rimeleg å anta at omlegginga av rapporteringsløysingane kan få innverknad på innhaldet i KOSTRA brann og ulukkesvernstatistikken på sikt. Det gjeld både for allereie eksisterande indikatorar og potensielle nye indikatorar.

Årsverksopplysningar frå register

Ei vurdering av mulegheitene for å erstatta årsverksopplysningane frå "Melding om brannvernet" med registerdata, blei gjennomført hausten 2014. Det var fleire år sidan siste utreiing, og arbeidsgruppa meinte det var på høg tid med ei ny vurdering. Førre gong blei det konkludert med at kvaliteten på splittinga mellom funksjon 338 og 339 var for dårleg. Den nye gjennomgangen viste at kvaliteten på tala ikkje er god nok. Hovudårsaka er at det ikkje har kome nye opplysningar i registeret som gjer det mogleg å splitta årsverka mellom funksjon 338 og 339. Så lenge det er eit ønske frå myndigheiter om å splitta årsverk mellom desse funksjonane kan det bli utfordrande gjera ein overgang i framtida. SSB vurderer uansett at det er mest hensiktsmessig å halda fram med å henta årsverksopplysningar frå DSB og deira «Melding om brannvernet».

Det kan tenkjast at A-ordninga vil betra kvaliteten på desse tala i framtida. Arbeidsgruppa må i samråd med seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk vurderast kva det tid det er hensiktsmessig med ein ny gjennomgang.

9. Referansar

10. Vedheng

Eiendommer

Forord

Arbeidsgruppen for eiendommer har et mandat som omfatter både eiendomsskatt og eiendomsforvaltning. Selv om temaene er forskjellige, er det en felles tilnærming, nemlig grunndata fra eiendommer i kommunene. Ved å tilrettelegge for egnede register, vil grunnlagsdata kunne trekkes ut av Matrikkelen til bruk for kommunene.

For å gjøre arbeidsgruppen mer effektiv har den i praksis blitt delt i to. Møtene har blitt organisert slik at noen medlemmer deltar på begge seksjonene, mens de som har spesialkompetanse på hhv. eiendomsforvaltning og eiendomsskatt deltar på de seksjonene som omhandler sitt spesialfelt.

Oppdelingen av arbeidsgruppens arbeid fører til at rapporten vil ha to deler. Den første delen omhandler eiendomsskatt, mens den andre delen omfatter eiendomsforvaltning. Det har blitt avholdt to møter i arbeidsgruppen våren 2015. Møtene omhandlet eiendomsforvaltning. Det har også vært noe e-postkorrespondanse.

Del 1. Eiendomsskatt

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for KOSTRA-skjema 33 "Eiendomsskatt i kommunene" og de to regnskapsartene 874 "Eiendomsskatt annen eiendom" og 875 "Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer".

2.

3. Arbeidsgruppen består per juni 2015 av:

4.

5. Arild Kormeseth (leder)
moderniseringsdepartementet

Kommunal- og

6. Andreas Tveitereid

Finansdepartementet

7. Liv Elin Vermundsberget

KS

8. Janne Johnsen

Statens Kartverk

9. Helge Høve

Ibestad kommune

10. Else Bredeli (sekretær)

Statistisk sentralbyrå, seksjon for

offentlige finanser

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen er generelt godt fornøyd med både datainngangen og publiseringen. Det er likevel noen få kommuner som leverer sent og som ikke leverer, selv etter mange purringer.

Arbeidsgruppen fikk høsten 2013 Samordningsrådets samtykke til å endre rapporteringstidspunkt for skjema 33. Fra og med 2014 rapporteres skjemaet med verdiene per 1. januar (det som er planlagt – vedtatt i budsjettet for det året det skal rapporteres) i stedet for per 31. desember (det som var vedtatt i budsjettet året før det skal rapporteres). Ved rapporteringen våren 2014 innebar denne endringen at kommunene rapporterte inn to skjema, et for 2013 og et for 2014. Fra og med årets rapportering, er det kun ett skjema 33.

Kommunene rapporterte tilfredsstillende på et nytt spørsmål som gjaldt hvorvidt kommunen benytter formuesgrunnlag ved utskriving/beregning av eiendomsskatt for boliger.

Publiseringen av tallene i mars og juni, omfattet alle svaralternativene for hvilket område i kommunen som har eiendomsskatt, slik at det samsvarer med spørsmål 2.2 i skjemaet som igjen samsvarer med alternativene nevnt i eiendomsskattelovens § 3 a-g.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler ingen endringer i neste års kontoplan. Det er ikke planlagt nye spørsmål i skjemaet, men arbeidsgruppen vil vurdere presiseringer/endringer i spørsmål for å klargjøre og slik at spørsmål stemmer overens med eiendomsskatteloven. Arbeidsgruppen vil før neste års publisering, vurdere å publisere egne tabeller for nye kommuner med eiendomsskatt, og spesielt nye kommuner med eiendomsskatt på boliger.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Årets skjema hadde med et nytt spørsmål som gjaldt hvorvidt kommunen benytter formuesgrunnlag ved utskriving/beregning av eiendomsskatt for boliger (eiendomsskatteloven § 8C), slik det ble åpnet for fra og med 2014. Kommunene rapporterte tilfredsstillende på dette spørsmålet, og alle kommuner med eiendomsskatt på boliger har besvart spørsmålet.

3.2. Kontroller i skjema

Det er lagt inn ulike kontroller i skjemaet, blant annet en kontroll som låser spørsmål som ikke er relevante for kommuner som kun har eiendomsskatt på verk og bruk eller på næringseiendommer, inkludert verk og bruk. Kontrollene som ligger i skjemaet gjør at man eliminerer en del logiske feil før innsending.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 16. mars 2015 hadde 372 kommuner rapportert skjema 33 for 2015, som tilsvarer en svarprosent på 87. Til publiseringen 15. juni 2015 hadde alle 428 kommuner rapportert på skjema 33. To av kommunene ble innrapportert av SSB, på vegne av kommunen, jf nedenfor. Til publiseringen i juni, har også alle 428 kommuner levert regnskapsfiluttrekkene med eiendomsskattartene 874 og 875 for 2014.

Det ble foretatt tre purrerunder på e-post fra KOSTRA sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Én runde før publisering 16. mars og to runder før publiseringen 15. juni. Det var likevel 21 kommuner som fagseksjonen måtte følge opp med flere purringer før publiseringen 15. juni.

Det er også 3-4 «gjengangere» blant kommunene som leverer etter fristen, samt et par kommuner som ikke leverer i det hele tatt. For de sistnevnte har SSB fylt ut skjema 33 på kommunens vegne, ved å sjekke opplysninger om eiendomsskatt på kommunenes nettsider, samt opplysninger fra skjemaer fra tidligere år. De kommunene dette gjelder, er orientert om at SSB fyller ut skjemaet for dem. Dette har vært en praktisk løsning de siste årene, for å få til fulltelling. Det er ikke statistikkfaglig forsvarlig å fortsette med dette i mange år. Arbeidsgruppen vil i løpet av neste år vurdere hva som kan gjøres slik at vi fortsatt kan ha 100 prosent innrapportering, men uten slike «nødløsninger».

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Kontrollene i skjemaet eliminerer de fleste feil, for eksempel at kommuner med eiendomsskatt kun på verk og bruk, ikke kan ha fritak for eiendomsskatt for nye boliger. Videre kontroll i SSB søker å avdekke feilføring av regnskapstallene på artene 874 og 875, feil i oppgitt takstør, bunnfradrag og i differensiert skattesats.

Det er fremdeles flere kommuner som ikke fordeler på «eiendomsskatt annen eiendom» (art 874) og «eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer» (art 875), noe vi følger ekstra opp under i revisjonen.

Kommunene kontaktes hovedsakelig per e-post ved mistanke om feilføring.

De fleste kommuner rapporterer tilfredsstillende data for inneværende år. På et par områder, er det likevel noen utfordringer. Under revisjonen av årets rapportering, viste det seg at fire kommuner som hadde innført eiendomsskatt i 2015, likevel hadde svart at de ikke hadde eiendomsskatt ved innrapportering av skjema 33. Forklaringen var at de hadde oppfattet rapporteringen som gjeldende for 2014, slik det er for det meste av den øvrige KOSTRA-rapporteringen. Et par kommuner hadde ikke endelig vedtatt å innføre eiendomsskatten inneværende år, før skjemaet ble rapportert til fristen 15. februar. De fire kommunene fikk rettet opp i skjemaet og ble registrert med blant de nye kommunene med eiendomsskatt i 2015. Det var ikke mange kommuner dette gjaldt. På grunn av stor oppmerksomhet om tallene for nye kommuner med eiendomsskatt, så er det viktig med høy presisjon på dette spørsmålet. Det bør fremgå ennå tydeligere av veiledning og skjema at data gjelder for inneværende år.

Et annet punkt som var utfordrende for særlig nye kommuner med eiendomsskatt i 2015, var å fylle ut anslag på eiendomsskatt for en enebolig på 120 kvm.

3.5. Publisering

Regnskapstallene for eiendomsskatt blir publisert i de to faktaarkene "A. Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter" og "A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter". Eiendomsskatt publiseres "totalt" av brutto driftsinntekter og to indikatorer, «eiendomsskatt på annen eiendom» og «eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer».

Dataene fra skjemaet blir publisert i et eget faktaark på nivå 3 (T. Eiendomsskatt).

3.6. Brukerreaksjoner

Ved publisering, er det mye oppmerksomhet og etterspørsel etter hvilke og hvor mange kommuner som har innført eiendomsskatt, og da spesielt eiendomsskatt på boliger.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke ønsker om endringer kontoplanen.

4.2. Forslag til endring

Ikke aktuelt.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Det er ikke planlagt nye spørsmål i skjemaet, men arbeidsgruppen vil vurdere presiseringer/endringer i spørsmål for å klargjøre og slik at spørsmål stemmer overens med eiendomsskatteloven. Det bør blant annet gå ennå tydeligere fram av skjema og veiledning at rapporteringen gjelder for inneværende år. Videre bør det presiseres i spørsmål 2.5 om årstall for siste alminnelige taksering at det gjelder eiendommer som kommunen selv har taksert. Dette for å skille fra eiendommer som verdsettes ved formuesgrunnlag.

5.2. Forslag til endring

Ikke aktuelt, utover presiseringer og justeringene nevnt i 5.1.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket.

Arbeidsgruppen er fornøyd med faktaarket T. Eiendomsskatt. Det inneholder alt det kommunene rapporterer i skjema 33, samt eiendomsskattinntektene fra regnskapet. Faktaarket gir et godt bilde på utformingen av eiendomsskatten i den enkelte kommune.

6.2. Ønskede endringer

Arbeidsgruppen vil likevel før neste års publisering, vurdere å publisere egne tabeller for nye kommuner med eiendomsskatt, og da spesielt nye kommuner med eiendomsskatt på boliger. Dette vil ikke innebære endringer i faktaark T. Eiendomsskatt. Det er tenkt løst ved nye tabeller i forbindelse med artikkelen på eiendomsskatt som publiseres i tilknytning til KOSTRA-publiseringen i juni. Dette er tall som kan fremskaffes ved selektering på dagens tabeller, men det krever noe kjennskap til og forståelse for alle de syv områdene som kommunen kan pålegge eiendomsskatt. Det er forholdsvis stor etterspørsel etter slike tabeller. Foreløpig har SSB bare bistått kunder med å trekke ut slike tall fra tabellene som publiseres per i dag.

6.2.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fjerne noen nøkkeltall

6.2.2. Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om nye nøkkeltall

6.2.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er ikke gjort noen endringer i eksisterende nøkkeltall siden i fjor.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen ser det som ikke relevant med kvalitetsindikatorer innen for dette området.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

Ikke relevant.

7.3. Nye data på individnivå

I møtet i Samordningsrådet høsten 2014 ble det i mandatet til arbeidsgruppen for eiendommer tatt inn følgende for 2015:

Arbeidsgruppen for eiendommer bes undersøke hva som finnes av opplysninger på individnivå om eiendomsskatt og hvor enkelt tilgjengelig opplysningene er. Dette med bakgrunn i en henvendelse til arbeidsgruppen fra seksjon for inntekt og lønn i SSB.

Det er per i dag, ingen rapportering av opplysninger om eiendomsskatt i KOSTRA som forutsetter opplysninger på individnivå. Begrepet "individnivå" vil for arbeidsgruppen være naturlig å relatere til den enkelte eiendom som skatteobjekt. Det er vår forståelse at dette ikke er et presist nok begrep for SSB (seksjon for inntekt og lønn). Det er ønskelig å knytte den enkelte eiendommen opp mot noe som kan identifisere en eller flere som både bor i og eier eiendommen.

Arbeidsgruppens ansvar er knyttet til statistikk på kommunenivå som et minimum. I KOSTRA kan data på individnivå aggregeres opp til kommunenivå og dette gjøres i noen utstrekning innenfor skolesektoren og helse- og omsorgssektoren. Slik arbeidsgruppen ser det vil en innrapportering (filuttrekk) ikke kunne erstatte noe av dagens statistikk, og trolig heller ikke kunne bidra til ny og bedre statistikk for eiendomsskatt innenfor rammene av KOSTRA. Videre vil en kobling av individdata om eiendommer opp mot enkeltpersoner eller personnummer ikke ha relevans for det som ligger til arbeidsgruppens mandat.

Konklusjon:

Arbeidsgruppen for eiendommer kan vanskelig konkludere på spørsmålet om hva som finnes av opplysninger på individnivå om eiendomsskatt og hvor enkelt tilgjengelig opplysningene er.

Siden dette er opplysninger som ikke benyttes i KOSTRA anbefaler arbeidsgruppen at SSB foretar en selvstendig vurdering av de juridiske forholdene rundt en slik informasjonshenting/-avgivelse og har direkte kontakt med eierne av systemene (kommunene).

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Eiendomsskatt i kommunene for 2015

Del 2 Eiendomsforvaltning

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 34A "Areal på utvalgte kommunale formålsbygg", 34B "Areal på utvalgte kommunale formålsbygg (KF)", 34C "Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg", 34D "Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg (FKF)". Arbeidsgruppen har også ansvar for funksjonene 121/421 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen" i tillegg har gruppen ansvaret for byggfunksjonene sammen med de berørte fagarbeidsgruppene.

Arbeidsgruppen består per juni 2015 av:

Arild Kormeseth (leder)	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Vilni Verner Holst Bloch	Statistisk sentralbyrå, seksjon for bygg – og tjenestestatistikk
Janne Johnsen	Statens Kartverk
Margareth Belling	KS
Kristin Thoresen	Asker kommune
Erik Viken	Møre og Romsdal fylkeskommune
Tina Williams	Trondheim kommune
Fredrik Horjen	Direktoratet for byggkvalitet
Marte Helliksen Hvamb (sekretær)	Statistisk sentralbyrå, seksjon for offentlige finanser

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Datakvaliteten har blitt gradvis forbedret fra 2008, og spesielt i kommuner og fylkeskommuner som har et aktivt forhold til tallene. Nøkkeltallene for eiendomsforvaltning blir i økende grad benyttet av kommuner til benchmarking i nettverk. Datakvaliteten bærer til en viss grad fortsatt preg av mangler.

Datainngangen er god selv om det ikke ble fulltelling for kommunene (422/428 kommuner rapporterte sitt areal, en svarprosent på 98,6 prosent).

Arbeidsgruppen jobber for at Matrikkelen som register skal erstatte skjemaene for arealdata. Arbeidsgruppen har også et ansvar knyttet til å vurdere om tilstandsgrader og universell utforming i kommunale bygg på sikt skal registreres i Matrikkelen. Det presiseres at det fortsatt gjenstår arbeid før Matrikkelen kan brukes som register og erstatte skjemarapporteringen.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at Matrikkelen brukes som register for arealdata. Arbeidsgruppen ønsker primært at skjemaene 34a, b, c og d legges ned fra og med 2016 rapporteringen. Det må imidlertid foretas en nærmere vurdering av tidspunkt for nedleggelse av skjema 34. Denne vurderingen avhenger av hva som er teknisk mulig, kvaliteten på dataene og de interne tilretteleggingen i kommunene mellom eiendomsforvalter og til matrikkelføre.

KOSTRA-dataene for eiendomsforvaltning tas i bruk i økende grad av kommuner, og det bør derfor legges stor vekt på kvaliteten på disse dataene. KOSTRA-indikatorene for eiendomsforvaltning bør ikke baseres på Matrikkeldata før kvaliteten på disse anses tilfredsstillende.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det er ikke gjort endringer i skjemaene 34A, 34B, 34C eller 34D siden forrige rapportering.

3.2. Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene skal kun sørge for at kommunene fyller ut informasjonsfeltene og at arealfeltene ikke inneholder for mange siffer i feltene for areal. Disse kontrollene fungerer godt, og etter intensjonen.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Kommune:

Til publiseringen 16. mars hadde 372 kommuner rapportert skjema 34A, altså en svarprosent på 87,9. Til publiseringen 15. juni hadde 414 kommuner rapportert skjema 34A, noe som gir en svarprosent på 96,8. Skjema 34B skal rapporteres av kommunale foretak (KF) som forvalter kommunale formålsbygg. Noen kommuner som har eiendomsforetak har bare rapportert skjema 34B, den reelle svarprosenten er dermed 98,6 prosent (areal fra 422 av 428 kommuner). Til 15. juni var det 94 innrapporterte 34B-skjemaer. Det finnes ingen fullstendig oversikt med hvilke kommunale foretak som forvalter kommunale formålsbygg. Uten en slik oversikt er det ikke mulig å gi en svarprosent, men det ble innrapportert 29 færre skjema på 34B i 2014 enn i 2013 noe som tyder på at rapporteringsandelen har blitt redusert.

Det ble foretatt en purrerunde på e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Fra fagseksjonen ble det sendt tre purremail, en før publiseringen 16. mars og to før publiseringen 15. juni.

Fylkeskommune:

Til publiseringen 16. mars hadde alle 19 fylkeskommunene levert skjema 34C. Svarprosenten for fylkeskommunene samlet var dermed på 100 prosent. Før publiseringen 15. juni leverte også Oslo kommune, Omsorgsbygg KF i Oslo skjema 34D med arealdataene for lokalene de forvalter. Også det nye fylkeskommunale foretaket til Buskerud fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune eiendom KF, rapporterte arealer til endelig publisering i juni.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonen av arealdataene ble gjort ved å se på kommunene med "ekstremverdier" på enkelte viktige indikatorer i regnskapsstørrelsene og på arealrapporteringen.

Mange kommuner har ikke tatt i bruk den nye renholdsarten 075 (fra 2013) som inngår i de nye indikatorene for produktivitet i faktaarkene. I 2013 hadde 285 kommuner tatt den nye arten i bruk. I 2014 hadde 327 kommuner arten med i regnskapsrapporteringen.

Det var en grov revisjon, men de største avvikene ble rettet opp. Revisjonsarbeidet vil i noen grad fortsette utover sommeren og høsten.

3.5. Publisering

Nøkkeltallene for eiendomsforvaltning ble publisert i faktaarkene «Eiendomsforvaltning for utvalgte formålsbygg» for fylkeskommunen og kommunene, samt (fylkes)kommunekonsern.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke foreslått endringer i kontoplanen før neste års rapportering.

4.2. Forslag til endring

Ikke aktuelt.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen foreslår ingen endringer i skjemaene før neste års rapportering.

5.2. Forslag til endring

Det er ikke foreslått noen endringer i skjemaet, men ved en overgang til Matrikkelen som register for arealdata planlegges skjemaene å opphøre.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Faktaarkene fungerer tilfredsstillende, men det er enighet om å foreta en ytterligere gjennomgang og vurdering av nåværende nøkkeltall til høsten høsten.

Det har tidligere vært enighet om å fjerne mva-kompensasjons nøkkeltallene fra 2014. Arbeidsgruppen har vurdert å fjerne de to indikatorene om utgifter til eide og leide bygg, men dette skal diskuteres senere.

6.2. Ønskede endringer

Arbeidsgruppen er i gang med en diskusjon om hvilke nøkkeltall som kan fjernes fra nivå 2, for å få en mer helhetlig og oversiktlig publisering av faktaarkene på detaljert nivå. Arbeidsgruppen er innstilt på å fjerne nøkkeltall om mva-kompensasjon, men beholde variablene som grunnlagsdata. Diskusjonen fortsetter utover høsten 2015.

6.2.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Gruppen har gått gjennom de 76 nøkkeltallene som publiseres i dag for kommunal eiendomsforvaltning på nivå 2 i KOSTRA, samt de 38 nøkkeltallene som publiseres for fylkeskommunal eiendomsforvaltning. Gruppen ble enig om å ta ut nøkkeltallene for:

Brutto investeringsutgifter i % av samlede brutto investeringsutgifter
Energikostnader i % av brutto driftsutgifter til eiendomsforvaltning
Mva-kompensasjon drift, per innbygger
Mva-kompensasjon investering per innbygger

Brutto investeringsutgifter per innbygger
Utgifter til eiendomsforvaltning på eide bygg per kvm
Utgifter til eiendomsforvaltning på leide bygg per kvm.

Disse nøkkeltallene vil en fremdeles ha mulighet til å lage ut i fra grunnlagsdata på nivå 3.

6.2.2. Nye nøkkeltall

Ingen nye nøkkeltall er innført i faktaarkene i 2014.

6.2.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er et behov for en gjennomgang av hvordan en skal benevne og fremstille nøkkeltallene før publisering neste år. Arbeidsgruppen er i gang med arbeidet og fortsetter diskusjonene høsten 2015.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har vurdert mulighetene for å etablere kvalitetsindikatorer, men anser det som vanskelig på dette området så lenge en ikke har informasjon om tilstand på (fylkes)kommunale bygg. Det kan bli mer aktuelt om det blir mulig å registrere tilstandsgrader i Matrikkelen., Flere kommune-nettverk er med på en slik utvikling.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

7.2.1. Kvalitetssikring

Kommunene skal rapportere både det arealet de eier og leier, og i regnskapet er det en egen art (190) for leie av eksterne. Indikatorene for eiendomsforvaltning er laget med tanke på skille på det kommunen produserer selv og det de leier. Det kommer klart frem i informasjonen til den enkelte indikator om det gjelder arealet kommunen eier eller leier, eller om det er begge deler.

7.2.2. utfordringer i konsistens

Arbeidsgruppen mener at det i dag er god konsistens med tanke på omfanget og muligheten for sammenlignbarhet mellom kommunene. Likevel ser arbeidsgruppen at for kommuner som leier mye av bygningsmassen vil få færre gode nøkkeltall, fordi leie av bygg bare føres på en art i kommunenes KOSTRA-regnskap, og det vil variere hvilke utgifter til det leide bygget som dekkes av leieutgiftene og hvilke som blir regnskapsført andre steder. Det kan bety at utgifter til f.eks vaktmester og renhold (som i noen tilfeller ikke dekkes av husleien) blir fordelt på de kvadratmeterne som kommunen selv eier innenfor den gitte funksjonen.

7.3. Nye data på individnivå

Ikke relevant for eiendomsforvaltningsdelen av KOSTRA eiendom.

7.4. Overgang til Matrikkelen

Arbeidsgruppen jobber høsten 2015 videre med hvordan Matrikkelen skal brukes som register. I St. Meld nr. 28 (2011-2012) pekes det på behov for bedre bygningsstatistikk, og at Matrikkelen og KOSTRA er de sentrale systemene for utvikling av styringsinformasjon om eiendomsforvaltningen.

Det vil bli drøftet fordeler og ulemper med Matrikkelen som register for arealdata, tilstand og universell utforming knyttet til kommunale bygninger. I utgangspunktet

er det arealdataene arbeidsgruppen vurderer, men også mulighetene for å hente ut data om tilstanden på byggene og data om universell utforming vil bli diskutert.

8. Annet

9. Vedlegg

9.1. Skjema(ene)

34A. Eiendomsforvaltning – areal på utvalgte kommunale formålsbygg

34B. Eiendomsforvaltning – areal på utvalgte kommunale formålsbygg (KF)

34C. Eiendomsforvaltning – areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg

34D. Eiendomsforvaltning – areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg (FKF)

Landbruk

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk ble opprettet våren 2004, og har levert rapport til KOSTRAs Samordningsråd i juni hvert år siden rapporteringsåret 2005.

Arbeidsgruppa har ikke hatt møte i perioden 1. juli 2014-30. juni 2015.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen slik:
Ole O. Moss, Statistisk sentralbyrå (SSB), Primærnæringsstatistikk (leder)
Berit Bjørlo, SSB, Primærnæringsstatistikk (sekretær)
Aud-Sissel Meringdal, Landbruks- og matdepartementet (LMD)
Anne Berit Ulstad, Landbruks- og matdepartementet (LMD)
Astrid Aass, Fylkesmannen i Buskerud, (representant for LMD)
Anne-Beate Hekland, Tønsberg kommune (representant for KS)
Gudbrand Johannessen, Gran kommune (representant for KS)
Sissel Ferstad, Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD)
Jan Terje Strømsæther (SLF)
Anne Brit Thorud, SSB, Offentlige finanser
Svein Homstvedt, SSB, Naturressurs og miljøstatistikk

Arbeidsgruppa er underlagt LMD som fagdepartement, og i samråd med SSB er ledelses- og sekretariatsfunksjon i arbeidsgruppa overlatt SSB. De deltakende parter i arbeidsgruppene dekker selv utgiftene ved deltakelsen.

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer - dekker følgende emneområder:

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven

Saksbehandling etter jordloven og konsesjonsloven

Nydyrking

Omdisponering

Deling av landbrukseiendom

Driveplikt

Konsesjon for erverv av fast eiendom

I tillegg legger SSB inn opplysninger om antall landbrukseiendommer, antall jordbruksbedrifter, antall jordbruksbedrifter med husdyr og jordbruksareal i drift i hver enkelt kommune.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen i henhold til direktivene for arbeidsgruppene i KOSTRA. Landbruks- og matdepartementet (som fagdepartement) har ansvaret for gruppa, og det er departementet sammen med KS, KMD, SSB og fagdirektorater som fatter gruppenes vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttsende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk.

Landbruks- og matdepartementet vedtok å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon på arealforvaltning fra kommunene til staten fra og med 2005. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver på landbruksområdet til kommunene. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes KOSTRA-rapportering på skjema 32 gikk en over fra rapportering på

enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå på de områder som dekkes av skjemaet.

Retningslinjer for KOSTRA arbeidsgruppene arbeid gis av Samordningsrådet hvert år med et generelt mandat. Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KMD).

Mandatet for 2014 sier blant annet at arbeidsgruppene skal vurdere gamle/nye kvalitetsindikatorer, og at det skal rapporteres særskilt om dette arbeidet. På landbruksområdet oppfattes arbeidet med kvalitetsindikatorer som relativt perifert.

Arbeidsgruppa har ansvar for funksjonskonto 329, Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling.. Funksjonskonto 329 ble opprettet i 2007, med virkning fra og med regnskapsåret 2008.

2. Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppa foreslår ingen endring i spørsmålene på Skjema 32 – Kommunal forvaltning av landbruksarealer for rapporteringsåret 2015, og heller ingen endring i tilknytning til funksjonskonto 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling.

3. Evaluering av rapporteringen for 2014

3.1. Utarbeiding av skjema

Det var ingen endringer i skjema fra 2013 til 2014.

3.2. Kontroller i skjema

Det er lagt inn automatiske summeringer i skjema der dette er mulig. Ved avkryssing for ja i ja/nei- spørsmålene åpnes de påfølgende spørsmål for utfylling. Svares det nei, åpnes ikke spørsmålene for utfylling. Dersom det unnlates å svare på de innledende spørsmålene, varsles dette med feilmelding.

Skjema lar seg sende inn med feil, men avgiver varsles om at det er feil i skjema.

3.3. Innsamling av data – rapporteringen for 2014

Til publiseringen av foreløpige tall 16. mars hadde 384 kommuner levert skjema, og ved publiseringen av endelige tall 426 kommuner.

Det blir lagt ned et betydelig arbeid i å purre manglende kommuner. I midten av april purret seksjonen kommuner som ikke hadde levert skjema. Alle kommuner ble kontaktet per telefon, og de ble fulgt opp jevnlig fram mot endelig frist 7. juni.

Tabellen under viser skjemainngangen i perioden 2005-2014, ved publisering 16. mars (foreløpige tall) og 15. juni (endelige tall).

Referanseår	Kommuner i alt	Med svar, foreløpige tall	Svarprosent, foreløpige tall	Med svar, endelige tall	Svarprosent, endelige tall
2005	433	..	..	416	96,1
2006	431	352	81,7	428	99,3
2007	431	397	92,1	423	98,1
2008	430	371	86,3	425	98,8
2009	430	377	87,7	422	98,1
2010	430	376	87,4	419	97,4
2011	430	403	93,7	426	99,1
2012	429	397	92,5	422	98,4
2013	428	396	92,5	422	98,6
2014	428	384	89,7	426	99,5

Ved publisering 16. mars 2015 manglet opplysninger fra 44 kommuner. Ved publisering 15. juni manglet opplysninger fra 2 kommuner. Tabellen under viser hvilke kommuner som ikke har levert skjema innen fristen for publisering av endelige tall i perioden 2005-2014.

Referanseår	Kommuner med manglende rapportering	Antall
2005	1145,1260,1264,1265,1266,1439,1532,1545,1572,1742,1849,1850,1856,1874,1928,2004,2017	17
2006	1 264,4620,1836	3
2007	1 238,1438,1439,1534,1818,1834,1859,1928	8
2008	0 904,1418,1430,1438,1854	5
2009	0 828,1245,1438,1547,1812,1849,1856,2027	8
2010	0 211,1145,1245,1266,1430,1438,1511,1703,1849,1874,2027	11
2011	1 145,1438,1856,1860	4
2012	1 438,1620,1662,1860,1917,2011,2027	7
2013	0 616,1245,1438,1620,1856,1917	6
2014	0 631,1632	2

Det er 2 kommuner som ikke har rapportert for 2014, Flesberg (0631) i Buskerud og Roan (1632) i Sør-Trøndelag. Jordbruksmessig var Flesberg den største av disse kommunene, med 10 200 dekar jordbruksareal i drift og vel 50 aktive jordbruksbedrifter i 2014. De 2 kommunene hadde til sammen 0,2 prosent av jordbruksareal i drift og 0,2 prosent av jordbruksbedriftene i landet.

Uten rapportering for 2014	Antall landbruks-eiendommer	I % av landbruks-eiendommer i Norge	Antall jordbruks-bedrifter	I % av jordbruks-bedrifter i Norge	Jordbruks-areal i drift	I % av jordbruks-areal i drift i Norge
0631 Flesberg ..	403	0,2	54	0,1	10 200	0,1
1632 Roan	174	0,1	45	0,1	9 800	0,1
I alt	577	0,3	99	0,2	20 000	0,2

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Skjema 32 er opprettet i SSBs system for integrert databearbeiding (ISEE), og revisjonen er foretatt med verktøyet Dynarev. Det ligger kontroller i skjemaet som er til hjelp i revisjonsarbeidet. Det er enkelt å hente opp skjema som ikke er godkjente enda, og opptellingene som ligger i tilknytning til inntekt og revisjon er til stor hjelp for å holde oversikt over skjemainngangen og framgangen i revisjonsarbeidet.

3.5. Publisering

Det er ikke foretatt endringer i nøkkeltallene fra 2013 til 2014.

I KOSTRA publiseres tall fordelt på tjenesteområder for hver enkelt kommune/fylkeskommune. Det er et problem, spesielt i mars, men også i juni, at flere kommuner ikke rapporterer sine data tidnok til at de kommer med i publiseringen. Frafallet gjør det vanskelig å si noe om verdien på nasjonalt nivå. For å bøte på dette er det for en del skjema og registerdata beregnet et anslag for verdien for de

kommunene/fylkeskommunene som mangler data, slik at en kan presentere estimerte verdier på nasjonalt og regionale nivåer.

Dette egner seg best der variabelens verdi ikke varierer mye fra år til år; og det er derfor ikke estimert nasjonale verdier på landbruksområdet.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon 329)

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer i kontoplanen for 2015.

Funksjonskonto 329 – Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling – ble første gang tatt i bruk i regnskapsåret 2008. Tabellen under viser hvor mange kommuner som har ført brutto driftsutgifter og korrigerte brutto driftsutgifter på funksjonskonto 329 i årene 2008-2014:

	Kommuner som har ført brutto driftsutgifter	Kommuner som har ført korrigerte brutto driftsutgifter
2008	332	286
2009	354	307
2010	357	320
2011	364	317
2012	369	321
2013	381	330
2014	389	331

Opplysningene er hentet fra tabell 05065 i Statistikkbanken på KOSTRAs hjemmeside (Offentlig sektor/Kommuneregnskap).

Det er stadig flere kommuner som tar i bruk funksjonskonto 329 i regnskapsføringen. Fortsatt er det imidlertid kommuner med et visst omfang av landbruk som ikke benytter seg av funksjonskonto 329. En analyse av utgiftsbehovet i kommunal landbruksforvaltning utført av Vista Analyse viste at feilføringer førte til at landbruksutgifter ble ført på funksjonene: 120 (Administrasjon), 320 (Kommunal næringsvirksomhet), 325 (Tilrettelegging og bistand for næringslivet) og 360 (Naturforvaltning og friluftsliv).

Analysen viste at de mest åpenbare forklaringene på feilføringene var: *Funksjon 329 er en «fersk» funksjonskonto.* I 2009 ble det innført en egen funksjonskonto for landbruk i KOSTRA. Landbruksoppgavene ble tidligere ført på funksjonskonto 325 (Tilrettelegging og bistand til næringslivet). Vår undersøkelse tyder på at 8,6 prosent av kommunene fortsatt fører landbruksutgifter på funksjon 325.

Forvaltning og tilrettelegging av næringsvirksomhet skal føres på tre funksjoner. Drift av kommunale landbrukseiendommer og skoger skal føres på funksjon 320, tilrettelegging for næringsvirksomhet skal føres på funksjon 325, mens arbeid knyttet til landbruksbasert næringsutvikling og nye næringer i landbruket skal føres på funksjon 329. Vår undersøkelse tyder på at 8,6 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjonskonto 325, og at 4,7 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjon 320.

Landbruksoppgavene løses sammen med andre administrative oppgaver. Mange kommuner har organisert landbruksforvaltningen på en måte som innebærer at de ansatte i forvaltningen også løser andre administrative oppgaver. For å føre utgiftene i KOSTRA korrekt må man fordele de ansattes lønnsutgifter etter arbeidsoppgavene. Resultatene tyder på at 5,8 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjon 120 (Administrasjon).

Grensen mellom landbruksforvaltning og forvaltning av natur og friluftsliv kan oppleves som uklar. Tilbakemeldinger fra respondenter på spørreundersøkelsen

og samtaler med KOSTRA-arbeidsgruppen tyder på at en betydelig andel av kommunene har organisert tjenesteproduksjonen slik at landbruksansvarlige/-kontoret også løser natur- og friluftslivoppgaver. Flere landbrukskontor har eksempelvis ansvar for fisk- og viltforvaltning. Undersøkelsen tyder på at 8,6 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjon 360.

Som en del av dette prosjektet utarbeidet LMD, med innspill fra fylkesmennene og arbeids-gruppa for KOSTRA landbruk, en mer presis definisjon av oppgaver som hører innunder kommunal landbruksforvaltning til KOSTRA-veilederen for 2014, med ytterligere presiseringer i veilederen for 2015.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i spørsmålene på skjema 32 for 2015.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i faktaarkene på område R. Landbruk for 2015.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Systemet med utarbeidelse av kvalitetsindikatorer og indikatorer for universell utforming er utviklet for tjenesteområdene, og synes å passe dårlig for landbruks-området. Selv om skjema 32 i prinsippet dekker tjenestekvalitet, er det vanskelig å avlede entydige kvalitetsopplysninger.

For alle indikatorene vil resultatene være avhengig av om en ser på utfallet for kommunen eller for den enkelte søker, og resultatene kan komme i konflikt med hverandre. Indikatorer med tvetydig utsagnskraft egner seg dårlig for formålet. Arbeidsgruppa mener at kvalitetsindikatorer ikke er relevant på området landbruk så lenge det ikke kan hentes ut informasjon om effektivitet på skjema 32.

8. Annet

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk ser det som svært viktig at det utvikles rutiner som kan erstatte kommunenes manuelle rapportering på skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer. Et elektronisk alternativ omfatter areal-rapportering fra digitale planer og filuttrekk fra kommunenes saksbehandlings-system.

KNNM-gruppa har fått midler fra KOSTRAs profilpott for å initiere og bidra i et prosjekt der målet er å få leverandører av saks- og arkivsystemer til å bygge inn mulighet for registrering av variabler og rapportfunksjonalitet i deres produkter som er tilpasset deler av den informasjonen det spørres om i KOSTRA-skjemaene 20 og 20Plan. Prosjektet SPARK har også inkludert behovene til KOSTRA landbruk i sin kravspesifikasjon.

Det er i dag 5-6 store leverandører av saks- og arkivsystemer til kommunene. Spørsmål som funksjonalitet, leveranse som fil eller som en tjeneste direkte fra kommunene til SSB, aggregert eller detaljert informasjon er eksempler på hva prosjektet må kartlegge og ta stilling til. Det er i prinsippet en standardiseringssak som har overføringsverdi for hele KOSTRA-området, og er særlig relevant for skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer.

9. Referanser

Statistikkbanktabell 05065: Kommune, detaljerte regnskapstall, driftsregnskapet funksjonsfordelt:

<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/Define.asp?subjectcode=&ProductId=&MainTable=Kostra3KDetaljer&nvl=&PLanguage=0&nyTmpVar=true&CMSSubjectArea=offentlig-sektor&KortNavnWeb=kommregnko&StatVariant=&checked=true>

10. Vedlegg

10.1. Skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer

Kultur, barne- og ungdomstiltak

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for kultur, barne- og ungdomstiltak har ansvaret for følgende funksjoner:

Kommune
 231 Aktivitetstilbud barn og unge
 370 Bibliotek
 373 Kino
 375 Muséer
 377 Kunstformidling
 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
 383 Musikk- og kulturskoler
 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg
 386 Kommunale kulturbygg

Fylke
 740 Bibliotek
 760 Muséer
 771 Kunstformidling
 772 Kunstproduksjon
 775 Idrett
 790 Andre kulturaktiviteter

Arbeidsgruppen består per juni 2015 av:

Unn Charlotte Engemark	Kulturdepartementet
Einar Saga	Barne-, likestillings- og inkluderings departementet
Joachim Ramm	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Øivind Pedersen	Lillehammer kommune
Randi Langøigjelten	Hedmark Fylkeskommune
Øyvind Stenvik Andersen	Kristiansand kommune
Anne Brit Thorud	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Hossein Moafi	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk
Liv Taule	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Etter flere år uten møteaktivitet, har arbeidsgruppen hatt tre møter i år. Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 17 - *Barne- og ungdomstiltak og støtte til frivillige lag og organisasjoner*, og har arbeidet med noen endringer i skjemaet for 2015. Videre har arbeidsgruppen startet på arbeid med å gå igjennom kulturfunksjonene, blant annet funksjon 370 Bibliotek.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 17 "Barne- og ungdomstiltak og støtte til frivillige lag og foreninger". Skjema 17 har vært uendret i mange år, og arbeidsgruppen foreslår noen mindre endringer for 2015-skjemaet. Arbeidsgruppen har mottatt forslag om å endre navn på gruppen, for eksempel ha med idrett i navnet. I møte 14.4.2015 vedtok arbeidsgruppen: Deltakerne på møtet vedtok at det eksisterende navnet på arbeidsgruppen beholdes inntil det foreligger data som kan si noe mer om idrettsfeltet.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Ingen endring i årets skjema 17.

3.2. Kontroller i skjema

Skjema 17 inneholder ingen absolutte kontroller, kun varslinger.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Tjenestedata for deler av kulturområdet samles inn ved hjelp av skjema 17 (funksjon 231, 380 og 385), samt eksterne data for: funksjon 373 kino - fra Film & Kino, funksjon 370 bibliotek - fra Nasjonalbiblioteket og funksjon 383 Musikk- og kulturskoler -GSI-data. Til marspubliseringen 2015 hadde vi mottatt 385 skjema 17, vi hadde mottatt foreløpige data fra eksterne kilder; Film & Kino og GSI-data for kulturskoler. Data fra Nasjonalbiblioteket var ikke mottatt. Til juni-publiseringen hadde vi mottatt 433 skjema 17 (96 prosent, mot 100 prosent i 2014). Det ble gjennomført to purrerunder for skjema 17, samt telefonhenvendelser. Data fra Nasjonalbiblioteket for folkebibliotek ble mottatt og publisert og publisert 15. juni. Dataene for kino ble ikke lastet på nytt da det ikke var noen endringer i tallene.

3.4. Bearbeiding/editering og kontroll

Skjema 17 benytter ISEE/Dynarev som editeringssystem. Dette har vært benyttet i flere år. Kontroller mot tidligere års data gjør editeringen enklere og sikrere. Skjema 17 er ikke så omfattende. Det er derfor ikke behov for så mange logiske kontroller i selve utfyllingen av skjema. Beløpsfeltene skal være i hele 1000 kroner. Fremdeles er det en del 1000-feil i de innrapporterte skjemaene, men disse blir fanget opp i editeringen. Feilføringen har imidlertid bedret seg de siste årene.

3.5. Publisering

Ingen endring i nøkkeltall og heller ingen spesielle problemer knyttet til publisering. Egen artikkel med vedleggstabeller for kultur-KOSTRA ble publisert 22.6.2015. En del henvendelser fra media og kommuner etter publiseringen.

3.6. Brukerreaksjoner

Det er kommet noen kommentarer til funksjon 370 bibliotek. Arbeidsgruppen arbeider videre med funksjonen.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen endringer foreslått.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen legger frem forslag til mindre endringer i skjema 17,

5.1. Bakgrunn for endring

Fritidssentre i kommune har ulik størrelse og kan ofte bestå av flere klubber/arenaer. Arbeidsgruppen ønsker å kunne få mer kunnskap om de kommunale fritidssenter og mulighet til å kunne skille store og små fritidssenter fra hverandre.

5.2. Forslag til endring

Med bakgrunn i ovennevnte, pkt. 5.1, legges inn spørsmål om

- Areal
- Medlemsordning og antall medlemmer
- Presisering av noen spørsmål

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppen har ikke forslag til endringer i faktaarkene for neste år.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det er fire kvalitetsindikatorer på kulturKOSTRA

- Besøk i folkebibliotek per innbygger
- Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger
- Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger
- Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner

Disse er ikke endret siden de ble utarbeidet i 2010.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

KulturKOSTRA publiserer faktaark for kommune og kommunekonsern.

7.3. Annet

Det er behov for å fortsette arbeidet med å gå igjennom definisjonene til alle «kulturfunksjonene».

Videre skal arbeidsgruppen vurdere muligheter/utfordringer knyttet til ev. å inkludere tjenestedata fra blant annet Den kulturelle skolesekken i fylkesKOSTRA. Arbeide med tjenestedata (Den kulturelle skolesekken) på fylkesKOSTRA.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende Revidert skjema 17.

Kirke

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for KOSTRA-funksjonene

390 Den norske kirke

392 Andre religiøse formål

393 Gravplasser og krematorier.

Arbeidsgruppen består per juni 2015 av:

Kristian Kopperud	Kulturdepartementet
Hanna Vangen Nordbø	Kirkerådet
Evy Tynes Johnsen	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Martin Hill Oppegaard	Norsk forening for kirkegårdskultur (Kirkegårdsforeningen)
Kristina Nicolaisen	Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD),
Stina Hansteen Solhøy	Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)
Ida Marie Høeg	Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning (KIFO)
Hans Jørgen Paulsen	Drammen kirkelige Fellesråd
Corretta Arodi	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Hossein Moafi	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk
Liv Taule	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen har avholdt fire møter i arbeidsperioden siden forrige rapport. Ut over møtene har ideer og kommentarer blitt utvekslet over epost. Skjema 28 – Årsstatistikk for Den norske kirke 2014 ble endret på enkelte punkter, og noen endringer for neste års skjema (2015) er foreslått. Innrapporteringen har gått relativt greit, men det er en del feilrettinger og flerinnsendinger. Total populasjon for 2014 var 1 233 sokn. Til foreløpig publisering 16. mars 2015 var det mottatt 1 221 skjema. Til endelig publisering 15. juni manglet det ett skjema.

Arbeidsgruppen har i perioden arbeidet med definisjonene i KOSTRA-veilederen for «våre funksjoner», men legger per dags dato ikke fram endringsforslag for funksjon 390 og 393. Arbeidsgruppen har også i kjølvannet av NOU 2014:2 «Lik og likskap» startet kartlegging om hvordan data/ indikatorer for gravferdsfeltet eventuelt kan implementeres i KirkeKOSTRA.

Arbeidsgruppen foreslår nytt navn på gruppen: Arbeidsgruppe for kirke og gravplasser.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen vil arbeidere videre med utvikling av KirkeKOSTRA- blant annet mer relevante data som rapporteres via årsstatistikk-skjemaet. Videre skjema-utvikling og presisering av veiledning vil være sentralt på arbeidsmøtene.

Arbeidsgruppen går i denne omgang ikke inn for endring av KOSTRA-veilederen på funksjonene 390 og 393. Foreslår endring av tekst på funksjon 392 Andre religiøse formål til: «Tilskudd til tros- og livssynssamfunn».

Arbeidsgruppen vil arbeide videre med gravferdssektorens plass i KirkeKOSTRA, jf. pkt. 7.3. Arbeidsgruppen vedtok i møte 19.5.2015 forslag om å endre navn på arbeidsgruppen til: Arbeidsgruppe for kirke og gravplasser.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 28 – Årsstatistikk for Den norske kirke 2014. Noen endringer, blant annet spørsmål om deltakelse i vielser og gravferder. Disse spørsmålene var ikke varslet, og det viste seg at spesielt deltakelse i gravferder var vanskelig å fremskaffe. Spørsmålet fjernes inntil videre. Kun mindre endringer i skjema. Egne avkryssingsfelt for samarbeid på enkelte variabler hvor dobbelføringer forekommer.

3.2. Kontroller i skjema

Skjemaet ser ut til å fungere greit, i og med at det har vært få endringer og kontroller ser ut til å fungere. Feltene hvor man svarer nei eller 0 (null), blir tilstøtende felt låst. Det er kontroller på obligatoriske felt (alle felt skal fylles ut). Det har ført til at man har måttet gå gjennom hele skjemaet og eventuelt svare nei i de feltene som man ikke har noen tall for. Kontrollene har kanskje vært litt for strenge i så måte i år, men på samme tid har man også unngått at noen spørsmål er blitt oversett (missing-verdier). Det er også logiske kontroller, hvor en feilmelding vil slå ut hvis den overtreides. Noen av kontrollene justert i årets skjema.

I skjemaet for 2013 ble det lagt inn fjorårsdata for noen variabler (de variablene som SSB publiserer), slik at oppgavegiver selv har mulighet til kontroll mot fjorårstall. Dette ser ut til å ha hatt positiv effekt. Samt at gjennomgående er soknene blitt bedre til å kommentere avvik i felt 12. Det letter revisjonen betraktelig.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Rapporteringsfristen for skjema 28 var 20. januar 2015, det samme som årene før. Per 21.1 var det kommet inn 964 skjema, 78 prosent, litt flere enn på samme tidspunkt i 2014.

I slutten av uke 4 (26.1.) ble det sendt ut purring til om lag 100 fellesråd som omfattet 200 sokn. Purringen ble sendt på e-post. Til publiseringen i mars hadde 1221 av 1233 sokn sendt inn skjema. SSB bruker nå betydelig mindre tid på purring, men likevel er det fremdeles mange runder med noen avsendere. SSB har i år, som tidligere år, tilrettelagt for at det skal være mulig med direkte import fra kirkelige administrative systemer. Dataleverandøren(e) fikk i år god tid til å oppdatere ny årgang av skjemaet og det ble ikke noen forsinkelser i forhold til importfunksjonen. Det foreligger ikke tall på hvor mange som har benyttet seg av denne muligheten, men inntrykket er at det er mange.

Eksterne data: Til marspubliseringen ble det hentet inn en fil med eksterne data fra Den norske kirkes medlemsregister fra Kirkerådet, denne filen ble også benyttet til juni publiseringen. Til juni-publisering ble det også hentet inn en fil med eksterne data fra seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (sysselsettingstall for kirken).

Kirkelige fellesråd: Fristen for innrapportering av regnskapsdataene for Kirkelige fellesråd var 16.mars. Per 17.3.2015 hadde til sammen 219 av de 417 fellesrådene

rapportert bevilgningsregnskap til SSB. Det er purret i flere runder både på epost og telefon og KA bidro med purringer i slutfasen.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonssystemet ISSE/DynaRev har vært benyttet i flere år for årsstatistikken. I dette systemet er det lagt inn kontroller for å fange opp logiske feil, samt at det er lagt inn sjekk/kontroller mot fjorårets tall på stort sett alle variablene. Systemet gjør det nå også mulig å se flere årganger på samme variabel. De fleste variablene inngår sjekken. Feilmeldinger slår ut dersom avvikene er store (grenseverdier er definert). Dersom melding slår ut, blir soknene stort sett kontaktet fortløpende etter innsending av skjemaet, per e-post eller telefon, for å hente inn manglende/feil opplysninger. Feil blir korrigert direkte i revisjonsrutinen i SSB. Mange sokn har blitt kontaktet, om lag 300 e-poster/telefoner. Det er tastefeil, data som mangler, data med store avvik fra året før osv. Men ikke alltid er de oppgitte verdiene feile, det er forklarlige avvik, særlig gjelder dette pkt. 11.3 i skjema (gaver). Det er tidkrevende og vanskelig å oppdage og rette feil i innkomne data. Det er også en del store variasjoner som har naturlige forklaringer. Mange sokn sender inn skjema flere ganger med korrigerte data. En viktig del av kvalitetssjekken for dataene er at også fellesråd, prost, bispedømme osv. kontrollerer data ved innsending, og eventuelt ber soknene om å korrigere. Feilrettinger kan foretas helt fram til like før publisering som i år var 6. mai på bispedømmenivå.

Regnskap fra fellesråd og sokneråd i kommuner med bare ett sokn har blitt revidert, og de enhetene med mangelfull føring på særlige tilskudd fra kommunen ble kontaktet og tallene korrigert. Fellesråd med tall i 1 000 kroner ble også kontaktet og tallene har blitt korrigert fortløpende. Enhetene som hadde benyttet andre ugyldige arter enn de gitte artene på funksjon 089 «Finansieringstransaksjoner», ble informert og tallene korrigert fortløpende. Det var etablert to nye funksjoner i fjor for de kirkelige fellesråd. Fellesrådene som driver barnehager skal benytte funksjon 045 «Barnehager» og funksjon 089 «Finansieringstransaksjoner» skal benyttes mot art 500-580 og 900-980. I regnskapstall for 2014 i juni, ble de publisert tall for investeringsutgifter og driftsutgifter på den nye funksjon 045.

3.5. Publisering

KirkeKOSTRA – Selve KOSTRA- publiseringen gikk greit både i mars og juni. Ingen endring verken på nivå 2 (nøkkeltall) eller nivå 3 (absolutte tall).

Nasjonale tall samt fylkes- og KOSTRA-gruppetall, ble estimert, både til mars- og juni publiseringen. Dette har blitt gjort i flere år nå og er blitt positivt mottatt. Synliggjøring av kirketallene i KOSTRA er blitt bedre da det er direkte link til Statistikkbanken fra «kirkesiden» http://www.ssb.no/kirke_kostr. 6. mai 2015 ble det på denne siden publisert tall på bispedømmenivå, samt artikkel (Dagens statistikk).

Dagens statistikk og nasjonale tall for Kirkelige fellesråd ble publisert 24.6.2015. Det var publisert 391 av 415 bevilgningsregnskap og 388 av 415 balanser. I driftsregnskapet ble tall for de manglende fellesråd estimert. Det er mulig å rapportere på et senere tidspunkt og innen 15. oktober før innrapporteringsportalen stenges for året. Regnskapene som er sendt etter publiseringsdato korrigeres og oppdateres i neste års publisering.

3.6. Brukerreaksjoner

Per 25.6.2014 ingen spesielle brukerreaksjoner. Men nøkkeltallene for kirken er interessante for media og ble gjengitt i flere aviser og radio. I flere år har det vært hyppig etterspørsel etter kirkedata og liknende område (tros- og livssynsstatistikk).

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har i perioden arbeidet med eventuell endring av innholdet/føringen for funksjonene 390 Den norske kirke og 393 Gravplasser og krematorium. Ingen endring vedtatt for disse to funksjonene. Ønsket endring på funksjon 392; Andre religiøse formål. Innholdstekst foreslås endret til *Tilskudd til tros- og livssynssamfunn*.

4.2. Forslag til endring

Ønsket endring på funksjon 392; Andre religiøse formål. Innholdstekst foreslås endret til *Tilskudd til tros- og livssynssamfunn*.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen går inn for noen små endringer i neste års årsstatistikkskjema, bl.a fjerning av flere spørsmål som når rapporteres andre steder (trosopplæring), dette gjelder i hovedsak pkt. 6 i skjema. Arbeidsgruppen arbeider kontinuerlig med mer presis og tydelig veiledning, samt relevante data på feltet. Vedlagt skjema 28 for 2015, som stort sett er klart.

Det kan bli noen endringer eller nye kontroller ved innrapporteringen av regnskapene til de kirkelige fellesråd. Endringen må eventuelt skje i samarbeid med KUD. Målet er å forbedre kvaliteten på de innrapporterte regnskapene.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Foreløpig ingen ønskede endringer i faktaarket.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen gikk i 2013 gjennom kvalitetsindikatorene. KirkeKOSTRA har 7 kvalitetsindikatorer og arbeidsgruppen fant da at disse fremdeles er relevante og dekker feltet på en tilfredsstillende måte, gitt de data som eksisterer per i dag.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Kirkefaktaarket har ennå ikke tatt i bruk konsernfaktaark, men konserntall foreligger i tabell 05065: Kommune, detaljerte regnskapstall, driftsregnskapet funksjonsfordelt fra 2008.

7.3. Annet

Arbeidsgruppen og fagdepartement ser behov for kunnskap på **gravferdsfeltet**. NOU 2014:2 «Lik og likskap» påpekte behov for nye indikatorer/opplysninger om gravferdssektoren. Det er lite eller ingen lett tilgang til informasjon på ulike sider ved feltet, hovedsakelig økonomidata er etterlyst. Gravferdsfeltet har vært tema på

flere av arbeidsgruppemøtene gjennom året. Arbeidsgruppen ser KOSTRA som en egnet plattform/sted å synliggjøre/publisere data for gravferdsfeltet. Det arbeides med å fremskaffe kunnskap om man kan benytte allerede eksisterende fagsystemer som datagrunnlag (eksterne data) i denne sammenheng.

Arbeidsgruppen ved SSB har spilt inn til KOSTRA om det er mulighet for elektronisk utsending av pinkoder til soknene og fellesrådene i stedet for brev. En løsning med elektronisk utsending av pinkoder vil komme alle KOSTRA-grupper til gode.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Skjema 28 – årsstatistikk for Den norske kirke 2015

Tannhelsetjenesten

1. Innleiing

1.1. Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetjing

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester har ansvar for å halda oversikt over og gjennomgå rapporteringsordningane for fylka innanfor tannhelseområdet. Vidare har arbeidsgruppa ansvar for å vidareutvikla skjemastatistikken og vurdere bruk av register for innsamling av informasjon og presentasjon av informasjonen innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

660 Tannhelseteneste - Fellesfunksjonar

665 Tannhelseteneste - Behandling

Skjema 43 *Tannhelsetenesta* dekker tenesterapporteringa for desse funksjonane. I tillegg nyttar ein SSB sine register for å henta inn talet på årsverk og befolkning. Det totale talet på eldre, uføre og langtidssjuka i institusjonspleie og det totale talet på eldre, uføre og langtidssjuka i heimesjukepleie blir henta frå IPLOS. Det blir også publisert tal over personar som mottek tannhelserefusjonar der KUHR (Kontroll og utbetaling av helserefusjonar) er datakjelde.

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester inkluderer:

Trond Ekornrud, Statistisk sentralbyrå (leiar)

Anni Fretheim, Statistisk sentralbyrå

Marianne Moi, Buskerud fylkeskommune

Peter Marstrander, Troms Fylkeskommune

Geir Fjerdings, Vestfold fylkeskommune

Odd Sigurd Vegsund, Kommunal og moderniseringsdepartementet

Cecilie Mo Batalden, Helse - og omsorgsdepartementet

Linda Haugan, Helsedirektoratet

Siri Christine Rødseth, Helsedirektoratet

Aril Jul Nilsen, Den norske tannlegeforening

Marie Helen Hagle, Nasjonalt folkehelseinstitutt

Arbeidsgruppa har hatt eitt møte våren 2015.

1.2. Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Ramma for arbeidet til gruppa blir gitt av Samordningsrådet for KOSTRA kvart år. I tillegg er Helse - og omsorgsdepartementet, Statens helsetilsyn, Helsedirektoratet og andre avhengige av statistikken for å få innsikt i, halda oversikt over, og halda tilsyn med den offentlege og private tannhelsetenesta.

SSB overtok ansvaret for innsamlinga av statistikk for tannhelsetenesta frå Statens helsetilsyn før rapporteringa for statistikkåret 2001. I hovudsak har innhaldet i Statens helsetilsyns tidlegare innsamling blitt vidareført. Samstundes har arbeidsgruppa arbeida for å betra statistikken og freista å redusere oppgavebyrda til rapportørane ved bruk av SSB sine register, samt annan statistikk samla inn i SSB, gjennom KOSTRA eller på annan måte. I år blei det for første gong publisert indikatorar knytt til personar som mottek tannhelserefusjonar over folketrygda fordelt etter utdanning.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Følgjande blir gjennomgått i rapporten:

- Evaluering av rapportering og publisering for statistikkåret 2014
- Forslag til endringar i skjema, rapportering og publisering for statistikkåret 2015

2.2. Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa anbefaler ei meir detaljert rapportering av kariesførekomsten blant barn og unge i KOSTRA skjema 43. Bakgrunnen er eit ønske frå helsemyndighetene om betre oversikt over tannhelsetilstanden i heile gruppe A (3-18 år), slik at ein betre kan planleggja førebygging i framtida og minske sosiale skilnader i tannhelse. Dette inneber mellom anna å auke dagens rapportering til også å gjelda 3- og 15-åringar. I tillegg er det ønskeleg å be om rapportering på initialkaries (påbyrja karies) for 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringar. Grunna godt datagrunnlag i fagsystema skal det ikkje føra til vesentleg meirarbeid for rapportørane. Bakgrunnen for rapportering er mellom anna at dette betre fangar opp karies-situasjonen blant dagens barn og unge.

For at dette skal kunna inkludera i skjema 43 f.o.m. 2015-rapportering er ein nøydd å utreia det vidare i løpet av tidleg haust 2015. Funna vil avgjera om det er mogleg å inkludera alle forslaga eller berre delar av det. Vidare vil kva som kjem til inngå i skjema vera avgjerande for kva indikatorar som kan bli etablerte. Utreiingsarbeidet må gjerast i samarbeid mellom SSB, Helsedirektoratet og Fylkestannlegane, og forankrast i arbeidsgruppa. Det er elles viktig at journal-leverandørane får uttala seg i denne prosessen. Sjølv om grunnlagsdata ligg på plass, vil det krevja ei endring av uttreks- og presentasjonsform i journalsystemet.

Arbeidsgruppa anbefaler å utsetja arbeidet med å innhenta tannhelsesdata på kommunenivå via KOSTRA til ein veit konsekvensane av forslaget i ny kommuneproposisjon om å flytta forvaltningsnivået til den offentlege tannhelse-tenesta frå fylkeskommunane til kommunane. Ein bør òg sjå prosjektet i samanheng med arbeidet med etablering av eit nytt kommunalt helse- og omsorgsregister (KHOR).

Arbeidsgruppa anbefaler at SSB ser nærmare på estimeringsmodellane som ligg til grunn for dei førebelse personelltala 15.mars. Det har vore nokså store endringar mellom personelltala publisert 15.mars og 15.juni, både på nasjonalt nivå og for enkeltfylke. Det er ønskeleg at denne differansen blir minska mellom dei to publiseringane.

Arbeidsgruppa anbefaler at det siste arbeidet med å få etablert kvalitetsindikatoren "Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelse-tenesta på grunn av orale forhold" blir gjennomført. Det som står att er ei oppfølging at ein fagsystemleverandør. Straks det er på plass kjem ein til å inkludera spørsmålet i KOSTRA skjema 1 "Personell og verksemd i kommunale helse- og omsorgstenester". Dette arbeidet bør skje i løpet av hausten 2015.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Nytt for 2014-rapporteringa i skjema 43 var spørsmåla knytt til barnevern. Helsedirektoratet har tidlegare samla inn denne informasjonen sjølv. Dette gjaldt følgjande spørsmål:

- Talet på bekymringsmeldingar som er sendt barnevernet, jf. Helsepersonelloven § 33
- Talet på barn det er sendt varslingar om til føresette jf. pasient og brukarrettighetsloven §3-4 (når barnet er under 16 år) om pasientane sine gjentakande fråvere frå time på tannklinikken og at det vil bli vurdert å senda bekymringsmelding til barnevernet dersom pasienten ikkje møter.

Ei av årsakene til at dei blei inkludert i skjema 43 er målsetjinga, i tråd med det overordna KOSTRA-mandatet, om å samla mest mogleg rapportering for same tenesteområde på ein stad, og unngå særreporteringar, så langt det lét seg gjera. Tala blir ikkje publiserte på ssb.no, men er tilgjengelege for dei som etterspør dei.

SSB opplever framleis ein del feilrapporteringar under punkt 2 i skjema, der det blir spurd om talet på undersøkte/behandla i løpet av dei tre siste åra for personar i gruppe B (psykisk utviklingshemma over 18 år), i tillegg til 12- og 18-åringar. Feilrapporteringane kjem i all hovudsak av at rapportørane misforstår spørsmålet.

I staden for å rapportera kor mange av årets 12-, 18-åringar og personar i gruppe B som har vore hos tannlege i løpet av dei tre siste åra, rapporterer dei summen av undersøkt/behandla i dei tre gruppene for 2014, 2013 og 2012. Fagsystema skal ha etablert ein rapport som gjer det enkelt å henta ut talet SSB etterspør, men det kan verka som at ikkje alle fylka har denne funksjonaliteten, eller kjenner godt nok til den.

3.2. Kontrollar i skjema

Skjema 43 har enkelte logiske kontrollar. Desse gir oppgåvegjevar beskjed om at utfyllinga ikkje er rett, logisk sett. Det er muleg å fylla ut felte og senda inn skjemaet sjølv om desse kontrollane slår ut. Kontrollane ser ut til å fungera tilfredsstillande, og det er ikkje rapportert om problem knytt til kontrollane frå oppgåvegivarane si side. Samstundes ser SSB på moglegheitene for å få inn endå fleire kontrollar i skjemaet. Mellom anna kan det vera aktuelt å få inn kontrollar som samanliknar med førre års rapportering. Det er ei målsetjing å fanga opp mest mogleg feilrapporteringar ved hjelp av kontrollar når rapportørane fyller ut skjema første gong.

Etter å ha lege nede i fjor blei responssystemet nytta att i år i samband med editering i perioden mellom den førebelse publiseringa i mars og endelege publiseringa i juni. Responssystemet skal gjera kontakten mellom oppgåvegivarane og SSB lettare. Inntrykket er at dei fleste oppgåvegivarane som har nytta systemet har skjønna korleis det skal brukast.

Tilbakemeldingane frå rapportørane er at dette er eit nyttig verktøy for dei til å kontrollera kvaliteten på tala dei sjølve har sendt inn.

Tverrgåande revisjon har ikkje blitt nytta i revisjonsarbeidet i år. Det kjem i all hovudsak av at ein har teke i bruk eit nyutvikla revidering/editeringsprogram med mykje av den same funksjonaliteten. Det nye editeringssystemet gjer det muleg å køyra logiske kontrollar til revideringsføremål på alle innrapporterte variablar i skjema. Systemet kommuniserer både med Dynarev og responssystemet og gjer arbeidet med å fanga opp dei openbare feilrapporteringane lettare, samstundes som det i saman med responssystem gjer det enklare å senda ut eventuelle feilmeldingar til oppgåvegivarane. Systemet har vore til stor hjelp og vil òg bli nytta e i åra som kjem.

3.3. Innsamling av data (rapporteringa);

Skjema 43 blir rapportert inn av fylkestannlegane i dei enkelte fylka. Fylkestannlegane, på si side, hentar informasjon frå dei enkelte tannklinikane i

fylka. Til 15.mars-publiseringa hadde alle 19 fylka sendt inn skjema til den gitte tidsfristen. Nokre fylke hadde manglande eller feil rapportering i delar av skjema, dette gjaldt særleg dei delane med dei nyaste spørsmåla i skjema (undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra og SIC-indeks).

Den manglande rapporteringa eller feilrapporteringa kjem i hovudsak av ein skilnad mellom fylkeskommunane når det gjeld kor lett dei kan henta ut dei naudsynte dataa til KOSTRA-rapporteringa frå fagsystemet Opus. Nokre fylkeskommunar har problem med tidsfristen før 15.marspubliseringa når det gjeld rapportering av tal i enkelte delar av skjemaet. Reint teknisk fungerte årets rapporteringsskjema tilfredsstillande både for oppgåvegivarane og SSB. Det blei ikkje meldt om problem frå fylkeskommunane når det gjaldt sjølve utfyllinga av skjema 43.

Elles er det viktig å understreka at SSB er avhengig av at spørsmål knytt til registreringar i fagsystema (Opus og Nextsys) og rapporteringar i skjema 43 blir følgt opp av fylkestannlegane i samråd med SSB og resten av arbeidsgruppa. Målsetjinga bør vera å få til ei felles forståing av kva dei ulike omgrepa betyr og korleis opplysningar knytt til kvar enkelt pasient faktisk skal registrerast ute på klinikkane. Det vil bidra til at kvaliteten på tala blir betre og meir samanliknbare på tvers av fylke.

Det er også knytt noko usikkerheit til datakvaliteten på dei tre kvalitetsindikatorane som blei publisert for femte året i 2015. Dette gjeld "Delen undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra (12- og 18-åringar, samt gruppe B – psykisk utviklingshemma 18 år og eldre). Eit usikkert moment er at fleire fylkeskommunar misforstår spørsmålet, og rapporterer summen av undersøkt/behandla dei tre siste rapporteringsåra for dei tre ulike pasientgruppene. Meininga er at ein skal rapportera talet på personar i det inneverande rapporteringsåret som har blitt undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra. Denne misforståinga blir som regel fanga opp i editeringsarbeidet, men skaper unødvendig arbeid både for både SSB og oppgåvegivarane.

Eit anna usikkert moment er knytt til kor godt journalsystemet Opus justerer for inn- og utflyttingar av ein fylkeskommune i dei tre pasientgruppene i løpet av rapporteringsåret. Dersom alle som har flytta inn eller ut i løpet av året kjem med i registreringane blir talet på personar for høgt samanlikna med nemnaren som er talet på personar i dei ulike gruppene per 31.12 rapporteringsåret (henta frå SSB sin befolkningsstatistikk). Det kan føra til at prosentdelen i indikatoren "Delen undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra kan bli kunstig høg, og legg seg svært nær 100 prosent. Det kan føra til at indikatoren ikkje er eit godt mål på kvalitet, og ikkje gir relevant styringsinformasjon. Ein gjennomgang viser at fagsystema blir oppdaterte og «vaska» mot folkeregisteret to gonger i året. Arbeidsgruppa meiner at dette skal vera tilstrekkeleg til at tala som blir rapporterte har god nok kvalitet, og at det ikkje er naudsynt med ekstra tiltak.

Arbeidsgruppa har også drøfta problem knytt til å publisera indikatorar der det er forskjellig datakjelde på teljar og nemnar. I tannhelsestatistikken er prosentdelen i gruppe C1 og C2 (eldre, langtidssjuke og uføre institusjonspleie, og eldre, langtidssjuke og uføre i heimesjukepleie) under tilsyn eit godt døme. Her er talet på personar under tilsyn (teljaren) rapportert inn via skjema 43 av fylkestannlegane, medan talet på personar i gruppene totalt (nemnaren) er henta frå IPLOS rapportert inn av kommunane. I mange tilfelle fører dette til verdier i publiseringa på over hundre prosent.

Inntil vidare kjem ein til å halda fram med å henta teljaren frå skjema 43 og nemnaren frå IPLOS. Ein bør difor sjå på korleis ein kan gjera uttrekket frå IPLOS meir presist og meir i tråd med definisjonen som ligg til grunn for dei innrapporterte tala i skjema 43. Målet bør vera å betra kvaliteten på tala slik at

teljar og nemnar er meir samanliknbare og gir betre styringsinformasjon. Fram til dette vil ein halda fram med å henta tal frå både skjema 43 (teljar) og frå IPLOS (nemnar).

Arbeidsgruppa har også gått igjennom skjemarettleiaren for å sjå om noko bør endrast på med tanke på neste års rapportering. Det er viktig at alle definisjonane og forklaringstekstane, på det som blir rapportert i skjema, er i tråd med korleis det blir registrert i fagsystema på klinikkane.

Når det gjeld årsverk henta frå register har ei omorganisering og opprydding i personalsystemet til Finnmark fylkeskommune ført til at alle tannlegar i den offentlege tannhelsetenesta forsvann ved publisering både i mars og juni. Dette blei løyst ved å imputera med fjorårsdata. SSB har vore i kontakt med Finnmark fylkeskommune og feilregistreringane skal vera retta opp i. Dette blir først synleg ved rapporteringa for statistikkåret 2015.

For første gong blei det publisert indikatorar i KOSTRA knytt til tannhelse-refusjonar over folketrygda. Tala er henta frå KUHR (kontroll og utbetaling av helserefusjonar) og er fordelt etter ulike utdanningsnivå. Koplinga mellom KUHR-data og utdanningsopplysningar blei gjort av SSB. Ved marspubliseringa blei det publisert tal for 2013-årgangen, medan tal for 2014 blei publisert ved juni-publiseringa. Det er planlagt at desse indikatorane skal vidareførast med årlege leveransar frå Helsedirektoratet. Dette gjaldt følgjande indikatorar:

- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, utdanningsnivå i alt
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, grunnskole
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, vidaregåande skole
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda n, universitets- og høgskuleutdanning
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, uoppgitt eller ingen fullført utdanning

Det er ei målsetjing at ein ved å publisera desse indikatorane vil få eit meir heildekkande bilete av tannhelsetenesta, og særleg betre kunnskap om den vaksne befolkninga som i all hovudsak bruker den private tannhelsetenesta.

3.4. Arbeid/revisjon og kontroll

Etter 16. mars blei det gjennomført automatiske kontrollar, via det nye editeringssystemet, av dei innrapporterte tala. Kontrollane sjekkar samsvar mellom ulike tal og summeringar, og endringar frå tidlegare år. Feilrapporteringar som har blitt oppdaga er blitt sende til dei aktuelle fylkeskommunane via responssystemet. Fylkeskommunane har så meldt tilbake om dette, og nye oppretta tal blei lagt inn i systemet før junipubliseringa. Det er difor grunn til å tru at feilrapporteringar har vorte retta opp tilfredstillande i år også.

For meir om responssystemet (tilbakemeldingsmodulen) sjå punkt 3.2.

3.5. Publisering

Publisering av tal 16. mars og 15. juni har for tannhelse fungert tilfredsstillande. Innføringa av eit nytt editeringssystem i 2013 har ført til betre oppfølging av oppgåvegivarane i revisjonsperioden frå den førebelse publiseringa i mars fram til publiseringa med reviderte tal i juni. Det var rett nok ein del problem ved den førebelse publiseringa for enkelte indikatorar der tala ikkje kom fram på rett måte i faktaark og statistikkbank. Dette blei etter kvart løyst, og retta opp i. . Ved den endelege publiseringa 15.juni var ikkje problema dei same.

Nasjonalt estimerte tal blei publisert for sjette året. Dette er ikkje veldig aktuelt for KOSTRA tannhelse sidan alle oppgåvegivarane hadde rapportert tal til 16.mars-publiseringa. Dette gjeld både skjema 43 og personelltal henta frå register. SSB har heller ikkje i år teke imot tilbakemeldingar frå brukarar i samband med estimerte tal på KOSTRA tannhelse.

”Talet på personar som var planlagt ikkje innkalla i løpet av rapportåret” blei publisert i faktaark og statistikkbank på nivå 3 (grunnlagstal) ved marspubliseringa. Grunnen er å betre synleggjera kva som ligg til grunn for ”Talet på personar under tilsyn i alt i løpet av rapportåret”. Ved å publisera denne variabelen vil alle delsummane vera synlege på nivå 3.

For dekningsgradindikatorane på tannhelseområdet blei det ved publiseringa 15.mars snudd om på teljar og nemnar. Årsaka er dette skal gjera dei meir like og lettare å samanlikna med andre tenesteområde generelt og andre helseområde spesielt.

3.6. Brukarreaksjonar

Ulik innkallingspraksis for bestemte aldersgrupper i ulike fylke kan gjera det utfordrande å samanlikna tala. Fleire brukarar ønskjer at dette er noko helsemyndigheitene må sjå nærmare på i tida som kjem. Fleire ønskjer at det skal etablerast felles retningslinjer for innkalling for dei såkalla indikatorårskulla (5-, 12- og 18-åringar) i heile den offentlege tannhelsetenesta. På denne måten ønskjer ein å sikra at tal som gjeld kariesførekomst vil bli meir samanliknbare på tvers av fylke. Vidare meiner fleire at det vil gi eit meir dekkande bilete av tilstanden i dei bestemte aldersgruppene. Helsedirektoratet har desse innspela frå arbeidsgruppa med seg i det pågåande arbeidet med utvikling av klinisk rettleiar for tannhelsetenester til barn og unge. Fram til denne føreligg vil det ikkje bli gjort noko endringar i skjema eller rettleiar.

Ein gjennomgang av innrapporterte data for 2014 viser at det er relativt store variasjonar mellom fylka når det gjeld delen som er undersøkt/behandla i dei ulike alderskulla (5-, 12- og 18-åringar). Ein konsekvens av ulik innkallingspraksis kan vera at det er problematisk å samanlikna kariesførekomsten på tvers av fylka. Det er vanleg å ha lengre innkallingsintervall for barn og unge som har lite kariesførekomst. I dei fylka kor dette også er praksis for indikatorårskulla, er det rimeleg å anta at barna med høgast kariesførekomst er overrepresenterte blant dei innkalla.

Per i dag finst det ikkje særskilde retningslinjer når det gjeld dette, og det er opp til kvar enkelt fylkeskommune korleis ein vel å gjera dette. Samstundes har helsemyndigheitene signalisert at det kan koma anbefalingar og rettleiingar på området i samband ny tannhelselov og rettleiar. Inntil vidare vil kartlegging av innkallingar halde fram som no, og vil i realiteten vera ei kartlegging av ulik praksis mellom fylka. Når ein skal samanlikna kariesførekomst på tvers av fylke bør ein ha dette i mente.

Det er samstundes viktig å presisera at fylkeskommunane sjølve står fritt til å velja innkallingspraksis for alderskulla det blir rapportert kariesførekomst på i skjema 43. Det er heller ikkje semje i arbeidsgruppa blant fylkestannlegane kva som er den rette vegen å gå. Truleg vil eit forslag om krav til å kalla inn alle i bestemte alderskull møta motstand frå enkelte fylke, og bli sett på som lite hensiktsmessig ressursbruk.

Arbeidsgruppa har drøfta andre moglegheiter for å koma utfordringa med ulike innkallingsrutinar i møte. Mellom anna har det blitt at ein skal rapportera kariesførekomsten til alderskulla, t.d. 12-åringar, dersom dei har vore inne i løpet av dei to siste åra. Dette vil justera noko for skeivskapen i utvalet, men treng utreiast vidare før ein landar ned på ei løysing.

Personelltala henta frå register som blei publisert 16.mars viste seg å vere for høgt estimert i forhold til dei endelege tala som blei med i publiseringa i 15.juni. Arbeidsgruppa ønskjer at SSB skal sjå på estimeringsmetoden som ligg til grunn for dei estimerte marstala. Målsetjinga bør vera å koma opp med ein modell som treff betre samanlikna med dei endelege tala som blir publisert i juni. Dette er viktig med tanke på at marstala blir brukt aktivt i styringsaugemed både lokalt og sentralt.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønska endring

Arbeidsgruppa ønskjer ingen endringar på det nåverande tidspunkt.

Samstundes har arbeidsgruppa drøfta erfaringar med ulike praksis og forskjellige rutinar for rekneskapsrapportering mellom fylka, og at rekneskapsoppsett og rekneskapsføring kan variera betydeleg. Det kan til dømes gjelda korleis IKT-tenester og andre støttefunksjonar, husleige for klinikkar og administrasjon, eigarskap av bygningsmasse eller leigekontraktar blir organisert, berekna og bokført i fylka. Ein konsekvens kan vera at ulike rekneskapsføring fører til problem med omsyn til samanlikning mellom fylka.

Arbeidsgruppa er einig i at funksjonskontoplanen med den funksjonsinndelinga som er i dag er ryddig og eintydig, og inneheld klare definisjonar og avgrensingar for kva som skal bli inkludert på dei ulike funksjonane. Funksjonskontoplanen dekkjer såleis alt når det gjeld rekneskapsføringa. Utfordringa er at kontoplanen ikkje fangar opp eller klarer å dekke organisatoriske skilnader mellom fylka. I nokre fylkeskommunar tannhelsetenesta sett bort nokre tenester til andre delar av fylkeskommunen, medan andre utfører dei same tenestene sjølve. SSB er kjend med at dette er ei utfordring for rapportørane på fleire KOSTRA-område, og at det gjer det vanskeleg å rapportera korrekt. Det er likevel vanskeleg å sjå at ei endring av funksjonskontoplanen vil bøta på desse problema.

Det blei gjort ei endring i tannhelselova hausten 2014. Lovendringa tredde i kraft f.o.m. 1.januar 2015, og er eit tiltak for å unngå kryss-subsidiering innanfor den fylkeskommunale tannhelsetenesta. I første omgang gjeld dette behandling av vaksne betalande pasientar. Dei nye forskriftene gjer at fylkeskommunane må føre fråskilte rekneskap (todelte eller tredelte i eigne noter), som blant anna synleggjer at fylkeskommunane oppfyller krava i EØS-avtalen og EU-kommisjonenens avgjerd 20.desember 2013. Det er rett nok ingen planar om at dette skal inn som ei tilleggssrapportering eller endra den nåverande rekneskapsrapporteringa på området.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa ønskjer å fjerna følgjande spørsmål frå skjema 43 under punkt 5:

- *Tannlege A(m/årsverk 1282,5 t) (tidlegare tannlege I) talet på besette årsverk*

Årsaka er at dette ikkje lenger blir sette på som relevant styringsinformasjon, og at ein ønskjer at opplysningar om personell i størst muleg grad skal hentast ut frå register.

Arbeidsgruppa ønskjer vidare å inkludera fleire spørsmål under punkt 4 i skjema 43. Ei utreiing i løpet tidleg haust vil avgjera om det er muleg å inkludera spørsmåla f.o.m. 2015-rapporteringa. Det kan også tenkjast at funna i utreiinga viser at berre delar av forslaga er mulege å innføra.

Utkast til forslag på nytt punkt 4 i skjema (felta merka med gult er dei nye forslaga nye):

	Antall personer under-søkt og behandlet	Antall friske tenner st/ST	Antall tenner med initial-karies dt/DT 1-2	Antall tenner med fyllings-krevende karies Dt/DT 3-5	Antall tapte tenner pga karies mt/MT	Antall fylte tenner pga karies ft/FT	Antall tenner med karieserfarin g dmft/ DMFT (d/D 3-5)	Antall personer uten ny karies-erfaring dt/DT=0 (d/D 3-5)	Antall personer med initial-karies dt/DT 1-2	Frekvensfordeling av antall personer etter dmft/ DMFT-score 0	Frekvensfordeling av antall personer etter dmft/ DMFT-score 1	Frekvensfordeling av antall personer etter dmft/ DMFT-score 5	Frekvensfordeling av antall personer etter dmft/ DMFT-score > 9	Signifikant karies indeks (SIC-indeks)
3 år														
5 år														
12 år														
15 år														
18 år														

Forslaga til dei rapporteringane i skjema 43 under punkt 4 er følgjande:

- Talet på tenner med initialkaries, dvs. tenner med karies grad 1-2; d/D₁₋₂
- Talet på personar med initialkaries, dvs. talet personar med karies grad 1-2; d/D₁₋₂
- Rapportering av tannhelsesdata på fleire indikatorårskull, dvs. 3- og 15-åringar, i tillegg til 5-, 12- og 18-åringar
- dmft/DMFT score > 9 blir rapportert for 15-, i tillegg til 5-, 12- og 18-åringar som allereie blir rapportert
- dmft/DMFT score > 4 blir rapportert for 3- og 15-åringar, i tillegg til 5-, 12- og 18-åringar

Forslaget ovanfor vil ligga til grunn for utreiinga hausten 2015.

Grunngjevinga for å utvida rapporteringa dmft/DMFT for fleire årskull er at helsemyndigheitene ønskjer å få ein betre oversikt over tannhelsetilstanden for Gruppe A (0-18 år) gjennom heile perioden. Det vil gjera det lettare å planleggja sentralt korleis ein på best måte skal prioritera tid og ressursar når det kjem til førebygging og behandling av karies blant barn og unge (0-18 år).

Når det gjeld innføring av spørsmål knytt til initialkaries (påbyrja karies) er grunngjevinga mellom anna at helsemyndigheitene ønskjer informasjon om påbyrja karies på nasjonalt nivå då dette er eit mål meir i tråd med dagens kariessituasjon blant barn og unge. Ein betre kjennskap til talet på barn og unge med initialkaries i ulike aldersgrupper vil gjera det mogleg å betre planleggja førebyggjande behandling både nasjonalt og lokalt.

I utviklinga av karies er det fleire stadium. Initialkaries blir definert her som dei første to stadia i utviklinga. Grad 1: ytste halvdel av emaljen og grad 2: innarste halvdel av emaljen.

Initialkaries må også behandlast, ikkje med tradisjonell fyllingsterapi men med «non-operativ» behandling. Dette er hyppige fluorpenslingar, bruk av andre fluorpreparat eller fissurforsgling. Samstundes vil ein setja i verk tiltak for å endra pasientens åtferd for å oppnå god tannhelseåtferd og eigenomsorg.

Når det gjeld å utvida rapporteringa av SIC-indeks for 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringar har dette blitt drøfta. Grunngevinga for at det kan vera aktuelt er eit overordna mål for helsemyndigheitene å minske sosiale skilnader i tannhelsa. I samband med dette er det særleg ønskjeleg å få god oversikt over situasjonen blant den delen av barn og unge som har størst kariesførekomst, og følgjeleg er i risikogrupper. SIC-indeks fangar opp den tredjedelen med høgast kariesførekomst for eit bestemt alderskull. Etter ei vurdering har ein kome fram til at det er andre indikatorar, som t.d. DMFT>9, som betre fangar opp gruppa med høgast kariesførekomst. Arbeidsgruppa ønskjer difor ikkje å utvida rapporteringa på SIC-indeks utover 12-åringar som allereie blir rapportert i dag.

SSB understreka viktigheita av å halde rapporteringsbyrda nede på eit så lågt nivå som mogleg. Eventuelle forslag til nye rapporteringar i skjema skal føre til minimalt med meirarbeid for rapportørane. Det inneber at dei skal vere i stand til å enkelt skaffa til vegs etterspurt informasjon med enkle midlar. At informasjonen allereie blir registrert og finst i eksisterande fagsystem er då ein føresetnad. Det er vidare viktig at tala som blir rapporterte ikkje er skjønbaserte, men objektive der det er einigheit om definisjonane i heile tenesta og på tvers fylka. Det er også viktig at den nye informasjonen som skal bli samla inn blir brukt konkret i styringsaugemed i etterkant. I tillegg er det viktig at ny rapportering gir ny relevant og aktuell informasjon som aukar kunnskapsgrunnlaget på området.

Den offentlege tannhelsetenesta har godt fungerande fagsystem - både sentralt i fylka og lokalt på klinikkane - som gir gode mulegheiter til å henta ut rapportar med statistikk utover det som blir rapportert i skjema 43 per i dag. I tillegg er det etablert gode rutinar for registrering av relevant informasjon om pasientane på klinikknivå. Fylkestannlegane har understreka at dersom ein skal innføra rapportering på dei føreslåtte variablane må det gjerast nokre tilpassingar i fagsystema, slik at uttaka av rapportar blir meir skreddarsydde for dei nye krava til rapportering. I tillegg blir det viktig at helsemyndigheitene og fylkestannlegane blir einige om eintydige definisjonar for dei ulike variablane. Dette må vidareformidlast og følgjast opp med dei to fagsystemleverandørane. Det er difor viktig at desse får uttala seg i saka, som ein del av utreiingsarbeidet.

Det er samstundes nokre fylkeskommunar som ikkje har mulegheiter til å henta ut tal frå ein server sentralt i fylke. Desse fylkeskommunane er nøydde for å samla inn tal frå kvar enkelt klinikk, som igjen må summerast opp før dei rapporterer inn til SSB. Dersom det viser seg at dei forslaga til ny rapportering inneber mykje meirarbeid for desse fylkeskommunane må dette vurderast opp mot meirverdien av den nye informasjonen ein vil få. I utgangspunktet meiner fleire representantar for fylkestannlegane meinte at dei nye variablane ikkje ville føra til veldig mykje meirarbeid for fylka dette gjeld. Men, dette må uansett undersøkast nærmare i løpet av hausten 2015.

5.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppa ønskjer følgjande endringar i skjema 43:

Arbeidsgruppa føreslår å fjerna følgjande spørsmål frå skjema 43 under punkt 5:

- *Tannlege A(m/årsverk 1282,5 t) (tidlegare tannlege I) antall besatte årsverk*

Arbeidsgruppa føreslår at følgjande spørsmål blir inkludert i skjema 43 under punkt 4 f.om. 2015-rapporteringa:

- *Talet på tenner med initialkaries, dvs. tenner med karies grad 1-2; d/D_{1-2} .*
- *Talet på personar med initialkaries, dvs. talet personar med karies grad 1-2; d/D_{1-2}*

- *Rapportering av tannhelsesdata på fleire indikatorårskull, dvs. 3- og 15-åringar, i tillegg til 5-, 12- og 18-åringar*
- *dmft/DMFT score > 9 blir rapportert for 15-, i tillegg til 5-, 12- og 18-åringar som allereie blir rapportert*
- *dmft/DMFT score > 4 blir rapportert for 3- og 15-åringar, i tillegg til 5-, 12- og 18-åringar*

6. Ønska endringar i faktaark

Dei ulike faktaarka fungerer tilfredsstillande og arbeidsgruppa har ingen ønske om endringar. Det kan vera på sin plass å nemna at det kan vera utfordrande for brukarar å skilja mellom kommunekasse-faktaarket og konsern-faktaarket, og kva av dei ein bør bruka.

6.1. Ønska endringar

Eitt nytt faktaark for kvalitetsindikatorar i tannhelse blei etablert i 2009. Tre nye indikatorar kom inn her ved 15.marspubliseringa 2011, og til saman blei det publisert 7 kvalitetsindikatorar innanfor tannhelseområdet i 2015. Det er meininga at det skal publiserast to til. Dei to kvalitetsindikatorane som står att å publisera, har det enno ikkje blitt starta med innrapportering for. Den eine er «Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold», og skal etter planen bli innrapportert via skjema 1 personell og verksemd i kommunale helse- og omsorgstenester. Helsedirektoratet og SSB vil følgja opp dette med fagsystemleverandørar til helsestasjonstenesta i kommunane i løpet av hausten.

Helsedirektoratet har kome med fleire forslag til endringar i publiseringa f.o.m. 2016. Fleire av forslaga tek utgangspunkt i den eventuelle nye rapporteringa frå 2015-rapporteringa. Desse er følgjande:

1. Gjennomsnittleg tal på tenner med initialkaries per individ som har initialkaries – for alle indikatorark
2. Delen av undersøkte 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringar med initialkaries.
3. «Delen 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringar heilt utan karieserfaring», dvs. som verken har initialkaries grad 1-2 eller karies grad 3-5.
4. «Andelen 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringar uten karieserfaring i dentinet», dvs. som ikkje har/har hatt karies grad 3-5. (Tilsvarende tidlegare «heilt uten karieserfaring»)
5. Delen med dmft >9 for indikatorark 5, 12, 15 og 18 år
6. Delen med dmft/DMFT >4 for indikatorark 3 år
7. Delen 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringar som ikkje er under tilsyn. Det er meir viktig å synleggjøre andelen som ikkje er under tilsyn, enn andelen som er under tilsyn. Dette kan snu fokus mot dei det er ønskeleg å prioritera.
8. Talet på bekymringsmeldingar til barnevernstjenesten og talet på varslingar sendt føresette i dei ulike fylka
9. Talet på barn 0-18 år per spesialist i pedodonti fordelt på fylke og regionar

Utreiinga av kva som er muleg å rapportera, og kva som blir inkludert i skjema 43 må avgjera kva nøkkeltal som skal etablerast. Arbeidsgruppa må behandla dette i løpet av hausten 2015/våren 2016.

6.1.1. Fjerning av eksisterande nøkkeltal

KOSTRA tannhelseområdet har ikkje fjerna nøkkeltal mellom 2013 og 2014-publiseringane. Samstundes har ein endra nøkkeltal om dekningsgrad ved at teljar og nemnar har byta plass (sjå meir punkt 3.5 og 6.1).

Når det gjeld forslag til fjerning av eksisterande nøkkeltal har det kome forslag til følgjande endringar, som ikkje er blitt behandla i arbeidsgruppa:

- Barn og ungdom 1-18 år, andel under offentlig tilsyn
- 12-åringar, andel undersøkt og behandlet i løpet av de siste 3 år
- Andelen helt uten karieserfaring» foreslått endra til «Andelen uten karieserfaring i dentinet», dvs. som ikkje har/har hatt karies grad 3-5.
- Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring»

Oppsummert er grunngjevinga til at nøkkeltala blir fjerna at dei ikkje lenger er relevante som styringsdata. Til det har t.d. kariessituasjonen i befolkninga endra seg dei siste tiåra.

SSB har understreka at dette må behandlast i arbeidsgruppa i løpet av hausten 2015.

6.1.2. Nye nøkkeltal

Arbeidsgruppa held fram med arbeidet med å få på plass ytterlegare to kvalitetsindikatorar. Komande indikatorar der noko arbeid står att er:

- Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold
- System for brukarundersøkingar

Arbeidsgruppa for tannhelse har tidlegare år lagt fram ønske på arbeidsgruppemøte for KOSTRA kommunale helse- og omsorgstenester om å innlemma spørsmålet om indikatoren ”Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold”. Dette har ein fått tilslutnad til å gjera av samordningsrådet. Det som står att er å få den siste fagsystemleverandøren til leggja inn moglegheitene for desse registreringane i det aktuelle fagsystemet. Når dette er på plass vil spørsmåla blir lagt inn i skjema 1.

Arbeidsgruppa kjem også til å halda fram arbeidet med å etablera ei innrapporteringsløysing for indikatoren ”System for brukarundersøkingar”. Fylkestannleganes arbeidsutval har påbyrja eit arbeid med å utvikla ein standardisert spørjeundersøking som omhandlar brukartilfredsheit. Helsedirektoratet og fylkestannlegane følgjer dette opp i løpet av hausten 2015. I dette tilfelle er det i første omgang viktigast å få på plass brukarundersøkingar som kan koma pasientar og tenesta til gode, og betra kvaliteten i tenesta. Først når det er på plass må ein starta arbeidet med å få på plass ein kvalitetsindikator i KOSTRA.

Arbeidsgruppa må elles ta stilling til nye nøkkeltal etter at det er klart kva nye rapporteringar som skal inngå i skjema 43 for 2015-rapporteringa. Helsedirektoratet har kome med fleire forslag, men desse må behandlast i arbeidsgruppa i løpet av hausten 2015.

6.1.3. Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal

Arbeidsgruppa har ikkje konkrete forslag til endringar i eksisterande nøkkeltal. Helsedirektoratet har kome med forslag til endringar, men desse må behandlast i arbeidsgruppa i løpet av hausten 2015

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorar

I alt har det blitt publisert sju kvalitetsindikatorar innanfor tannhelseområdet så langt, og det er planlagd å publisera ni i alt.

Følgjande oppdatert liste over kvalitetsindikatorar blir presentert av Helsedirektoratet på deira heimesider våren 2014:

1. Delen undersøkt i den offentlige tannhelsetenesta siste tre år (12- og 18-åringar og Gruppe B)
2. System for brukarundersøkingar
3. Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold
4. Signifikant kariesindeks 12-åringar (SiC-indeks)
5. 18-åringar undersøkt/behandla med DMFT=0
6. 18-åringar undersøkt/behandla med DMFT > 9
7. Talet på innbyggjarar per tannlege
8. Talet på innbyggjarar per tannpleiar
9. Talet på tannlegespesialistar

Det er no to indikatorar som står att å publisera (indikator 2 og 3), og det blir arbeidd med å få på plass ei rapportering på begge desse to. Helsedirektoratet, Fylkestannlegane og SSB kjem til å følgja opp dette (for meir sjå punkt 6.1).

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - korleis få med hele bilete?

For KOSTRA-tannhelse er det tre fylkeskommunar som er organiserte i ulike fylkeskommunale føretak. Dette er Oslo, Rogaland og Buskerud. Ein gjennomgang av indikatorar som inkluderer utgifter viser forskjellar i tala for dei tre fylkeskommunane mellom fylkeskommunekassa- faktaarket og Konsern-faktaarket. Grad av forskjell ser ut til å variera mellom dei ulike fylkeskommunane etter kva organisering dei ulike har valt.

Arbeidsgruppa meiner framleis det vil vera lite hensiktsmessig å gjera endringar for indikatorar som omhandlar tenestetilbodet i fylket. Desse indikatorane har til no vore identiske i vanleg faktaark (fylkeskommunekassa) og konsern-faktaark. Arbeidsgruppa meiner at ein per i dag bør halda fram med dette.

Arbeidsgruppa ønskjer å følgja ekstra med på dei nyleg etablerte kompetansesentra innanfor tannhelse. Kompetansesentra er samarbeid mellom fleire fylkeskommunar og er organiserte som IKS. Følgjeleg vil desse vera lovpålagde å rapportera inn rekneskap. Det er venta at dette vil få konsekvensar for rekneskapstal for dei fylkeskommunane som er inkluderte i same IKS.

Per i dag er det særleg utgifter det vil vera relevant å fordela ulikt i vanleg- og konsern-faktaark. For personell og tenesteindikatorane vil det ikkje vera særleg hensiktsmessig med ei fordeling, sidan det ikkje er snakk om samarbeid med andre fylkeskommunar, så sant det ikkje omhandlar dei oppstarta kompetansesentra.

Arbeidsgruppa har drøfta om ein bør innlemma ei meir relevant rapportering i skjema knytt til gruppe F (vakse betalande klientell). Det har mellom anna vorte føreslått rapportering på følgjande:

- Talet arbeidstimar brukt på gruppe F
- Innarbeidde honorar på gruppe F (trekt frå tannteknikar)
- Innarbeida honorar gruppe F pr. time (trekt frå tannteknikar)

Noko av dette blir til dels fanga opp igjennom rapporteringa i fylkeskommunerekneskapen.

Samstundes kan det vera interessant å utvikla spørsmål som seier noko om kor mykje tid den offentlege tannhelsetenesta bruker på denne gruppa, og følgjeleg gir nyttig styringsinformasjon utover det som allereie finst. Arbeidsgruppa har ikkje fatta avgjersle om konkrete forslag til nye spørsmål eller nye nøkkeltal, men vil halda fram med å drøfta dette i løpet av hausten 2015 og våren 2016.

7.3. Nye data på individnivå

For første gong blei det publisert indikatorar i KOSTRA knytt til tannhelse-refusjonar over folketrygda. Tala er henta frå KUHR (kontroll og utbetaling av helserefusjonar) og er fordelt etter ulike utdanningsnivå. KUHR-data er individ-baserte etter at SSB fatta vedtak om opplysningsplikt grunna publisering av ny statistikk har ein moglegheit til å kopla desse dataa med SSBs statistikkregister. Det kan òg vera aktuelt å publisera dei same tala fordelt etter inntekt.

Ved marspubliseringa blei det publisert tal for 2013-årgangen, medan tal for 2014 blei publisert ved junipubliseringa. Det er planlagt at desse indikatorane skal vidareførast med årlege leveransar frå Helsedirektoratet. Dette gjaldt følgjande indikatorar:

- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, utdanningsnivå i alt
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, grunnskole
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, vidaregåande skule
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda n, universitets- og høgskuleutdanning
- Talet på pasientar per 1000 innb. som utløyser tannhelserefusjonar frå folketrygda, uoppgitt eller ingen fullført utdanning

Det er ei målsetjing at ein ved å publisera desse indikatorane vil få eit meir heildekkande bilete av tannhelsetenesta, og særleg betre kunnskap om den vaksne befolkninga som i all hovudsak bruker den private tannhelsetenesta.

Kommunalt helse- omsorgsregister (KHOR)

Det bør òg nemnast at arbeidet med etablering av eit nytt individbasert kommunalt helse- og omsorgsregister (KHOR) kan få konsekvensar for både innrapportering og publisering av tal i KOSTRA i framtida. Arbeidet med registeret er leia av Helsedirektoratet og FHI på oppdrag frå HOD. I samband med prosjektet skal det setjast ned ei eiga prosjektgruppe hausten 2015 som skal sjå på moglegheitene for etablering av register på tannhelseområdet.

Det er viktig at KOSTRA arbeidsgruppa blir orientert om arbeidet med registeret generelt og prosjektgruppa for tannhelse spesielt. Det er samstundes viktig at arbeidsgruppa for KOSTRA tannhelsetenesta orienterer om relevante saker til involverte i KHOR-prosjektet. Sidan det er fleire i KOSTRA arbeidsgruppa som også er involvert i arbeidet med KHOR kjem dette truleg til å gå fint.

7.3.1. Nye data om tannhelsetenester for rusmiddelmissbrukarar

Frå KOSTRA-arbeidsgruppa for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane har det kome innspel om at det på sikt er ønskjeleg at KOSTRA tannhelse vurderer å henta inn nye data for å gi kunnskap om tannhelsetenester for rusmiddel-missbrukarar. I drøfting av innspelet på arbeidsgruppemøtet i år var det einigheit om at det kan vera aktuelt å sjå nærmare på moglegheitene for dette, og då gjerne i samanheng med vurdering av moglegheitene for å utarbeida tannhelsedata på kommunenivå.

Dette er ei gruppe pasientar som den offentlege tannhelsetenesta bruker mykje tid og ressursar på, og det vil følgjeleg vera hensiktsmessig å synleggjera dette i form av ei rapportering. Kva spørsmål som er mest aktuelle å innføra må arbeidsgruppa drøfta vidare. Det er ønskjeleg at arbeidsgruppa for psykisk helsearbeid og rusarbeid kjem med innspel i dette arbeidet.

7.3.2. Tannhelsesdata på kommunenivå

Arbeidsgruppa har tidlegare drøfta moglegheitene for å samla inn tannhelsesdata på kommunenivå. Bakgrunnen er at FHI ønskjer å få data på kommunenivå som kan publiserast i deira folkehelseprofilar. Tanken har vore at SSB skal sjå på moglegheitene for å få til dette, og å gjennomføra ei eventuell rapportering ved hjelp av rapporteringsløyningar som allereie finst i KOSTRA. Dette skulle gjennomførast som eit betalt oppdrag finansiert av HOD.

HOD, FHI, Helsedirektoratet og SSB hadde møte om saka i januar. Etter møtet har det blitt fremja forslag i Stortinget om å flytta den offentlege tannhelsetenesta administrativt frå fylkeskommunane til kommunane. Eit fleirtal på Stortinget gjekk inn for dette under behandlinga av kommunemeldinga 2016. Arbeidsgruppa har difor blitt einige å utsetje drøfting av vidare veg for dette prosjektet. Dersom flyttinga av tenesta blir ein realitet vil det innebera at tannhelse i framtida skal rapporterast på kommunenivå i staden for fylkesnivå, slik som i dag.

Når det gjeld KHOR er det planar om å samla inn data på individnivå. Dette kan by på juridiske utfordringar særleg med tanke på personvern. Det kan òg bli avgrensa kva informasjon som kan hentast inn på individnivå. Dersom dette likevel skulle bli noko av på tannhelseområdet, med eit sentralt individbasert tannhelseregister, vil dette gjere det mogleg å laga tannhelsestatistikk på kommunenivå utan å måtte gjennomføre det planlagde prosjektet.

8. Anna

9. Referansar

10. Vedlegg

KOSTRA skjema 43 tannhelsetenesta for 2014-rapporteringa:
<http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/attachment/204321?ts=1497aa103c8>

Videregående opplæring

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppa for videregående opplæring har for regnskapsåret 2014 hatt følgende KOSTRA-funksjoner som ansvarsområde:

510	Skolelokaler og internatbygninger
515	Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
538	Allmennfaglige studieretninger (gammel ordning)
539	Yrkesfaglige studieretninger (gammel ordning)
554	Fagskole
559	Landslinjer
561	Oppfølgingstjenesten og Pedagogisk psykologisk tjeneste
562	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre formål

Fagdepartement i arbeidsgruppa for videregående opplæring er Kunnskapsdepartementet, som har delegert ansvaret til Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, fylkeskommunene (v/opplæringsregionene nord, øst (Østlandssamarbeidet) og sørvest), Vigo, KS og Statistisk sentralbyrå.

Per juni 2015 består arbeidsgruppa av følgende faste medlemmer:

Maja Kalcic (leder)	SSB
Tom Granseth	SSB
Rita Aanerud	SSB
Anne Brit Thorud	SSB
Hilde Hjorth-Johansen	Utdanningsdirektoratet
Irene Hilleren	Utdanningsdirektoratet
Marit Helen Bakken	Utdanningsdirektoratet
Sissel Ferstad	KMD
Jan Sørbø	KS
Trude Riple	Vigo IKS
John Evjenth	Sør-Trøndelag Fylkeskommune
Unni Kjeldstad	Rogaland Fylkeskommune
Ole Stian Søyseth	Finnmark Fylkeskommune
Ståle Wold	Rogaland Fylkeskommune

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapporten inneholder en redegjørelse for årets publisering, samt en beskrivelse av arbeidet som har vært gjort i arbeidsgruppa med hensyn til kvalitetsforbedring i KOSTRA. I samsvar med mandatet for 2015 har arbeidet hovedsakelig vært kontinuerlig kvalitetsforbedring av eksisterende indikatorer. Antall nøkkeltall er redusert etter grundig gjennomgang i arbeidsgruppa.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppa anbefaler at det opprettes nye funksjoner på bakgrunn av at det innføres nytt utdanningsprogram for kunst, design og arkitektur. I tillegg anbefaler arbeidsgruppa presiseringer i veiledningsteksten til enkelte av de eksisterende funksjonene. Forslagene er nærmere beskrevet i kapittel 4.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Kilder til KOSTRA data for videregående opplæring:

Elever:	VIGO Sentraldatabase Nasjonal vitnemålsdatabase (NVB) og autorisasjonsregisteret for helsepersonell (HPR)
Læringer:	Vigo sentralbase
Søker/inntaksdata:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk VIGO)
Regnskapsdata:	Kommuneregnskapet, fylkeskommuner og tilhørende særbedrifter
Personelldata:	Registerbasert personellstatistikk, SSB (hovedkilde: NAV Aa-registeret)
Befolkningsdata:	SSBs befolkningsdatabase

Grensesnitt for uttrekk av data om elever og læringer fra VIGO fastsettes i henhold til et organisert samarbeid mellom Vigo IKS, Utdanningsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

VIGO sentraldatabase er den viktigste kilden for data om tjenesteproduksjon.

3.2. Kontroller i skjema

Datagrunnlaget fra VIGO sentraldatabase danner også grunnlaget for SSBs utdanningsstatistikk, og SSB har et utstrakt samarbeid med Vigo IKS, fylkeskommunene og Utdanningsdirektoratet også når det gjelder kodeverk, kontroller, oppfølging av innholdet i suksessive filuttrekk, og evaluering av innhentingsprosedyrer og datakvalitet. Gjennomgang av SSBs revisjon og kontroll av datagrunnlaget inngår i dette samarbeidet.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

SSB mottar hvert år individdata om elever og læringer fra VIGO sentraldatabase. For igangværende elever leveres foreløpige tall i november, og endelige tall leveres i desember. Fagopplæringsdata leveres på nyåret. De siste årenes erfaringer tilsier at rutineene blir enklere og bedre, og en drar god nytte av det etablerte samarbeidet som er utviklet over flere år.

Data overføres via sikre løsninger over Internett, dette gjør datainnhenting og også tilbakemeldinger til fylkeskommunene enklere. Arbeidet med å videreutvikle samarbeidet fortsetter.

Vigo IKS og sentralbasen er styrket, det bidrar til styrket informasjonsflyt og oppfølging av saker.

Regnskapsrapporteringen oppfattes som av relativt god kvalitet, og til publiseringen av reviderte tall er regnskap mottatt fra alle fylkeskommunene og de særbedriftene som utfører oppgaver/tjenester innen videregående opplæring. Til publiseringen av foreløpige tall manglet regnskapsrapportering fra enkelte særbedrifter.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det er ikke et eget revisjonssystem for tjenestedata for videregående i KOSTRA. Data fra VIGO bearbeides av fagseksjonen i SSB og publiseres som en del av den ordinære utdanningsstatistikken, og gjennomgår omfattende revisjonsprosesser i forkant av dette.

Det ble også gjort revisjon av utvalgte regnskapsindikatorer i perioden mellom publiseringen av foreløpige og reviderte tall.

3.5. Publisering

3.5.1. Nye nøkkeltall

Oppsplitting av funksjon 560:

Andel netto driftsutgifter til oppfølgingstjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste (561)
Andel netto driftsutgifter til spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring (562)
Økonomisk belastning 561 oppfølgingstjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste per elev
Økonomisk belastning 562 spesialundervisning og særskilt tilpasset undervisning per elev
Korrigerte brutto driftsutgifter 561 oppfølgingstjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste per elev
Korrigerte brutto driftsutgifter 562 spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring per elev
Utgifter, kjøp fra kommuner, oppfølgingstjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste (art 350 for funksjon 561) per elev
Utgifter, kjøp fra kommuner, spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring (art 350 for funksjon 562) per elev

3.5.2. Endringer i eksisterende nøkkeltall

Indikator for oppfølgingstjeneste:

Indikator «Andel av ungdommer i OT som er i utdanning eller arbeid neste skoleår» har blitt ytterligere presisert med å begrense populasjon til de som har oppfølgingsrett. Utfyllende forklaring er lagt i informasjonsknappen.

MVA-kompensasjon for investeringer

I forbindelse med at all MVA-kompensasjon for investeringer fra og med regnskapsåret 2014 regnskapsføres i investeringsregnskapet, på en felles funksjon, er det ikke lenger mulig å vise denne variabelen på tjenestoområde/funksjon. Fra og med 2014 er variabelen prikket, mens data for perioden 2003-2013 vises for å beholde tidsserien.

Utgifter til funksjon 559 Landslinjer:

Stor variasjon i utgiftene til funksjon 559 Landslinjer, både over tid og mellom fylkeskommunene, skyldes i hovedsak at statlige tilskudd til drift og utstyr ofte settes av til fond og brukes senere år. Denne variasjonen gjelder alle variabler knyttet til funksjon 559, og er nå presisert i egen fotnote.

Utfasing av «studieretninger»:

Ordet *studieretning* er fjernet, eventuelt erstattet med ordet *utdanningsprogram*, i samtlige nøkkel- og grunnlagstall.

3.5.3. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppa var enig i å fjerne utgåtte nøkkeltall, samt nøkkeltall som finnes i annen SSBs statistikk eller hvor grunnlagsdata ikke har tilfredsstillende kvalitet.

Følgende nøkkeltall er fjernet:**Nøkkeltall om studieretninger**

- Økonomisk belastning 538 allmennfaglige studieretninger per elev
- Økonomisk belastning 539 yrkesfaglige studieretninger per elev
- Korrigerte brutto driftsutgifter 538 allmennfaglige studieretninger per elev
- Korrigerte brutto driftsutgifter 539 yrkesfaglige studieretninger per elev

Nøkkeltall om realkompetansevurdering av voksne i videregående opplæring

- Andel av deltakere i videregående opplæring forrige skoleår som var blitt realkompetansevurdert, 25 år og eldre
- Andel på yrkesfaglige utdanningsprogram forrige skoleår som var blitt realkompetansevurdert, 25 år og eldre
- Andel på studieforberedende utdanningsprogram forrige skoleår som har blitt realkompetansevurdert, 25 år og eldre

Andre nøkkeltall

- Andelen av personer 16-18 år, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som er i videregående opplæring, bostedsfylke
- Andelen av personer 16-18-år som er i utdanning utenfor videregående opplæring, bostedsfylke
- Andel lærlinger med lovfestet rett til videregående opplæring, bostedsfylke

3.6. Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt noe spesielle kommentarer knyttet til nøkkeltallene utover vanlige spørsmål om innhold og veiledning i bruk av KOSTRA-variablene.

Nøkkeltallene omtales i BDOs rapport fra april 2015: «Tjenesteområdet Videregående skole har 132 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 92 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette er den mest omfattende bruken av KOSTRA-tall blant alle tjenesteområdene for både kommune og fylkeskommune. Det er vår vurdering at bruken av nøkkeltall ikke indikerer et behov for reduksjon av nøkkeltall. Vi er allikevel kjent med at flere fylkeskommuner ser fordelene av en videreutvikling av tallene på spesialundervisning i den videregående skolen, samt videreutvikling av tall på voksenopplæring.»

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa foreslår å opprette en ny regnskapsfunksjon pga innføring av nytt studieforberedende utdanningsprogram for kunst, design og arkitektur i videregående opplæring. I tillegg foreslår gruppa å presisere veiledningsteksten med mindre tekstlige endringer.

4.1. Bakgrunn for ønsket endring av funksjoner ved innføring av nytt utdanningsprogram for Kunst, design og arkitektur

Fra og med høsten 2016 innføres et nytt studieforberedende utdanningsprogram for kunst, design og arkitektur i videregående opplæring. Dette tilsvarer det som tidligere var studiespesialisering med formgivning, og som var en del av utdanningsprogrammet studiespesialisering. I tillegg legges yrkesfagene fra utdanningsprogram for medier og kommunikasjon (fotograf, mediegrafiker og mediedesigner) til utdanningsprogram for design og håndverk, samtidig som medier og kommunikasjon blir et studieforberedende utdanningsprogram. En slik endring i tilbudsstrukturen innebærer at funksjonsinndelingen for videregående opplæring må endres. Det opprettes ny funksjon for utdanningsprogrammet kunst, design og arkitektur (533). Endringene vil føre til at det blir brudd i tidsseriene for utdanningsprogrammene studiespesialisering (521), design og håndverk (524) og medier og kommunikasjon (530).

4.1.1. Forslag til endring

Fra og med høsten 2016 innføres et nytt studieforberedende utdanningsprogram for kunst, design og arkitektur i videregående opplæring. Endringen innføres trinnvis for nye årskull, slik at fylkeskommunene i flere år vil tilby opplæring både i eksisterende og nye utdanningsprogrammer. Utgifter skal føres på funksjonen som tilhører utdanningsprogrammet eleven har startet på. Dette betyr at regnskapstallene for nytt utdanningsprogram (kunst, design og arkitektur) skal føres på ny funksjon 533 fra høsten 2016. Regnskapstallene for *studiespesialisering, design og håndverk* og *medier og kommunikasjon* skal fortsatt føres på henholdsvis funksjon 521, 524 og 530, avhengig av gjeldende ordning. Eksempelvis skal utgifter til fotograf-elever startet i utdanning før høsten 2016 føres på funksjon 530, mens utgifter til fotograf-elever startet i utdanning høst 2016 eller senere føres på funksjon 524.

Funksjon 521-533 Undervisning til alle elever fordelt på utdanningsprogrammene

- Her føres utgifter og inntekter som kan direkte knyttes til et bestemt utdanningsprogram.
1. Lønnsutgifter for lærere fordeles på utdanningsprogrammene hvor læreren har undervisning.
  2. Reiseregninger fører der lærerens lønn er plassert.
  3. Pedagogiske ledere med ansvar for bestemte utdanningsprogram, verneledere.
  4. Lønn læringer med arbeid i tilknytning til et bestemt utdanningsprogram.
  5. Sensorutgifter til eksamen (sensorutgifter til privatister føres på 590).
  6. Undervisningsmateriell, herunder nødvendige trykte og digitale læremiddel og digitalt utstyr ("lovpålagte gratis læringsmidler").
  7. Inventar og utstyr.
  8. Avskrivinger på inventar og utstyr som er ført mot utdanningsprogram. Avskrivinger relatert til anskaffelser som opprinnelig ble ført på funksjon 538 og 539 føres på de respektive funksjoner for utdanningsprogram hvor anskaffelsen er i bruk.

9. Driftsinntekter i form av salg av produkter/tjenester (først og fremst yrkesfag).
10. Transport og ekskursjoner relatert til bestemte utdanningsprogram.
11. Vg3 i skole (som alternativ til læreplass).
12. Vg3 i skole før læretid i bedrift (gjelder enkelte programområder)
13. Utgifter til international baccalaureate (IB)
14. Utgifter og inntekter som kan direkte knyttes til utdanningsprogram for naturbruk føres på funksjon 531. Drift eller leie av gårdsbruk, fiskebåt og fiskeoppdrettsanlegg, som innebærer utgifter og inntekter som ikke er direkte knyttet til utdanningsprogram for naturbruk føres på funksjon 590 (dvs. utgifter og inntekter som ikke kan direkte knyttes til undervisningen av elever på utdanningsprogram for naturbruk).
- ~~15. Utgifter og inntekter tilknyttet landslinjer føres på funksjon 559.~~

Følgende kostnader skal ikke føres på funksjon 521-533:

1. Utgifter og inntekter tilknyttes landslinjer føres på funksjon 559

521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og oppvekstfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
533	Kunst, design og arkitektur (f.o.m. høst 2016)

4.2. Endring av funksjon 515, pkt. 9 Avskrivning av inventar og utstyr

Presisere innhold ved å slette teksten som omtaler tidligere endringer:

«Avskrivninger på inventar og utstyr som tidligere er ført under funksjon 510, men som nå hører under funksjon 515.»

4.2.1. Forslag til endring

Punkt 9. Avskrivninger på inventar og utstyr. ~~Avskrivninger på inventar og utstyr som tidligere er ført under funksjon 510, men som nå hører under funksjon 515.~~

4.3. Endring av funksjon 520

Spesifisere at kostnader til nasjonal digital læringsarena (NDLA) føres på funksjon 520.

4.3.1. Forslag til endring

Nytt punkt **15. Kostnader til nasjonal digital læringsarena (NDLA)**

4.4. Endring for funksjonene 521-540

Spesifisere at elev-PC skal føres på det enkelte utdanningsprogram, funksjon 521-533.

4.4.1. Forslag til endring

Nytt punkt **16. Utgifter til elev-PC skal føres på det enkelte utdanningsprogram.**

4.5. Endring for funksjon 570

Spesifisere at kostnaden for alternativ Vg3 i skole ikke bør føres på utdanningsprogram, men på fagopplæring i arbeidslivet, funksjon 570.

4.5.1. Forslag til endring

Nytt punkt **12. Utgifter til alternativ vg3 i skole**

4.6. Endringer for funksjonene 510 og 521-533

Det bør ryddes i veilederen slik at det som *ikke* skal føres på en funksjon er klart atskilt fra det som skal føres på. Dette gjelder blant annet funksjoner 510 og 521-533.

4.6.1. Forslag til endring**510 Skolelokaler og internatbygninger**

Utgifter/inntekter til drift, vedlikehold og investeringer knyttet til skolelokaler og internatbygninger (med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg/skolegård). Driftsaktiviteter omfatter løpende drift, renhold, vakthold, sikring, energi og vann, avløp og renovasjon (jf. tabell avsnitt 5.1.1). Skillet mellom vedlikeholdsutgifter og utgifter til påkostning/investering er beskrevet i Kommunal regnskapsstandard (F) nr. 4 *Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet*, se www.gkrs.no.

1. Lønn mv. til eget drifts-/vedlikeholdspersonell, for eksempel vaktmester og renholdspersonale, inkludert lokal driftsledelse. Lærlinger som jobber innenfor området funksjon 510.
2. Innkjøp av materiell og utstyr til drift og vedlikehold, samt inventar og utstyr til personell som føres på denne funksjonen
3. Kjøp av drifts-/vedlikeholdstjenester (eksempelvis vaktmestertjenester, snøryddingsavtaler, renholdsavtaler, serviceavtaler på tekniske anlegg, avtaler om vakthold og tilsyn mv.) som er knyttet til skolelokaler og internatbygninger.
- 11.4. Avskrivninger av egne bygg. Avskrivninger på inventar og utstyr som tidligere er ført under funksjon 510, men som nå hører til under funksjon 515 eller 520, flyttes til funksjon 515/520.

Investeringer i og påkostning av skolelokaler og internatbygninger.

Investeringer, drift og vedlikehold av infrastruktur (faste tekniske installasjoner) knyttet til IKT.

Husleieutgifter/-inntekter ved leie av skolelokaler og internatbygninger.

- Ved leie fra AS eller andre private (herunder IKS hvor fylkeskommunen ikke er deltaker) føres husleien i på art 190.
- Ved leie fra fylkeskommunalt foretak føres husleien på art 380 i fylkeskommunens regnskap, og inntektsføres på art 780 i foretakets regnskap.
- Ved leie fra interfylkeskommunalt selskap (hvor fylkeskommunen er deltaker) føres husleien på art 375 i fylkeskommunens regnskap, og inntektsføres på art 775 i selskapets regnskap.

Dersom fylkeskommunen har en internhusleieordning (leie mellom enheter som inngår i fylkeskommunens regnskap), skal faktiske utgifter til drift og vedlikehold komme fram på riktig art/funksjon, jf. avsnitt 5.1.1 og art 190.

Inntekter knyttet til utleie av lokalene til eksterne (andre enn fylkeskommunen selv eller fylkeskommunalt foretak).

~~Forvaltningsutgifter knyttet til skolelokaler og internatbygninger (administrasjon, forsikring av slike bygg og pålagte skatter og avgifter knyttet til skolelokaler og internater) føres på funksjon 421.~~

~~Inventar og utstyr (innbo/løsøre) knyttet til forvaltningen/undervisningen i skolen~~

~~inngår ikke her, men føres på aktuell funksjon.~~

Følgende kostnader skal ikke føres på funksjon 510:

Forvaltningsutgifter knyttet til skolelokaler og internatbygninger (administrasjon, forsikring av slike bygg og pålagte skatter og avgifter knyttet til skolelokaler og internater) føres på funksjon 421.
Inventar og utstyr (innbo/løsøre) knyttet til forvaltningen/undervisningen i skolen inngår ikke her, men føres på aktuell funksjon.

Funksjon 521-533 Undervisning til alle elever fordelt på utdanningsprogrammene

Her føres utgifter og inntekter som kan direkte knyttes til et bestemt utdanningsprogram.

1. Lønnsutgifter for lærere fordeles på utdanningsprogrammene hvor læreren har undervisning.
2. Reiseregninger fører der lærerens lønn er plassert.
3. Pedagogiske ledere med ansvar for bestemte utdanningsprogram, verneledere.
4. Lønn lærlinger med arbeid i tilknytning til et bestemt utdanningsprogram.
5. Sensorutgifter til eksamen (sensorutgifter til privatister føres på 590).
6. Undervisningsmateriell, herunder nødvendige trykte og digitale læremiddel og digitalt utstyr ("lovpålagte gratis læringsmidler").
7. Inventar og utstyr.
8. Avskrivinger på inventar og utstyr som er ført mot utdanningsprogram.
Avskrivinger relatert til anskaffelser som opprinnelig ble ført på funksjon 538 og 539 føres på de respektive funksjoner for utdanningsprogram hvor anskaffelsen er i bruk.
9. Driftsinntekter i form av salg av produkter/tjenester (først og fremst yrkesfag).
10. Transport og ekskursjoner relatert til bestemte utdanningsprogram.
11. Vg3 i skole (som alternativ til lære plass).
12. Vg 3 i skole før læretid i bedrift (gjelder enkelte programområder)
13. Utgifter til international baccalaureate (IB)
14. Utgifter og inntekter som kan direkte knyttes til utdanningsprogram for naturbruk føres på funksjon 531. Drift eller leie av gårdsbruk, fiskebåt og fiskeoppdrettsanlegg, som innebærer utgifter og inntekter som ikke er direkte knyttet til utdanningsprogram for naturbruk føres på funksjon 590 (dvs. utgifter og inntekter som ikke kan direkte knyttes til undervisningen av elever på utdanningsprogram for naturbruk).
15. Utgifter og inntekter tilknyttet landslinjer føres på funksjon 559.

Følgende kostnader skal ikke føres på funksjon 521-533:

1. Utgifter og inntekter tilknyttet landslinjer føres på funksjon 559

4.7. Tekstlig endring av begrepet «Ny-GIV»

«Ny-GIV» bør erstattes med «Bedre gjennomføring i videregående opplæring» der det er aktuelt.

4.7.1. Forslag til endring

562 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring

Ekstra utgifter inkludert ledelsesressurser utover ordinær undervisning.

1. Elever i egne spesialgrupper føres i sin helhet på funksjon 562, inkludert inventar og utstyr knyttet til elevene.
2. Elever med behov for tilleggsressurser i ordinære grupper får en todelt stykkpris i regnskapsføringen; en ordinær del tilsvarende en ordinær elevplass, og en tilleggsdel. Den ordinære delen føres på funksjon for utdanningsprogram, og tilleggsdelen på funksjon 562. Tilleggsressursene omfatter elevassistenter, miljøarbeidere, tolker, ekstra lærerressurser, ekstra grupper eller omfang av gruppeundervisning, redusert elevtall i grupper.
3. Opplæring for minoritetsspråklige i egne grupper etter samme prinsipper som angitt under punkt 2, dvs ordinær del føres på utdanningsprogram, kun tilleggsressursene føres på funksjon 562. Undervisning innenfor ordinære

- læreplaner utgiftsføres på utdanningsprogram selv om minoritetsspråklige er samlet i egen gruppe.
4. Undervisning av minoritetsspråklige skal føres mot funksjon 562 og den enkelte elev i tjenesterapporteringen kodes AOLOV dersom undervisningen ikke følger læreplaner knyttet til utdanningsprogram, for eksempel innføringsgrupper.
  5. Syns- og audiopedagog, logoped, døvetolk, læringer som jobber innenfor området funksjon 562.
  6. Kjøp av tilrettelagte undervisningstjenester for elever som ikke omfattes av funksjon 590.
  7. Øvrige utgifter til tilpasset opplæring føres på utdanningsprogram hvor eleven er registrert
  8. Utgifter/inntekter knyttet til ~~Ny Giv Oppfølgingsprosjektet~~ **prosjektet «Bedre gjennomføring i videregående opplæring»** (OT-NAV prosjektet).

590 Andre formål

Utgifter og inntekter som ikke er direkte knyttet til ordinær videregående opplæring.

1. Fylkeskommunens folkehøgskoler.

Sosiale- og medisinske institusjoner (både førskole, grunnskole og videregående opplæring).

Fengselsundervisning.

Utgifter og inntekter til privatister, herunder privatistkontor.

Tilskudd til «Elevorganisasjonen».

Utgifter/inntekter AMO-kurs.

Utgifter/inntekter ved opplæring på høgsolenivå.

Utgifter/inntekter ved særskilte kurs for voksne utenfor opplæringsloven.

ppdragsvirksomhet (opplæring utenfor opplæringsloven) og annen virksomhet ved ressursentrene.

Spesialundervisning for psykisk utviklingshemmede (grunnskoleopplæring) på vegne av kommuner.

Undervisningsformål som ikke er knyttet til videregående opplæring, hvor elevene ikke telles som elever i registre/datagrunnlag som anvendes for nøkkeltallsberegning (i så tilfelle føres utgiftene på respektive utdanningsfunksjoner).

Utgifter/inntekter til drift av kantine og internat (unntatt utgifter knyttet til eiendomsforvaltning).

Utgifter/inntekter til karriere- og veiledningssentre.

Utgifter/inntekter elevbedrifter.

Veiledning og kvalitetssikring i grunnskolen (opplæringsloven § 13-3c).

Utgifter/inntekter knyttet til ~~Ny Giv Oppfølgingsprosjektet~~ **prosjektet «Bedre gjennomføring i videregående opplæring»**.

Drift eller leie av gårdsbruk, fiskebåt og fiskeoppdrettsanlegg, som ikke er direkte knyttet til utdanningsprogram for naturbruk føres på funksjon 590, dvs. utgifter og inntekter som ikke kan direkte knyttes til undervisningen av elever på utdanningsprogram for naturbruk (slike utgifter og inntekter føres på funksjon 531).

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen ønskede endringer

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Ingen ønskede endringer

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen ønskede endringer

6.1.2. Nye nøkkeltall

Ingen ønskede endringer

6.1.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen ønskede endringer

7. Videreutvikling av KOSTRA**7.1. Kvalitetsindikatorer**

Ingen nye kvalitetsindikatorer.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?**7.3. Nye data på individnivå**

Ingen nye data

7.4. Annet

Statistikkbanken fremstår som mer brukervennlig, samtidig som faktaarkene inneholder mer informasjon. KOSTRA trenger en høyst nødvendig oppgradering av IT-løsninger, og det vil i prosessen være naturlig å involvere brukere (blant annet arbeidsgruppene). Fylkeskommunene vil gjerne være involvert direkte.

8. Annet

Arbeidsgruppa har laget et årshjul som beskriver prosess, tidspunkt og hvilke aktører som er involvert i arbeidet med å fremme forslag til endringer i kontoplanen. Årshjulet er gjort tilgjengelig for alle arbeidsgruppene.

9. Referanser

BDO. *Effektivitet i KOSTRA-rapportering og dekkende behov for styringsinformasjon*. Rapport, Oslo: BDO, 30.april 2015.

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9185-2 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway